בראשית

LIBER GENESIS,

HEBRAICE BERESITH, ID EST,

In principio, cum verſione Santis Pagnini,

ad Hebraicam phraſin diligenter examinata.

DEVs creauit principio IN
1 בראשית ברא אלהים
terram & cælos
את השמים ואת הארץ:
ſolitudo erat terra Et
2 והארץ היתה תהו
facies ſuper caligo & :inanitas &
ובהו וחשך על־פני
DEI ſpiritus & :abyſſi
תהום ורוח אלהים
.lux Sit :Deus dixit Et .aquarum facies ſuper *motabat* †
3 מרחפת על־פני המים: ויאמר אלהים יהי אור
diuiſit & :bona ‡ quòd lucem Deus vidit Et .lux fuit Et
4 ויהי אור: וירא אלהים את־האור כי־טוב ויבדל
Deus vocauit Et .tenebras inter & lucem inter Deus
5 אלהים בין האור ובין החשך: ויקרא אלהים
,veſpera fuit Et .noctem vocauit tenebras & ,diem lucem
לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי־ערב
expanſio Sit :Deus dixit Et .vnus dies ,mane fuit &
6 ויהי־בקר יום אחד: ויאמר אלהים יהי רקיע
.*aquas ad aquas inter diuidens ſit* & ,aquarum medio in
בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים:
aquas inter diuiſit & ,*expanſionem* Deus fecit Et
7 ויעש אלהים את־הרקיע ויבדל בין המים
ſuper ‡ quæ aquas inter & ,expanſionem ſubter † quæ
אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל
Deus vocauit Et .ita fuit Et .expanſionem
8 לרקיע ויהי־כן: ויקרא אלהים
dies ,mane fuit & ,veſpera fuit Et :cælos expanſionem
לרקיע שמים ויהי־ערב ויהי־בקר יום
ſub *de** aquæ Congregentur :Deus dixit Et .ſecundus
9 שני: ויאמר אלהים יקוו המים מתחת
fuit Et .arida *apparent* & ‡ ,vnum locum ad cælis
השמים אל־מקום אחד ותראה היבשה ויהי
congregationem & ;terram ,aridam Deus vocauit Et .ita
כן: ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה
.bonum * quòd Deus vidit Et .maria appellauit aquarũ
המים קרא ימים וירא אלהים כי־טוב:
herbam ,germen terra Germinet :Deus dixit Et
11 ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב
fructum facientem *fructus* arborem ,ſemen ſeminificantem fructiferam
מזריע זרע עץ פרי עשה פרי
.ita fuit Et .terram ſuper ea in *eius* ſemen cuius ,ſuæ ſpeciei
למינו אשר זרעו־בו על־הארץ ויהי־כן:
ſemen ſeminificantem herbam ,germen terra protulit Et
12 ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע
ea in ſemen cuius fructum facientem arborem & ,ſua ſpecie in
למינהו ועץ עשה־פרי אשר זרעו־בו
fuit Et .bonum ‡ quòd Deus vidit Et :ſua ſpecie in
למינהו וירא אלהים כי־טוב: ויהי־
:Deus dixit Et .tertius dies ,mane fuit & veſpera
14 ערב ויהי־בקר יום שלישי: ויאמר אלהים
diuidendum ad ,cælorum expanſione in luminaria Sint
יהי מארת ברקיע השמים להבדיל
tempora & ſigna in ſint & :noctem inter & diem inter
P אות ויעד בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים
expanſione in luminaria in ſint & .annos & ,dies &
15 יום ולימים ושנים: והיו למאורת ברקיע
.ita fuit Et .terram ſuper illuminandum ad cælorum
t אור השמים להאיר על־הארץ ויהי־כן:
:magna luminaria duo Deus fecit Et
16 ויעש אלהים את־שני המארת הגדלים

a היה
tenebre in ſuperficie
b תהו
c בהו
†flabat
d תהום
e פנה f היה
‡ eſſet
g ראה
firmamentum
diuidat aquas ab aquis.
firmamentum
h עשה
† erant
‡ erant
i שני
k קוו
‡ vt conſpiciatur
l קוה
* eſſet

& ,diei dominium ad maius luminare
את־המאור הגדל לממשלת היום ואת־
.ſtellas & ,noctis dominium ad minus luminare
המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים:
illuminandum ad ,cæli expanſione in Deus eas poſuit Et
17 ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר
,noctem in & diem in dominandum ad Et .terram ſuper
1 על־הארץ: ולמשל ביום ובלילה
vidit Et .tenebras inter & lucem inter diuidendum ad &
† eſſet
ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא
,mane fuit & ,veſpera fuit Et .bonum † quòd Deus
19 אלהים כי־טוב: ויהי־ערב ויהי־בקר
aquæ Reptificent :Deus dixit Et .quartus dies
20 יום רביעי: ויאמר אלהים ישרצו המים
ſuper terram ſuper volet volatile & :viuentis animę reptile
שרץ נפש חיה ועוף יעופף על־הארץ על־
Deus creauit Et .cælorum expanſionis facies
21 פני רקיע השמים: ויברא אלהים
viuentem animam omnem & ,magnos cetos
את־התנינם הגדלים ואת כל־נפש החיה
& ,ſua ſpecie in aquæ fecerunt repere quam repentem
הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת
quòd Deus vidit Et .ſua ſpecie in alatum volatile omne
כל־עף כנף למינהו וירא אלהים כי־
Creſcite :dicendo ,Deus eis benedixit Et .bonum
22 טוב: ויברך אתם אלהים לאמר פרו
volatile & :maribus in aquas replete & multiplicamini &
ורבו ומלאו את־המים בימים והעוף
fuit & veſpera fuit Et .terra in ſe multiplicet
23 ירב בארץ: ויהי־ערב ויהי־
Producat :Deus dixit Et .quintus dies ,mane
24 בקר יום חמישי: ויאמר אלהים תוצא
iumentum ,ſuam ſpeciem ad viuentem animam terra
הארץ נפש חיה למינה בהמה
.ita fuit Et .ſuã ſpeciẽ ſecũdũ terræ *feram* & reptile &
ורמש וחית־ארץ למינה ויהי־כן:
& ,ſuã ſpeciẽ ſecũdũ terræ *feram* Deus fecit Et
25 ויעש אלהים את־חית הארץ למינה ואת־
terræ reptile omne & ,ſuã ſpeciem ſecundũ iumentum
הבהמה למינה ואת כל־רמש האדמה
dixit Et .bonum quòd Deus vidit Et .ſuam ſpeciem ad
26 למינהו וירא אלהים כי־טוב: ויאמר
,*noſtra imagine in* hominem Faciamus :Deus
אלהים נעשה אדם בצלמנו
maris piſces in domientur & ,noſtrã ſimilitudinem ſecundum
כדמותנו ורדו בדגת הים
,terram omnẽ in & iumentũ in & ,cæli volatile in &
ובעוף השמים ובבהמה ובכל־הארץ
creauit Et .terram ſuper reptans reptile omne in &
27 ובכל־הרמש הרמש על־הארץ: ויברא
Dei *imagine in ; ſua imagine in* hominem Deus
אלהים את־האדם בצלמו בצלם אלהים
.eos creauit fœminam & maſculum :illum creauit
ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:
:Deus eos ad dixit & ,Deus eis benedixit Et
28 ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים
,terram replete & ,vos multiplicate & Creſcite
פרו ורבו ומלאו את־הארץ
volatile in & ,maris piſces in dominamini & :eam ſubiſcite &
וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף
.terram ſuper reptantem beſtiam omnem in & ,cæli
השמים ובכל־חיה הרמשת על־הארץ:

d חיה
beſtias
d חיה
beſtias
ad imaginem noſtram
e דמה
f רדה
g דגה
ad imaginem ſuam; ad imaginem

vacit ad Orientem Assur — *vadens* ipse :Chidekel tertij fluuij nomen Et
14 וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ
est .Perath *ipse* ,quartus fluuius Et .*Assur ante*
קֵדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת׃
,hominem Deus Dominus tulit Et
15 [a] וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם [a] לַקַּח
.eũ custodiẽdũ ad & eũ colendũ ad ,Heden horto in eũ posuit &
[b] וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן־עֵדֶן לְעָבְדָה וּלְשָׁמְרָה׃ [b] נוח
:dicendo hominem ad Deus Dominus præcepit Et
16 [c] וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר [c] צוה
arbore ex Et .comedes comedendo horti arbore omni Ex
17 מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃ וּמֵעֵץ
die in quia :ea ex comedes non ,mali & boni scientiæ
הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם
quo comederis Dominus dixit Et .morieris moriendo ,ea ex *te comedere*
18 אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
Nõ est bonum ei faciam :solum hominem esse *bonum Non* :Deus
אֱלֹהִים לֹא־טוֹב [d] הֱיוֹת הָאָדָם [e] לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ [d] היה
quod sit coram eo Deus Dominus formauit Et .*eo coram tanquam* ,adiutorium
19 עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים [e] בדד
volatile omne & ,agri bestiam omnem terra è
מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־עוֹף
videndum ad ,hominem ipsum ad adduxit & ,cæli
הַשָּׁמַיִם [f] וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם [g] לִרְאוֹת [f] בוא [g] ראה
homo illud vocauit quod omne & :illud vocaret quid
מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ הָאָדָם
est homo vocauit Et .eius nomen *hoc* ,viuentis animæ
נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם
omni & ,cæli volatili & animali omni nomina
20 שֵׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל
adiutorium inuenit non homini Et .agri bestiæ
חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר
quod esset Deus Dominus fecit cadere Et .eo coram *tanquam*
21 כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיַּפֵּל [h] יְהוָה אֱלֹהִים [h] נפל
vnam cepit & :dormiuit & ,hominem super soporem
תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת
ædificauit Et .ea pro carnem clausit & ,eius costis è
22 מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה׃ וַיִּבֶן [i] בנה
homine de ceperat quam costam Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים [i] אֶת־הַצֵּלָע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם
dixit Et .hominem ad eam adduxit & mulierem in
23 [k] לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר [k] איש
.mea carne ex caro & ,meis ossibus ex os vice Hac :homo
הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי
qua propter Virissa .ipsa est sumpta viro ex quia ,*Virago* vocabitur *hanc ad*
לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה־זֹּאת׃
vnusquisque adhærebit & suã matrẽ & suam patrem *vir* relinquet Ideireo
24 עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק
vxori suæ ipsi ambo erant Et .*vnam carnem in* erunt & ,*sua vxore in*
בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ [l] שְׁנֵיהֶם [l] שנה
caro vna .*erubescebant* non & ,eius vxor & homo ,nudi
עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃
pudebat eos

CAP. III. ג

quam agri bestia omni callidior erat serpens Et
1 וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
Verè *quod Etiam* :mulierem ad dixit Et :Deus Dominus fecerat
עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־
horti arbore omni ex comedetis Non :Deus dixit
אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃
horti arboris fructu De :serpentem ad mulier dixit Et
2 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ [m] מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן [m] פרה
dixit ,horti medio in † quæ arboris fructu de Et .vescemur
† est נֹאכֵל׃ וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר
eam forte ne ,*eam in* tangetis non & ,ea ex comedetis Non ;Deus
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא [n] תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־ [n] נגע
scit Non :mulierem ad serpens dixit Et .moriamini
4 [o] תָּמוּתוּן׃ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־ [o] מות
quòd Deus *scienti* Quoniam .moriemini moriendo
5 מוֹת תְּמֻתוּן׃ כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי
qua comedes vos eritis & ,vestri oculi aperientur & ,ea ex *vos comedere* die in
בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם [p] וְהִיִּיתֶם [p] היה

herbam omnem vobis dedi Ecce :Deus dixit Et
29 [a] וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה [a] נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב [a] נתן
;terræ omnis superficie in quæ semen seminificantem
זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
seminificans arboris fructus ‖ qua in arborem omnem & ‖ est
וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ
bestiæ omni Et .escam in erit vobis :semen
30 זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה׃ וּלְכָל־חַיַּת
super reptanti omni & ,cælorum volatili omni & ,terræ
הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל [i] רוֹמֵשׂ עַל־
herbæ olus omne ,viuens anima quo in tetram
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה [i] אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב
quod omne Deus vidit Et .ita fuit & .escam in
לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
31 ,mane fuit & vespera fuit & :valde bonum ecce & ,fecerat
עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
.sextus dies
יוֹם הַשִּׁשִּׁי׃

CAP. II. ב

eorum exercitus omnis & ,terra & cæli sunt perfecti Et
1 [b] וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם׃ [b] כלה
quod suum opus septimo die in Deus perfecit Et
2 וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי [c] מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר [c] לאך
quod suo opere omni ab septimo die in requieuit & fecerat
עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
,septimo diei Deus benedixit Et .fecerat
עָשָׂה׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
3 ,suo opere omni ab requieuerat eo in quia :illum sanctificauit &
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ
generationes Istæ .faceret vt Deus creauerat quod
אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים [d] לַעֲשׂוֹת׃ אֵלֶּה [e] תּוֹלְדוֹת [d] עשה
4 Dñs *facere* † die in *ea creari in* ,terræ & cæli [e] ילד
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה
,agri virgultum omne Et .cælum & terram Deus ,quando creati sunt
אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃ וְכֹל [i] שִׂיחַ הַשָּׂדֶה † quo fecit
5 agri herbam omnem & ,terra in esset antequam ה זעיר
טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה
Deus Dominus fecit pluere non quia :oriretur antequam
טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים
.terram *colendam ad* erat non homo & ,terram super qui coleret
עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה׃
irrigabat & ,terra de ascendebat vapor Et
6 וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה
Dominus formauit Et .terræ faciem vniuersam
7 [f] אֶת־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיִּיצֶר יְהוָה [f] פנה
inspirauit & ,*terra de puluerem* hominem Deus è puluere terræ
אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה [g] וַיִּפַּח [g] נפח
animam in homo fuit & ;vitæ spiraculum eius faciem in
בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ
Heden in hortum Deus Dominus plantauit Et .viuentem
חַיָּה׃ [h] וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן [h] נטע
8 .formauit quem ,hominem ibi posuit & ;oriente ab
מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃
terra è Deus Dominus fecit germinare Et
9 וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה
bonum & *visum ad* concupiscibilem arborem omnem visu
כָּל־עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב
scientiæ arborem & ,horti medio in vitæ arborem & :escam in egrediebatur
לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת
irrigandum ad ,Heden ex *egrediens* fluuius Et .mali & boni
10 [k] רוֹעַ [k] ידע
טוֹב וָרָע׃ וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן [l] לְהַשְׁקוֹת [l] שקה
.capita quatuor in est & ,diuiditur inde & :hortum
אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים׃
terram totam *circuiens* ipse :Pison ,vnius Nomen circuit
11 שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ
illius terræ aurum Et .aurum *ibi quod* ,Chauilah vbi est
הַחֲוִילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב׃ וְזָהַב הָאָרֶץ הַהִוא
12 fluuij nomen Et .onyx lapis & ,bdelium ‡ ibi :bonum ‡ est
טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃ וְשֵׁם־הַנָּהָר
13 Æthiopiæ terram omnem *circuiens* ipse :Gnichon secundi circuit
הַשֵּׁנִי גִיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ׃

.cos fecit induere & ,pellū tunicas eius vxori & homini
לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃
vnus sicut fuit homo Ecce :Deus Dominus dixit Et
22 ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד
mirtar forte ne ,nunc Et .malum & bonum sciendū ad nobis ex
ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן־ישלח
,vitæ arbore de etiam sumat & ,suam manum
ידו ולקח גם מעץ החיים
Dominus emiserit Et .seculum in viuat & ,comedat &
23 ואכל וחי לעלם׃ וישלחהו יהוה
quòd ,terram colendam ad Heden horto de Deus
אלהים מגן־עדן לעבד את־האדמה אשר
collocauit & ,hominem eiecit Et .inde est sumptus
24 לקח משם׃ ויגרש את־האדם וישכן
& ,Cherubim Heden hortum ad Oriente ab
מקדם לגן־עדן את־הכרבים ואת
viam custodiendum ad se vertentis gladij aciem
להט החרב המתהפכת לשמר את־דרך
.vitæ arboris
עץ החיים׃

CAP. IIII. ד

,concepit & ,suam vxorem Chauuah cognouit ipse homo Et
1 והאדם ידע את־חוה אשתו׃ ותהר
Domino cum viram Acquisiui :dixit & ,Cain peperit &
ותלד את־קין ותאמר קניתי איש את־יהוה׃
.Hebel eius fratrem pareret vt addidit Et
2 ותסף ללדת את־אחיו את־הבל
.terram coleni fuit Cain & ,pecudum pastor Hebel erat Et
והי־הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃
fructu de Cain adduxit & ,dierum fine in fuit Et
3 ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי
adduxit Hebel Et .Domino oblationem terræ
האדמה מנחה ליהוה׃ והבל הביא
.earum adipe de & suarum pecudum primogenitis de ipse etiam
גם־הוא מבכרות צאנו ומחלבהן
.eius oblationem ad & ,Hebel ad Dominus respexit Et
5 וישע יהוה אל־הבל ואל־מנחתו׃
.respexit non eius oblationem ad & ,Cain ad Et
6 ואל־קין ואל־מנחתו לא שעה
.eius vultus conciderunt & :valde Cain est irarus Et
ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃
quid ad & ?tibi ira est quid Ad ,Cain ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אל־קין למה חרה לך ולמה
benefeceris si Nonne ?tui vultus conciderunt
7 נפלו פניך׃ הלוא אם־תיטיב
peccatum ostium ad ,benefeceris non si Et ?eleuare
שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת
.eum in dominaberis tu & ,eius appetitus re ad Et ?cubans
רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל־בו׃
fuit Et .suum fratrem Hebel ad Cain dixit Et
8 ויאמר קין אל־הבל אחיו׃ והי
Hebel ad Cain surrexit & ,agro in ipsos esse in
כהיותם בשדה ויקם קין אל־הבל
:Cain ad Dominus dixit Et .cum occidit & ,suum fratrem
9 אחיו׃ ויהרגהו׃ ויאמר יהוה אל־קין
custos Numquid .noui Non :dixit Et ?suus frater Hebel. Vbi
אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר
Vox ?fecisti Quid :dixit Et ?go mei fratris
10 אחי אנכי׃ ויאמר מה עשית קול
.terra e me ad clamantium tui fratris sanguinum
דמי אחיך צעקים אלי מן־האדמה׃
quæ terra à tu maledictus nunc Et
11 ועתה ארור אתה מן־האדמה אשר
tui fratris sanguines suscideret vt ,suum os aperuit
פצתה את־פיה לקחת את־דמי אחיך
adder non ,terram coles Quod .tua manu de
מידך׃ כי תעבד את־האדמה לא־תסף
.terra in eris profugus & Vagus ,tibi suum robur dare
תת־כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃
.parcere quàm mea iniquitas Maior :Dominū ad Cain dixit Et
13 ויאמר קין אל־יהוה גדול עוני מנשא׃

quòd ,mulier vidit Et .malū & bonū scientes ,dij sicut
6 כאלהים יודעי טוב ורע׃ ותרא האשה כי
.oculis ipsa desiderium quod & ,cibum ad arbor bona
טוב העץ למאכל וכי תאוה־הוא לעינים
,eius fructu de cepit & :intelligendū ad arbor cōcupiscibilis &
ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו
.comedit & ,secum suo viro etiam dedit & :comedit &
ותאכל ותתן גם־לאישה עמה ויאכל׃
quòd cognouerunt & ,ipsorū amborū oculi sunt aperti Et
7 ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי
sibi fecerunt & ,ficus folia consuerunt & :ipsi nudi
עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם
Dei Domini vocem audiuerunt Et .cingulos
8 חגרת׃ וישמעו את־קול יהוה אלהים
,homo se abscondit & :diei auram ad horto in ambulātis
מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם
.horti arboris medio in Dei Domini facie à eius vxor &
ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃
dixit Et .hominem Deus Dominus vocauit Et
9 ויקרא יהוה אלהים אל־האדם ויאמר
,horto in audiui tuam Vocem ,ait Et ?tu Vbi ,ei
10 לו איכה׃ ויאמר את־קלך שמעתי בגן
Quis ;dixit Et .me abscondi & ,ego nudus quia ,timui &
11 ואירא כי־עירם אנכי ואחבא׃ ויאמר מי
quam arbore ex Nonne ?tu nudus quod tibi indicauit
הגיד לך כי עירם אתה המן־העץ אשר
?comedisti ,ea ex comedendum non ad tibi præcepi
צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃
,meum dediti quam Mulier ,homo ait Et
12 ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי
dixit Et .comedi & ,arbore de mihi dedit ipsa
13 הוא נתנה־לי מן־העץ ואכל׃ ויאמר
ait Et ?fecisti hoc Quid :mulieri Deus Dominus
יהוה אלהים לאשה מה־זאת עשית ותאמר
dixit Et .comedi & ,me seduxit Serpens :mulier
14 האשה הנחש השיאני ואכל׃ ויאמר
maledictus ,hoc fecisti Quia ;serpentem ad Deus Dominus
יהוה אלהים אל־הנחש כי עשית זאת ארור
Super .agri bestia omni præ & ,animali omni præ tu
אתה מכל־הבהמה ומכל חית השדה על־
diebus omnibus comedes puluerem & ,gradieris tuū ventrem
גחנך תלך ועפר תאכל כל־ימי
inter & te inter ponam inimicitiam Et .tuæ vitæ
15 חייך׃ ואיבה אשית בינך ובין
ipsum :eius semen inter & ,tuum semen inter & ,mulierem
האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא
Ad .calcaneum ei conteres tu & ,caput tibi cōteret
16 ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ אל־
,tuum dolorem multiplicabo Multiplicando ,dixit mulierem
האשה אמר הרבה ארבה עצבונך
tuum virum ad & :filios paries dolore cum :tuū conceptū &
והריונך בעצב תלדי בנים ואל־אישך
homini Et .te in dominabitur ipse & ,tuus appetitus
17 תשוקתך והוא ימשל־בך׃ ולאדם
ex comedisti & ,tuæ vxoris voci parusti Quia :ait
אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן־
comedes Non ,dicendo tibi præcepi quam arbore
העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל
ea ex comedes labore In ;te propter terra maledicta ;ea ex
ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה
germinabit tribulum & spinam Et .tuæ vitæ diebus cunctis
18 כל ימי חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח
sudore In .agri herbam comedes & ,tibi
19 לך ואכלת את־עשב השדה׃ בזעת
quia ,terram in te reuertis vsque ,pane vesceris tui vultus
אפיך תאכל לחם עד שובך אל־האדמה כי
.reuertēris puluerem in & ,tu puluis nam :es sumptus ea ex
ממנה לקחת כי־עפר אתה ואל־עפר תשוב׃
ipsa quia ,Chauuah suæ vxoris nomen homo vocauit Et
20 ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא
Deus Dominus fecit Et .viuentis omnis mater fuit
21 היתה אם כל־חי׃ ויעש יהוה אלהים

pelliceas
fermè
ex qua
horti
versatilem
a חרה
b ילד
vel, à vel per Dominum
c קנה
d יסף
colebat
e בוא
f פרה
g שעה
h מנח
i חרה
k נפל
l פנה
m יטב
n נשא
venia erit? cubat? Et in te erit ei.
o קום
contra
est
sum
clamat
eris super terram
p פצה
q פה
Quando
r יסף
s נתן
fructum
t כוח
u נוע
x נור
est punitio vt feram.
a רוע
b ראה
& quòd desiderabilis esset
c לקח
d נתן
e שנה
essent
f עשה
ambulantem
g קול
eram
h ירא
esses?
i נגד
vt non comederes
k בלה
vt esset mecū
l נשא
m ילך
n יום
o חיה
p איבה
q שות
r הרה
s ילד
erit desiderū tuum
t צור
u יגע
donec reuertaris
es

ad similitudinem suam, ad postquam genuit ipse

בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
ipsum gignere post Adam dies fuerunt Et .Seth

4 שֵׁת׃ וַיְהִי יְמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
filios genuit & :anni octingenti ,Seth

ילד a אֶת־שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
.filias & ,vixit quibus ,Adam dies omnes fuerunt Et

5 וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חָיָה b חיה
.est mortuus & ,anni triginta & ,anni nongenti

מות c תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃
,annos centum & ,annos quinque Seth vixit Et

6 וַיְחִי־שֵׁת חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה
postquam Seth vixit Et .Enos genuit &

7 וַיּוֹלֶד אֶת־אֱנוֹשׁ׃ וַיְחִי־שֵׁת אַחֲרֵי
octingentos & ,annos septem ,Enos ipse genuit

הוֹלִידוֹ אֶת־אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת
Seth dies omnes fuerunt Et .filias & filios genuit & ,annos

8 שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי שֵׁת
.est mortuus & :anni nongenti & ,anni duodecim

d שתים שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ שנה
.Chenan genuit & ,annos nonaginta Enos vixit Et

9 וַיְחִי אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־קֵינָן׃
,Chenan ipse genuit postquam Enos vixit Et

10 וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵינָן
genuit & :annos octingentos & ,annos quindecim

חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
quinque Enos dies omnes fuerunt Et .filias & filios

11 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ
vixit Et .est mortuus & :anni nongenti & ,anni

12 שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי
.Mahalalel genuit & ,annos septuaginta Chenan

קֵינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל׃
Mahalalel ipse genuit postquam Chenan vixit Et

13 וַיְחִי קֵינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלְאֵל
genuit & :annos octingentos & ,annos quadraginta

c אַרְבָּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד רבע
decem ,Chenan dies omnes fuerunt Et .filias & filios

14 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־f יְמֵי קֵינָן עֶשֶׂר יום f
vixit Et .est mortuus & :anni nongenti & ,anni

15 שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי
genuit & ,annos sexaginta & ,annos quinque Mahalalel

מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד
ipse genuit postquam Mahalalel vixit Et .Iered

16 אֶת־יָרֶד׃ וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
genuit & :annos octingentos & ,annos triginta ,Iered

יָרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
quinque ,Mahalalel dies omnes fuerunt Et .filias & filios

17 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ
.est mortuus & :anni octingenti & ,anni nonaginta &

וְתִשְׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
:annos centum & ,annos sexaginta & duos Iered vixit Et

18 וַיְחִי־יָרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה
postquam Iered vixit Et .Chanoch genuit &

19 וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ׃ וַיְחִי־יָרֶד אַחֲרֵי
genuit & :annos octingentos ,Chanoch genuit

הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
duo ,Iered dies omnes fuerunt Et .filias & filios

20 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי־יָרֶד שְׁתַּיִם
.est mortuus & :anni nongenti & anni sexaginta &

וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע g מאות מֵאוֹת שָׁנָה h וַיָּמֹת׃ g מאה
genuit & ,annos sexaginta & quinque Chanoch vixit Et

21 וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד h מות
cum Chanoch ambulauit Et .Methuselach

22 אֶת־מְתוּשֶׁלַח׃ וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת־
,Methuselach ipse genuit postquam ,Deo

הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח
fuerunt Et .filias & filios genuit & :annos trecentos

23 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי
,anni sexaginta & quinque ,Chanoch dies omnes

כָּל־יְמֵי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
cum Chanoch ambulauit Et .anni trecenti &

24 וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה׃ וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת־

:terræ superficie de hodie me eiecisti Ecce

14 הָאֲדָמָה הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
,terra in profugus & vagus ero & :me abscondam tua facie à &

וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ
dixit Et .me occidat ,me inueniens omnis (vt) ,erit &

15 וְהָיָה כָּל־a מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי׃ וַיֹּאמֶר a מצא
septempliciter ,Cain occidens omnis Propterea :Dominus ei

לוֹ יְהוָה לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן שִׁבְעָתָיִם
non ad signum Cain in Dominus posuit Et .vindicabitur ne percuteret

יֻקַּם׃ b וַיָּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי b נקם
est egressus Et .cum inueniens omnis eum *percutiendum* c שום נבה d

16 הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ׃ d וַיֵּצֵא c habitauit
ante Nod terra in *sedit* & ,Domini facie à Cain ad Orientem

קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד קִדְמַת־
,concepit & ,suam vxorem Cain cognouit Et .Heden

17 עֵדֶן׃ e וַיֵּדַע קַיִן אֶת־e אִשְׁתּוֹ f וַתַּהַר f הרה
ciuitatem *ædificans fuit* Et .Chanoch peperit & ædificauit

g וַתֵּלֶד אֶת־חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹנֶה עִיר g ילד
.Chanoch sui filij *nomen sicut* ,ciuitatis nomen vocauit & nomine

וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ׃
Hirad & :Hirad Chanoch ipsi est natus Et

18 h וַיּוֹלֶד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד וְעִירָד h ילד
Methusael genuit Mechuiael & :Mechuiael genuit

יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחוּיָאֵל יָלַד אֶת־מְתוּשָׁאֵל
sibi accepit Et .Lemech genuit Methusael &

i לֶקַח וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לֶמֶךְ׃ 19 וַיִּקַּח־לוֹ
nomen & ,Hadah vnius nomen :vxores duas Lemech

לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה וְשֵׁם
.Iabal Hadah genuit Et .Sillah ,secundæ

k שֵׁנִית צִלָּה׃ 20 וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבָל k שנה
.*possessionis* & ,tentorium *sedentis* pater fuit Ipse inhabitantis pecudis.

הוּא הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃
omnis pater fuit Ipse .Iubal eius fratris nomen Et

21 וְשֵׁם אָחִיו יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל־
ipsa etiam Sillah Et .organum & citharam apprehendentis

תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב׃ 22 וְצִלָּה גַּם־הִיא
,æris opificium omne acuentem ‡ Cain Thubal peperit ‡ malleatorem

יָלְדָה אֶת־תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ כָּל־חֹרֶשׁ נְחֹשֶׁת
dixit Et .Nahamah ‡ Cain Thubal soror & :ferri & ‡ fuit

וּבְרוֹל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן נַעֲמָה׃ 23 וַיֹּאמֶר
vocem meam Audite :Sillah & Hadah suis vxoribus Lemech

לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי
virum *Quod* :meum eloquium auscultate :Lemech vxores Si

נְשֵׁי לֶמֶךְ l הַאֲזִנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ l אזן
Quia .*meum liuorem* in puerum & ,*meum vulnus* in *occidi* occidero meo vulnere meo liuore

הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃ 24 כִּי
.septies & septuagesies Lemech &,Cain vindicabitur septēpliciter

m נקם שִׁבְעָתַיִם m יֻקַּם־קַיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃
,filium peperit & .suam vxorem adhuc Adam cognouit Et

25 וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן
mihi posuit quia :Seth eius nomen vocauit &

n שות וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי n שָׁת־לִי
eum occidit quia ;Hebel pro alterum semen Deus

אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הָרְגוֹ
vocauit & ,filius est natus ipsi etiam Seth Et .Cain

קָיִן׃ 26 וְלְשֵׁת גַּם־הוּא יָלַד־בֵּן וַיִּקְרָא
inuocandum ad est cœptum Tunc .Enos eius nomen inuocari nomen, *vel* pollui

אֶת־שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז o הוּחַל לִקְרֹא o חלל
.Domini *nomine in*

בְּשֵׁם יְהוָה׃

CAP. V. ה

Deum creare die in ,Adam generationum liber Iste qui creauit Deus

1 זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים p דמות
.illum fecit Dei similitudine In .hominem

אָדָם p בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ׃
eis benedixit & :eos creauit fœminam & Masculum

2 זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם
.*eos creari* die in ,Adam eorum nomen vocauit & qua creati sunt.

q חיה מאה וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם׃
genuit & ,annos centum & triginta Adam vixit Et

3 q וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים r וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד

perfectus ,iustus vir Noach :Noach generationes Istæ

9 אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים [a] הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ׃ [b] דּוֹר
ambulauit Deo Cum .suis generationibus in fuit
10 וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם וְאֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃
conspectu in terra est corrupta Et .Iepheth & ,Cham
11 וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃
vidit Et .iniquitate terra est repleta & :DEI
12 וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ׃
corruperat quia :erat corrupta ecce & ,terram DEVS .terram super suam viam caro omnis
13 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ [c] כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם [d] וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃ [d] הַן
carnis omnis Finis ,Noach ad DEVS dixit Et iniquitate terra est repleta quia ,meum conspectum ad venit .terram ipsam eos disperdens ego ecce & :eorum facie à facies Nidos ,Gopher lignorum arcam tibi Fac
disperdo cum terra.
14 עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר [e] קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמֵחוּץ בַּכֹּפֶר׃
in arca & intrinsecus & forinsecus .bitumine in *foris & domi* ;eam bituminabis & ,*arcam* cubiti Trecenti ,eam facies *quo hoc* Et
15 וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קומתה׃
hæc mensura qua ,eius latitudo cubiti quinquaginta ,arcæ longitudo altitudo .arcæ facies Fenestram .eius *statura* cubiti triginta &
16 צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְּמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִים וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ׃ [f] תְּכַלֶּנָּה
arcæ ostium & :sursum de eã consummabis .cubitum ad & tertia & secunda ,inferiora ,pones eius latere in in ea .eam facies
17 וְאָנֹכִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל [h] מַיִם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃
adduco diluuium *adducens* ,ego ecce ,ego Et .*eam* facies ,carnem omnem perdendum ad ,terram super aquarum in qua est † est ‡ morietur. :tecum meum fœdus statuam Et .*expirabit* ‡ terra in
18 וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃
,tua vxor & ,tui filij & tu ,arcam in ingredieris & ,viuente omni ex Et .tecum tuorum filiorum vxores & in introduces omnibus ex bina ,carne omni ex
19 וּמִכָּל־הַחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃
.erunt fœmina & Masculus :tecum *viuificandum* ad ,arcam viuendum ;sua specie in iumento ex & ,sua specie in volatili Ex
20 מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבוֹא אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת׃
omnibus ex bina :sua specie in terræ reptili omni ex cape tu Et .*viuificandum* ad ,te ad ingredientur viuendum.
21 וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה׃ [i] לָקַח
congregabis & ,comeditur quæ ,esca omni ex tibi :Noach fecit Et .eam in eis & tibi erit & :te ad
22 וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה׃ [k] עָשָׂה
.fecit • sic DEVS ei præcepit ,quod omne iuxta

CAP. VII. ז

omnis & ,tu Ingredere :Noach ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה׃ [l] רָאִיתָ
iustum vidi te quia ;arcam in tua domus omni Ex .ista generatione in meo conspectu in
2 מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה [m] לְפָנַי בְּכָל־הָעוֹף הַטָּהוֹר שְׁנַיִם שְׁנַיִם׃ [m] פָּנָיו
,septena septena tibi capies mundo iumento

:Deus eum tulit quia *ipse* non & ,DEO fuit
הָאֱלֹהִים׃ וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ׃
.annos octoginta & septem Methuselach vixit Et
25 וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁמֹנֶת שָׁנִים׃
.vixit Et .Lemech genuit & :annos centum &
26 וַיְהִי כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
,Methuselach ,annos octoginta & ,annos septuagentos & :filios genuit & ipse genuit postquam ,Lemech duos
27 וַיְחִי־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃
nouem Methuselach dies omnes fuerunt Et .filias & ,anni sexaginta & :anni nongenti & .est mortuus &
28 וַיְחִי־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וַיָּמֹת׃
centum & ,annos octoginta & duos Lemech vixit Et
29 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ [a] מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְהוָה׃ [a] עֶשֶׂה
cius nomen vocauit Et .filium genuit & ,annos ,nostro opere ab nos consolabitur Iste :dicendo ,Noach *ei* maledixit cui terra de nostrarum manuum dolore à & .Dominus
30 וַיְחִי־לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשׁ שָׁנִים וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
genuit & :annos quingentos & ,annos nonaginta & quinque septem ,Lemech dies omnes fuerunt Et .filias & filios
31 וַיְהִי כָּל־יְמֵי־לֶמֶךְ שֶׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וַיָּמֹת׃
.est mortuus & :anni septingenti & ,anni septuaginta & genuit & ,annorum quingentorum filius Noach fuit Et
32 וַיְהִי־נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃
.Iepheth & ,Cham ,Sem Noach

CAP. VI. ו

super *multiplicandum ad homo cupit* cùm fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבְנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם׃ [b] הֵחֵל [c] לָרֹב [d] פְּנֵי
Viderunt Et .eis sunt natæ filiæ & ,terræ facies cœperunt homines multiplicari † principum
2 וַיִּרְאוּ [e] בְּנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְּחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃ [f] טֹבֹת [g] לָקַח
pulchræ quòd ,hominum filias *Dei* ‡ filij .elegerunt quas omnibus ex vxores sibi acceptrunt & :ipsę meus spiritus *contendet* * Non ,Dominus dixit Et *erit vt in vagina
3 וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָּאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃ [h] יוֹם
erunt Et .caro *ipse* ‡ etiam quod eo in seculum in homine cũ fuerunt Gigantes .anni viginti & centum ,eius dies
4 הַנְּפִלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ [i] בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃ [i] בּוֹא
.ipsis diebus in terra in sunt ingressi quàm postea etiam Et ‡ principum .eis genuerunt & ,hominum filias ad *Dei* filij *nominis* viri seculo à qui potentes † Isti † sunt fuerunt nominati.
5 וַיַּרְא יְהוָה כִּי רַבָּה [k] רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רָע כָּל־הַיּוֹם׃ [k] רוֹעַ
tantum eius cordis cogitationum imaginatio omnis & quòd Dominum pœnituit Et .die omni malum tantummodo esset
6 וַיִּנָּחֶם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לִבּוֹ׃
,*suum cor ad indoluit* & :terra in hominem fecisset quem hominem Delebo :Dominus dixit Et doluit in corde suo.
7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם׃ [l] עָשָׂה
,iumentum ad vsque homine ab ,terræ *facies desuper* creaui quòd me pœnitet quia :cælorum volatile ad & ,reptile ad vsque .Domini oculis in gratiam inuenit Noach Et .ea feci à superficie.
8 וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה׃

,ipsum mundum non quod ,iumento ex & :eius vxorē & virum est,
אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא
cæli volatili ex Etiam .eius vxorem & virum ,bina
שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ׃ גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם 3
viuificandum ad ,fœminam & ,masculum ,septena septena
שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה [a] לְחַיּוֹת [a] חַיָּה
adhuc dies *ad* Quia .terræ vniuersæ faciem super semen post
זֶרַע עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ׃ כִּי לְיָמִים עוֹד 4
dies quadraginta terram super *pluere facient* ego ,septem pluo
שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם
quam substantiam omnem delebo & :noctes quadraginta &
וְאַרְבָּעִים לָיְלָה [b] וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר [b] מָחָה
omne iuxta Noach fecit Et .terræ superficie à ,feci
עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל 5
sexcentorum *filius* Noach Et .Dominus ei præcepit quod erat vir
אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה׃ וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ־מֵאוֹת 6
,terram super *aquæ* :fuit diluuium & :annorum aquæ erant
שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
,eius vxor & ,eius filij & Noach est ingressus Et
וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ 7
facie à ,arcam in secum eius filiorum vxores &
וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי
,puro iumento Ex .diluuij aquarum
מֵי הַמַּבּוּל׃ מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה 8
,mundum *ipsum non* quod iumento ex & non erat
וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה
.terram super *reptans* quod omni & ,volatili ex & reptat
וּמִן־הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה׃
arcam in Noach ad sunt ingressa bina Bina
שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה 9
.Noach Deus præcepit quemadmodum ,fœmina & masculus
זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ׃
fuerunt diluuij aquæ & ,dies *septem ad* fuit Et post septem
וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ 10
vitæ annorum sexcentesimo anno In .terram super
עַל־הָאָרֶץ׃ בַּשָּׁנָה שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־ 11
mensis die decima septima in ,secundo mense in ,Noach
נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ magnæ
,multæ voraginis fontes omnes sunt rupti hoc die in
בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה
super pluuia fuit Et .sunt apertæ cæli cataractæ &
וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־ 12
.noctes quadraginta & dies quadraginta terram
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃
Sem & ,Noach est ingressus *ipsiu diei corpore In* In ipsomet
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־ 13
tres & ,Noach vxor & ,Noach filij Iepheth & ,Cham &
וָחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ [c] וְאִשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת [c] אִישׁ
omnis & Ipsi .arcam in eis cum eius filiorum vxores
נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה׃ הֵמָּה וְכָל־ 14
omne & ,sua specie in iumentum omne & ,sua specie in bestia
הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־
volatile omne & ,sua specie in terram super reptans reptile
הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף
ad sunt ingressa Et .alatum omne ,auis omnis ;sua specie in
לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־ 15
carne omni ex ,bina bina arcam in Noach
נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר
masculus ,*ingredientia Et* .vitæ spiritus ea *in cuius* in qua erat
אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים׃ וְהַבָּאִים זָכָר 16 Et quæ ingrediebantur,
quemadmodum sunt ingressa ,carne omni ex fœmina & בוֹא [d]
וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ [d] כַּאֲשֶׁר multiplicatæ sunt
fuit Et .eum super Dominus clausit Et .DEVS ei præcepit
צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ׃ וַיְהִי 17 רָבָה [f] נִבֶל [e]
se multiplicarunt & ,terram super dies quadraginta diluuium ✱ eleuata est
הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ [f] וַיִּרְבּוּ [e] נָשָׂא [g] super
desuper se eleuauit ✱ & ,arcam eleuauerunt & ,aquæ
רוּם [h] הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ [g] אֶת־הַתֵּבָה [h] וַתָּרָם מֵעַל
valde ✱ *mul ipsiarum se* & aquæ † *inualuerunt* Et .terram † roborauerunt se
הָאָרֶץ׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד 18 ✱ multiplicatæ sunt
.aquarum faciem super arca ambulauit & ,terram super
יָלַךְ [i] פְּנֵה [k] עַל־הָאָרֶץ׃ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־[k] פְּנֵי הַמָּיִם׃

* roborauerunt se validissimè
sunt operti & :terram super *valde valde inualuerunt* * aquæ Et
וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ [a] וַיְכַסּוּ 19
.cælo toto sub ✱ qui ,excelsi montes omnes
כָּל־הָהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃
aquæ inualuerunt ✱ *desursum* cubitis Quindecim
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ הַמַּיִם
cælo omnis obiit Et .montes sunt operti & [a] כָּסָה
✱ erant
✱ supernè
וַיִּכַּסּוּ הָהָרִים׃ וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר׃ 21
tam de volatili quàm de iumento, ,bestia *in* & *iumento in* & ,*volatili in* & ,terram super reptans
† omni homine.
הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְّהֵמָה וּבַחַיָּה
.*homo omnis* † & ,terram super reptante reptili omni *in* &
וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹّרֵץ עַל־הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם׃
omnia in quorum facie erat anhelitus spiritus vitæ, ex omnibus quæ erant
,*eius navibus in* ,*vitæ spiritus flatu quod Omne*
כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו 22
deleuit Et .sunt mortua sicco in *quod omni ex*
מִכֹּל אֲשֶׁר בַּחֲרָבָה [b] מֵתוּ׃ וַיִּמַּח אֶת־ [c] 23
,terræ faciem super ✱ quæ substantiam omnem
כָּל־הַיְקוּם׃ אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ [c] מָחָה [b] מוּת
ad vsque & ,reptile ad vsque ,iumentum ad vsque homine ab
✱ erat
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־
remansit & ;terra de sunt deleta & ,cæli volatile
עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר
cum eo erant inualuerunt Et .arca in *eo cum* qui & ,Noach tantum
אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה׃ וַיִּגְבְּרוּ 24
.dies centum & quinquaginta terram super aquæ
הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים [d] וּמְאַת יוֹם׃ מְאֹד [d]

CAP. VIII. ח

bestiæ omnis & ,Noach Deus est recordatus Et
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה 1
quæ erant fecit transire & ,arca in eo cum *quod* iumenti omnis &
וְאֵת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה׃ וַיַּעֲבֵר
.aquæ quieuerunt & ,terram super ventum DEVS
אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם׃ [e] שָׁכַךְ [e]
clauserunt se cataractæ & ,voraginis fontes *sunt clausi* Et
וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם וְאֲרֻבֹּת 2
.cælo de pluuia est prohibita & .cæli
הַשָּׁמַיִם וַיִّכָּלֵא הַגָّשֶׁם מִן־הַשָּׁמָיִם׃
quæ erant super eundo ,terram *desuper* aquæ sunt reuersæ Et
וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ [f] שׁוּב [f] 3
quinquaginta *fine à* aquæ defecerunt & ,redeundo & in fine *vel* post finem
וָשׁוֹב וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים
.dierum centum & mense in arca requieuit Et נוֹחַ [g]
וּמְאַת יוֹם׃ וַתָּנַח [g] הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ 4
montes super ,mensis die decima septima in ,septimo
הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי
ibant & deficiebant ad vsque *deficiendo & eundo fuerunt* aquæ Et .Ararat
אֲרָרָט׃ וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחֹסֵר עַד
sunt visa ,mensis vna in ,decimo In :decimum mensem
הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בַּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ [h] נִרְאוּ [h] רֹאשׁ [h]
in fine *vel* post finem ,diem quadraginta *fine à* fuit Et .montium capita
רָאשֵׁי הֶהָרִים׃ וַיְהִי [i] מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם׃ [i] קֵצֶה [i]
.fecerat quam ,arcæ fenestram Noach aperuit &
וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־[k] חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה׃ [k] חָלָל [k]
,redeundo & egrediendo exiit & ,corum emisit Et
וַיְשַׁלַּח אֶת־הָעָרֹב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב 7
quæ erant super emisit Et .terram *desuper* aquæ arescerent donec
עַד־יִבְשַׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃ וַיְשַׁלַּח
vt videret aquæ essent alleuiatæ an *videndum ad* ,se à columbam
אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ [l] הַמַּיִם [l] קָלַל
quæ erant in columba inuenit non Et .terræ superficie à
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה 9
plantæ ,arcam in eum ad rediit & ,sui pedis *vola* requiem
מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה
quæ erant super ,suam manum misit Et .terræ omnis faciem *super aquæ* quia
כִּי מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
.arcam in se ad eam introduxit & ,eam accepit &
וַיִּקָּחֶהָ [m] וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה׃ [n] לָקַח [m] בוֹא [n]
addidit & ,alios dies septem adhuc expectauit Et
וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף 10 חָלַל [o]
eum ad venit Et .arca ex columbam emittere [o]
שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֵּבָה׃ וַתָּבֹא אֵלָיו 11

* viuentem herbam — herbæ olus sicut ,escam in erit vobis ,viuens
חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה כִּירָק עֵשֶׂב
Veruntamen cũ anima eius — ,eius anima in carnem Tantum .omnia vobis dedi
נָתַתִּי לָכֶם אַךְ־בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃ 4
que est sanguis eius, ‡ animarum vestrarum — profecto Et .comedetis non ,ipsius sanguine
וְאַךְ אֶת־דַּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה 5
bestiæ omnis manu de ;requirã vestris animabus ‡ vestrum sanguinẽ
אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ 6
,cius fratris viri manu de hominis manu de & illum requirã
שֹׁפֵךְ דַּם־הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם׃ 7
Qui effuderit sanguinem — Effundens .hominis animam requiram
וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ־בָהּ׃ 8
per hominem ad imaginem — imagine in quia ;effundetur eius sanguis ,homine in hominis
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר׃ 9
crescite vos Et .hominem fecit DEI
וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃ 10
generamini — .ea in multiplicamini & ,terra in produxit ,multiplicamini &
וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וּבְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃ 11
statuo — ,vobiscum meum pactum statuens ego ecce ,ego Et
וְהֵקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת הָאָרֶץ׃
vltra — aquis ab adhuc caro omnis excidetur non & ,vobiscum
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ 12
omnem inter & ,vos inter & ,me inter dans * ego quod
דּוֹר — ‡ est .fœderis signum in erit & ,nube in dedi meum Arcum
ponam
אֶת־קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ 13
cùm obnubilauero — nubem me obnubilando in erit Et .terram inter & me inter
וְהָיָה בְּהַעֲלוֹתִי עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאְתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן׃ 14
recordabor Et :nube in arcus apparebit & ,terram super
וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמַּבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר׃ 15
† est — omnem inter & ,vos inter & ,me inter † quod ,mei fœderis
cum — adhuc erit non & :carne omni in viuentem animam
Vt disperdat — .carnem omnem disperdendum ad diluuium ad aqua
וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ׃ 16
vt recorder pacti perpetui — recordandum ad ,illum videbo & ,nube in arcus erit Et
animam omnem inter & ,DEVM inter sæculi fœderis
‡ est cum — dixit Et .terram super ‡ quæ ,carne omni in viuentem
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִימֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ׃ 17
‡ est — statui quod ,fœderis signum ‡ Hoc :Noach ad DEVS
† est — .terram super † quæ carnem omnem inter & me inter
qui egressi sunt — ,Sem ,arca ex egredientes Noach filij fuerunt Et
וּבְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם חָם וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן׃ 18
est — .Chenahan pater ipse Cham Et .Iepheth & ,Cham &
incepit Noach colere terrã. — est dispersa istis ab Et .Noach filij isti Tres
שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נֶפֶצָה כָּל־הָאָרֶץ׃ 19
plantauit & ,terræ vir Noach cœpit Et .terra omnis
וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם׃ 20
se discooperuit & ,est inebriatus & ,vino de bibit Et .vineam
וַיִּשְׁתְּ מִן־הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֹהֳלוֹ׃ 21

A 4

tempore vespertino — ‡ raptum erat
‡ raptum oliuæ folium ecce & ,vespera tempus ad columba
הַיּוֹנָה לָעֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קַלּוּ הַמַּיִם׃
aquæ essent alleuiatæ quòd Noach cognouit Et .eius ore in
septem adhuc expectauit Et .terram super
quæ erant super — 12
וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסַף שָׁבָה אֵלָיו עוֹד׃
addidit non & ,columbam emisit & ,alios dies
amplius — sex & vno in fuit Et .adhuc eum ad reuerti
13
וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
aruerunt ,mensis vna in ,primo in ,anno centesimo
quæ erant super — operimentum Noach remouit & :terram desuper aquæ
סוּר — .terræ facies aruerant ecce & vidit Et .arcæ
רָאָה — ,mensis die vigesima & septima in ,secundo mense in Et
14
שָׁנָה — וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ׃
Noach ad DEVS est locutus Et .terra aruit
15
,tui filij & ,tua vxor & ,tu ,arca de Exi :dicendo
לֵאמֹר׃ צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנָשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃ 16
quæ ,bestiam Omnem .tecum tuorum filiorum vxores & — quæ est tecũ
כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכֹל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּךְ׃ 17
omni in & ,iumento in & ,volatili in ,carne omni ex ,tecum — tam de volatili quam de iumento
הוצא — .terram super multiplicentur & crescant & ,terram in repant &
פ
וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וּרְבוּ עַל־הָאָרֶץ׃ 18
vxores & ,eius vxor & ,eius filij & ,Noach exiit Et — פרה
וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ׃ כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה׃ 19
reptile omne ,bestia Omnis .eo cum eius filiorum
terram super reptans omne ,volatile omne & — omne quod mouetur
ædificauit Et .arca de exierunt suas familias ad — secundum familias suas
20
iumento omni ex tulit & ,Domino altare Noach — שפחה
וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ׃ 21
‡ ascendere fecit & ,mundo volatili omni ex & ,mundo — ‡ obtulit
Dominus est odoratus Et .altari in holocausta — עלה
Non :suum cor ad ‡ Dominus dixit Et .quietis odorem — רוח — ‡ in corde suo
וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא־אוֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר אֲשֶׁר יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אוֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃ 22
propter terræ adhuc maledicendum ad ‡ adda m — נוח — ‡ vt maledicã vltra
:sua pueritia à † mala hominis cordis cogitatio quia ,hominẽ — † est
רוע — vltra vt percutiam
הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו׃ וְלֹא־אוֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃
viuens omne percutiendum ad adhuc addam non & — נכה חיה
dies omnes Adhuc .feci quemadmodum
עוֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וָקַיִץ וָחֹרֶף וָיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃ 22
,æstas & ,æstus & ,frigus & messis & sementis ,terræ — קרר — חם
,cessabunt non nox & ,dies & ,hiems &

CAP. IX. ט

dixit & ,eius filiis & ,Noach DEVS benedixit Et
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃ 1
.terram replete & multiplicamini & Crescite :eis
וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיָדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־ 2
,terræ bestiam — ירא חתת
omni in ,cœli volatile omne super & — cum omnibus quæ mouere facient terrã. † quæ omnia manui vestræ ‡ est
maris piscibus omnibus in & ,humi reper quod
ipsum ‡ quod reptile Omne .sunt tradita vestram manum in † — נתן
3

,Ludim genuit Misraim Et . magna ciuitas
13 הָעִיר הַגְּדֹלָה׃ וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לוּדִים
.Naphthuchim & ,Lehabim & ,Hanamim &
וְאֶת־עֲנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נַפְתֻּחִים׃
vnde sunt egressi *quod* :Chasluchim & Pattusim Et
14 וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ
Chenahan Et .Chaphtorim & ,Pelistim *inde*
15 מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים׃ וּכְנַעַן
.Cheth & suum primogenitum Sidon genuit
יָלַד אֶת־צִידֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־חֵת׃
.Ghirghasi & ,Emori & ,Iebusi Et
16 וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי׃
,Aruadi Et .Sini & ,Harchi & Chiui Et
17 וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הַעַרְקִי וְאֶת־הַסִּינִי׃ וְאֶת־הָאַרְוָדִי
sunt sparsæ postea Et .Chamathi & ,Semari &
18 וְאֶת־הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי וְאַחַר נָפֹצוּ
Chenahanæi terminus fuit Et . Chenahanæi familiæ
19 מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי׃ וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי
donec ingre- *te ingrediendo* ,Hazzah ad vsque Gherar te ingrediente Sidon à
diaris מִצִּידֹן בֹּאֲכָה גְרָרָה עַד־עַזָּה בֹּאֲכָה a בּוֹא
.Laiah ad vsque Seboim & Admah & Hamorah & Sedem
סְדֹמָה וַעֲמֹרָה וְאַדְמָה וּצְבֹיִים עַד־לָשַׁע׃ וּצְבוֹיִם
, suas linguas ad ‡ *, suas familias ad* † ,Cham filij Isti
ק
† per familias suas
‡ per linguas suas,
| fuit
ʒ maior.
20 אֵלֶּה בְנֵי־חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם
Etiam .natus est Sem ipsi Et .suis gentibus in ,suis terris in
21 בְּאַרְצֹתָם בגוֹיתָם׃ וְלְשֵׁם יֻלַּד גַּם־
.*maioris* ʒ Iepheth frater ,Heber filiorum omnium pater | ipse
הוּא אֲבִי כָל־בְּנֵי־עֵבֶר אָחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל׃
,Lud & ,Arpachsad & ,Assur & ,Helam ,Sem Filij
22 בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד
Ghether & Chul & Hus ;Aram filij Et .Aram &
23 וַאֲרָם׃ וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר
Selach & :Selach genuit Arpachsad Et .Mas &
24 וָמָשׁ׃ וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת־שֶׁלַח וְשֶׁלַח
natisunt duo *est natus* Heber ipsi Et .Heber genuit
25 יָלַד אֶת־עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי
est diuisa eius diebus in quia :Pelegh vnius nomen :filij
בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה
Iochthan Et .Iochthan eius fratris nomen & ;terra
26 הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ וְיָקְטָן
Chasarmaueth & ,Seleph & Almodad genuit
יָלַד אֶת־אַלְמוֹדָד וְאֶת־שֶׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת
& Vzal & Hadoram Et .Iarach &
27 וְאֶת־יָרַח׃ וְאֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־
.Seba & Abimael & Hobal Et .Dichlah
28 דִּקְלָה׃ וְאֶת־עוֹבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא׃
.Iobab & Chauilah & Ophir Et
29 וְאֶת־אוֹפִר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב
eorum habitatio fuit Et .Iochthan filij isti Omnes
30 כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ וַיְהִי b מוֹשָׁבָם b יָשַׁב
donec ingre- Isti .orientis montem Sephar *te ingrediendo* ,Mesah à
diaris
31 מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה סְפָרָה הַר הַקֶּדֶם׃ אֵלֶּה
per per ,suis terris in ,suas linguas *ad* ,suas familias *ad* ,Sem filij
בְּנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם
n gentibus suis. Noach filiorum familiæ Istæ *. suas gentes ad*
32 לְגוֹיהָם׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־נֹחַ
‡ per sunt diuisæ istis ab & :suis gentibus in ,suas generationes *ad* ‡
c לְתוֹלְדֹתָם בגוֹיהָם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ c יָלַד
.diluuium post terra in gentes
הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃

CAP. XI. יא

labij vnius, & verborum eorundem. cum proficiscerentur ipsi † planiciem
.*vna verba &* ,*vnum labium* terra omnis erat Et
1 וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שָׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אֲחָדִים׃
† *vallem* inuenerunt *&* ,oriente ab *ipsos profiscendo in* fuit Et
2 וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה
dixerunt Et .ibi habitauerunt & ,Sinhar terra in
3 בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וַיֹּאמְרוּ
‡ quisque ,lateres laterificemus Agite :suum socium ad ‡ *vir*
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים
later eis fuit Et .combustionem ad comburamus &
וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה

pater ,Cham vidit Et .sui tabernaculi medio in
21 a רָאָה בְּתוֹךְ אָהֳלָה׃ a וַיַּרְא חָם אֲבִי
duobus nunciauit & :sui patris turpitudinem Chenahan
b עֶרְוַת c פַּחַד כְּנַעַן אֶת b עֶרְוַת אָבִיו c וַיַּגֵּד d לִשְׁנֵי־
Iepheth & ,Sem *tulit* Et .plaeea in suis fratribus tulerunt
d שְׁנֵי אֶחָיו בַּחוּץ׃ e וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת
,ipsi ambo humerum super posuerunt & vestimentum
e לָקַח
23 אֶת־הַשִּׂמְלָה f וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם f שׂוּם
.sui patris turpitudinem operuerunt & , *retrorsum inierunt* ‡ &
וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית g וַיְכַסּוּ אֶת עֶרְוַת אֲבִיהֶם ‡ euntes auer-
non sui patris turpitudinem & , *retrorsum* ‡ eorum facies Et sa facie.
24 h וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא g כָּסָה
cognouit & ,suo vino à Noach est expergefactus Et .viderunt h פָּנָה
‡ erāt auersæ
רָאוּ׃ וַיִּקַץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע
:dixit Et . *paruus* suus filius sibi fecit quod minor.
25 אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן׃ וַיֹּאמַר
.suis fratribus erit seruorum seruus ;Chenahan Maledictus
אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו׃
,Sem DEVS Dominus Benedictus :dixit Et
26 וַיֹּאמַר k בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם
Dilatet .eis seruus Chenahan sit &
27 i וְיִהִי k יֶפֶת לְמוֹ׃ i וְהָיָה פִּתְּהָ
sit & :Sem tabernaculis in habitet & ,Iepheth DEVS
אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וְיִהִי
diluuium post Noach vixit Et .eis seruus Chenahan
28 l חָיָה כְּנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃ l וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל
.annos quinquaginta & annos trecentos
m מָאָה שְׁלֹשׁ m מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה׃
anni nongenti Noach dies omnes fuerunt Et
29 וַיְהִיוּ כָל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה׃ n מוֹת
.est mortuus & :anni quinquaginta &
וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה n וַיָּמֹת׃

CAP. X. י

,Cham ,Sem ,Noach filiorum generationes ‡ istæ Et ‡ sunt
o יָלַד
1 o וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם
.diluuium post filij eis sunt nati & :Iepheth &
וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל׃
,Iauan & ,Madai & ,Maghog & Ghomer ;Iepheth Filij
2 בְּנֵי יָפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וָיָוָן
.Ghomer filij Et .Tiras & ,Mesech & ,Thubal &
וְתִבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃ 3 וּבְנֵי גֹמֶר
filij Et .Togharmah & ,Riphath & ,Aschenaz
אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה׃ 4 וּבְנֵי
.Dodanim & ,Chitthim ,Tharsis & ,Elisah :Iauan
יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדֹדָנִים׃
secundum terras suas
, suis terris in gentium insulæ sunt separatæ istis Ab
5 מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם
.suis gentibus in *suas familias ad* , *suam linguam ad* singulæ
secundum linguam suam, secundum familias suas,
אִישׁ לְלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בגוֹיהָם׃
.Chenahan & ,Phuth & ,Misraim & Chus ,Cham filij Et
6 וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן׃
,Rahamah & ,Sabthah & ,Chauilah & ,Seba ,Chus filij Et
7 וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה
.Dedan & ,Seba ;Rahamah filij Et Sabthecah &
וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן׃
esse cœpit ipse .Nimrod genuit Chus Et
8 p חֵל וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא p הֵחֵל לִהְיוֹת
facies ad venatione potens fuit Ipse .terra in potens coram Domino
9 q צוּד גִּבֹּר בָּאָרֶץ׃ הוּא־הָיָה גִבֹּר־q צַיִד לִפְנֵי
venatione fortis Nimrod Sicut :dicitur Idcirco . *Domini*
יְהוָה עַל־כֵּן יֹאמַר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר־צַיִד
eius regni principium fuit Et . *Domini conspectum ad* coram Domino
10 לִפְנֵי יְהוָה׃ וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ
.Sinhar terra in ,Chalneh & ,Achad & Erech & ,Babel
בָּבֶל וְאֶרֶךְ וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר׃
ædificauit & ;Assur exiit ipsa terra E
r בָּנָה
11 מִן־הָאָרֶץ הַהִוא יָצָא אַשּׁוּר׃ וַיִּבֶן
.Chalach & ciuitatem Rechoboth & ,Nineueh
אֶת־נִינְוֵה וְאֶת־רְחֹבֹת עִיר וְאֶת־כָּלַח׃
‡ ipsa :Chalach inter & Nineueh inter Resen Et ‡ est
12 וְאֶת־רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִוא

postquam Serugh vixit Et .Nachor genuit &
23 וַיִּוָּלֶד אֶת־נָחוֹר׃ וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי
genuit & :annos ducentos ,Nachor ipse genuit
מָאַת שָׁנָה וַיִּוָּלֶד a חוֹלִידוֹ אֶת־נָחוֹר a מָאתַיִם שָׁנָה וַיִּוָּלֶד a מאר
viginti & nouem Nachor vixit Et .filias & filios
24 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים
postquam Nachor vixit Et .Terach genuit & ,annos
25 שָׁנָה וַיִּוָּלֶד אֶת־תָּרַח׃ וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי
centum & annos nouemdecim ,Terach ipse genuit
תוֹלִידוֹ אֶת־תָּרַח תֵּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמֵאַת
vixit Et .filias & filios genuit & :annos
26 שָׁנָה וַיִּוָּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי־
.Abram genuit & ,annos septuaginta Terach
תֶּרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיִּוָּלֶד אֶת־אַבְרָם
‡ sunt generationes ‡ istæ Et .Haran & ,Nachor
27 אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן׃ וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת
& ,Nachor ,Abram genuit Terach :Terach
תֶּרַח תֶּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־
est mortuus Et .Loth genuit Haran Et .Haran
28 הָרָן׃ וַיָּמָת b הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט׃ b וימת מור
coram Terach suæ natiuitatis terra in .*sui patris* *Terach* *facies* *super* Haran patre suo
עַל־c פְּנֵי תֶרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ d מוֹלַדְתּוֹ c פנה d ולד
Nachor & Abram * *accepit* Et .Chasdim Vr in * acceperunt
29 כַּשְׂדִּים׃ e וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר e לקח
nomen & ;Sarai ,Abram vxoris Nomen :vxores sibi
לָהֶם נָשִׁים שֵׁם f אֵשֶׁת־אַבְרָם שָׂרַי וְשֵׁם f איש
Milchah patris Haran filia ,Milchah ,Nachor vxoris
אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי־מִלְכָּה
.natus ei erat Non ,sterilis Sarai fuit Et .Iscah patris &
30 וְאַבִּי יִסְכָּה׃ וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד׃
filium Loth & ;suum filium Abram Terach accepit Et
31 וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־
vxorem ,suam nurum Sarai & ,sui filij filium Haran
הָרָן בֶּן־בְּנוֹ וְאֶת שָׂרַי g כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת g כלה
,Chasdim Vr de eis cum exierunt & ,sui filij Abram
אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים
vt pergerent ?Charan ad vsque venerunt & :Chenahan terram in *eundum ad*
לָלֶכֶת h אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן h ילך
quinque ,Terach dies fuerunt Et .ibi habitauerunt & i יום
32 וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וַיְהִיּוּ i יְמֵי־תֶרַח חָמֵשׁ
.Charan in Terach est mortuus & :anni ducenti & ,anni
שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן׃

CAP. XII. יב

.ibi Vade :Abram ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ
terram ad ,tui patris domo è & ,tua cognatione è &,tua terra è
מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ
,magnam gentem in te faciam Et .te faciam videre quam
2 אֲשֶׁר k אַרְאֶךָּ׃ l וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל k ראר
.benedictio esto & :tuum nomen magnificabo & ,tibi benedicã & l עשה
וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וְהְיֵה בְּרָכָה׃
,tibi maledicentibus & :tibi benedicentibus benedicam Et
3 וַאֲבָרְכָה מְבָרֲכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ
benedicent se familiæ omnes te in *benedicentur* Et .maledicam
m אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת m ארר
est locutus quemadmodum Abram abiit Et .terræ
4 הָאֲדָמָה׃ וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
† erat filius † Abram Et .Loth secum perrexit & ,Dominus eũ ad
אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־
quando egressus est .Charan de *suo exire in* annorum septuaginta & ,annorũ quinque
חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה n בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן׃ n יצא
filium Loth & ,suam vxorem Sarai Abram cepit Et
5 וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־
,acquisierant quam ,suam substantiam omnem & ,sui fratris
אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ
animas quas *eundum ad* exiuerunt & ,Charan in fecerant *quam animam* & vt pergerent
וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת
.Chenahan terram in sunt ingressi & .Chenahan terram in
אַרְצָה כְּנָעַן c וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃ c בוא
,Sechem locum ad vsque terram in Abram transiit Et
6 וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם

Agite :dixerunt Et *cementum in* eis fuit lutum & ,*lapidē in* pro lapide, pro cæmẽto.
4 לְאֶבֶן וְהַחֹמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר׃ וַיֹּאמְרוּ הָבָה
,cælum in eius caput, & ,turrim & ciuitatẽ nobis ædificemus
נִבְנֶה־לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם
super dispergamur forte ne ,nomen nobis faciamus &
וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם פֶּן־נָפוּץ עַל־
videndum ad Dominus descendit Et .terræ omnis *facies* in superficie
5 פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ׃ וַיֵּרֶד יְהוָה a לִרְאֹת a ראה
filij ædificabant quam ,turrim & ,ciuitatem vt videret
אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר b בָּנוּ בְּנֵי b בנה
labium & vnus populus Ecce :Dominus dixit Et .hominum
6 הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה
:*faciendum ad* eorum incipere ‡ hoc Et .ipsis omnibus † vnum † est ‡ est vt faciant.
אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה c הֵחֵלּם לַעֲשׂוֹת c חלל
cogitauerunt quod omne ,eis ab prohibebitur non nunc Et
וְעַתָּה לֹא־יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יָזְמוּ
confundamus † & ,descendamus Agite .*faciendum ad* vt faciant.
7 לַעֲשׂוֹת׃ הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה
.fui socij labium *vir* audiant non vt ,eorum labium ibi *Vel* confundatur vnusquisque
שָׂם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ׃
facies super inde eos Dominus dispersit Et
8 וַיָּפֶץ יְהוָה אֹתָם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי d פרץ
.ciuitatem *ædificandum ad* cessauerunt & :terræ omnis d ædificare
כָּל־הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר׃
confudit ibi quia .Babel eius nomen vocauit Propterea
9 עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל
Dominus eos dispersit inde & ;terræ omnis labium Dominus
יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְהוָה
generationes istæ .terræ omnis facies super
10 עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ׃ אֵלֶּה תוֹלְדֹת
genuit & ,annorum centum filius Sem :Sem
שֵׁם שֵׁם בֶּן־מֵאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
vixit Et .diluuium post annis duobus Arpachsad
11 אַרְפַּכְשַׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃ וַיְחִי־ postquam genuit
quingentos ,Arpachsad *ipsum gignere post* Sem
שֵׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשַׁד חֲמֵשׁ מֵאוֹת
Arpachsad Et .filias & filios genuit & :annos
12 שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וְאַרְפַּכְשַׁד
,Selach genuit & ,annos triginta & quinque vixit
חַי חֲמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שָׁלַח׃
,Selach ipse genuit postquam Arpachsad vixit Et
13 וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שָׁלַח
filios genuit & :annos quadringentos & ,annos tres
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
genuit & ,annos triginta vixit Selach Et .filias &
14 וּבָנוֹת׃ וְשֶׁלַח חַי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד
ipse genuit postquam Selach vixit Et .Heber
15 אֶת־עֵבֶר׃ וַיְחִי־שֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
:annos quadringentos & ,annos tres ,Heber
אֶת־עֵבֶר שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
quatuor Heber vixit Et .filias & filios genuit &
16 וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי־עֵבֶר אַרְבַּע
vixit Et .Pelagh genuit & annos triginta &
17 וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פֶּלֶג׃ וַיְחִי־
annos triginta ,Pelegh ipse genuit postquam Heber
עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
.filias & filios genuit & :annos quadringentos &
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
.Rehu genuit & :annos triginta Pelegh vixit Et
18 וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ׃
nouem ,Rehu ipse genuit postquam Pelegh vixit Et
19 וַיְחִי־פֶלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־רְעוּ תֵּשַׁע
.filias & filios genuit & :annos ducentos & annos
שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
genuit & ,annos triginta & duos Rehu vixit Et
20 וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד
ipse genuit postquam Rehu vixit Et .Serugh
21 אֶת־שְׂרוּג׃ וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
genuit & ,annos ducentos & ,annos septem ,Serugh
אֶת־שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד
,annos triginta Serugh vixit Et .filias & filios
בָּנִים וּבָנוֹת׃ 22 וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה

tunc Chenahanæus Et . Morch quercum ad vsque tunc erat
עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז
:dixit & ,Abram ad Dominus est visus Et . terra in Abrahæ
[a] רָאָה בָּאָרֶץ׃ [a] וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר 7
ædificauit Et .hanc terram dabo tuo Semini
[b] נָתַן [c] בָּנָה לְזַרְעֲךָ [b] אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת [c] וַיִּבֶן
se euulsit Et .eum ad apparuerat qui ,Domino altare ibi sibi. transtulit se
שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃ וַיַּעְתֵּק 8
tetendit Et . Bethel ipsi oriente ab montem ad inde
[d] נָטָה מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל [d] וַיֵּט
.oriente ab Hai & ,mari à Bethel :suum tentorium erat ab occidente.
אָהֳלֹה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקֶּדֶם׃ nomen
וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְשֵׁם
proficiscendo & ,eundo Abram est profectus Et . Domini
יְהוָה׃ וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ 9
Abram descendit Et .terra in fames fuit Et .meridiem ad
הַנֶּגְבָּה׃ וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם 10
.terra in fames erat grauis quia ,ibi peregrinandum ad ,Ægyptum in vt peregrinaretur
מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי־כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ׃
,Ægyptum ingrediendum ad ‡ appropinquauit cùm vt ‡ fuit Et ‡ quando ‡ vt ingrederetur
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיְמָה 11
,cognoui nunc Ecce suam vxorem Sarai ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי
erit Et .tu aspectu pulchra mulier quòd es:
כִּי אִשָּׁה [e] יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ׃ וְהָיָה 12 [e] יָפָה
eius Vxor ,dicent & , Ægyptij te viderint cùm
כִּי־יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִיִּם וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ
:quæso Dic .viuere facient te & ;me occident & : hæc est.
זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ [f] יְחַיּוּ׃ אִמְרִי־נָא 13 [f] חָיָה
viuat & ,te propter mihi sit bene vt ,tu mea Soror
אֲחֹתִי אַתְּ לְמַעַן יִיטַב־לִי בַעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה
Abram ingrederetur cùm ,fuit Et .te propter mea anima
נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ׃ וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם 14
quod ,mulierem Ægyptij viderunt & , Ægyptum
מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִיִּם אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־
principes eam viderunt Et .valde ipsa pulchra esset
יָפָה הִוא מְאֹד׃ וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי 15
est sublata Et . Parhoh ad eam laudauerunt & ,Parhoh Parhoni.
[g] לָקַח פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל־פַּרְעֹה [g] וַתִּקַּח
benefecit Abram ipsi Et .Parhoh domum (in) mulier
הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה׃ וּלְאַבְרָם הֵיטִיב 16
,serui & ,asini & ,bos & pecu ei fuit Et .eam propter fuerunt pecudes & boues
בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי־לוֹ צֹאן־וּבָקָר וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים
percussit Et .cameli & ,asinæ & , ancillæ &
וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים׃ וַיְנַגַּע 17
,eius domum & ,magnis percussionibus Parhoh Dominus
יְהוָה אֶת־פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת־בֵּיתוֹ
Parhoh vocauit Et .Abram vxoris Sarai verbum propter causa
עַל־דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם׃ וַיִּקְרָא פַרְעֹה 18
non quid Ad ?mihi fecisti hoc Quid :dixit & , Abram ad . Abram. Cur
לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָה לֹא־ Vt
,dixisti quid Ad ?ipsa tua vxor quòd mihi indicasti esset? Vt
הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא׃ לָמָה אָמַרְתְּ 19 [h] נָגַד
.vxorem in mihi eam tuli Et ?ipsa mea Soror est?
אֲחֹתִי הִוא וָאֶקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה׃
præcepit Et .vade & ,cape ;tua vxor ecce nunc Et
וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ׃ וַיְצַו 20
& ,eum dimiserunt & , viris Parhoh eum super
עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת־
.ei quod omne & ,eius vxorem omnia quæ erant ei.
אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃

CAP. XIII. יג

omne & ,eius vxor & ipse ,Ægypto ex Abram ascendit Et & omnia quæ erant ei.
[i] וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־ 1 [i] עָלָה
Abram Et .meridiē ad eo cum Loth & ,ei quod
אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה׃ וְאַבְרָם 2
iuit Et .auro in & ,argento in pecore in valde grauis diues erat
כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב׃ וַיֵּלֶךְ 3
ad vsque ,Bethel ad vsque & meridie à suas profectiones ad per profectiones suas
[k] לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד־בֵּית־אֵל עַד־ [k] נָסַע

ubi fuerat ,principio in eius tabernaculum ibi fuit quē ,locum
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם אֹהֳלֹה [a] בַּתְּחִלָּה [a] תְּחִלָּה
quod ,altaris locum Ad .Hai inter & ,Bethel inter
בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי׃ אֶל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־ 4
Abram ibi inuocauerat & ,principio in ibi fecerat
עָשָׂה שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם
ambulanti Loth ipsi etiam Et .Domini nomine in nomen
בְּשֵׁם יְהוָה׃ וְגַם־לְלוֹט הַהֹלֵךְ 5
.tabernacula & bos & pecus fuit Abram cum erant pecudes & boues
אֶת־אַבְרָם הָיָה צֹאן־וּבָקָר וְאֹהָלִים׃
quia :simul sedendum ad terra eos ferebat non Et vt habitarent
וְלֹא־נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ [b] לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי־ 6 [b] יָשַׁב
habitare poterant non & ,multa eorum substantia erat
הָיָה רְכוּשָׁם [c] רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃ [c] רָבַב
pastores inter contentio fuit Et . simul
וַיְהִי־[d] רִיב בֵּין [e] רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם 7 [d] רוּב [e] רָעָה
.Loth pecoris pastores inter & , Abram pecoris
וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ׃ habitabant
.terra in sedens tunc Perizæus & Chenahanæus Et
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אַל־נָא [f] תְהִי מְרִיבָה 8 [f] הָיָה
contentio sit quæso Ne :Loth ad Abram dixit Et
בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעַי וּבֵין
inter & ,meos pastores inter & , te inter & me inter
רֹעֶיךָ כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ׃
.nos fratres viri quia ,tuos pastores
הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי 9 est coram te? Separa te nūc à me
,dexteram si & :dextrabo & ,sinistram Si Si ieris ad sinistrā, dexteram tenebo: & si ad dexteram ieris, sinistram tenebo.
אִם־הַשְּׂמֹאל וְאִימִנָה וְאִם־הַיָּמִין
.suos oculos Loth leuauit Et .sinistrabo &
וְאַשְׂמְאִילָה׃ 10 וַיִּשָּׂא־לוֹט אֶת־עֵינָיו [g]
,rigans ‡ ipsa tota quòd Iarden planiciem omnem vidit & ‡ esset irrigua
וַיַּרְא אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה [h] נָשָׁא
,Hamorah & ,Sedom Dominus disperderet antequam
לִפְנֵי [i] שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה [h] רָאָה
te ingrediente , Ægypti terra sicut ,Domini hortus sicut [i] פְּנֵי
כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם [k] בֹּאֲכָה׃ [k] בּוֹא
,Iarden planiciem omnem Loth sibi elegit Et .Sohar
צֹעַר׃ 11 וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֶת כָּל־כִּכַּר הַיַّרְדֵּן
.suo fratre desuper vir sunt separati & ,oriente ab Loth est profectus & separauerunt se alter ab altero.
וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃
habitauit Loth & ,Chenahan terra in habitauit Abram
אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב 12
.Sedom vsque tabernaculum tetendit & ,planiciei vrbibus in
בְּעָרֵי הַכִّכָּר וַיֶּאֹהַל עַד־סְדֹם׃ [l] עוּר
.valde Domino peccatores & ,mali Sedom viri Et erant mali,
וְאַנְשֵׁי סְדֹם [m] רָעִים וַחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד׃ 13 [m] רוּעַ
separari postē ,Abram ad dixit Dominus Et postquam separauit se
וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד־ 14
.ea vide & ,tuos oculos nunc Leua .eo eum de Loth Loth ab eo.
לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־
,meridiem ad & ,aquilonem ad ,ibi tu quo loco vbi es,
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה
quam terram omnem Quia .mare ad & ‡ ,orientem ad & † & ad occidentem
וְקָדְמָה׃ וָיָמָּה׃ 15 כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
.seculum in vsque tuo semini & ,eam dabo tibi ,videns ‡ tu ‡ vides
אַתָּה רֹאֶה לְךָ [n] אֶתֶּנָּנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃ [n] נָתַן [o] שוּם
quod ‡ :terræ puluerem sicut tuum semen ponam Et ‡ quia si poterit quisquam
וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר׃ 16 [o]
etiam ,terræ puluerem numerare vir poterit si
אִם־יוּכַל אִישׁ [p] לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־ [p] מָנָה
terra in ambula ,Surge .numerabitur tuum semen per terram in longitudinem eius, & in latitudinem eius,
זַרְעֲךָ יִמָּנֶה׃ 17 קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ
.eam dabo tibi quia :eius latitudinem ad & ,eius longitudinem ad
לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתֶּנָּנָּה׃
habitauit & venit & ,Abram tabernaculum tetendit Et
וַיֶּאֹהַל אַבְרָם [q] וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב 18 [q] בּוֹא
ibi ædificauit & :Chebron in quæ .Mamre quercubus in quæ sunt in
בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן [r] וַיִּבֶן־שָׁם [r] בָּנָה
.Domino altare
מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃

quæ ,Chouah adusque eos est persecutus & ,eos percussit &

a נָכָה — a וַיַּכּוּם וַיִּרְדְּפוּם עַד־חוֹבָה אֲשֶׁר est substantiam omnem reduxit Et .Dammesech lxua à *

b שוּב — 16 מִשְּׁמֹאל לְדַמָּשֶׂק׃ b וַיָּשֶׁב אֶת־כָּל־הָרְכֻשׁ :reduxit eius substantiam & ,suum fratrem Loth etiam &

וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעָם׃ .populum & mulieres etiam &

post quam reuersus est ipse — *post* ,eius occursum in Sedom rex exiuit Et

17 וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת־ & ,Chedorlahomer percutiendo à *ipsum reuerti* vallis ‡ ipsa .Saueh vallem ad ,eo cum † qui reges

† erant ‡ est — הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק *eduxit* Salem rex Malchisedech Et .regis

protulit *erat — 18 הַמֶּלֶךְ׃ c וּמַלְכִּי־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא .altissimo Deo sacerdos * ipse Et .vinum & panem

c יָצָא — d עָלָה — לֶחֶם וָיָיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל d עֶלְיוֹן׃ Deo Abram Benedictus :dixit & ,eibenedixit Et

19 וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל־ Deus benedictus Et .terræ & cæli possessori altissimo

20 עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ וּבָרוּךְ אֵל dedit & .tua manu in tuos hostes tradidit qui ,altissimus

e נָתַן — עֶלְיוֹן אֲשֶׁר־מָגַן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ e וַיִּתֶּן־ ad Sedom rex dixit Et .omnibus de decimam ei

animas, — 21 לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סְדֹם אֶל־ :tibi cape substantiam & ,*animam* mihi Da :Abram

אַבְרָם תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח־לָךְ׃ meã manũ Leuaui :Sedom regem ad Abram dixit Et

f רוּם — accepero ex omnibus quæ sunt tibi ; ne dicas: † ea — 22 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם f הֲרִמֹתִי יָדִי .terræ & cæli possessorem ,altissimum Deũ Dominũ ad

אֶל־יְהוָה אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ ,calceamenti corrigiam ad vsque & filo à Si

g לָקַח — 23 אִם־מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל Ego ;*dices non &* :*tibi quod omni ex accipiam ‡ &*

g אִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי quæ tantum † Præter .Abram ditaui

24 הֶעְשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם׃ בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר iuerunt qui ,virorum partem & ,pueri comederunt

אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ .suam patrem accipiant ipsi .Mamre & ,Eschol ,Hanner .mecum

אִתִּי עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקְחוּ חֵלְקָם׃

CAP. XV. טו

hæc — ad Domini verbum fuit *hæc verba* Post

1 אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־ .Abram timeas Ne :dicendo ,visione in Abram

h יָרֵא — אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל־h תִּירָא אַבְרָם *ero .valde multa tua merces :tibi scutum * Ego

אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד׃ :mihi dabis quid ,*Iehoui* Domine :Abram dixit Et

DEVS, — 2 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה־תִּתֶּן־לִי ,meæ domus *procurator* filius & ,liberis absque vado ego Et

gubernator — וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי :Abram dixit Et .Elihezer Dammesech iste

3 הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם meæ domus filius ecce Et .semen dedisti non mihi Ecce

הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי cum ad Domini verbum ecce Et .me *hæreditans*

hæreditas — 4 יוֹרֵשׁ אֹתִי׃ וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו egredietur qui *quinimo* ,iste te hæreditabit Non :dicendo

sed — לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא cum eduxit Et .te hæreditabit ipse ,tuis visceribus de

5 מִמְּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ׃ וַיּוֹצֵא אֹתוֹ numera & ,cælos in nunc Suspice :dixit & ,foras

הַבֵּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר :ei dixit Et .eas numerare poteris si ,stellas

הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ ,*Dominum in* credidit Et .tuum semen erit Sic

Domino, — 6 כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃ וְהֶאֱמִן בַּיהוָה Ego :cum ad dixit Et .*iustitiam ei* Illud imputauit &

sibi ad iustitiam. — וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה׃ 7 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי

CAP. XIIII. יד

Arioch ,Sinhar regis Amraphel diebus in fuit Et

1 וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ Tidhal & ,Helam rex Chedorlahomer ,Elasar rex

מֶלֶךְ אֶלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל rege Berah cum bellum fecerunt :gentium rex

2 מֶלֶךְ גּוֹיִם׃ עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ rege Sinab ,Hamorah rege Birsah cum & ,Sedom

סְדֹם וְאֶת־בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ *ipsa* ,Belah rege & ,Seboim rege Semeber & ,Admah ipsa est

צבוים ק — אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צְבוֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא׃ :Siddim *vallem ad conuenerunt* ‡ isti Omnes .Sohar

3 צֹעַר׃ כָּל־אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים seruierunt annos Duodecim .salis *mare ipsa* ‡

‡ coniuncti sunt in valle ‡ ipsa est vallis maris defecerunt.

4 הוּא יַם הַמֶّלַח׃ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ .*rebellarunt* anno decimo tertio & ,Chedorlahomer

אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ׃ ,Chedorlahomer venit anno decimoquarto in Et

5 וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא כְדָרְלָעֹמֶר Rephaim percusserunt Et :eo *cum qui* reges & qui erant cum

g נָכָה — וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ g וַיַּכּוּ אֶת־רְפָאִים & ,Ham in Zuzim & ,Charnaim Astheroth in

בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם וְאֶת Chori Et .Chiriathaim Saueh in Emim

6 הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃ וְאֶת־הַחֹרִי quæ ,Paran planitiem ad vsque ,Sehir *eorum monte in* in montanis

בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר Hen ad venerunt & ,redierunt Et .desertum *super* quę est iuxta

7 עַל־הַמִּדְבָּר׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין ,Amalechitæ agrũ omnẽ percusserunt & :*Cades ipsa* ;Misphath ipsa est Cades

מִשְׁפָּט הִוא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי .Thamar Chaseson in habitantem Emoræum etiam &

וְגַם אֶת־הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר׃ rex & ,Hamorah rex & ,Sedom rex est egressus Et

8 וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ ,Sohar ‡ Ipsa :Belah rex & ,Seboim rex & ,Admah ‡ est

צבוים ק — אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבוֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא־צֹעַר .Siddim valle in bellum eis cum ordinauerunt &

וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃ rege ,Tidhal & ,Helam rege Chedorlahomer Cum

9 אֶת כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ rege Arioch & ,Sinhar rege Amraphel & ,gentium

גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ .quinque cum reges quatuor ,Elasar

אֶלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה׃ .cæmenti *putei putei* Siddim vallis Et

plena erat puteis

10 וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בְּאֵרֹת בְּאֵרֹת חֵמָר :ibi ceciderunt & ,Hamorah & ,Sedom rex fugerunt Et

b נוּס — c נָפַל — b וַיָּנוּסוּ מֶלֶךְ־סְדֹם וַעֲמֹרָה c וַיִּפְּלוּ־שָׁמָּה omnem ceperunt Et ,eorum fugerunt montem in residui &

a לָקַח — 11 וְהַנִּשְׁאָרִים הָרָה נָסוּ׃ d וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־ ,eorum escam omnem & ,Hamorah & Sedom substantiam

רְכֻשׁ סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת־כָּל־אָכְלָם eius substantiam & ,Loth ceperunt Et .abierunt &

12 וַיֵּלֵכוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רְכֻשׁוֹ *sedens* ipse Et .abierunt & ,Abram fratris filium habitabat

‡ quidam

בֶּן־אָחִי אַבְרָם וַיֵּלְכוּ וְהוּא יֹשֵׁב Abram nunciauit &,*qui euaserat* ‡ venit Et .Sedom in

e בוֹא — f נָגַד — בְּסְדֹם׃ e וַיָּבֹא הַפָּלִיט f וַיַּגֵּד לְאַבְרָם Emori Mamre quercubus in *habitans* ipse & :Hebræo habitabat

13 הָעִבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא הָאֱמֹרִי *fœderati* viri ipsi & ,Haner fratris & ,Eschol fratris

erant fœderati cũ Abram.

אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית־ *est captiuatus quòd* ‡ Abram audiuit Et .*Abram*

‡ quòd captiuus ductus esset

14 אַבְרָם׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה ,suæ domus *natos* ,*suos initiatos* *expediit* ‡ Et :suus frater

‡ armauit pueros suos, pueros

g רִיק — אָחִיו g וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ .Dan ad vsque est persecutus & ;trecentos & octodecim

שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן׃ ,eius serui & ,ipse nocte eos super se diuisit Et

15 וַיֶּחֱלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו

quòd vidit Et ,concepit & Haghar ad est ingressus Et

4 וַיָּבֹא אֶל־הָגָר וַתַּהַר [a] וַתֵּרֶא [b] כִּי הָרָתָה [a]
†despectui fuit .suis oculis in eius domina *fuit vilis* † & ,concepisset

קָלַלְתָּה [c] גְּבִרְתָּהּ בְּעֵינֶיהָ׃ 5 וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ
Punitio mea .te super *mea Iniquitas* Abram ad Sarai dixit Et quòd vidit Et .tuo sinu in meam ancillam dedi Ego

אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי ,me inter Dominus Iudicet .eius oculis in *sum vilis &* ,concepit

הָרָתָה וָאֶקַּל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי Ecce Sarai ad Abram dixit Et .te inter &

וּבֵינֶיךָ׃ 6 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי הִנֵּה .tuis oculis in bonum quod ei fac ,tua manu in tua ancilla

שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ [d] עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ [d] עָשָׂר
eam inuenit Et .eius facie à fugit & ,Sarai eam afflixit Et

וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח מִפָּנֶיהָ׃ [e] 7 וַיִּמְצָאָהּ [e] עָנָה
iuxta .deserto in aquarum fontem *super* Domini Angelus

מַלְאַךְ יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר [f] לְאַךְ
iuxta ancilla Hagar :dixit Et . Sur via in fontem *super*

עַל־הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר׃ 8 וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת
vnde venis, & quò vadis? ,dixit Et ? *ibi quò &* ,*venisti quo a* ? vbi , Sarai

שָׂרַי אֵי־מִזֶּה בָּאתְ וְאָנָה [g] תֵּלֵכִי וַתֹּאמֶר
fugio. dixit Et .*fugiens* ego meæ dominæ Sarai facie A

מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת׃ 9 וַיֹּאמֶר
,tuam dominam ad Reuertere :Domini Angelus ei

לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ
Angelus ei dixit Et .eius manibus sub te humilia &

וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ׃ 10 וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה
non & ,tuum semen multiplicabo Multiplicando :Domini

הַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֵךְ וְלֹא
:Domini Angelus ei dixit Et .multitudine à numerabitur

יִסָּפֵר [h] מֵרֹב׃ 11 וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הִנֵּךְ
præ eius nomen vocabis & ,filium paries & prægnans *tu Ecce*

הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְקָרָאתְ שְׁמוֹ [h] רָבַב
Ecce es .tuam afflictionem *ad* Dominus audiuit quia : Ismahel

יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־עָנְיֶךָ׃
sylueſtris, *vel* tanquam onager omnes in eius Manus .homo *ferus* erit ipse Et

וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל 12
coram omnibus fratribus suis *suorum fratrum omnium* *facies super* Et .eum in omnium manus &

וְיַד כֹּל בּוֹ וְעַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו יִשְׁכֹּן׃ 13 וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדֹּבֵר
qui loquebatur *loquentis* Domini nomen vocauit Et .habitabit

‡ vides me etiam Num :dixit quia *,me videns* ‡ Dens Tu :se ad

אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רֳאִי כִּי אָמְרָה הֲגַם
* quæ sunt vocauit Ideirco :me videntem post * vidi hic

רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי׃ 14 עַל־כֵּן קָרָא לַבְּאֵר בְּאֵר לַחַי [i] רֹאִי [k] הִנֵּה בֵּין־קָדֵשׁ [i] חַיָּה [k] רָאָה
Cades inter Ecce .me videntis ,viuentis puteum ,puteum .filium Abram ipsi Hagar peperit Et .Bered inter &

וּבֵין בָּרֶד׃ 15 וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֵּן [i] יָלַד
,Hagar peperit quem sui filij nomen Abram vocauit Et

וַיִּקְרָא אַבְרָם שֵׁם־בְּנוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה הָגָר
‖ erat sex & annorum octoginta ‖ filius Abram Et . Ismahel

יִשְׁמָעֵאל׃ 16 וְאַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ
quando peperit .Abram ipsi Ismahel Hagar *pariendo in* ,annorum

שָׁנִים בְּלֶדֶת הָגָר אֶת־יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם׃

CAP. XVII. יז

nouem & annorum nonaginta filius Abram fuit Et

1 וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע
dixit & , Abram ad Dominus est visus Et . annorum

שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר
,meo conspectu in ambula :omnipotens Deus Ego :eum ad

אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדָּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי
me inter meum pactum dabo Et . perfectus esto &

וְהְיֵה תָמִים׃ 2 וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי
vehementissime, *vel* copiosissime prostrauit se .*plurimum* *pluribus in* te multiplicabo & :te inter &

וּבֵינֶךָ וְאַרְבֶּה אֹתְךָ בְּמְאֹד מְאֹד׃
est locutus Et .suam faciem super Abram *cecidit* Et

3 וַיִּפֹּל [m] אַבְרָם עַל־פָּנָיו [m] נִפְלָה וַיְדַבֵּר
meum pactum ecce Ego .dicendo DEVS eo cum

אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר׃ 4 אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי

dandam ad ,Chasdim Vr de te eduxi qui ,Dominus vt darem

אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאָב הֲמוֹן גּוֹיִם׃ [a] וְצֵאתְךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת [a] יָצָא
:dixit Et .*eam hæreditandum ad* ,istam terram tibi vt hæredites eam

לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ׃ [b] 8 וַיֹּאמַר לְךָ [b] יָרַשׁ
?eam hæreditabo quod ,cognoscam quo in † *Iehouah* Domine † Deus

אֲדֹנָי יְהוָה בַּמֶּה [c] אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה׃ [c] יָדַע
, triennem vitulam mihi Tolle :eum ad dixit Et

וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה לִּי [d] עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת [d] לָקַח 9
.*piptonem &* ,turturem & ,triennem arietem & ,triennem capram & pullum colũbarum.

וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזֵל׃
,*medio in* ea diuisit & ,ista omnia sibi tulit Et per medium, & posuit singulas diuisionis eius partes, alteram contra alterã; sed aues non diuisit.

וַיִּקַּח־לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ 10
& ,*eius sociæ* *occursum ad* ,*suæ partes* *vnumquodque* *dedit* &

וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ וְאֶת־ *descendeunt aues
,cadauera super *volatile descendit* * Et .*diuisit non* *auem* ‡ abigebat

הַצִּפֹּר לֹא בָתָר׃ 11 וַיֵּרֶד הָעַיִט עַל־הַפְּגָרִים ‡ sole occumbente,
,*intrandum ad* *Sol* ‡ fuit Et .Abram eas ‡ *exsufflauit* &

וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא [e] וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָם׃ 12 נָשַׁב [e]
obscuritas * terror ecce Et Abram super cecidit sopor & * tenebrosus magnus

וְתַרְדֵּמָה נֹפֶלֶת עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה
:Abram ad dixit Et .eum super cadens *magna*

גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו׃ 13 וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם
tuum semen erit peregrinum quod ,cognosces Cognoscẽdo

יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ
quadringẽtos ,eos affligẽt & ,*eis seruient* Et .*sibi* non terrã in † sua. Et seruire facient eos,

בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעָבְדוּם [f] וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת
.ego ‖ *iudicans* ,seruient cui gentem etiam Et .annos ‖ iudico

שָׁנָה׃ 14 וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ [g] דָּן אָנֹכִי [f] עָנָה
tu Et .magna substantia † *in* egredientur postea Et [g] דוּן

וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל׃ 15 וְאַתָּה † cum
canitie in Sepelieris .pace in tuos patres ad ingredieris

תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה
quia ,huc reuertentur *quarta generatio* Et . bona generatione quarta

טוֹבָה׃ 16 וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי ‡ est
fuit Et .hucusque Emoræi * *iniquitas* perfecta ‡ non * punitio

לֹא־שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה׃ [h] 17 וַיְהִי [h] עָוֹן
fumi ‡ furnus ecce & :erat caligo & ,*occumbens* *Sol* * * sole occumbente

הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן ‡ fumans,
.ipsas diuisiones inter transibat quæ ,ignis lampas &

וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה׃
Abram eum Dominus pepigit ipso die In

בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם 18
:hanc terram *dedi* tuo Semini :dicendo ,fœdus dabo

בְּרִית לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
.Perath flumen ,magnum flumen ad vique ,Ægypti flumine a

מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃
.Chadmonæum & ,Chenizæum & ,Chenæum

אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֶת הַקַּדְמֹנִי׃ 19
.Rephaim & ,Perizæum & ,Chitthæum Et

וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הָרְפָאִים׃ 20
,Ghirghasæum & ,Chenahanæum & ,Emoræum Et

וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי 21
. Iebusæum &

וְאֶת־הַיְבוּסִי׃

CAP. XVI. יז

ei † Et .ei pepererat non Abram vxor Sarai Et † erat

1 וְשָׂרַי [i] אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לּוֹ וְלָהּ [i] אִישׁ
dixit Et .Hagar eius nomen & ,Ægyptia ancilla

שִׁפְחָה מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר׃ 2 וַתֹּאמֶר
,Dominus me conclusit nunc Ecce :Abram ad Sarai

שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עָצָרַנִי יְהוָה
ædificabor forte * ;meam ancillam ad nunc Ingredere .*pariendo à* * si ne parerem

לֵדֶת בֹּא־נָא אֶל־שִׁפְחָתִי אוּלַי אֶבָּנֶה [k] מִמֶּנָּה [k] יִלָּד [l] בֹּא
Sarai tulit Et . Sarai voci Abram paruit Et .ea ab filios suscipiã

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרָי׃ 3 וַתִּקַּח שָׂרַי [m] לָקַח [m]
fine à ‡ suam ancillam Ægyptiam Haghar ,Abram vxor ‡ in fine

אֶת־הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ [n] אֵשֶׁת אַבְרָם [n] קֵצֶה
:Chenaban terra in Abram *habitandum ad* ‡ ,annorum decem ‡ quibus habitauit

עֶשֶׂר שָׁנִים לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן [o] לְשֶׁבֶת [o] יָשַׁב
.vxorem in ipsi suo viro Abram eam dedit &

וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃ [p] נָתַן

,Ischac cum statuam meum fœdus Et .magnam gentem in
21 לְגוֹי גָּדוֹל׃ וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחָק
anno in ho tempore in Sarah tibi pariet quem
אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה [a] לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה׃ [a] וַיְכַל
Deus ascendit & :eo cum *loquendum ad absoluit* Et .altero
22 הָאַחֶרֶת׃ [b] וַיַּכֶל לְדַבֵּר אִתּוֹ [c] וַיַּעַל אֱלֹהִים
Ismahel Abraham tulit Et .Abraham *de super* †
23 מֵעַל אַבְרָהָם׃ [d] וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־יִשְׁמָעֵאל
acquisitionem omnem & ,suæ domus natos omnes & ,suũ filium
בְּנוֹ וְאֵת כָּל־יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל־מִקְנַת
,Abraham domus viris in masculi Omnis .*sui argenti*
כַּסְפּוֹ כָּל־זָכָר בַּאֲנָשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם
,ipsius diei corpore in eorum præputij carnem circuncidit &
[e] וַיָּמָל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
filius † Abraham Et .Deus eo cum est locutus *sicut* ‡
24 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ אֱלֹהִים׃ וְאַבְרָהָם בֶּן־
.*sui præputij carnem illi circuncidit in* ,annorum nouẽ & nonaginta
תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנָה בְּהִמָּלוֹ בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃
,annorum tredecim ‡ filius ,eius filius Ismahel Et
25 וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
diei corpore in .*sui præputij carnem illi circuncidi in*
בְּהִמָּלוֹ אֶת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם
.eius filius Ismahel & ,Abraham est circuncisus ipsius
הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃
argenti acquisitio & ,domus natus ,eius domus viri omnes Et
27 וְכָל־אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בַּיִת [f] וּמִקְנַת כֶּסֶף
.eo cum sunt circuncisi ,alienigenæ filio a
מֵאֵת בֶּן־נֵכָר [g] נִמָּלוּ אִתּוֹ׃

CAP. XVIII. יח

ipse Et .Mamre quercubus in Dominus ei est visus Et
1 [h] וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא
eleuauit Et .*diem incalescere vt* ‡ tabernaculi *ostio sedens*
2 יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם׃ [i] וַיִּשָּׂא
stantes † viri tres ecce Et .vidit & ,suos oculos
עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים
ostio ab eorum occursum in cucurrit & ,vidit Et ,*cum super*
עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח
,*mei Domini* :dixit Et .terram in se incurauit & ,tabernaculi
3 הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי
transeas ‡ *quæso* ne ,tuis oculis in gratiam inueni nunc si
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל־נָא תַעֲבֹר
lauate & ,aquæ param nunc Tolletur .tuo seruo *desuper*
4 מֵעַל עַבְדֶּךָ׃ [l] יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ
buccellam capiam Et .arbore sub innitimini & ,vestros pedes
רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ׃ וְאֶקְחָה פַת־
idcirco quia ,transibitis postea vestrum cor fulcite ,panis
לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן
facias Sic :dixerunt & vestrum seruum ad transistis
עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה
Abraham festinauit Et .es locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ וַיְמַהֵר אַבְרָהָם
sata tria ,Festina :dixit & ,Sarah ad tabernaculum ad
הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים
ad Et .subcinericios panes fac & ,consperge similæ farinæ
7 קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי [m] עֻגוֹת׃ וְאֶל־
,tenerum bouis filium tulit & ,Abraham cucurrit *bouem*
הַבָּקָר [n] רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר [o] רַךְ
.*eum faciendum ad* festinauit & ,puerum ad dedit & ,bonum &
וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃
fecerat quem ,bouis filium & ,lac & butyrum tulit Et
8 וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה
,arbore sub *eos super stans* ipse & ;*eorum conspectum ad dedit &*
[p] וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ
tua vxor Sarah † Vbi :eum ad dixerunt Et .comederunt &
9 וַיֹּאכֵלוּ׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ
reuertar Reuertendo :dixit Et .tabernaculo in Ecce :dixit Et
10 וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃ וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב
:tuæ vxori Sarah † filius ecce Et .vitæ tempus secundum te ad
אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ
.eum post *ipsum* & ‡ ,tabernaculi *ostio audiens* ‡ Sarah Et
וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃

B

vocabitur non Et .gentiũ multitudinis patrẽ in eris & ,tecum
5 אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב [a] הֲמוֹן גּוֹיִם׃ וְלֹא־יִקָּרֵא
,Abraham tuum nomen erit & ,Abram tuum ne men vltra
עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם
faciam fructificare † Et .te *dedi* gentium multitudinis patrem quia
6 כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃ [a] וְהִפְרֵתִי
reges & :gentes in te *dabo* * & ,*plurimum plurimum in te*
אֹתְךָ בְּמֹאד מְאֹד וְנָתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים
me inter meum fœdus statuam Et .egredientur te ex
7 מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃ [b] וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי
suas generationes in ,te post tuum semen inter & ,te inter &
וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ [c] לְדֹרֹתָם
tuo semini & ,Deum in tibi *existendum ad* ,seculi pactum in
לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ
terram te post tuo semini & tibi dabo Et .te post
8 אַחֲרֶיךָ׃ וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶת־אֶרֶץ
possessionem in Chenahan terram omnem, tuarũ peregrinationũ
מְגֻרֶיךָ אֶת כָּל־אֶרֶץ כְּנָעַן לַאֲחֻזַּת
ad Deus dixit Et .Deum in eis ero & :*seculi*
עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־
tu ,custodies meum pactum tu Et .Abraham
אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר אַתָּה
meum pactum Hoc .suas generationes in te post tuum semen &
10 וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃ זֹאת בְּרִיתִי
tuum semen inter & ,vos inter & ,me inter custodietis quod
אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ
circuncidetis Et *masculum omnem vobis circuncidi* :te post
11 אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר׃ וּנְמַלְתֶּם אֶת
me inter fœderis signum in erit & :vestri præputij carnem
בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי
omnis vobis circuncidetur dierum octo filius Et .vos inter &
12 וּבֵינֵיכֶם׃ וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־
acquisitio & ,domus natus ;vestras generationes in masculus
זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת־
.*ipse* ‡ tuo semine de non qui alienigena filio omni ab ,*argenti*
כֶּסֶף מִכָּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃
acquisitio * & ,tuæ domus natus circuncidetur Circuncidendo
13 [e] הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת
pactum in vestra carne in meum fœdus erit & :*sui argenti*
כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית
circuncidetur non cum masculus præputiatus Et .*seculi*
14 עוֹלָם׃ וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל
:suis populis de illa anima excidetur & ,eius præputij caro
אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ
:Abraham ad Deus dixit Et .*fregit* ‡ meum fœdus †
15 אֶת־בְּרִיתִי הֵפָר׃ [f] וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם
quia ,Sarai eius nomen vocabis non tuæ vxoris Sarai
שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי
dabo etiam & ,ei benedicam Et .eius nomen ‡ Sarah
16 שָׂרָה שְׁמָהּ׃ וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי
Reges :gentes in erit & ,ei benedicam & : filium tibi ea ex
מִמֶּנָּה לְךָ בֵן וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי
super Abraham *cecidit* Et .erunt ea ex populorum
17 עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ [g] וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל־
centum filio Nunquid :suo corde in dixit & :risit & ,suas facies
פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמַר בְּלִבּוֹ הַלְּבֶן מֵאָה־
annorum nonaginta filia † Sarah an Et ? † nascetur annorum
שָׁנָה [h] יִוָּלֵד וְאִם־שָׂרָה הֲבַת־תִּשְׁעִים שָׁנָה
Vtinam : Deum ad Abraham dixit Et ? pariet
18 תֵּלֵד׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוּ
Verè :Deus dixit Et .tuo conspectu in viuat Ismahel
19 יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל
eius nomen vocabis & ;filium tibi *pariens* tua vxor Sarah
שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ
,seculi fœdus in eo cum meum fœdus statuam & ,Ischac
יִצְחָק [i] וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית עוֹלָם
Ecce .te audiui Ismahel *ad* ‡ Et .eum post eius semini *
20 לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה
eum faciam multiplicare & ,eum faciam crescere & ,ei benedixi
בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ [k] וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ [l] וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ
eũ ‡ *dabo* & .generabit principes Duodecim *plurimũ plurimũ in*
בִּמְאֹד מְאֹד [m] שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם יוֹלִיד [n] וּנְתַתִּיו

[a] הָמֵר se l
posui
† multiplicabo te vehementissime
* ponam
[a] פָּרָה
[b] קוּם
[c] הוּר vt sim
[d] גּוּר perpetuum
[e] קָנָה * emptus argento suo.
[f] פּוּר
‡ est
[g] נָפַל prostrauit se
[h] יָלַד † proles,
[i] קוּם * &
‡ in
[k] פָּרָה [l] רָבָה vehementissimè
‡ ponam
[m] שָׁנָה
[n] נָתַן

[a] יָעַד finiuit loqui
[b] בָּלָה [c] עָלָה † ab
[d] לָקַח omnem acquisitum argento suo.
[e] מוּל ‡ quando † erat
quando circuncisa fuit ei caro
‡ erat
quando circuncisa fuit ei caro.
emptus argento
[f] קָנָה [g] נָמַל
CAP. XVIII. יח
[h] יָרָא sedebat in ostio
‡ cùm incalesceret dies.
[i] נָשָׂא † stabant iuxta eum.
Domine mi,
Domine mi,
‡ nunc
[k] חָנַן à
[l] לָקַח
[m] עוּג boues
[n] רוּץ [o] רָכַךְ vt pararet
parauerat, & posuit ante eos
stabat iuxta eos
[p] נָתַן † est
† erit
‡ audiebat in ostio
‡ quoderat

Desierat .dies in *venientes* senes Sarah & Abraham Et progressi erant

11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים [a] בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל׳ [a] בוא
Sarah risit Et .mulierum vt *via* Sarah ipsi esse consuetudo

12 לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃ וַתִּצְחַק שָׂרָה [b] היה
?voluptas mihi erit ‡ *me veterascere Post* :dicendo .sese intra

בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי [c] בְּלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה [c] בלה
:Abraham ad Dominus dixit Et .senuit meus dominus Et ‡ Postquam senui,

וְאֲדֹנִי זָקֵן׃ 13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם
,pariam vere etiam Num :dicendo ,Sarah risit *hoc quid Ad*

לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֻמְנָם [d] אֵלֵד [d] ילד
tempus Ad ?*res Domino à difficilis erit An* ?senui ego & Vt quid Nunquid abscondetur à Domino quidquam?

וְאָנֹכִי זָקַנְתִּי׃ 14 הַיִּפָּלֵא מֵיהוָה דָּבָר [e] לַמּוֹעֵד [e] יעד
.filius Sarah ipsi * & ,vitæ tempus secundum te ad reuertar * erit

אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵן׃
.timuit quia ,risi Non :dicendo Sarah negauit Et

15 וַתְּכַחֵשׁ שָׂרָה׳ לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי יָרֵאָה׃
surrexerunt *Et* .risisti quia ,Nequaquam ,dixit &

וַיֹּאמֶר׳ לֹא כִּי צָחָקְתְּ׃ 16 וַיָּקוּמוּ [f] קום [f]
Abraham Et ,Sedom facies contra respexerunt & ,viri inde

מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל־פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם
:dixit Dominus Et .*eos demittens cum ad* ‡ eis cum *ambulans* ibat

הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם׃ 17 וַיהוָה אָמַר ‡ vt eos deduceret.
?*facienti* † ego quod ,*Abraham ab ego celans* ‡ Nunquid ‡ celo ego Abraham † facio?

הֲמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה׃
:fortem & ,magnam gentem in erit essendo Abraham Et

וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם 18
.eum noui Quia .terræ gentes omnes eo in *benedicentur* & benedicent sibi

וְנִבְרְכוּ־בוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ 19 כִּי יְדַעְתִּיו
,se post suæ domui & ,suis filiis præcipiet *quod Propterea* Propterea

לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו
?iudicium & iustitiam *faciendum ad* ,Domini viam custodient & vt faciant

וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט
est locutus quod Abraham super Dominus faciat venire vt

לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
,Hamorah & ,Sedom Clamor :Dominus dixit Et .eum super

עָלָיו׃ 20 וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה
est aggrauatum quia ,eorum peccatum & :est multiplicatus *quia* quidem

כִּי־רָבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה׃
,eius clamorẽ secundũ ah ,videbo & ,nunc Descendam .valde

אֵרְדָה־נָּא וְאֵרֶאה הַכְּצַעֲקָתָהּ [g] יָרַד׃ 21 [g] ירד
.sciam ,non si & :consummationẽ fecerint ,me ad venit qui

עֲשׂוּ הַבָּאָה אֵלַי [h] עָשׂוּ׃ כָּלָה וְאִם־לֹא אֵדָעָה׃ [h] ידע
.Sedom in perrexerunt & ,viri inde *respexerunt* Et vetterunt se

וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה 22 [k] פנה [k]
accessit Et .*Domini conspectum ad stans* ‖ ipse adhuc Abraham Et ‖ stabat coram Domino.

וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה׃ 23 וַיִּגַּשׁ [l] נגש [l]
?impio cum iustum disperdes etiã Nunquid :dixit & ,Abraham

אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע׃
,*ciuitatũ medio in* ‡ iusti quinquaginta fuerint forte Si ‡ intra ciuitatem,

אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר 24
propter loco parces non & ,disperdes etiam nunquid

הַאַף תִּסְפֶּה וְלֹא־[m]תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן [m] נשא
tibi Absit ?eam intra * qui iustos quinquaginta * sunt

חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ׃ 25 חָלִלָה לְךָ׃ vt facias † vt mori facias
cum iustum *faciendum mori ad* † ,hanc rem secundum *faciendo à*

מַעֲשֹׂת [n] כַּדָּבָר הַזֶּה׃ לְהָמִית צַדִּיק עִם־ [n] עשה
iudex Nunquid .tibi Absit .impius sicut *iustus sicut* ‡ sit & ,impio

רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָךְ הֲשֹׁפֵט [o] מות
:Dominus dixit Et ?iudicium faciet non terræ omnis ‡ iustus

כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט׃ 26 וַיֹּאמֶר יְהוָה
,ciuitatem intra iustos quinquaginta Sedom in inuenero Si

אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר
,Abraham respondit Et .cos propter loco toti parcam &

וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם׃ 27 וַיַּעַן [p] אַבְרָהָם [p] ענה
meum Dominum ad loqui cœpi nunc Ecce :dixit &

וַיֹּאמַר הִנֵּה־נָּא [q] הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי׃ [q] יאר
quinquaginta ‖ defuerint forsitan Si .cinis & puluis *ego* ‡ & ‡ sum ‖ de

וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר׃ אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים 28
totam quinque *in* † disperdes nunquid :quinque iustis † propter

הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה הַתַּשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־
ibi inuenero si disperdam Non :dixit & ?ciuitatem

הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם

vt loqueretur *loquendum ad* adhuc addidit Et .quinque & quadraginta

29 אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר
?quadraginta ibi inueniantur fortè Si :dixit & ,eum ad

אֵלָיו וַיֹּאמַר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים
,dixit Et .quadraginta propter faciam Non :dixit &

30 וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים׃ וַיֹּאמֶר
inueniantur fortè Si loquar & ,meo Domino ira sit nunc Ne

אַל־נָא יִחַר לַאדֹנִי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן
inuenero si ,faciam Non :dixit Et ?triginta ibi

שָׁם שְׁלֹשִׁים׃ וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֶמְצָא
cœpi nunc Ecce :dixit Et .triginta ibi

31 שָׁם שְׁלֹשִׁים׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי
?viginti ibi inueniantur fortè Si :meum Dominum ad loqui

לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים
:dixit Et .viginti propter disperdam Non :dixit Et

32 וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר
veruntamen *.hac vice tantum* loquar & ,meo Domino ira sit nunc Ne

אַל־נָא יִחַר לַאדֹנִי וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם
disperdam Non :dixit Et ?decem ibi inueniantur fortè Si

אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית
finiuit quando Dominus iuit Et .decem propter

33 בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה׃ וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר כִּלָּה
.suum locum ad est reuersus Abraham & :Abraham ad loqui

לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם [a] שָׁב [b] לִמְקֹמוֹ׃ [a] שוב [b] קום

CAP. XIX. יט

vesperi, *.vespera in* Sedom in Angeli duo venerunt Et

1 וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי [c] הַמַּלְאָכִים [c] סְדֹמָה בָּעָרֶב [c] לאך
surrexit & ,Lot vidit Et .Sedom porta in *sedens* Lot & sedebat

וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם [d] וַיַּרְא־לוֹט [e] וַיָּקָם [d] ראה [e] קום
.terram super faciem in se incuruauit & ,eorum occursum in

לִקְרָאתָם [f] וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה׃ [f] שחה
ad nunc declinate :mei Domini nunc Ecce :dixit Et

2 וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־
,vestros pedes lauate & ,pernoctate & ,vestri serui domum

בֵּית עַבְדְּכֶם [g] וְלִינוּ [g] וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם [g] לון
:dixerunt Et .vestram viam in ibitis & surgetis mane &

וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהֲלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ
fecit vim Et .pernoctabimus platea in *quia*, Nequaquam sed

לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין׃ 3 וַיִּפְצַר־
:eius domum ad venerunt & ,cum ad declinauerunt & ,valde *eos in* eis

בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ
.comederunt & ,coxit infermentata & :conuiuium eis fecit &

וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ׃
dormirent Sedom viri ciuitatis viri & *cubassent* Antequam

4 טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וַאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם
omnis ,senem ad vsque & puero à ,domum *super* gyrarunt iuxta

נָסַבּוּ עַל־הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־ [h] סבב
dixerunt & ,*Lot ad* vocauerunt Et .extremo ab populus Loth

הָעָם מִקָּצֶה׃ 5 וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ
?nocte te ad venerunt qui viri * Vbi :ei * sunt

לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה
est egressus Et .cos cognoscemus & .nos ad eos Educ

הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ [k] וְנֵדְעָה אֹתָם׃ 6 וַיֵּצֵא [i] יצא [k] ידע [i]
.se post clausit portam & ,ianuam ad Lot eos ad

אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃
.malefaciatis mei fratres nunc Ne :dixit Et

7 וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי [l] תָּרֵעוּ׃ [l] רוע
‡ sunt cognouerunt non quæ filiæ duæ ‡ mihi nunc Ecce

8 הִנֵּה־נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ
eis facite & ,vos ad eas nunc educam :virum

אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֶתְהֶן אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן
ne istis viris tantum :vestris oculis in † bonum sicut † est

כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל־
.mei tigni vmbra in venerunt *propterea quia* ,*rem* faciatis quicquam, eo quod

תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל [m] קֹרָתִי׃ [m] קרה
venit Vnus :dixerunt & .vltrà *Accede* ,dixerunt Et Vade

9 וַיֹּאמְרוּ׳ [n] גַּשׁ־הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ׳ הָאֶחָד בָּא־ [n] נגש
tibi malefaciemus Nunc ?iudicando iudicauit &, peregrinandũ ad

לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ׃
appropinquauerũt & ,valde *Lot in* * virũ in fecerũt vim & *ipsis pra* ‡ magis quàm ipsis.

מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְּשׁוּ ? ipsum Loth

germen & ,vrbium habitantes omnes & ,planiciem omnē &
וְאֵת כָּל־הַכִּכָּר וְאֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הֶעָרִים וְצֶמַח
statua *fuit &* ,eum post eius vxor respexit Et .terræ
הָאֲדָמָה׃ [a] וְהַבֹּקֶר אֶשְׁכִּים מֵאֶתְמוֹל וַתְּהִי נִצִּיב 26
,locum ad *maturino in* * Abraham *manicauit* ‡ Et .salis
מֶלַח׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל־הַמָּקוֹם 27
super respexit Et .Domino coram *ibi steterat quo*
אֲשֶׁר־עָמַד שָׁם אֶת־פְּנֵי יְהוָה׃ וַיַּשְׁקֵף עַל־ 28
terræ faciem omnem super & ,Hamorah & Sedom faciem
פְּנֵי סְדֹם וַעֲמֹרָה וְעַל כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ
fumus sicut ,terræ fumus ascendebat ecce & ,vidit & ,planiciei
הַכִּכָּר [b] וַיַּרְא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר
,planiciei ciuitates Deus *disperdendo in* fuit Et .fornacis
הַכִّבְשָׁן׃ וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים אֶת־עָרֵי הַכִּכָּר 29
Lot emisit & ,Abraham Deus est recordatus &
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח אֶת־לוֹט
habitauit quibus ‡ ,ciuitates *subuertendo in* ,subuersionis medio è
מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה בְּהַפְךְ אֶת־הָעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב
habitauit & ,Sohar de Lot ascendit Et .Lot *eis in*
בָּהֶן לוֹט׃ [c] וַיַּעַל לוֹט מִצֹּעַר וַיֵּשֶׁב 30
sedere timuit quia ,eo cum eius filiæ duæ & ,monte in
בָּהָר וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו עִמּוֹ כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת
dixit Et .eius filiæ duæ & ipse spelunca in *sedit* & ,Sohar in
בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְּעָרָה הוּא [d] וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו׃ וַתֹּאמֶר 31
est non vir & ,‡ senex noster Pater ,minorem ad *primogenita* ‖
הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה אָבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ אַיִן
.terræ omnis *viam secundum nos super veniendum ad* ‡ terra in
בָּאָרֶץ לָבוֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ׃
,eo cum *cubemus* ‖ & ,vinum nostro patri *propinemus* * ,Veni
לְכָה נַשְׁקֶה אֶת־אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ 32
propinauerunt † Et .semen nostro patre de viuificemus &
וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ זָרַע׃ וַתַּשְׁקֵין אֶת־ 33
cubauit & ,*primogenita* ‡ venit & :ipsa nocte in vinum suo patri
אֲבִיהֶן יַיִן בַּלַּיְלָה הַהוּא וַתָּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב
.*eius surgere &* ,*eius accumbere in* ‡ cognouit non & ,suo patre cum
אֶת־אָבִיהָ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃
:minorem ad primogenita dixit & .*crastino à* * fuit Et
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה 34
vinum ei propinemus † ,meo patre cum *præterita nocte* ‖ cubaui Ecce
הֵן־שָׁכַבְתִּי אֶמֶשׁ אֶת־אָבִי נַשְׁקֶנּוּ יַיִן
viuificemus & ,eo cum cuba ingredere & ,nocte etiam
גַּם־הַלַּיְלָה וּבֹאִי שִׁכְבִּי עִמּוֹ וּנְחַיֶּה
ipsa nocte in etiam *propinauerunt* ‡ Et .semen nostro patre de
מֵאָבִינוּ זָרַע׃ וַתַּשְׁקֵין גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא 35
,eo cum *cubauit* ‡ & ,minor surrexit Et .vinum suo patri
אֶת־אֲבִיהֶן יַיִן [e] וַתָּקָם הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ
conceperunt Et .*eius surgere in* & ,*eius accumbere in* * cognouit nō &
וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃ [f] וַתַּהֲרֶין 36
filiū *primogenita* ‖ peperit Et .suo patre de Lot filiæ duæ
שְׁתֵּי בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהֶן׃ [g] וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֵּן 37
ad vsque Moab pater † ipse .Moab eius nomen vocauit &
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד
vocauit & ,filium peperit ipsa etiam minor Et .hanc diem
הַיּוֹם׃ וְהַצְּעִירָה גַּם־הִוא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא 38
† est Hammon filiorum pater ‡ ipse :Benhammi eius nomen
שְׁמוֹ בֶּן־עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי־עַמּוֹן
hanc diem ad vsque
עַד־הַיּוֹם׃

CAP. XX. כ

,meridianam terram ad Abraham inde est profectus Et
וַיִּסַּע [g] מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב 1
est peregrinatus & :Sur inter & ,Cades inter habitauit &
וַיֵּשֶׁב בֵּין־קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר [h] וַיָּגָר
:*suam vxorem* * Sarah *ad* ‡ Abraham dixit Et .Gherar in
בִּגְרָר׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ 2
accepit & ,Gherar rex Abimelech misit & .*ipsa* ‖ mea Soror
אֲחֹתִי הִוא וַיִּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר [i] וַיִּקַּח
somnio in Abimelech ad Deus venit Et :Sarah
אֶת־שָׂרָה׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם 3
quam vxorem propter mortuus *es* † Ecce :ei dixit & ,noctis
הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ [k] מֵת עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר

& effecta est
[a] נִצַּב
‡ surrexit
* mane summo
vbi steterat
[b] רָאָה
cùm dispersderet
quando subuertit
‡ in quarū vna habitabat
[c] עָלָה
habitare
habitauit
[d] שָׁנָה
‖ maior
† est,
‡ vt ingrediatur ad nos secundum morem
*porum demus
‖ dormiamus
† potum dederunt
‡ maior, & dormiuit
‡ quando dormiuit ipsa, nec quando surrexit ipsa.
* in crastino
‖ heri serò
† potum demus ei vinum dormis
‡ potum dederunt
‡ dormiuit
[e] קוּם
*quando dormiuit ipsa, nec quando surrexit ipsa.
[f] הָרָה
[g] יָלַד
‖ maior
† est
[g] נָסַע
‡ super
*vxore sua:
[h] גּוּר
‖ est
[i] לָקַח
[k] מוּת
† est

suam manum viri miserunt Et *ianuam frangendum ad* vt frangerent
10 לִשְׁבֹּר הַדֶּלֶת׃ וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם ostium.
ianuam & ,domum in se ad Lot introduxerunt &
וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֵלֵיהֶם הַבָּיְתָה וְאֶת־הַדֶּלֶת
percusserūt ,domus *ostio* qui viros Et .claserunt erant ad ostiū
11 הִכּוּ׃ [a] וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פֶּתַח הַבַּיִת סַנְוֵרוּ׃
laborauerunt & :maximum ad vsque & minimo à cæcitatibus *in*
[b] לָאוֹר בַּסַּנְוֵרִים מִקָּטָן וְעַד־גָּדוֹל [b] וַיִּלְאוּ
* Lot ad viri dixerunt Et .ostium *inuniendum ad* vt inuenirent
12 לִמְצֹא הַפָּתַח׃ וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט
,tuas filias & ,tuos filios & ,Generum ?hic tibi quis † Adhuc † est
עוֹד מִי־לְךָ פֹּה חָתָן וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ
Quia .loco de educ ,ciuitate in tibi ‡ quæ omnia & ‡ sunt
13 וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ בָּעִיר [c] הוֹצֵא מִן־הַמָּקוֹם׃ כִּי־ [c] יָצָא
creuit quia ,hunc locum nos *disperdentes* disperdimus
מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־גָדְלָה
Dominus nos misit & :Domino coram eorum clamor
צַעֲקָתָם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיְשַׁלְּחֵנוּ יְהוָה
est locutus & ,Lot est ingressus Et .cum perdendum ad
14 לְשַׁחֲתָהּ׃ וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר׳ [b] אֶל־חֹתְנָיו לֹקְחֵי בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ
egredimini, Surgite :dixit & ,suas filias *accipientes* ,suos generos ad qui acceperāt
fuit Et .ciuitatem Dominus *disperdens* quia ,isto loco de disperdet
מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי מַשְׁחִית יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי
aurora *ipsa* cùm Et .suorū generorum oculis in ludens sicut
כִּמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֹתְנָיו׃ וּכְמוֹ הַשַּׁחַר
Surge ,dicendo Lot in Angeli faciebant vim & ,ascendisset
עָלָה׃ וַיָּאִיצוּ הַמַּלְאָכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם
,*inuentas* ,tuas filias duas & ,tuam vxorem cape quæ inuenietur
קַח אֶת־אִשְׁתְּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִّמְצָאֹת
.tardabat Et ciuitatis *iniquitate in consumaris* fortè ne pereas in punitione
פֶּן־תִּסָּפֶה׃ [d] בַּעֲוֹן הָעִיר׃ וַיִּתְמַהְמַהּ 16
.eius vxoris manum & ,eius manum *in* viri apprehenderunt &
[e] עוֹר וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד־אִשְׁתּוֹ
eum super Dominus indulgentia in ,eius filiarum duarum manum & eo quòd parceret Dominus ei.
וּבְיַד שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחֶמְלַת יְהוָה עָלָיו
fuit Et .vrbem extra eum posuerunt & ,eum eduxerunt &
17 וַיֹּצִאֻהוּ [e] וַיַּנִּחֻהוּ מִחוּץ לָעִיר׃ וַיְהִי [e] יָנַח
in te Erue dixit & ,foras eos educerent illi cùm
כְהוֹצִיאָם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִמָּלֵט עַל־
omni in stes ne & ,te post respicias ne ,tua anima
נַפְשֶׁךָ אַל־[f] תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ וְאַל־תַּעֲמֹד בְּכָל־ [f] נִבַּט
dixit Et .pereas fortè ne ,te erue montem ad planicie
הַכִּכָּר הֶהָרָה הִמָּלֵט פֶּן־תִּסָּפֶה׃ וַיֹּאמֶר 18
inuenit nunc Ecce .meī domini nunc Ne :eos ad Lot
לוֹט אֲלֵהֶם אַל־נָא אֲדֹנָי׃ הִנֵּה־נָא מָצָא
tuā misericordiā magnificasti & ,tuis oculis in gratiā tuus seruus
עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ
ego Et .meam animam *viuificandum ad* ,mecum fecisti quam vt vjuificaret
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי [g] לְהַחֲיוֹת אֶת־נַפְשִׁי וְאָנֹכִי [g] חָיָה
mihi hæreat fortè ne ,montem ad me liberare potero non
לֹא [h] אוּכַל לְהִמָّלֵט הָהָרָה פֶּן־תִּדְבָּקַנִי [h] יָכֹל
propinqua ista ciuitas nunc Ecce .moriar & ,malum
הָרָעָה [i] וָמֵתִי׃ הִנֵּה־נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרֹבָה 20 [i] מוּת
.illuc nunc me eruam .parua *ipsa* & ,illuc fugiendum ad est
לָנוּס שָׁמָּה וְהִוא מִצְעָר אִמָּלְטָה נָא שָׁמָּה
:eum ad dixit Et .mea anima viuet Et *ipsa* parua nō Nūquid est?
הֲלֹא מִצְעָר הִוא וּתְחִי נַפְשִׁי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו 21
me subuertere non ad :hoc verbo in etiā ,tuā faciem suscepi Ecce vt non subuertam
הִנֵּה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם לַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי הָפְכִּי
,illuc te erue Festina .es locutus *quam* ciuitatem vt
22 אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ מַהֵר הִמָّלֵט שָׁמָּה
.illuc *tuum ingredi ad vsque* ,*rem faciendum ad* potero non quia facere quidquam donec ingrediaris
כִּי לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר עַד־[k] בֹּאֲךָ שָׁמָּה [k] בוֹא
est egressus Sol .Sohar ciuitatis nomen vocauit Idcirco
23 עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוֹעַר׃ הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא
Dominus Et .Sohar est ingressus Lot & ,terram super
24 עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֹעַרָה׃ וַיהוָה
,ignem & sulphur Hamorah super & ,Sedom super *fecit pluere* Pluit
הִמְטִיר עַל־סְדֹם וְעַל־עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ
istas ciuitates subuertit Et .cælis è Domino *cum de* à
25 מֵאֵת יְהוָה׃ מִן־הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּהֲפֹךְ אֶת־הָעָרִים [l] הָאֵל [l] אֵלֶּה

non Abimelech Et . marito maritata ‡ ipsa & :accepisti ‡ est

לקחת והוא בעלת בעל׃ ואבימלך לא 4
etiam gente nãquid ,Domine :dixit & ,eam ad appropinquauerat

קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם־
mea Soror :mihi dixit ipse non Nunquid ?occides iustam

צדיק תהרג׃ הלא־הוא אמר־לי אחתי 5
perfectione In ? *ipse* † meus Frater :dixit ipsa etiam ipsa & *ipsa* *

הוא והיא־גם־הוא אמרה אחי הוא בתם־ * est
.hoc feci mearum manuum munditia in & ,mei cordis † est?

לבבי ובנקיון כפי עשיתי זאת׃ 6
,noui ego Etiam :somnio in Deus cum ad dixit Et

ויאמר אליו האלהים בחלם גם אנכי ידעתי
etiam prohibui & ,hoc fecisti tui cordis perfectione in quia

כי בתם־לבבך עשית זאת ואחשך גם־
tangendum ad ,te dedi ‖ non idcirco *mihi peccando à* te ego ne peccares in me.

אנכי אותך מחטו־לי על־כן לא־נתתיך לנגע ‖ permisi tibi vt tangeres eam.
propheta quia ,*viri* ‡ vxorem *reuerti fac* * nunc Et . *eam ad*

אליה׃ ועתה השב אשת־האיש כי־נביא 7
,*reuerti faciens* † tu non si & :*viues* * & ,te pro exorabit & ,*ipse* ‡

הוא ויתפלל בעדך וחיה ואם־אינך משיב
.tibi * quod omne & ,tu morieris moriendo quia scito

דע כי־מות תמות אתה וכל־אשר־לך׃ 8
,suos seruos omnes vocauit & ,*matutino in Abimelech manicauit* ‖ Et

וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל־עבדיו
.eorum auribus in ista verba omnia est locutus &

וידבר את־כל־הדברים האלה באזניהם
Abimelech vocauit Et . valde viri timuerunt &

ויראו האנשים מאד׃ ויקרא אבימלך 9
peccaui quid Et :mobis fecisti Quid :ei dixit & ,Abraham

לאברהם ויאמר לו מה־עשית לנו ומה־חטאתי
peccatum meum regnum super & ,me super induxisti quia ,tibi

לך כי־הבאת עלי ועל־ממלכתי חטאה
. mecum fecisti ,*fieri* non quæ Opera ? grande

גדלה מעשים אשר לא־יעשו עשית עמדי׃
quia ,vidisti Quid :Abraham ad Abimelech dixit Et

ויאמר אבימלך אל־אברהם מה ראית כי 10
Quia ,Abraham dixit Et ? hanc rem fecisti

עשית את־הדבר הזה׃ ויאמר אברהם כי 11
,isto loco in Dei timor est non *Tantum* ‡ :dixi ‡ Verè

אמרתי רק אין־יראת אלהים במקום הזה
verè etiam Et . *meæ vxoris verbum super* me occident & propter vxorem meam

והרגוני על־דבר אשתי׃ וגם־אמנה 12
filia non veruntamen :ipsa mei patris filia * mea soror * est

אחתי בת־אבי הוא אך לא בת־
quando ,fuit Et .vxorem in mihi fuit & ,meæ matris

אמי ותהי־לי לאשה׃ ויהי כאשר 13
:ei dixi & ,mei patris domo de Deus *me errare fecerunt* errare fecit me Deus

התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר לה
omnem ad :mecum facies quam ,tua misericordia † Hæc

זה חסדך אשר תעשי עמדי אל־כל־
.*ipse* ‡ meus Frater :*mihi dic* ,*illuc ingrediemur quò* ‡ locum

המקום אשר נבוא שמה אמרי־לי אחי הוא׃
ancillas & ,seruos & *bouem &* , *pecudem* ‖ Abimelech cepit Et

ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחת 14
.eius vxorem Sarah ei reddidit & ,Abraham dedit &

ויתן לאברהם וישב לו את שרה אשתו׃
bono in * :te coram mea terra Ecce :Abimelech dixit Et

ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב 15
mille dedi Ecce :dixit Sarah ad Et . *sede tuis oculis in*

בעיניך שב׃ ולשרה אמר הנה נתתי אלף 16
,oculorum operimentum tibi *ipsum* † ecce :tuo fratri argenteos

כסף לאחיך הנה הוא לך כסות עינים
. *se corripuit &* ‡ omnibus cum & ,tecum * qui omnibus

לכל אשר אתך ואת כל ונכחת׃
Deus sanauit & ,Deum ad Abraham orauit Et

ויתפלל אברהם אל־האלהים וירפא אלהים 17
.pepererunt & ,eius ancillas & eius vxorem & Abimelech

את־אבימלך ואת־אשתו ואמהותיו וילדו׃
domus vuluam omnẽ super Dominus cluserat claudẽdo Quia

כי־עצר עצר יהוה בעד כל־רחם לבית 18
. Abraham *vxoris* † Sarah *verbum super* * ;Abimelech * propter † vxorem

אבימלך על־דבר שרה אשת אברהם׃

CAP. XXI. כא

,dixit quemadmodum Sarah visitauit Dominus Et

ויהוה פקד את־שרה כאשר אמר 1
.est locutus quemadmodum ,Sarah ipsi Dominus fecit Et

ויעש יהוה לשרה כאשר דבר׃
,eius senectute in filiũ Abrahã ipsi Sarah peperit & concepit Et

ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו 2 [a] [b]
. Deus ei fuerat locutus quod *præfixum tempus ad* in tempore

למועד אשר־דבר אתו אלהים׃ [c]
,sibi est natus qui sui filij nomen Abraham vocauit Et

ויקרא אברהם את־שם־בנו הנולד־לו 3 [d]
Abraham circuncidit Et . Ischac ,Sarah ei peperit quem

אשר־ילדה־לו שרה יצחק׃ וימל אברהם 4 [e]
quemadmodum ,dierum octo filium ,suum filium Ischac

את־יצחק בנו בן־שמנת ימים כאשר
,annorum centum *filius* Abraham Et . Deus ei præcepit

צוה אתו אלהים׃ ואברהם בן־מאת שנה 5 [f]
Risum :Sarah dixit Et .suus filius Ischac *ei nascendo in*

בהולד לו את יצחק בנו׃ ותאמר שרה צחק 6
.mihi corridebit audiens Omnis .Deus mihi fecit

עשה לי אלהים כל־השמע יצחק־לי׃
fecit lactare ,Abraham ad fuisset locutus Quis :dixit Et

ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים 7 [g]
?eius senectute in filium peperi quia ,Sarah filios

בנים שרה כי־ילדתי בן לזקניו׃
Abraham fecit Et ,est ablactatus & ,puer creuit Et

ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם 8 [h]
vidit Et . Ischac *ablactari* die in ,magnum conuiuium

משתה גדול ביום הגמל את־יצחק׃ ותרא 9 [i]
Abraham ipsi peperit quem ,Ægyptiæ Haghar filium Sarah

שרה את־בן־הגר המצרית אשר־ילדה לאברהם
hanc ancillam Eiice :Abraham ad dixit Et . *subsannantem*

מצחק׃ ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת 10
,huius ancillæ filius hæreditabit non quia :eius filium &

ואת־בנה כי לא יירש בן־האמה הזאת
valde *verbum fuit malum* Et .Ischac cum ,meo filio cum

עם־בני עם־יצחק׃ וירע הדבר מאד 11 [k]
dixit Et . *sui filij causa super* Abraham oculis in

בעיני אברהם על אודת בנו׃ ויאמר 12
super ,tuis oculis in malum sit Ne :Abraham ad Deus

אלהים אל־אברהם אל־ירע בעיניך על־
te ad dicet quod Omne :tuam ancillam super & ,puerum

הנער ועל־אמתך כל אשר תאמר אליך
.semen tibi vocabitur Ischac in quia :eius vocem *in* audi ,Sarah

שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע׃ 1
quia ,eum ponam gentem in ancillæ filium etiam Et

וגם את־בן־האמה לגוי אשימנו כי 13 [m]
tulit & ,*diluculo in Abraham manicauit* ‖ Et .*ipse* † tuum semen † est

זרעך הוא׃ וישכם אברהם בבקר ויקח 14 [n]
super posuit ,Haghar *ad* dedit & ,aquæ vtrem & ,panem ‖ Et surrexit Abrahã summo mane,

לחם וחמת מים ויתן אל־הגר שם על־ [o]
errauit & perrexit & :eam dimisit & ;puerum & ,eius humerum

שכמה ואת־הילד וישלחה ותלך ותתע [p] [o]
,vtre de aquæ defecerunt Et . Beersebah deserto in

במדבר באר שבע׃ ויכלו המים מן־החמת 15 [q]
.arborum vnam subter puerum proiecit &

ותשלך את־הילד תחת אחד השיחם׃
iactus sicut se elongando ,regione è sibi sedit & ,abiit Et

ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי 16 [r] [s]
sedit & *pueri mortem in videam Ne* :dixit quia ;arcus

קשת כי אמרה אל־אראה במות הילד ותשב
audiuit Et .fleuit & ,suam vocem eleuauit & ,regione è

מנגד ותשא את־קלה ותבך׃ וישמע 17 [u] [x]
Dei Angelus clamauit Et .pueri vocem Deus

אלהים את־קול הנער ויקרא מלאך אלהים
?Haghar * tibi Quid :ei dixit & ;cælis de Haghar ad

אל־הגר מן־השמים ויאמר לה מה־לך הגר
quo in pueri vocem Deus audiuit quia :timeas Ne

אל־תיראי כי־שמע אלהים אל־קול הנער באשר
fortifica † & ,puerum tolle ,Surge . *ibi ipse*

הוא־שם׃ קומי שאי את־הנער והחזיקי 18 [y]

שוב [l] לקח [m] שוב [n] יָשַׁב [o] כֶּסֶף [p] כסות עינים [q] לכל אשר אתך ואת כל ונכחת׃ 17
תער [k] תער [l] לקח [m] שוב [n] יָשַׁב [o] כֶּסֶף [p] כסות עינים [q] לכל אשר אתך ואת כל ונכחת׃ 17
בכר [x] קור [l] שום [m] נשא [y] בכר [x] קור [l] שום [m] נשא [y]

* est
† est
‡ est
* viues:
† reddideris,
* est
‖ surrexit Abimelech mane summo,
* redde
‡ viro
‡ est
* viues
† reddideris,
* est
‖ surrexit Abimelech mane summo,
‡ est
‖ pecudes , & boues
* in loco bono corã oculis tuis habita
† est
‡ & erudiuit se.
* est
* propter
† vxorem

.eum ponam magnam gentem in quia ,eo in tuam manum manu tua eum,

אֶת־יָדְךָ כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ׃ [a] שׂוּם
:aquæ puteum vidit & ,eius oculos Deus aperuit Et

19 וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ [b] וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם [b] רָאָה
potum dedit & ,aqua vtrem impleuit & ,iuit &

וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם [d] וַתַּשְׁקְ אֶת־ [c] וַיֵּלֶךְ [d] שָׁקָה
sedit ‡ & :creuit & :puero cum Deus fuit Et .puero ‡habitauit

20 הַנַּעַר׃ וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל [e] וַיֵּשֶׁב [e] יָשַׁב
deserto in habitauit Et ,arcuarius iaculans * fuit & ,deserto in *iaculator sagittarius.

21 בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֶה קַשֶּׁת׃ וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר
.Aegypti terra de vxorem eius mater ei accepit & ,Paran

פָּארָן [f] וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ [f] לָקַח
Pichol & ,Abimelech dixit & ,ipso tempore in fuit Et

22 וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל
‖Deus :dicendo ,Abraham ad eius exercitus princeps ‖ est

שַׂר־צְבָאוֹ [g] אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים [g] שׂוּר
nunc Et .faciens † tu quæ omnibus in tecum † facis

עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה׃ 23 וְעַתָּה
mihi fueris mentitus si ,Ecce :Deo in mihi iura per Deum

הִשָּׁבְעָה לִּי בֵאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי
feci quam misericordiam iuxta ,meo nepoti & ,meo filio &

וְלִנִינִי וְלִנְכָדִי כַּחֶסֶד אֲשֶׁר [h] עָשִׂיתִי [h] עָשָׂה
es peregrinatus *qua* ,terra cum & ,mecum facies ,tecum in qua

עִמָּדִי תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־ [i] גַּרְתָּה־ [i] גּוּר
.iurabo Ego :Abraham dixit Et .*ea in*

בָּהּ׃ 24 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ׃
causas super Abimelech ipsum Abraham increpauit Et propter puteum

25 וְהוֹכַח אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת [k] יִכַּח [k]
.Abimelech serui rapuerant quam ,aquæ *putei*

בְּאֵר הַמָּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃
verbum *fecit* quis noui non ,Abimelech dixit Et fecerit hoc.

26 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר
non ego etiam & ,mihi nunciasti non tu etiam & :*hoc*

הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־ [l] הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אָנֹכִי לֹא [l] נָגַד
,*pecudem* ,Abraham accepit Et .hodie præter audiui pecudes, & boues,

שָׁמַעְתִּי בִלְתִּי הַיּוֹם׃ 27 וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן
ipsi ambo percusserunt & :Abimelech ipsi dedit & ,*bouem &*

וּבָקָר [m] וַיִּתֵּן לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם [m] נָתַן
pecorū agnas septem Abraham statuit Et .fœdus pecorum sed sum.

28 בְּרִית׃ וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כְּבְשֹׂת הַצֹּאן
Quid :Abraham ad Abimelech dixit Et .*solas ipsas*

לְבַדָּהֶן׃ 29 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה
ipsas solas stare fecisti quas istæ agnæ septem *hæ* sunt

הֵנָּה שֶׁבַע כְּבְשֹׂת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר [n] הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה׃ [n] יָצַב
,mea manu é capies agnas septem Quia :dixit Et scorsum?

30 וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שֶׁבַע כְּבְשֹׂת תִּקָּח מִיָּדִי
fodi quòd ,testimonium in mihi sit vt

בַּעֲבוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה כִּי חָפַרְתִּי אֶת־
istum locum vocauit Ideirco .hunc puteum

הַבְּאֵר הַזֹּאת׃ 31 עַל־כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא
percusserunt Et .ipsi ambo iuranerant ibi quia ;Beersebah

בְּאֵר שָׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ [o] שְׁנֵיהֶם׃ 32 וַיִּכְרְתוּ [o] שָׁנָה
princeps Pichol & ,Abimelech surrexit Et ,Beersebah in fœdus

בְּרִית בְּבְאֵר שָׁבַע [p] וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־ [p] קוּם
.Pelistim terram ad sunt reuersi & ,eius exercitus

צְבָאוֹ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים׃
nomine in † ibi inuocauit & :Beersebah in *arborem* ‡ plantauit Et ‡ nemus † nomen

33 וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבְאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם [q] נָטַע [q]
terra in Abraham *est peregrinatus* ‖ Et .seculi Dei Domini ‖ habitauit

יְהוָה אֵל עוֹלָם׃ 34 וַיָּגָר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ [r] גּוּר [r]
.multos dies Pelistim

פְּלִשְׁתִּים [s] יָמִים רַבִּים׃ [s] יוֹם

CAP. XXII. כב

tentauit Deus & ista verba post fuit Et

1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה
.ego Ecce :dixit & Abraham :eum ad dixit & ,Abraham

אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃
quem ,tuum vnicum tuum filium nunc Cape :dixit Et

2 וַיֹּאמֶר [t] קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־ [t] קַח
.Moriah terram ad tibi vade & :Ischac .dilexisti

אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק [u] וְלֵךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה [u] יָלַךְ

& offer eum montium vnum super holocaustum in ibi *eum ascendere fac &*

וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים
,*dilucu o in* *Abraham* *manicauit* Et .te ad dicam quem

אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ 3 וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר
,secum suos pueros duos cepit & ,suum asinum statuit &

וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ
,surrexit & ,holocausti ligna scidit & ,suũ filium Ischac &

וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם
.Deus ei dixit quem locum ad iuit &

וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃ [a] נָשָׂא
vidit & ,suos oculos Abraham leuauit & ,tertia die In [b] רָאָה

4 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי [a] וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו [b] וַיַּרְא
:suos pueros ad Abraham dixit Et ,*longinquo de* ‡ locum ‡ procul. * Manete hic

אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃ 5 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו
vsque ibimus puer & ego & :asino cum *hic* *vobis* *Sedete* *

שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־
accepit Et .vos ad reuertemur & ,adorabimus & ;illuc

כֹּה [c] וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃ 6 וַיִּקַּח [c] שָׁחָה
,suũ filiũ Ischac super posuit & ,holocausti ligna Abraham

אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה [d] וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ [d] שׂוּם
iuerunt & :gladium & ,ignem sua manu in accepit &

וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ
Abraham ad Ischac dixit Et .simul ipsi ambo

שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ 7 וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם
.mi fili ego Ecce :dixit & .mi Pater :dixit & ,suum patrem

אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי־בְנִי
holocaustũ in agnus vbi & :ligna & ,ignis Ecce :dixit &

וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃ prospiciet
agnum sibi *videbit* Deus ;Abraham dixit Et

8 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶّה
.pariter ipsi ambo perrexerunt Et .mi fili holocaustum in

לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃
.Deus ei dixerat quem locum ad venerunt Et

9 וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים [e] בָּנָה
ordinauit & ,altare Abraham ibi ædificauit Et

[f] וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־ [f] בָּנָה
super eum posuit & ,suum filium Ischac ligauit & ,ligna

הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ [g] וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־ [g] שׂוּם
Abraham misit Et .ligna *desuper* altare super

10 הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים׃ וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־
.suũ filium *iugulandum ad* gladium accepit & ,suã manum vt iugularet

יָדוֹ [h] וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃ [h] לָקַח
:dixit & ,cælis de Domini Angelus eum ad clamauit Et

11 וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר
Ne :dixit Et .ego Ecce :dixit Et .Abraham ,Abraham

אַבְרָהָם׃ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ 12 וַיֹּאמֶר אַל־
.quicquam ei facias ne & ,puerum ad tuam manum *mittas* extendas

תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־ [i] תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה [i] עָשָׂה
non & ,tu Deum *timens* quòd cognoui nunc quia times

כִּי׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אָתָּה וְלֹא
.me à tuum vnicum tuum filium prohibuisti

חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃
aries ecce & ,vidit & suos oculos Abraham leuauit Et

13 וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו [l] וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל [k] נָשָׂא [l] רָאָה
,Abraham iuit Et .suis cornibus *in* ‡ perplexitate in detentus *post*

אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם
.suo filio pro holocaustũ in eũ *fecit ascẽdere &* ‡ ,arietem cepit & post se ‡ spinarum ‡ & obtulit

וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃
videbit *Iehouah* ipsius loci nomen Abraham vocauit Et Dominus prospiciet. Ideiro

14 וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה׃
clamauit Et .videbitur Dominus monte In ,hodie dicitur *Quòd*

אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃ 15 וַיִּקְרָא
.cælo de secundò Abraham ad Domini Angelus

מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם [m] שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃ [m] שָׁנָה
quòd eo pro quia :Dominus dixit ,iuraui *me In* :dixit Et Per me

16 וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבָּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר
tuum filium prohibuisti non & .*hoc* *verbum* fecisti tem hanc

עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ
,tibi benedicam benedicendo Quia :tuum vnicum

אֶת־יְחִידֶךָ׃ 17 כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ
,cælorum stellas sicut tuũ semen multiplicabo multiplicãdo &

וְהַרְבֶּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

,speluncam & ,tibi dedi Agrum :me audi ,mi domine Non
11 לֹא אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לְךָ וְהַמְּעָרָה
‡ est mei populi filiorum oculis in .eam dedi tibi ,eo in ‡ quæ
אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי
Abraham se incuruauit Et .tuum mortuũ sepeli ,tibi eam dedi
12 נָתַתִּיהָ לְךָ קְבֹר מֵתֶךָ׃ וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם
auribus in Hephron ad est locutus Et .terræ populo coram
13 לְפְנֵי עַם־הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי
:me audias vtinam tu si ,Verũm :dicendo ,terræ populi
עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי
dabo meũ mortuum sepeliam & ,me à cape ,agri argentum *dedi*
נָתַתִּי כֶסֶף הַשָּׂדֶה [a] קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי
.ei dicendo ,Abraham Hephron respondit Et .ibi
14 שָׁמָּה׃ [b] וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃
[a] לָקַח
[b] עָנָה
sielorum quadringentorum Terra :me audi ,mi Domine
15 אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־
est tuum mortuum & ? *ipsa* quid ;te inter & me inter argenti
כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה־הִוא וְאֶת־מֵתְךָ
ipsi Hephron appendit & ,*Hephron ad* Abraham audiuit Et .sepeli
16 קְבֹר׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל
fuerat locutus quod ,argentum Hephron ipsi Abraham
אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר
argenti siclos quadringentos ,Cheth filiorum auribus in
בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף
§ *vel*, per mercatores. * Confirmatusque est † erat in spelunca duplici ‖ erat coram * erat
,Hephron ager *stetit Et** .*mercatorem ad* § transeuntis
17 עֹבֵר לַסֹּחֵר׃ וַיָּקָם ‖ שְׂדֵה עֶפְרוֹן
spelunca & ,ager ;Mamre *facies ad* ‖ qui *duplicitate in* † *quæ*
אֲשֶׁר בַּמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה
omni in § quæ ,agro in † quæ arbor omnis & ,eo in * quæ
אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל־
‡ per circuitum. [a] possessionẽ, † & omnium ingredientium
oculis in ,*acquisitionem** in Abraham Ipsi ;*circum* ‡ eius termino
18 גְּבֻלוֹ סָבִיב׃ לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי
.eius ciuitatis portam *ingredientibus omnibus in* † ,Cheth filiorum
בְנֵי־חֵת בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ׃
suam vxorem Sarah Abraham sepeliuit postea Et
19 וְאַחֲרֵי־כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
‖ agri duplici coram * est
* hæc :Mamre *facies super duplicitatis agri* ‖ spelunca in
אֶל־מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־[c] פְּנֵי מַמְרֵא הִוא
[c] פָּנִים
ager *stetit Et* ‡ .Chenahan terra in Chebron
20 חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ [d] וַיָּקָם הַשָּׂדֶה
‡ confirmatusque est ,sepulchri possessionem in Abraham ipsi ,eo in quæ spelunca &
וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאֲחֻזַּת־קָבֶר [d] קוּם
.Cheth filiis à
מֵאֵת בְּנֵי־חֵת׃

CAP. XXIIII. כד

benedixit Dominus & ,dies in venerat senex Abraham Et
1 וְאַבְרָהָם זָקֵן [e] בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ [e] בּוֹא
suum seruum ad Abraham dixit Et .omnibus in Abraham
2 אֶת־אַבְרָהָם בַּכֹּל׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ
§ erant Pone :ei § quæ omnibus *in* dominantem ,suæ domus senem
זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ [f] שִׂים־
[f] שׂוּם
te faciam iurare Et .meo femore sub tuam manum nunc
3 נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִּי׃ וְאַשְׁבִּיעֲךָ
non quod ,terræ *Deo** & ,cæli *Deo Domino in* ‡
בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־
‡ per Dominum Deum * Deum † in cuius medio ego habito. Sed
ego cuius † ,Chenahanæi filiabus de meo filio vxorem accipies
תִּקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי
[g] תִּקַּח
meã cognationẽ ad & ,meã terrã ad *Quia* .*eius medio in habitans*
יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ׃ כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־[h] מֹלַדְתִּי
[h] מוֹלֶדֶת
eum ad dixit Et .Ischac meo filio vxorem capies & ,ibis
4 תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק׃ [i] וַיֹּאמֶר אֵלָיו
[g] לָקַח
[h] יָלַד
me post *eundum ad* mulier voluerit non forsitan Si :seruus
5 הָעֶבֶד אוּלַי לֹא־תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי
tuum filium reducam reducendo nunquid ,hanc terram ad
אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת [k] הַהֵשֵׁב אָשִׁיב אֶת־בִּנְךָ
[k] שׁוּב
vnde egressus es? eum ad dixit Et ? *inde es egressus qua* ,terram ad
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָצָאתָ מִשָּׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
Caue .illuc meum filium reducas fortè ne ,tibi *Custodire*: Abraham
אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה׃
,mei patris domo è me tulit qui cæli Deus Dominus
6 יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקַחֲנִי מִבֵּית אָבִי

tuũ semen hæreditabit & :maris *labium super* quæ arenam sicut ‡ est iuxta litus
וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־[a] שְׂפַת הַיָּם [b] וְיָרַשׁ זַרְעֲךָ
[a] שָׂפָה
omnes tuo semine in benedicẽtur Et .suorũ inimicorũ portam
18 אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל
[b] יָרַשׁ
.*meam vocem in audiuisti* quòd eo terræ gentes obediuisti voci meæ.
גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ [c] בְּקֹלִי׃
[c] קוֹל
,surrexerunt & :suos pueros ad Abraham est reuersus Et
19 וַיָּקָם [e] אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו׃ [d] וַיֵּשֶׁב וַיָּקֻמוּ
[d] שׁוּב [e] קוּם
-Beer in Abraham *sedit* § & .Beersebah ad pariter iuerunt & § habitauit
וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבְאֵר
est nunciatum & ,*ipsa verba* post fuit Et .sebah resistas
20 שָׁבַע׃ וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה [f] וַיֻּגַּד
[f] נָגַד
filios ipsa etiam Milcah peperit Ecce :dicendo Abraham ipsi
לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַּם־הִוא בָנִים
Buz & ,suum primogenitum Hus .tuo fratri Nachor
21 לְנָחוֹר אָחִיךָ׃ אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־בּוּז
,Chesed Et .Aram patrem Chemuel & ,eius fratrem
22 אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אֲבִי אֲרָם׃ וְאֶת־כֶּשֶׂד
.Bethuel & ,Idlaph & ,Pildas & ,Chezo &
וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת בְּתוּאֵל׃
peperit istos Octo .Ribcah genuit Bethuel Et
23 וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה
,eius concubina Et .Abraham fratri Nachor Milcah
24 מִלְכָּה לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם׃ וּפִילַגְשׁוֹ
,Thebach ipsa etiam peperit & :Reumah eius nomen &
וּשְׁמָהּ רְאוּמָה [g] וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח
[g] יָלַד
.Mahacah & ,Tachas & ,Gacham &
וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה׃

CAP. XXIII. כג

anni viginti & anni centum Sarah *vitæ fuerunt* Et
1 וַיִּהְיוּ [h] חַיֵּי שָׂרָה מְאַת שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃
[h] חַיִּים
fuit vita
Sarah est mortua Et .Sarah vitæ anni ,anni septem &
2 וְשֶׁבַע [i] שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃ [k] וַתָּמָת שָׂרָה
[i] שָׁנָה [k] מוּת
.Chenahan terra in § Chebron ipsa ,Chiriatharbah in
בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
‡ est
eam lugendum ad & ,Sarah plangendum ad Abraham venit Et
וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה [l] וְלִבְכֹּתָהּ׃
[l] בְּכִי
est locutus & ;sui mortui *facies desuper* Abraham surrexit Et
à facie sum
3 וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר
ego incola & Peregrinus .dicendo ,Cheth filios ad
אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר׃ [m] גֵּר־[n] וְתוֹשָׁב אָנֹכִי
[m] גּוּר [n] יָשַׁב
4 עִמָּכֶם [o] תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה
[o] נָתַן
sepeliam & ,vobiscum sepulchri possessionẽ mihi date :vobiscum
Cheth filij responderunt Et .mea facie à meum mortuum
מֵתִי מִלְּפָנָי׃ [p] וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת
[p] עָנָה
.mi domine nos Audi ei dicendo ,Abraham ad
5 אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃ שְׁמָעֵנוּ ‖ אֲדֹנִי
electione in † :nostri medio in *tu** Dei Princeps
נְשִׂיא אֱלֹהִים ‖ אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר
* es † in electis sepulchris nostris
nobis è Vir .tuum mortuum sepeli *nostrorum sepulchrorum*
קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת־מֵתֶךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ
.tuũ mortuum *sepeliendo à* ,te à prohibebit non suum sepulchrum
ne sepelias
אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמְּךָ מִקְּבֹר מֵתֶךָ׃
terræ populo se incuruauit & ,Abraham surrexit Et
6 וַיָּקָם אַבְרָהָם [q] וַיִּשְׁתַּחוּ [r] לְעַם־הָאָרֶץ
[q] קוּם [r] שָׁחָה
cum est Si :dicendo ;eis cum est locutus Et .Cheth filiis
לִבְנֵי־חֵת׃ וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־
‖ vt sepeliam [s] מוּת
,mea facie à meum mortuum *sepeliendum ad* ‖ vestra anima
נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת־[s] מֵתִי מִלְּפָנָי
* intercedite pro me apud Hephron filiũ § Vt det
dabit Et § .Sochar *filium Hephron erga mihi erate** & ,me audite
שְׁמָעוּנִי וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר׃ [t] וְיִתֶּן־
fine in quæ ei quæ *duplicitatis* ‡ spelunca mihi
7 לִי אֶת־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה
[t] נָתַן
‡ duplicem * est
vestri medio in mihi eam det pleno argento In .sui agri
שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתֹכְכֶם
† habitabet
filiorũ medio in *sedens* † Hephron Et .sepulchri hæreditate in
לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃ וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־
10 auribus in Abraham Chittæus Hephron respondit Et .Cheth
חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי
:dicendo suę ciuitatis portã ingrediẽtibus omnibus, Cheth filiorũ
בְּנֵי־חֵת לְכֹל [u] בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר׃
[u] בּוֹא

pro manibus eius.
.carum pondus aurei decem ;eius manus super armillas
צמידים על־ידיה z עשרה זהב משקלם׃
est Nunquid .mihi nunc Indica ?tu ‡ cuius Filia :dixit Et
23 ויאמר בת־מי את a הגידי נא לי היש
‡ es? a נגד
?pernoctandum ad nobis locus tui patris domo in
בית־אביך מקום לנו b ללין׃ b לון
quem ,Milcah filij ,ego Bethuel Filia :eum ad dixit Et ‡ sum
24 ותאמר אליו בת־בתואל אנכי בן־מלכה אשר
,palea Etiam :eum ad dixit Et .Nachor ipsi peperit
25 ילדה לנחור׃ ותאמר אליו גם־תבן
‖ & † est ‡ & .pernoctandũ ad locus etiam‡ ,nobiscũ † multũ pabulum etiam ‖
גם־מספוא c רב עמנו גם־מקום ללון׃ c רבב
.Domino se incuruauit & ,vir se inclinauit Et
26 ויקד d האיש e וישתחו ליהוה׃ d קדד
,Abraham mei domini Deus Dominus Benedictus :dixit Et e שחה
27 ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם
eum a‡ suam veritatem & suã misericordiã dereliquit non qui * à
אשר לא־עזב חסדו f ואמתו מעם f אמן
* Peregrinantem fratrum domum Dominus me duxit ,via in Ego * .meo domino
אדני אנכי בדרך g נחני יהוה בית אחי g נחה
domui nunciauit & ,puella cucurrit Et .mei domini
28 אדני׃ h ותרץ הנער ותגד לבית h רוץ
,frater ‖ Ribcah ipsi Et .hæc verba secundum suæ matris הנערה
29 אמה כדברים האלה׃ ולרבקה אח ק
foras virum ad Laban cucurrit & :Laban eius nomen & ‖ erat
ושמו לבן וירץ לבן אל־האיש החוצה
& ,inaurem *videre* vt †,fuit Et .fontem ad cùm vidisset
30 אל־העין׃ ויהי i כראת את־הנזם ואת־ i ראה
ipsum audire vt & ,suæ sororis manus super armillas cùm audiuit ipse
הצמדים על־ידי אחתו וכשמעו את־
me ad est locutus Sic ;dicendo ,suæ sororis Ribcah verba
דברי רבקה אחתו לאמר כה־דבר אלי
camelos *super stans* ecce & :virum ad venit & ,vir stabat iuxta
האיש ויבא אל־האיש והנה עמד על־הגמלים
Domini benedicte Ingredere :dixit Et .fontem *super* iuxta
31 על־העין׃ ויאמר בוא ברוך יהוה
locum & domum paraui ego Et ?*platea in stabit quid ad* vt quid manes foris?
למה תעמד בחוץ ואנכי k פניתי הבית ומקום k נה
,camelos soluit & ,domum ad vir venit Et .camelis
32 לגמלים׃ ויבא האיש הביתה ויפתח הגמלים
lauandum ad aquam & ,camelis pabulum & ,paleam dedit & † erant
ויתן תבן ומספוא לגמלים ומים לרחץ
.secum † qui virorum pedes & ,eius pedes
רגליו ורגלי האנשים אשר אתו׃
‡ coram eo vt comederet. Non :dixit Et .*comedendum ad eius facies ad* ‡ est positum Et
33 l ויושם לפניו לאכל ויאמר לא l ויושם
.Loquere :dixit Et .mea verba *sum locutus si usque* ‡ , comedam ק
אכל עד אם־דברתי דברי ויאמר דבר׃ l שום
.*ego* * Abraham Seruus :dixit Et ‡ donec loquar * sum.
34 ויאמר עבד אברהם אנכי׃
:est magnificatus & ,valde meo domino benedixit Dominus Et
35 ויהוה ברך את־אדני מאד ויגדל
,seruos & ,aurum & ,argentum & ,*bouem* & ,*pecus* ‖ ei dedit & ‡ pecudes, & boues,
ויתן־לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדם
Sarah peperit Et .asinos & ,camelos & ,ancillas &
36 ושפחת וגמלים וחמרים׃ m ותלד שרה m ילד
; suam senectutem post meo domino filium mei domini vxor
אשת אדני בן לאדני אחרי זקנתה
me fecit iurare Et .ei † quæ omnia ei dedit & † sunt
37 n ויתן־לו את־כל־אשר־לו׃ וישבעני n נתן
filiabus de meo filio vxorem capies Non :dicẽdo meus dominus
אדני לאמר לא־ o תקח אשה לבני מבנות o לקח
non Si .eius terra in habitans ego cuius ,Chenahanæi in cuius terra ego habito.
38 הכנעני אשר אנכי ישב בארצו׃ אם־לא Sed
capies & , meam familiam ad & ,*ibis* ‡ mei patris domum ad ‡ perges.
אל־בית־אבי p תלך ואל־משפחתי ולקחת p ילך
non Fortasse :meum dominum ad dixi Et .meo filio uxorem
39 אשה לבני׃ ואמר אל־אדני אולי לא־
cuius Dominus , me ad dixit Et .me post mulier ibit
40 תלך האשה אחרי׃ ויאמר אלי יהוה אשר־
secundabit & ,tecum suũ angelum mittet , conspectu in ambulaui
התהלכתי q לפניו ישלח מלאכו אתך והצליח q פנר

qui & ,mihi est locutus qui & ,meæ cognationis terra è &
ומארצי מולדתי ואשר דבר־לי ואשר
:hanc terram dabo tuo Semini :dicendo ,mihi iurauit
נשבע־לי לאמר לזרעך אתן את־הארץ הזאת
meo filio vxorẽ capies & ,*tuus facies ad* suũ angelũ mittet ipse ante te;
הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני
,te post *eundum* ad mulier voluerit non si Et .inde pergere
8 משם׃ ואם־לא תאבה האשה ללכת אחריך
non meum filium *tantùm* :isto meo iuramento à eris mũdus & duntaxat
ונקית מ׳שבעתי זאת רק את־בני לא a נקר
sub suam manum seruus posuit Et .illuc reducas a
9 תשב שמה׃ וישם העבד את־ידו תחת
.*istud verbum super* ei iurauit & ,sui domini Abraham femore super hoc
ירך אברהם אדניו b וישבע לו על־הדבר הזה׃ b שבע
,sui domini camelis è camelos decem seruus cepit Et
10 ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו
.surrexit Et .eius manu in † sui domini bonum omne & :iuit & † erat
וילך וכל־טוב אדניו בידו ויקם
.Nachor ciuitatem ad ,Naharaim Aram *ad* iuit & in
וילך אל־ארם נהרים אל־עיר נחור׃
puteum ad ciuitatem extra camelos fecit genu flectere Et
11 ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל־באר
.*haustrices exeundi tempus ad* ,*vespera tempus ad* ,aquæ tẽpore vspertino, tempore quo egrediuntur mulieres quæ hauriunt
המים לעת ערב לעת c צאת השאבת׃
fac occurrere Abraham mei domini Deus Domine :dixit Et c יצא
12 ויאמר יהוה אלהי אדני אברהם הקרה־
meo domino cum misericordiam fac & :hodie me coram nunc
נא לפני היום ועשה־חסד עם אדני
filiæ & ,aquæ fontem *super stans* † ego Ecce .Abraham † sto iuxta
13 אברהם׃ הנה אנכי d נצב על־עין המים ובנות d יצב
.aquam hauriendum ad *egredientes* ‡ ciuitatis virorum ‡ egrediuntur
אנשי העיר יצאת לשאב מים׃
nunc Inclina ,*eam ad* dixero *quam* ‡ puella erit Et ‡ ad quam
14 והיה הנער אשר אמר אליה c הטי־נא c הנערה
tuis camelis etiam & ,Bibe ,dixerit & :bibam & ,tuã hydriam ק
כדך ואשתה ואמרה שתה וגם־גמליך e נטר
,sciam *ea in* ‖ Et .Ischac tuo seruo *arguisti* * ipsam :dato potum * præparasti
אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה g אדע ‖ per hoc
fuit Et .meo domino cum misericordiam *fecisti quòd* † f יכח g ידע
15 כי־עשית חסד עם־אדני׃ ויהי־ † si feceris
,egrediens Ribcah ecce & ,loqui compleuisset antequam ipse
הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת
fratris Nachor vxoris Milcah filio Bethuel erat nata quæ
אשר ילדה לבתואל בן־מלכה אשת נחור אחי
puella Et .eius humerum super ‡ eius *cadus* ‡ Et .Abraham ‡ hydria
16 אברהם וכדה על־שכמה׃ והנער ‡ erat
:eam cognouerat non vir & :virgo ,valde aspectu pulchra ‡ והנערה
h טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ק
.ascendit & ,*suum cadum* * impleuit & ,fontem ad descendit & ‡ erat
i ותרד העינה ותמלא כדה k ותעל׃ h טוב
me Refrigera ‖ :dixit & ,eius occursum in seruus cucurrit Et *hydriam suam
17 l וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאיני i ירד k עלה
.mi domine Bibe :dixit Et .tua hydria de aquæ *exigno* † nunc ‖ Potum da mihi
18 נא מעט־מים מכדך׃ ותאמר שתה אדני l רוץ
,suam manũ super suam hydriam fecit descendere & ,festinauit & † parum
ותמהר ותרד כדה על־ידה m כלה
:dixit & ,ei dare potum compleuit Et .ei dedit potum & m כלה
19 ותשקהו׃ m ותכל להשקתו ותאמר ‡ donec compleurint
compleuerunt si ad vsque ‡ ,hauriam tuis camelis Etiam
גם לגמליך אשאב עד אם־כלו
in *suum cadum* ‡ euacuauit & ,festinauit Et .bibere ‡ hydriam suam
20 לשתת׃ ותמהר n ותער כדה אל־ n ערה
hausit & :hauriendũ ad ,puteum ad adhuc cucurrit & ,canale
o השקת ותרץ עוד אל־הבאר לשאב ותשאב o שקר
,tacens *eam ad stupescens* * vir Et .eius camelis omnibus ‡ stupebat
לכל־גמליו׃ והאיש p משתאה לה מחרישׁ p שאר super eam
21 .non an ,suam viam Dominus secundasset vtrum sciendum ad
לדעת ההצליח יהוה דרכו אם־לא׃
cepit & , bibere cameli compleuissent cum fuit Et
22 ויהי כאשר כלו הגמלים q לשתת ויקח q שתר
duas & , eius pondus *sicli dimidium* , *auri* ‖ inaurem vir ‡ auream , semissis
האיש נזם זהב בקע משקלו r ושני r שנר

domo de & ,mea familia de meo filio vxorem capies & ,tuam viã
דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית
veneris cùm ,meo iuramento à *eris immunis* Tunc .mei patris eris mundus
41 אָבִי׃ אָז תִּנָּקֶה מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא
immunis eris & ,tibi dederint non si & :meam familiam ad
אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לָךְ וְהָיִיתָ נָקִי a נקי
Domine :dixi & ,fontem ad hodie veni Et .meo iuramẽto à
42 מֵאָלָתִי׃ וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל־הָעַיִן וָאֹמַר יְהוָה b בוא
secundans nunc tu es si ,Abraham mei domini Deus si tu nunc secundas
אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם־יֶשְׁךָ־נָא מַצְלִיחַ
ego Ecce *eam super ambulo ego qua* ,meam viam per quam ego ambulo:
43 דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלָיהָ׃ הִנֵּה אָנֹכִי
,hauriendũ ad egrediens ,puella erit & :aquæ fontẽ *super stans* sto iuxta
נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב c יצב
aquæ parum quæso mihi Propina :eam ad dixero &
וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ d הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם d שקה
etiam & ,bibe tu Etiam ,me ad dixerit Et .tua hydria de
44 מִכַּדֵּךְ׃ וְאָמְרָה אֵלַי גַּם־אַתָּה שְׁתֵה וְגַם
Dominus præparauit quam vxor ‡ ipsa :hauriam tuis camelis ‡ est
לְגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב הִוא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הֹכִיחַ יְהוָה
loquendum ad complerem antequam Ego .mei domini filio loqui in corde meo.
45 לִבֶן־אֲדֹנִי׃ אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר
super eius hydria & ,*egrediens** Ribcah ecce & ,*meum cor ad* *egrediebatur
אֶל־לִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל־
dixi & :hausit & ,fontem ad descendit & :eius humerum
שִׁכְמָהּ e וַתֵּרֶד הָעֵינָה וַתִּשְׁאָב וָאֹמַר e ירד
fecit descendere & ,festinauit Et .*quæso mihi Propina* :eam ad Da mihi potum nunc.
46 אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא׃ וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד
tuos camelos ‡ etiam & ,Bibe :dixit & ,*se desuper** suam hydriam *quæ erat super se,
כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם־גְּמַלֶּיךָ
interrogaui Et .*potauit camelos* ‡ etiam & ?bibi & :*potabo* ‡ camelis tuis potum dabo
47 אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וְגַם הַגְּמַלִּים הִשְׁקָתָה׃ וָאֶשְׁאַל
filij Bethuel Filia :dixit Et ?*tu** cuius Filia :dixi & ,eam ‡ camelis potum dedit.
אֹתָהּ וָאֹמַר בַּת־מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר בַּת־בְּתוּאֵל בֶּן־ ‡ es?
super inaurem posui Et .Milcah ei peperit quem ,Nachor
נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ מִלְכָּה f וָאָשִׂם הַנֶּזֶם עַל־ f שום
,me inclinaui Et .eius manus super armillas & ,eius *faciem* † † nares
48 אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל־יָדֶיהָ׃ g וָאִקֹּד g קדד
Deo Domino benedixi & ,Domino me incuruaui &
h וָאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה וָאֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי h שחה
capiendũ ad ,veritatis *via in* me duxit qui ,Abrahã mei domini ‖ per viam
אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר i חִנַּנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לָקַחַת i נחה
si nunc Et .eius filio mei domini fratris filiam si facitis
אֶת־בַּת־אָחִי אֲדֹנִי לִבְנוֹ׃ וְעַתָּה אִם־
,meo domino cum veritatem & misericordiam *facientes vos estis*
יֶשְׁכֶם k עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶת־אֲדֹנִי k עשה
*dexteram super respiciam** & :mihi indicate ,non si Et .mihi indicate * vertã me ad dextrã vel ad sinistram.
הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא l הַגִּידוּ לִי וְאֶפְנֶה עַל־יָמִין l נגד
,Bethuel & Laban respondit Et .*sinistram super vel*
אוֹ עַל־שְׂמֹאל׃ m וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל m ענה
te ad loqui *poterimus* ‡ Nõ .verbum exiit Domino A :dixerũt & ‡ possumus
וַיֹּאמְרוּ מֵיהוָה יָצָא הַדָּבָר לֹא n נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ n יכל
,vade & ,accipe :te coram Ribcah Ecce .bonum vel malum
51 רַע אוֹ־טוֹב׃ הִנֵּה־רִבְקָה לְפָנֶיךָ o קַח p וָלֵךְ p לקח o ילך
.Dominus est locutus quẽadmodũ ,tui domini filio vxor sit &
וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃
,eorum verba Abraham seruus audiuit quando fuit Et
52 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דִּבְרֵיהֶם
vasa seruus protulit Et .Domino terram in se incuruauit &
וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָה׃ 53 וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־ ‡ argentea
pretiosa & Ribcah ipsi dedit & ,vestes & *auri* † vasa & *argenti* ‡ † aurea
כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֶּן לְרִבְקָה q וּמִגְדָּנֹת q מגד
,biberunt & ,comederunt Et .eius matri & ,eius fratri dedit
נָתַן לְאָחִיהָ וּלְאִמָּהּ׃ r וַיֹּאכְלוּ r וַיִּשְׁתּוּ r שתה
surrexerunt Et :pernoctauerũt & ,eo cum *qui viri & ipse *erant
54 הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ s וַיָּלִינוּ s וַיָּקוּמוּ s לון
.meum dominum ad † me Dimitte :dixit Et .*diluculo in* manè. † & ibo
בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי׃ t וַיֹּשֶׁב t ישב
nobiscum puella Maneat :eius mater & ,eius frater dixit Et הנערה
55 וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ u תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ u נער ק
Ne :eos ad dixit Et .ibis postea ;*decadem vel dies* per dies saltem decem;
56 יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־

,me dimittite .meã viam secundauit Dominus & .me retardetis
תְּאַחֲרוּ אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי
,puellam Vocemus :dixerunt Et .meum dominum ad ibo &
57 וְאֵלְכָה לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנַּעַר לנערה
dixerunt & ,Ribcah vocauerũt Et .eius os interrogemus & ק
58 וְנִשְׁאֲלָה אֶת־פִּיהָ׃ וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ
.Ibo :dixit Et ?isto viro cum ibis Nunquid :eam ad
אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ׃
,eius nutricem & ,suam sororem Ribcah dimiserunt Et
59 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת־ a מֵנִקְתָּהּ a ינק
benedixerunt Et .eius viros & ,Abraham seruum &
60 וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו׃ וַיְבָרְכוּ
mille in sis tu ,nostra Soror :ei dixerunt & ,Ribcah
אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הָיִי לְאַלְפֵי
.ipsum odientium portam tuum semen hæreditet & :milliũ decẽ
רְבָבָה וְיִרַשׁ זַרְעֵךְ אֶת שַׁעַר שֹׂנְאָיו׃
super *equitauerunt* ‡ & ,eius puellæ & Ribcah *surrexit** Et * surrexerunt
61 וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־ b קום ‡ ascenderunt
seruus tulit Et .virum post iuerunt & ,camelos
הַגְּמַלִּים c וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ d וַיִּקַּח הָעֶבֶד c ילך d לקח
veniendo à veniebat Ischac Et .abiit & ,Ribcah
62 אֶת־רִבְקָה וַיֵּלֶךְ׃ וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא
.meridiei terra in *sedens** ipse Et .roi lachai Beer ‡ ‡ *id est, de puteo viuentis videntis me.*
בְּאֵר לַחַי e רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃
respicere ad ‖ agro in *meditandum* † ad Ischac erat egressus Et * manebat
63 וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה f לִפְנוֹת e ראה
cameli ecce & ,vidit & ,suos oculos eleuauit & *:vesperam* † orandum
עֶרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים ‖ dum declinaret vespera.
vidit & ,suos oculos Ribcah eleuauit Et .*venientes** f פנה
64 בָּאִים׃ g וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא g נשא * veniebant
ad *dixit Et* ‡ .camelo *desuper cecidit* ‡ & ,Ischac g iactauit se de
אֶת־יִצְחָק h וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל׃ וַתֹּאמֶר אֶל־ ‡ Dixerat enim
?nostrũ occursum in *agro in ambulans** iste vir Quis :seruum h נפל
הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ * qui ambulat per agrum
velamentum accepit & .meus dominus † Ipse :seruus dixit Et † est
וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף * omnia quæ
*omnia** Ischac ipsi seruus narrauit Et .se operuit & i כסה
66 וַתִּתְכַּס׃ i וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל־ k בוא
tabernaculũ in Ischac eã introduxit Et .fecerat *quæ verba*
67 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ k וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה
,vxorem in ei fuit & ,Ribcah accepit & ,*suæ* matris Sarah
שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה
.*suam* matrem post Ischac se est consolatus & :eam dilexit &
וַיֶּאֱהָבֶהָ l וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ׃ l נחם

CAP. XXV. כה

eius nomen & ,vxorem accepit & Abraham addidit Et
1 וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ
,Iochſan & ,Zimran ei peperit Et .Cheturah
2 קְטוּרָה׃ m וַתֵּלֶד לוֹ אֶת זִמְרָן וְאֶת־יָקְשָׁן m ילד
.Suach & ,Isbac & ,Midian & ,Medan &
וְאֶת־מְדָן וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שּׁוּחַ׃
Dedan filij & ,Dedan & ,Seba genuit Iocſan Et
3 וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת־שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן
filij Et .Leummim & ,Lethuſim & ,Aſſurim fuerunt
4 הָיוּ אַשּׁוּרִם וּלְטוּשִׁם וּלְאֻמִּים׃ וּבְנֵי
.Eldahah & ,Abidah & ,Chanoch & ,Hepher & ,Hephah ,Midian
מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה
Abraham dedit Et .Cheturah filij iſti omnes
5 כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃ n וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־ n נתן
concubinarum filiis Et .Iſchac ipſi ,ſibi* quæ omnia * erant
6 כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק׃ וְלִבְנֵי הַפִּילַגְשִׁים
deſuper ‖ eos emiſit & :dona Abraham dedit ,Abraham ipſi ‡ quæ ‡ erant
אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל ‖ ab
terram ad ,orientem ad ,viuente ipſo adhuc *in* ,ſuo filio Iſchac
יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ o חַי קֵדְמָה אֶל־אֶרֶץ o חיי
:vixit quos Abraham vitæ annorum dies † iſti Et .*Orientis** * orientalem,
7 קֶדֶם׃ p וְאֵלֶּה יְמֵי p שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חָי † ſunt
.anni quinque & ,anni ſeptuaginta & ,anni centum p יום p שנה
r מֵאַת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ שָׁנִים׃ r מאה
,ſenex ,bona ſenectute in Abraham eſt mortuus & :obiit Et
8 וַיִּגְוַע s וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן s מות

sepelierunt Et .suos populos ad est congregatus & ,satur &

9 וְשִׁבְעַ וַיֹּאסֶף אֶל־עַמָּיו׃ וַיִּקְבְּרוּ
,duplicitatis spelunca in eius filij Ismahel & Ischac cum duplici

אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בָּנָיו אֶל־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה
.super ‡ quæ ,Chittæi Sochar filij Hephron agro in ‡ est

אֶל־שְׂדֵה עֶפְרֹן בֶּן־צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־
Abraham emit quem ,Agro :Mamre facies

10 פְּנֵי מַמְרֵא׃ [a] שְׂדֵה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם [a] פָּנֶר
Sarah & ,Abraham est sepultus ibi :Cheth filiis à

מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שָׁמָּה קֻבַּר אַבְרָהָם וְשָׂרָה
benedixit & ,Abraham *mortem post* fuit Et .eius vxor postquam

אִשְׁתּוֹ׃ [b] וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ [b] הָיָה
Beer *cum* ‡ Ischac *fedit* † & ,eius filio Ischac Deus mortuus est

אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר
filij Ismahel generationes istæ Et .roi lachai † habitauit

לַחַי רֹאִי׃ וְאֵלֶּה [c] תֹּלְדֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־ 12 ‡ apud *puteum viuentis videntis me.*
Sarah ancilla Aegyptia Haghar peperit quem Abraham [c] יָלַד

אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה
Ismahel filiorum nomina hæc Et .Abraham ipsi

לְאַבְרָהָם׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל 13
,Nebaioth Ismahel Primogenitus .*suas generationes ad* ,*suis nominib. in* per nomina

בְּשִׁמֹתָם לְתֹלְדֹתָם בְּכֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת suua, per generationes suas
,Dumah & ,Misma Et .Mibsam & ,Adbeel & ,Chedar &

וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃ וּמִשְׁמָע וְדוּמָה 14
.Chedmah & ,Naphis ,Iethur ,Thema & ,Chadar .Massa &

וּמַשָּׂא׃ חֲדַד וְתֵימָא יְטוּר נָפִישׁ וְקֵדְמָה׃ 15
eorum nomina ista & ,Ismahel filij *ipsi* Isti sunt

אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמֹתָם 16
principes duodecim *:suis palatiis in &* *,suis oppidis in* per villas suas

בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם & per palatia sua,
;anni centum ,Ismahel vitæ anni isti Et .suas familias per

לְאֻמֹּתָם׃ וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מְאַת שָׁנָה 17
,est mortuus & ,obiit Et .anni septem & anni triginta &

וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים וַיִּגְוַע [d] וַיָּמָת [d] מוּת
habitauerunt Et .suos populos ad est congregatus &

וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃ וַיִּשְׁכְּנוּ 18
,Aegypti *facies super* quæ ,Sur ad vsque Chauilah à est ante Aegyptum,

מֵחֲוִילָה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם
.*ce eidit suorum fratrum omnium facies Super* Assur in te ingrediẽte Coram omnibus fratribus

בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו נָפָל׃ [e] suis mortuus est.
Abraham ,Abraham filij Ischac generationes ‡ istæ Et

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם 19 [e] בּוֹאָ
quadragima filius ‡ Ischac erat Et .Ischac genuit ‡ sunt

הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק׃ וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים 20 ‡ quadragenarius, quando accepit
Aramæi Bethuel filiam Ribcah *cum accipiendo in annorum*

שָׁנָה [f] בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי [f] לָקַח
.vxorem in sibi ,Aramæi Liban sororem ,Aram Padan de

מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה׃
quia ,*sua vxoris regione è* * Dominum ad Ischac orauit Et * pro vxore sua

וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי 21
concepit & ,Dominus ei *fuit exorabilis &* *:ipsa* | sterilis |erat. Et complacuit

עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה [g] וַתַּהַר [g] הָרָה
,*eius interiore in* † filij se collidebant Et .eius vxor Ribcah † in vtero eius,

רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ 22
interrogandũ ad iuit Et *:ego hoc quid ad* ‡ ,ita Si :dixit & ‡ Vt quid ego?

וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי [h] וַתֵּלֶךְ [h] לִדְרֹשׁ יָלַדְ
‡ gentes Duæ :ei Dominus dixit Et .Dominum ‡ sunt

אֶת־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ [i] שְׁנֵי גוֹיִם 23 [i] שְׁנָה
,se separabunt tuis visceribus à populi duo & ,tuo vtero in גוֹיִם

בִּבְטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפְרֵדוּ ק
.minori seruiet *multus* | & ,erit fortior *populo pra* * populus Et * populo

וּלְאֹם מִלְּאֹם יֵאָמֵץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר׃ || maior
gemini ecce & ,pariendum ad eius dies sunt impleti Et

24 וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם [l] [k] יָלַד [l] תְּאֹם
ipse totus rufus prior est egressus Et .eius vtero in † erant

בִּבְטְנָהּ׃ וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ 25
.Esau eius nomen vocauerunt Et .*capilli* ‡ pallium sicut ‡ pilosum.

כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו׃
apprehendens ‡ eius manus & ,eius frater est egressus postea Et ‡ tenebat calcaneum

26 וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת
Ischac Et .Iahacob eius nomen vocauit & ,Esau *calcaneo in*

בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק

creuerunt Et ipsos *gignendo in annorum sexaginta filius*

27 בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם׃ וַיְהִי עֵשָׂו
:agri ‡ vir ,venationem sciens vir Esau fuit Et ,pueri erat sexagenarius, quando peperit ‡ agricola:

אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם
.,abernaculis | manens perfectus vir *Iahacob & * erat ‡ in

[2] תָּם׃ וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפִיו
.eius ore in † venatio quia ,Esau Ischac dilexit Et † erat

28 ‡ diligebat
.costum Iahacob coxit Et .Iahacob *diligens* ‡ Ribcah &

וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֲקֹב׃ וַיָּזֵד יַעֲקֹב נָזִיד [b] נָזִד [b]
dixit Ei .lassus *ipse* ‡ & ,agro ex Esau venit & ‡ erat

29 30
,rufo de nunc me comedere Fac :Iahacob ad Esau

וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף׃ וַיֹּאמֶר
עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדֹם
eius nomen vocauit Idcirco .*ego* lassus quia ,isto rufo sum

הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ
hodie sicut Vende :Iahacob dixit Et .Edom hoc tempore

31 אֲדוֹם׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת־
ego Ecce :Esau dixit Et .mihi tuam primogenituram

32 בְּכֹרָתְךָ לִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי
‡primogenitura mihi *hoc quid ad &* ,*moriendum ad vadens* vado vt moriar, vt quid

הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה־זֶּה לִי בְּכֹרָה׃ hoc tempore
.ei iurauit Et .*hodie sicut* mihi Iura :Iahacob dixit Et

33 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִּי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ
Iahacob Et .Iahacob ipsi suam primogenituram vendidit Et

34 וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב
.bibit & ,comedit & ,lenticularum coctum & ,panem Esau dedit

נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל [c] וַיִּשְׁתְּ [c] שָׁתָה
,primogenituram Esau contemptque ,abiit & ,surrexit Et

וַיָּקָם [d] וַיֵּלֶךְ [e] וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה׃ [d] קוּם [e] בָּזָה

CAP. XXVI. כו

quæ priorem famem præter terra in fames fuit Et

1 וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר
Abimelech ad Ischac iuit & :Abraham diebus in fuerat

הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ
,Dominus *cum ad* est visus Et .Gherar in Pelistim regem

2 מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה׃ וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה [f] וַיֹּאמֶר [f] רָאָה
quam ,terra in habita :Aegyptum in descendas Ne :dixit &

אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר [g] תֵּרֶד [g] יָרַד
,tecum ero & ,*hac terra in Peregrinare* .*te ad* ‡ dicam ‡ tibi: Inhabita terrã hanc,

אֹמַר אֵלֶיךָ׃ גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ 3
omnes dabo tuo semini & tibi quia :tibi benedicam &

וַאֲבָרֶכְךָ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ [h] אֶתֵּן [h] אֶת־כָּל־ [h] נָתַן
iurauí quod iuramentum statuam & ,istas terras

הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
faciam multiplicare Et .tuum patrem Abraham ad

לְאַבְרָהָם אָבִיךָ׃ [i] וְהִרְבֵּיתִי [i] אֶת־ 4 [i] רָבָה
omnes tuo semini dabo & ,cæli stellas sicut tuum semen

זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֶת כָּל־
gentes omnes tuo semine in benedicentur Et .istas terras

הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי
,*meam vocem in* ‡ Abraham *audiuit* quòd Eò .terræ obedinerit ‡ voci meæ, & custodierit

הָאָרֶץ׃ עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי 5
,mea statuta ,mea præcepta ,meam custodiam *custodiuit &*

וַיִּשְׁמֹר [k] מִשְׁמַרְתִּי [k] מִצְוֹתַי [l] חֻקּוֹתַי [l] חֻקָּי [k] צִוֹּה
.Gherar in Ischac habitauit Et .meas leges &

וְתוֹרֹתָי׃ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר׃ 6 de vxore eius:
:dixit Et ;*eius vxorem ad* loci viri interrogauerunt Et

וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר 7
fortè ne :mea Vxor dicere timuit quia *:ipsa* | mea Soror

אֲחֹתִי הִוא כִּי יָרֵא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־ ‡ propter
bona ‡ quia :Ribcah *super* ‡ loci viri me occiderent ‡ pulchra aspectu erat.

יַהַרְגֻנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת
,dies ibi ei essent prolongati cùm in fuit Et *ipsa aspectu*

מַרְאֵה הִוא׃ וַיְהִי כִּי־אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים 8
;vidit & ,fenestram per Pelistim rex Abimelech aspexit &

וַיִּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא
vocauit Et .sua vxor Ribcah cum *ridens* Ischac ecce & sedebat

וְהִנֵּה יִצְחָק מְצַחֵק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּקְרָא 9
.*ipsa* tua vxor ecce Vere :dixit & ,Ischac ad Abimelech est.

אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא

,me habuistis odio vos & ,me ad venistis Cur :Ischac
יצחק מדוע [a] באתם אלי ואתם שנאתם אתי [a] בוא
, vidimus Videndo :dixerunt Et ? vobiscum à me emisistis & ne essem vobiscum?
ותשלחוני מאתכם: 28 ויאמרו [b] ראו ראינו [b] ראה
iuramentum nunc Sit :diximus & ,tecum Dominus fuit quod
כי־היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה
.tecum fœdus percutiemus & :te inter & ,nos inter ,nos inter
בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית עמך:
,te tetigerimus non quemadmodũ ,malũ nobiscũ feceris Si
אם־תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך 29
te dimisimus & ,bonum dũtaxat tecum fecimus quemadmodũ &
וכאשר [c] עשינו עמך רק־טוב ונשלחך [c] עשה
eis fecit Et .Domini | benedictus nunc tu :pace in Iles
בשלום אתה עתה ברוך יהוה: 30 ויעש להם
diluculo in manicarunt Et .biberunt & ederunt & ,conuiuium surrexerunt summo mane
משתה ויאכלו וישתו: 31 וישכימו בבקר
abierunt & ,Ischac eos deduxit Et .suo fratri vir iurauerunt & aliter alteri.
וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו
serui venerunt & ,ipsa die in fuit Et .pace in eo cum de à se
מאתו בשלום: 32 ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי
;foderunt quem putei occasiones super ei nunciauerũt & ,Ischac causam
יצחק [d] ויגדו לו על־ארות הבאר אשר חפרו [d] נגד
eum vocauit Et .aquas inuenimus :ei dixerunt &
ויאמרו לו מצאנו מים: 33 ויקרא אתה
diem ad vsque ,Beersebath ‡ vrbis nomen Idcirco .Sibeah ‡ est
שבעה על־כן שם־העיר באר שבע עד היום
annorum quadraginta filium Esau erat Et .hanc quadragenarius
הזה: 34 ויהי עשו בן־ארבעים שנה
& ,Chittæi Beeri filiam Iehudith vxorem accepit &
ויקח אשה את־יהודית בת־בארי החתי ואת־ [e] לקח
amaritudo fuerunt Et .Chittæi Elon filiam Bosmath irritabant spiritum Ischac & Ribcah.
בשמת בת־אילן החתי: 35 ותהיין [f] מרת
.Ribcah ipsi & ,Ischac ipsi spiritus
רוח ליצחק ולרבקה: [f] מרר vel

CAP. XXVII. כז

eius oculi caligassent & ,Ischac senuisset cùm fuit Et
ויהי כי־זקן יצחק [g] ותכהין עיניו [g] כהה 1
dixit & ,maiorem suum filium Esau vocauit & ,videndo à vt non videret,
מראת ויקרא את־עשו בנו הגדל ויאמר
Ecce :dixit Et .ego Ecce :eum ad dixit Et .mi Fili :eum ad Ecce adsum.
אליו בני ויאמר אליו הנני: 2 ויאמר הנה־
nunc Et .meæ mortu di:m noui non .senui nunc quo moriar.
נא זקנתי לא ידעתי יום מותי: 3 ועתה
,tuum arcum & ,tuam pharetram ,tua instrumenta quæso nunc cape
שא־נא [h] כליך [i] תליך [k] וקשתך [h] נשא
.venationem mihi venare & ,agrum in egredere & [i] כלה [k] תלת
וצא [l] השדה וצודה לי צידה: יתיר ה
affer & :dilexi quemadmodum sapidos cibos mihi fac Et [l] יצא
ועשה־לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה 4
antequam ,mea anima tibi benedicat vt :comedam & ,mihi
לי ואכלה בעבור תברכך נפשי בטרם
audiebar dum Esau ad Ischac loquendo in audiens Ribcah Et .moriar loqueretur
אמות: 5 ורבקה שמעת בדבר יצחק אל־עשו
venationem venandum ad ,agrum in Esau iuit Et .suum filium
בנו וילך עשו השדה לצוד ציד
suũ filium Iahacob ad dixit Ribcah Et .adducendum ad vt afferret.
[m] להביא: 6 ורבקה אמרה אל־יעקב בנה [m] בוא
Esau ad loquentem tuum patrem audiui Ecce :dicendo
לאמר הנה שמעתי את־אביך מדבר אל־עשו
fac & ,venationem mihi Affer .dicendo ,tuum fratrem
אחיך לאמר: 7 הביאה לי ציד ועשה־
coram Domino, antequam moriar. facies ad tibi benedicam & ,comedam & ,delectabiles cibos mihi
לי מטעמים ואכלה ואברכה לפני
audi ‡ mi fili nunc Et .meæ mortis facies ad Domini ‡ obedi voci meæ, in eo quod præcipio tibi.
יהוה [n] לפני מותי: 8 ועתה בני שמע
nunc Vade .tibi præcipiens ego quod ad ,meam vocem in
בקלי לאשר אני מצוה אתך: 9 לך־נא [o] [p] פנה [n] קול [o]
:bonos caprarum hœdos duos inde mihi cape & ,pecu ad * pecudes,
אל־הצאן [q] וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים [p] ילך [q] לקת
.dilexit quemadmodum ,tuo patri sapidos cibos eos † faciam & ‡ ex eis
ואעשה אתם מטעמים לאביך אשר־אהב

:Ischac eum ad dixit Et ipsa mea Soror ,dixisti quomodo Et est
ואיך אמרת אחתי הוא ויאמר אליו יצחק
:Abimelech dixit Et .eam super moriar forte Ne ,dixi Quia propter eam.
כי אמרתי פן־אמות עליה: ויאמר אבימלך 10
populi vnus iacuit parum vt nobis fecisti hoc Quid Paulum abfuit quin dormierit vnus è populo
מה־זאת [a] עשית לנו כמעט שכב אחד העם
.delictum nos super fecisses venire & ,tua vxore cum
את־אשתך והבאת עלינו אשם: [a] עשה
Tangens | dicendo ,populo omni Abimelech præcepit Et Qui tetigerit virum hunc,
ויצו אבימלך את־כל־העם לאמר הנגע 11
seuit Et .morietur moriendo ,eius vxorem & ,istum virum in
באיש הזה ובאשתו מות יומת: ויזרע 12
centum ipso anno in reperit & ,ipsa terra in Ischac
יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההיא מאה
iuit † & ,vir creuit Et .Dominus ei benedixit & ,mensuras ‡ ‡ modios
שערים ויברכהו יהוה: ויגדל האיש וילך 13 † perrexit pergendo,
possessio ei fuit Et .valde creuit quo vsque | ,crescẽdo & ,eundo | donec crescere
הלוך וגדל עד כי־גדל מאד: ויהי־לו מקנה־ 14
inuiderunt & :multus famulatus ‡ & ,bouũ * possessio & ,pecoru * pecudum * boum,
צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו
foderunt quos ,puteos omnes Et .Pelistim ei ‡ prouentus
אתו פלשתים: וכל־הבארת אשר חפרו 15
eos obturauerunt ,sui patris Abraham diebus in ,sui patris serui
עבדי אביו [b] בימי אברהם אביו סתמום [b] יום
Abimelech dixit Et .pulsare eos impleuerunt &, Pelistim terra
פלשתים וימלאום עפר: ויאמר אבימלך 16
.valde nobis es fortior quia ,nobiscum à Abi :Ischac ad à nobis:
אל־יצחק [c] לך מעמנו כי־עצמת ממנו מאד: [c] ילך
sedit * & ,Gherar valle in est castra metatus & ,Ischac inde abiit Et * habitauit
וילך משם יצחק [d] ויחן בנחל־גרר וישב 17 [d] חנה
,aquæ puteos fodit & ,Ischac est reuersus Et .ibi
שם: [e] וישב יצחק ויחפרו את־בארת המים 18 [e] שוב
eos obturauerãt & ,sui patris Abraham diebus in foderant quos
אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום
nomina eis vocauit Et .Abrahæ mortem post Pelistim eos nominibus
פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות
foderunt Et .suus pater eis vocauerat quæ nomina secundũ quibus vocauerat
כשמת אשר־קרא להן אביו: ויחפרו 19
aquarum puteum ibi inuenerunt & :valle in Ischac serui
עבדי־יצחק בנחל וימצאו־שם באר מים
pastoribus cum Gherar pastores sunt iurgati Et .viuentium
חיים: [f] [g] ויריבו [h] רעי גרר עם־רעי 20 [f] חיה [g] רוב [h] רעה
,Hesech putei nomen vocauit Et .aquæ nobis :dicendo ,Ischac
יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם־הבאר עשק
,alium puteum foderunt Et .eo cum litigauerunt † quia † Nostra est aqua.
כי התעשקו עמו: ויחפרו באר אחרת 21 ‡ iurgati sunt
.Sithnah * eius nomen vocauit Et .eo super etiam sunt iurgati & * id est, odium.
ויריבו גם־עליה ויקרא שמה שטנה:
sunt iurgati non & ,alium puteum fodit & ,inde se euulsit Et transtulit se
ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו 22
Quia :dixit Et .‖ Rechoboth eius nomen vocauit & :eo super id est, latitudines.
עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי
.terra in creuimus & ,nobis Dominus fecit dilatare nunc nos,
עתה הרחיב יהוה לנו [i] ופרינו בארץ: [i] פרה
.Beersebah * inde ascendit Et * in
ויעל [k] משם באר שבע: [k] עלה
:dixit & .ipsa nocte in Dominus eum ad ‡ est visus Et ‡ ei
23
ויראה [l] אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר 24 [l] ראה
tecum quia ,timeas Ne .tui patris Abraham Deus Ego
אנכי אלהי אברהם אביך אל־[m] תירא כי־אתך
tuum semen multiplicare faciam & ,tibi benedicam & ,ego ‡ [m] ירא ‡ sum,
אנכי וברכתיך [n] והרביתי את־זרעך [n] רבה
ibi ædificauit Et .meum seruum Abraham propter
בעבור אברהם עבדי: 25 ויבן [o] שם [o] בנה
ibi tetendit & ,Domini nomine in † inuocauit & ,altare † nomen
מזבח ויקרא בשם יהוה [p] ויט־שם [p] נטה
.puteum Ischac serui ibi foderunt & ,suum tabernaculum
אהלה [q] ויכרו־שם עבדי־יצחק באר: [q] כרה
Achuzath & ,Gherar ex eum ad iuit Abimelech Et
ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת 26
eos ad dixit Et .eius exercitus princeps Pichol & ,eius amicus
מרעהו ופיכל שר־צבאו: ויאמר אלהם 27

.noui vini & ,frumenti multitudinem & ,terræ
a רְבַב הָאָרֶץ a וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ׃
esto :populi tibi se incuruent & ,populi tibi Seruiant
ויו ק יַעַבְדוּךָ עַמִּים וִישְׁתַּחֲוּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה 29
.tuæ matris filij tibi se incuruent & ,tuis fratribus dominus
b שחר גְּבִיר לְאַחֶיךָ b וְהִשְׁתַּחֲוּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ
.benedictus tibi benedicentes & ,maledictus tibi Maledicentes*
אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ׃
benedicendum ad Ischac compleuit quando fuit Et
30 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־
facie à Iahacob exierat exeundo *tantum* ‖ fuit & ,Iahacob
c פנר יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת c פְּנֵי
.sua venatione à venit eius frater Esau & :sui patris Ischac
d צוד יִצְחָק אָבִיו וְעִשָּׂו אָחִיו בָּא d מְצֵידוֹ׃
:suo patri attulit & ,sapidos cibos ipse etiam fecit Et
e עשה f בוא 31 e וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא מַטְעַמִּים f וַיָּבֵא לְאָבִיו
venatione de comedat & ,meus pater Surgat :suo patri dixit &
g קום וַיֹּאמֶר לְאָבִיו g יָקָם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד
Ischac ei dixit Et .tua anima mihi benedicat vt ,sui filij
32 בְּנוֹ בַּעֲבוּר תְּבָרֲכֵנִי נַפְשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק
tuus primogenitus tuus filius ‡ Ego :dixit Et ?tu ‡ Quis :eius pater
‡ es ‡ sum אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִנְךָ בְּכֹרֶךָ
.*valde vsque* † magno *tremore* Ischac *contremuit** Et .Esau
* expauit ‖ pauore † vehementissimè ‡ est, & 33 עִשָּׂו׃ וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד־מְאֹד
attulit & ,venationem est venatus qui ,ille ubi ‡ Quis :dixit Et
וַיֹּאמַר מִי־אֹפוֹא הוּא הַצָּד־צַיִד וַיָּבֵא
,ei benedixi & ?venires antequam omnibus ex comedi & ,mihi
לִי וְאֹכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבוֹא וַאֲבָרְכֵהוּ
Cùm audisset ,sui patris verba Esau *audire Vt* .erit benedictus etiam
34 גַּם־בָּרוּךְ יִהְיֶה׃ כְּשֹׁמְעַ עִשָּׂו אֶת־דִּבְרֵי אָבִיו
:suo patri dixit Et .*valde vsq; amaro* & ,magno clamore clamauit &
amaritudine affectus est vehemẽtissimè. † etiã ego filius tuus sum. וַיִּצְעַק צְעָקָה גְּדֹלָה וּמָרָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו
tuus frater Venit ,dixit Et .mi pater *ego etiam* † ,mihi Benedic
‡ dolosè, ‡ Verè vocatum est 35 בָּרְכֵנִי גַּם־אָנִי אָבִי׃ וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךָ
quod Num ‡ :dixit & .tuam benedictionem accepit & ,*dolo in* ‡
h לקח בְּמִרְמָה h וַיִּקַּח בִּרְכָתֶךָ׃ וַיֹּאמֶר הֲכִי 36
.vicibus duabus iã me supplantauit & ,Iahacob eius nomẽ *vocauit*
i עקב קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב i וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם
accepit nunc ecce & ,accepit meam Primogenituram
אֶת־בְּכֹרָתִי לָקָח וְהִנֵּה עַתָּה לָקַח
benedictionẽ mihi reseruasti Nonne :dixit Et .meã benedictionẽ
בִּרְכָתִי וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֲצַלְתָּ לִּי בְּרָכָה׃
eum posui dominũ Ecce :Esau ad dixit & ,Ischac respondit Et
k ענה l שום 37 k וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לְעֵשָׂו הֵן גְּבִיר l שַׂמְתִּיו
frumentum, & vinum notum adiunxi eis *frumento* & ,seruos in ei dedi eius fratres omnes & ,tibi
לָךְ וְאֶת־כָּל־אֶחָיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן
mi fili faciam quid nunc tibi & ,*eum fulsi* *musto* &
וְתִירֹשׁ סְמַכְתִּיו וּלְכָה אֵפוֹא מַה אֶעֱשֶׂה־ בְּנִי׃
vna benedictio Num :suum patrem ad Esau dixit Et
† est ‡ filius tuus 3 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־אָבִיו הֲבָרָכָה אַחַת
.mi pater ‡ ego Etiam ,mihi Benedic ?mi pater tibi *ipsa* †
הוּא־לְךָ אָבִי בָּרְכֵנִי גַּם־אֲנִי אָבִי
Ischac respondit Et .fleuit & ,suam vocem Esau eleuauit Et
m נשא 39 m וַיִּשָּׂא עֵשָׂו קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃ וַיַּעַן יִצְחָק
erit terræ pinguedinibus de Ecce :eũ ad dixit & ,eius pater
in אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה
super Et .desuper cæli rore de & tua habitatio
n ישב 40 n וְעַל־ מוֹשָׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעָל׃
quando erit Et .seruies tuo fratri & ,viues tuo gladio
à o רוד p עלל חַרְבְּךָ תִחְיֶה וְאֶת־אָחִיךָ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר
propter benedictionem, cogitauit .tuo collo *desuper* eius iugum franges & ,dominaberis
o תָּרִיד וּפָרַקְתָּ p עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ׃
quã ,*benedictione super* Iahacob Esau habuit odio Et
41 וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
Appropinquabũt :suo corde in Esau *dixit* & :eius pater ei benedixit
בֵּרְכוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ
,meum fratrem Iahacob occidam & ,mei patris luctus dies
q יום מוּנָּד אֲבִי וְאַהַרְגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי׃
,maioris sui filij Esau verba Ribcah ipsi *est nunciatum* Et
r נגד 42 r וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֶת־דִּבְרֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל
dixit & ,minorẽ suum filium Iahacob ad vocauit & ,misit &
וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטֹן וַתֹּאמֶר

tibi benedicat vt propterea ,comedet & ,tuo patri asseres Et
10 וְהָבִאתָ לְאָבִיךָ וְאָכָל בַּעֲבוּר אֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ
Ribcah ad Iahacob dixit Et *suæ mortis facies ad* antequã moriatur.
11 לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רִבְקָה
ego & ,pilosus vir † meus frater Esau Ecce :suam matrem † est
אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר וְאָנֹכִי
ero & ,meus pater me palpauerit forte Si .lenis vir
12 אִישׁ חָלָק׃ אוּלַי a יְמֻשֵׁנִי a אָבִי וְהָיִיתִי מְשֻׁשׁ
me super faciam venire & ;*facies errare tanquam* eius oculis in tanquam seductor
בְּעֵינָיו b כִּמְתַעְתֵּעַ וְהֵבֵאתִי עָלַי b תְּעָר
:sua mater ei dixit Et .benedictionem non & ,maledictionẽ
13 קְלָלָה וְלֹא בְרָכָה׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ
,*meam vocem in audi* *Tantùm* ‡ .mi fili tua maledictio † me Super † sit ‡ Veruntamen obedi voci meæ,
עָלַי קִלְלָתְךָ בְּנִי אַךְ שְׁמַע בְּקֹלִי
,suæ matri attulit & ,accepit & ,iuit Et .mihi cape ,vade &
14 וְלֵךְ קַח־לִי׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאִמּוֹ
.eius pater dilexit quẽadmodũ ,sapidos cibos eius mater fecit Et
c טעם וַתַּעַשׂ אִמּוֹ c מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַב אָבִיו׃
maioris sui filij Esau vestes Ribcah accepit Et
15 וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל
Iahacob induit & :domo *in secum* quæ ,concupiscibilis es erant apud se
הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבָּיִת וַתַּלְבֵּשׁ אֶת־יַעֲקֹב
caprarum hœdorum pelles Et .minorem suum filium
16 בְּנָהּ הַקָּטֹן׃ וְאֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים
.*eius ceruicem* lenitatem super & ,eius manus super fecit induere colli eius.
הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו׃
fecerat quos panem & ,sapidos cibos dedit Et parauerat
17 וַתִּתֵּן אֶת־הַמַּטְעַמִּים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר d עָשָׂתָה
,suum patrem ad venit Et .sui filij Iahacob manu in
18 בְּיַד יַעֲקֹב בְּנָהּ׃ e וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו e בוא
?mi fili *tu** Quis .*ego Ecce* ‡ :dixit Et .mi Pater ,dixit & ‡ Ecce adsum. * es
וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי מִי אַתָּה בְּנִי׃
,tuus primogenitus Esau ‡ Ego :suum patrem ad Iahacob dixit Et ‖ sum
19 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ
,sede nunc Surge .me ad es locutus quemadmodum feci
f ישב עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם־נָא f שְׁבָה
.tua anima mihi benedicat vt ,mea venatione de comede &
g צוד וְאֻכְלָה g מִצֵּידִי בַּעֲבוּר תְּבָרֲכֵנִי נַפְשֶׁךָ׃
Festinasti ?hoc † Quid :suum filium ad Ischac dixit Et † est
20 וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־בְּנוֹ מַה־זֶּה מִהַרְתָּ
Dominus occurrere fecit Quia :dixit Et .mi fili *inueniendum ad* ‡ ‡ vt inueniret
לִמְצֹא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה
:Iahacob ad Ischac dixit Et .*meam faciem ad* ‡ tuus Deus ‡ venationem coram me.
21 אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב
meus filius ipse *tu an* ,mi fili te palpabo & ,tunc Appropinqua vtrum sis
h נגש גְּשׁ־נָא h וַאֲמֻשְׁךָ i בְּנִי הַאַתָּה זֶה בְּנִי i משש
Ischac ad Iahacob appropinquauit Et .non an ,Esau
22 עֵשָׂו אִם־לֹא׃ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק
,*Iahacob vox ,Vox :dixit & ,eum palpauit & ,suum patrem * est
אָבִיו וַיְמֻשֵׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקָּל קוֹל יַעֲקֹב
erant quia ,eum agnouit non Et .Esau manus manus &
k נכר 23 k וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו׃ וְלֹא הִכִּירוֹ כִּי הָיוּ
.ci benedixit Et .pilosæ sui fratris Esau manus sicut eius manus
יָדָיו כְּיָדֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׂעִרֹת וַיְבָרְכֵהוּ׃
.*Ego** ;dixit Et ?Esau meus filius ipse ‡ Tu :dixit Et ‡ es *Sum.
24 וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי׃
venatione de comedam & ,mihi fac Appropinquare :dixit Et
25 וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִּי וְאֹכְלָה מִצֵּיד
ei fecit appropinquare Et .mea anima tibi benedicat vt ,mei filij
בְּנִי לְמַעַן תְּבָרֲכְךָ נַפְשִׁי וַיַּגֶּשׁ־לוֹ
eum ad dixit Et .bibit & ,vinum ei attulit Et :comedit &
26 וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתְּ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
.mi fili me osculare & ,nunc Appropinqua :eius pater Ischac
l נשק יִצְחָק אָבִיו גְּשָׁה־נָּא l וְשָׁקָה־לִּי בְּנִי׃
est odoratus Et .cum est osculatus & ,appropinquauit Et
27 m ריח וַיִּגַּשׁ m וַיִּשַּׁק־לוֹ׃ m וַיָּרַח
Vide :dixit & ,ei benedixit & ,eius vestimentorum odorem Ecce odor
אֶת־רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר רְאֵה
.Dominus *ei* benedixit cui ,agri *odorem* ‡ sicut mei filij *odorem* ‡ odor
רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרֲכוֹ יְהוָה׃
pinguedinibus de & ,cæli rore de Deus tibi det Et
28 וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי

13 עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ׃ וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב
[a] ‡ascendebant & descendebant per eam. ‡ ſtabat iuxta ,tui patris Abraham Deus Dominus Ego :dixit & ,eam *ſuper*
עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ
[a] עָלָיו *ſuper quam tu dormis,* tibi ,*eam ſuper iacens tu quam** Terram .Iſchac Deus &
וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ
puluis ſicut tuum ſemen erit Et .tuo ſemini & ,eam dabo
14 אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ׃ וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר
† multiplicaberis ,aquilone ad & ,orientem ad & ,occidentem ad *creſces* † & ,terræ
הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה
benedicent ſe ,terræ familiæ omnes te in *benedicentur* & :meridiem ad &
וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל־מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה
‡ ſum † quocunque perrexeris *omni in* † te cuſtodiã & ,tecum *ego* ‡ ecce Et .tuo ſemine in &
15 וּבְזַרְעֶךָ׃ וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל
quia :hanc terram ad te faciam redire & ,*ibi quò*
אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ [b] וְהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי
[b] שוּב ‖ donec quod fecero *ſi quò vſque* ‖ ,te derelinquam non
לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר־
,ſuo ſomno à Iahacob eſt expergefactus Et .tibi ſum locutus
16 דִּבַּרְתִּי לָךְ׃ וַיִּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ
.ſciebam non ego & ,iſto loco in Dominus eſt Verè :dixit &
וַיֹּאמַר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי׃
‖ eſt ni hic eſt non :iſte locus* terribilis Quam :dixit & ,timuit Et
17 וַיִּרָא וַיֹּאמַר מַה־[c] נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי
[c] יָרֵא * & hic eſt porta † ſurrexit ‡ ſummo mane *manicauit* † Et .cæli *porta hoc &* *,Dei domus ſi
אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּשְׁכֵּם
18 posuerat quem lapidem tulit & ,*diluculo in* ‡ Iahacob
יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר [d] וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־[e] שָׂם
[d] לָקַח super oleum effudit & ,ſtatuam* eum poſuit & ,*ſua ceruicalia*
מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה [f] וַיָּצֶק שֶׁמֶן עַל־
[e] שוּם * ſub capite ſuo * in ipſius loci nomen vocauit Et .eius *caput* †
רֹאשָׁהּ׃ וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא
19 .*priori in* * ciuitatis nomen ‡ Luz vtique & :Bethel ‡
בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃
[f] יָצַק † ſummitatẽ ‡ *domum Dei.* ‡ erat * prius. Deus fuerit Si :dicendo votum Iahacob vouit Et
20 וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים
[g] נָדַר † per ,ambulo ego quam † iſta via in me cuſtodierit & ,mecum
עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ
.induendum ad veſtem & ,comedendũ ad panem mihi dederit &
וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ׃
erit & :mei patris domum ad pace in fuero reuerſus Et
21 וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה
poſui quem iſte lapis Et .Deum in mihi Dominus
יְהוָה לִי לֵאלֹהִים׃ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי
‡ in ‖ ex omnibus quæ dederis mihi, decimãdo decimas dabo ,*mihi dabis quod omne* ‖ & .Dei domus erit ,ſtatuam ‡
מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־לִי
.tibi *illud decimabo decimando*
עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ׃

CAP. XXIX. כט

filiorum terram ad iuit & ,ſuos pedes Iahacob leuauit Et
1 וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי־[h]
[h] נָשָׂא * erat ibi ecce & ,agro in* puteus ecce & ,vidit Et .Orientis
קֶדֶם׃ וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה־שָׁם
2 [i] רָעֵר ‡ iuxta puteo è quia ,illum *ſuper* ‡ cubantes ouium greges tres
שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי־צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־הַבְּאֵר
† erat os ſuper † magnus lapis & :gregibus dabant potum ipſo
הַהוּא [k] יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי
[k] שָׁקַר ab ore ,greges omnes illic ſe congregabant Et .putei
הַבְּאֵר׃ וְנֶאֱסְפוּ־שָׁמָּה כָּל־הָעֲדָרִים
3 dabant potum & ,putei *os deſuper* lapidem reuoluebant &
וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ
putei os ſuper lapidem reſtituebant & :pecudibus
אֶת־הַצֹּאן [l] וְהֵשִׁיבוּ אֶת־הָאֶבֶן עַל־פִּי הַבְּאֵר [l] שוּב
mei Fratres :Iahacob eos ad dixit Et .ſuum locum in
לִמְקֹמָהּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי
4 ‡ eſtis? * ſumus :eis dixit Et .*nos* * Charan De :dixerunt Et ?*vos* vnde
מֵאָיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם
.Nouimus :dixerunt Et ?Nachor filium Laban noſtis Nunquid
הֲיְדַעְתֶּם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ׃
‖ Nunquid ſanitas eſt ei? † Sanitas. ecce Et .*Pax* † dixerunt Et ?*ei pax Nunquid* :eis dixit Et
5 וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם וְהִנֵּה

te occidendum ad tibi ſe conſolans tuus frater Eſau Ecce :eum ad
אֵלִיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגְךָ׃
tibi fuge ,ſurge & ;*meam vocem in audi* ‡ ,mi fili nunc Et
43 וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע [a] בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ
eo cum *ſedebis** Et .Charan in meum fratrem Laban ad
44 אֶל־לָבָן אָחִי חָרָנָה׃ וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ
.tui fratris furor *auertatur quo vſque* ,*vnos* † dies
יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשׁוּב [b] חֲמַת אָחִיךָ׃
obliuiſcatur & ,te à tui fratris *furorem auerti ad Vſque* ‡
45 עַד־שוּב אַף־אָחִיךָ מִמְּךָ וְשָׁכַח אֶת
quid Vt .inde te accipiam & ,mittam Et .ei feciſti quæ
אֲשֶׁר־[c] עָשִׂיתָ לּוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָּה
Ribcah dixit Et ?vna die vobis ambobus etiã orbabor
46 אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד׃ וַתֹּאמֶר רִבְקָה
filiarum facie à mea vita in ſum affecta Anguſtiis :Iſchac ad
אֶל־יִצְחָק [d] קָצְתִּי [c] בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת
iſtas ſicut ,Cheth filiabus de vxorem Iahacob *accipiens* ‡ ſi :Cheth ‡ acceperit
חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חֵת כָּאֵלֶּה
? *vitæ mihi quid ad* ‡ ,terræ filiabus de
מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים׃

CAP. XXVIII. כח

,ei præcepit & ,ei benedixit & ,Iahacob ad Iſchac vocauit Et
1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ
.Chenahan filiabus de vxorem capies Non ,ei dixit &
וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא־[f] תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃
patris Bethuel domum ad ,Aram Padan in vade ,Surge
2 קוּם לֵךְ פַּדְּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי
Laban filiabus de vxorem inde tibi cape & :tuæ matris
אִמֶּךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן
tibi benedicat omnipotens Deus Et .tuæ matris fratris
אֲחִי אִמֶּךָ׃ וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ
3 populos cœtũ i ſis &, te faciat multiplicare &, te faciat creſcere &
וְיַפְרְךָ [g] וְיַרְבְּךָ [h] וְהָיִתָ לִקְהַל עַמִּים׃
tuo ſemini & ,tibi ,Abraham benedictionem tibi det Et
4 וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ
,tuarum peregrinationum terram *te hæreditandum ad* ,tecum
אִתָּךְ [i] לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ [k] מְגֻרֶיךָ
Iſchac miſit Et .Abraham ipſi Deus dedit quam
אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם׃ וַיִּשְׁלַח יִצְחָק
5 Bethuel filium Laban ad ,Aram Padan in iuit & ,Iahacob
אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדְּנָה אֲרָם אֶל־לָבָן בֶּן־בְּתוּאֵל
.Eſau & ,Iahacob matris ,Ribcah fratrem Aramæi
הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו׃
miſit & ,Iahacob Iſchac benedixit quòd ,Eſau vidit Et
6 וַיַּרְא עֵשָׂו כִּי־בֵרַךְ יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְשִׁלַּח
,vxorem inde ſibi accipiendum ad ,Aram Padan in eum
אֹתוֹ פַּדְּנָה אֲרָם לָקַחַת־לוֹ מִשָּׁם אִשָּׁה
accipies non :dicendo *eum ſuper* ‡ præcepit & ,ei *cũ benedicendo in*
בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ [m] וַיְצַו עָלָיו לֵאמֹר לֹא־תִקַּח
,*ſuum patrem ad Iahacob audiuit* ‖ Et .Chenahan filiabus de vxorẽ
אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃ וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו
7 Eſau vidit Et .Aram Padan in iuit & ; *ſuam matrem ad &*
וְאֶל־אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פַּדְּנָה אֲרָם׃ [n] וַיַּרְא עֵשָׂו
8 .ſui patris Iſchac oculis in Chenahan *filiæ malæ quòd* †
כִּי [o] רָעוֹת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו׃
Machalath accepit & ,Iſmahel ad Eſau abiit Et
וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל־יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח [p] אֶת־מָחֲלַת
9 ‖ ſuper Nebaioth ſororem Abraham filij Iſmael filiam
בַּת־יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבָיוֹת עַל־
,Beer è Iahacob eſt egreſſus Et .vxorem in ſibi ,ſuas vxores
נָשָׁיו לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
10 pernoctauit & ,locum in *occurrit** Et .Charan in iuit & ,ſebah * deuenit
שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה׃ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם [q] וַיָּלֶן
11 [q] לוּן ‖ loci ,lapidibus de tulit & ; ſol occubuerat quia ,ibi
שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם
.illo loco in *iacuit** & ,*ſua ceruicalia* ‡ poſuit & ‡ ſub capite ſuo,
וַיָּשֶׂם [r] מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא׃
,terram ſuper ‖ erecta ſcala ecce & :ſomniauit Et * dormiuit
וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם [s] מֻצָּב אַרְצָה [r] רֹאשׁ
12 Dei angeli ecce Et :cælum *attingens* ‡ eius caput & ‖ erat ‡ tangebat
וְרֹאשׁוֹ [t] מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים

[a] קוֹל * habita † aliquot, donec quiescat
[b] יָחֵם ‡ Donec auertatur furor
[c] עָשָׂה propter filias
[d] קוּץ [e] חָיָה ‡ acceperit
vt quid eſt mihi vita?
[f] לָקַח
[g] פָּרָה
[h] רָבָה
vt hæreditate accipias
[i] יָרַשׁ [k] גּוּר
[l] רָאָה
quando benedixit ‡ ei
[m] צִוָּה ‖ Et obediuit Iahacob patri ſuo, & matri ſuæ,
[n] רָאָה † quòd diſpliceret filiæ
[o] רוּעַ [p] לָקַח
[q] לוּן
‡ ſub capite ſuo, * dormiuit
[r] רֹאשׁ ‖ erat ‡ tangebat
[s] יָצַב [t] נָגַע

Ecce :dixit Et .pecudibus cum *veniens* eius filia Rachel veniebat

7 רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם־הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר הֵן date Potũ .*acquisitionẽ congregari* ‡ tẽpus* non ,magnus dies adhuc

עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הַאֲסֹף הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ *vsque* ,*poterimus* | Non :dixerunt Et .pascite ,ite & ,pecudibus

8 הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל עַד lapidem reuoluant & ,greges omnes congregentur *quò*

אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל־הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן .pecudibus demus potum & ;putei ore *desuper*

a שְׁקֵה׃ מִפִּי הַבְּאֵר׃ [a] וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן׃ ,pecudibus cum venit Rachel & ,eis cum loquente eo Adhuc

9 עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרָחֵל [b] בָּאָה עִם־הַצֹּאן quando fuit Et .*illa* ‡ pastor quia ,suo patri † quæ

b בוֹא׃ † erant

10 אֲשֶׁר לְאָבִיהָ כִּי רֹעֵה הוּא׃ [c] וַיְהִי כְּאַשֶׁר ,suæ matris fratris Laban filiam Rachel Iahacob vidit

‡ erat

c הָיָה׃

רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחִי אִמּוֹ ;Iahacob accessit & ,suæ matris fratris Laban pecudes &

וְאֶת־צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ [d] וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב dedit potum & ,putei ore *desuper* lapidem reuoluit &

d נָגַשׁ

גָּלַל׃ e וַיִּגַּל אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר׃ וַיַּשְׁקְ אֶת־ est osculatus Et .suæ matris fratris Laban pecudibus

11 צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ׃ [f] וַיִּשַּׁק ab

f נָשַׁק

.fleuit &,suam vocem eleuauit & ,Rachel Iahacob

g נָשָׂא׃ יַעֲקֹב לְרָחֵל [g] וַיִּשָּׂא אֶת־קֹלוֹ [h] וַיִּבְךְּ׃

h בָּכָה׃ sui patris frater quòd,Rachel ipsi Iahacob nuciauerat Et

12 וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי אָבִיהָ [i] i נָגַד

nunciauit &,cucurrit & *ipse** Ribcah filius quòd & , *ipse**

הוּא׃ וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא [k] וַתָּרָץ וַתַּגֵּד * esset,

Iahacob auditionem Laban *audire fuit* | fuit Et .suo patri

k רוּץ׃

13 לְאָבִיהָ׃ וַיְהִי כְּשֹׁמַע לָבָן אֶת־שֵׁמַע יַעֲקֹב ‖cùm audisset

est amplexatus & ,eius occursum in cucurrit & ,suæ sororis filij

בֶּן־אֲחֹתוֹ וַיָּרָץ לִקְרָאתוֹ וַיְחַבֵּק־ :suam domum ad eum fecit venire & ,eum est osculatus & , eum

לוֹ וַיְנַשֵּׁק־לוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ .*ista verba* omnia Laban ipsi narrauit & hæc,

וַיְסַפֵּר לְלָבָן אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ .tu mea caro &,meum os Profectò :Laban ei dixit Et es,

14 וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ עַצְמִי וּבְשָׂרִי אָתָּה Laban dixit Et .dierum mensem eo cum habitauit Et

וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ־יָמִים׃ 15 וַיֹּאמֶר לָבָן ; gratis mihi seruies & ,*tu* meus frater quia Num :Iahacob ipsi es,

l חִנָּם לְיַעֲקֹב הֲכִי־אָחִי אַתָּה וְעָבַדְתַּנִי [l] חִנָּם duæ ‡ Laban ipsi Et .tua merces † quæ ,mihi Indica

† fit ‡ erant

16 הַגִּידָה לִּי מַה־מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ׃ וּלְלָבָן שְׁתֵּי ,Rachel minoris nomen & Leah maioris nomen ;filiæ

בְּנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל׃ ,forma pulchra erat Rachel &: teneri ‡ Leah oculi Et ‡ erant

m רַכַּת־ n יָפָה׃ 17 וְעֵינֵי לֵאָה [m] רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה [n] יְפַת־תֹּאַר ,Rachel Iahacob dilexit Et .aspectu pulchra &

וְיָפַת מַרְאֶה׃ 18 וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל .minore tua filia Rachel *in* annos septem tibi Seruiam:dixit & pro

וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה׃ *eam me dare pro tibi eam me dare Bonum* :Laban dixit Et Melius est vt dem tibiquam dem eam

19 וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב [o] תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ o נָתַן

Rachel *in* ‡ Iacob seruiuit Et .mecum mane ;alteri viro ‡ pro

לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי׃ 20 וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל ‡ pauci,eò quòd diligeret eam

;*vni* ‡ dies sicut eius oculis in fuerunt Et .annos septem

שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים .*eam se diligendo in*

Da :Laban ad Iahacob dixit Et

p יָהַב 21 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן [p] הָבָה .eam ad ingrediar &,mei dies sunt completi quia; meã vxorem

אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ [q] יָמַי וְאָבוֹאָה אֵלֶיהָ׃ q יוֹם

fecit & ,loci viros omnes Laban congregauit Et

22 וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם [r] וַיַּעַשׂ r עָשָׂה׃

Leah accepit & ,*vespera in* fuit Et .conuiuium vesperi,

f קָח 23 מִשְׁתֶּה׃ וַיְהִי בָעֶרֶב [f] וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה .eam ad est ingressus & ,eum ad eam fecit venire & ,suam filiã

t בוֹא׃ בִּתּוֹ [t] וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃ Leah ipsi suam ancillam Zilpah ei Laban dedit Et

u נָתַן 24 וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לְלֵאָה :Leah *ipsa** ecce & ,*diluculo in* ‡ fuit Et .ancillam suæ filiæ ‡ mane,

*erat

בִּתּוֹ שִׁפְחָה׃ 25 וַיְהִי בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה־הִוא לֵאָה

pro Rachel *in* Nonne ?mihi fecisti hoc Quid :Laban ad dixit &

וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל׃ :Laban dixit Et ?me decepisti quid vt Et *secum* seruiui

tibi?

a רָמָה׃ 26 עָבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה [a] רִמִּיתָנִי׃ וַיֹּאמֶר לָבָן

‡ fit *facies ad minorem dandam ad* ‡ ,nostro loco in sic *fiet* † Non

‡ vt detur minorante maiorem.

לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לִתֵּת הַצְּעִירָה [b] לִפְנֵי tibi dabimus & ,huius hebdomadam Comple *primogenitæ*

b פָּנָה׃ 27 הַבְּכִירָה׃ מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ adhuc *mecum** seruies quam seruitute *in* ‡ hanc etiam

‡ pro mihi

גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר־תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד compleuit & ,sic Iahacob fecit Et .alios annos septem

28 שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃ וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא .vxorem in ei suã filiã Rachel ei dedit & ,illius hebdomadã

שְׁבֻעַ זֹאת וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה׃ suam ancillam Bilhah suæ filiæ Rachel ipsi Laban dedit Et

29 וַיִּתֵּן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתוֹ dilexit & ,Rachel ad etiam est ingressus Et .ancillam in ei

לָהּ לְשִׁפְחָה׃ 30 וַיָּבֹא גַם אֶל־רָחֵל וַיֶּאֱהַב magis quàm Leah, annos septem adhuc *eo cum* seruiuit & ,*Leah præ* Rachel etiam

גַּם־אֶת־רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים aperuit & ,Leah ‡ exosa quòd Dominus vidit Et .alios

‡ esset

c רָאָה׃ 31 אֲחֵרוֹת׃ [c] וַיַּרְא יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח ,Leah concepit Et .sterilis ‡ Rachel & eius vuluam

‡ erat

d הָרָה׃ 32 אֶת־רַחְמָהּ וְרָחֵל עֲקָרָה׃ [d] וַתַּהַר לֵאָה :dixit quia ;Reuben eius nomen vocauit & ,filium peperit &

e יָלַד

e וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה me diliget nunc quoniã .meã afflictionẽ *in* Dominus vidit Quia

f עָנָה׃ כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי [f] כִּי עַתָּה יֶאֱהָבֵנִי Quia :dixit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et .meus vir

33 אִישִׁי׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי essem, etiam mihi dedit & ,*ego* exosa quòd Dominus audiuit

שָׁמַע יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַּם־ concepit Et .Simhon eius nomen vocauit & :hunc

g שָׁמַע 34 אֶת־זֶה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ [g] שִׁמְעוֹן׃ וַתַּהַר mihi, copulabitur vice hae Nunc :dixit & ,filium peperit & ,adhuc

עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה הַפַּעַם יִלָּוֶה Idcirco ,filios tres ei peperi quia *me ad* meus vir

אִישִׁי׃ אֲלִי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל־כֵּן ,filium peperit & ,adhuc concepit Et ,.Leui eius nomẽ vocauit

h לֵוִי׃ 35 קָרָא־שְׁמוֹ [h] לֵוִי׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן vocauit idcirco .*Dominum laudabo* vice Hac :dixit Et

confitebor Domino.

i יָדָה׃ וַתֹּאמֶר הַפַּעַם [i] אוֹדֶה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאָה .*pariendo à stetit* Et .Iehudah eius nomen

desiit parere.

k יָלַד

שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד [k] מִלֶּדֶת׃

CAP. XXX. ל

inuidit & ,Iahacob ipsi pareret non quòd ,Rachel vidit Et

m רָאָה׃ 1 וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב [m] וַתְּקַנֵּא

sorori suæ: mihi Da :Iahacob ad dixit & *suam sororem in* Rachel

n יָהַב

‡ sin minus, *sum.

בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב [n] הָבָה־לִּי Iahacob furor est iratus Et .*ego** mortua ,*non si* & ‡ :filios

o חָרָה׃ 2 בָנִים וְאִם־אַיִן מֵתָה אָנֹכִי׃ [o] וַיִּחַר־אַף יַעֲקֹב qui ,*ego* ‖ Deo pro Nunquid :dixit & ,Rachel in

‖ sum?

בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר־ mea ancilla Ecce :dixit Et ?ventris fructum te à prohibuit

p פְּרִי׃ 3 מָנַע מִמֵּךְ [p] פְּרִי־בָטֶן׃ וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי .mea genua super pariet & ,eam ad ingredere ,Bilhah

בִּלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֶד עַל־בִּרְכַּי Bilhah ei dedit Et .ea ex *ego etiam adificabor &*

erit etiam mihi filius

4 וְאִבָּנֶה גַּם־אָנֹכִי מִמֶּנָּה׃ וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה ,Iahacob eam ad est ingressus & :vxorem in suam ancillam

שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב׃ .filium Iahacob ipsi peperit & ,Bilhah concepit Et

q חָרָה׃ 5 וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן׃ audiuit etiam & Deus me Iudicauit :Rachel dixit Et

r דּוּן 6 וַתֹּאמֶר רָחֵל [r] דָּנַנִי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע vocem meam, .Dan eius nomẽ vocauit Idcirco :filium mihi dedit &,*meã vocem in*

בְּקֹלִי וַיִּתֶּן־לִי בֵּן עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן׃ filium ,Rachel ancilla Bilhah peperit &,adhuc concepit Et

7 וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֵּן־ Luctationibus :Rachel dixit Et ,Iahacob ipsi secundum

f שֵׁנִי 8 לְיַעֲקֹב׃ וַתֹּאמֶר רָחֵל נִפְתּוּלֵי

C

28 נחשתי ויברכני יהוה בגללך׃ ויאמר
:dixit Et .te propter Dominus mihi benedixit & ,sum auguratus
נקבה שכרך עלי ואתנה׃
.‖dabo & ,me super † tuam mercedem Nomina
29 ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך
tibi seruiui quod * nosti Tu :eum ad dixit Et
וואת אשר היה מקנך אתי׃ כי מעט אשר
quod pusillum Quia .meum tua acquisitio fuit quæ &
30 פרץ לרב ויברך
benedixit & ,multitudinem in creuit & ,meas faciet ad ‡ tibi fuit
היה לך לפני ופרצת ויברך
etiam faciam quando nunc Et .meum pedem ad ‡ tibi Dominus
יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם־
dixit Et ‡ tibi dabo Quid :dixit Et ‡ mea domus * ego
31 אנכי לביתי׃ ויאמר מה אתן־לך ויאמר
rem mihi feceris Si :quicquam mihi dabis Non ;Iahacob
יעקב לא־תתן־לי מאומה אם־תעשה־לי הדבר
.custodiam tuas pecudes ,pascam ,reuertar ,hanc
הזה אשובה ארעה צאנך אשמר׃
inde remouendo ,hodie tuas pecudes omnes per Transibo
32 אעבר בכל־צאנך היום הסר משם
nigrum‖ pecus omne & ,maculosum & punctatum † pecus omne
כל־שה נקד וטלוא וכל־שה חום
.mea merces erit & :capris in punctatũ & maculosum & ,agnũ in
בכשבים וטלוא ונקד בעזים והיה שכרי׃
cùm ,crastina die in mea iustitia me in * testificabitur Et
33 וענתה־בי צדקתי ביום מחר כי־
ipsum non ‡ quid Omne .te coram meam mercedem super venerit
תבוא על־שכרי לפניך כל אשר־איננו
ablatum furto ,agnis in nigrum ‡ & ,capris in maculosum & ,punctatum
נקד וטלוא בעזים וחום בכשבים גנוב
sit vtinam :Ecce ,Laban dixit Et .meum ipsum *
34 הוא אתי׃ ויאמר לבן הן לו יהי
illa die in fecit remouere Et .tuum verbum secundum
כדברך׃ ויסר ביום ההוא את־
capras omnes & ,maculosos & ,fasciatos † ,hircos
35 התישים העקדים והטלאים ואת כל־העזים
nigrum omne & ,eo in candor cui omne ,maculosas & punctatas ‖
הנקדות והטלאת כל אשר־לבן בו וכל־חום
viam posuit Et .suorum filiorum manu in dedit & ,agnũ in
36 בכשבים ויתן ביד־בניו׃ וישם דרך
pascens * Iahacob Et .Iahacob inter & ,se inter dierum trium
שלשת ימים בינו ובין יעקב׃ ויעקב רעה
virgam Iahacob sibi tulit Et .residuas Laban pecudem
37 את־צאן לבן יתרת׃ ויקח־לו יעקב מקל
eis in decorticauit & ;castaneæ ‡ & ,corylli ‡ & ,viridem ,populi *
לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן
.virgis super † qui candoris nudationem * albos cortices
פצלות לבנות מחשף הלבן אשר על־המקלות׃
,canalibus in decorticauit quas virgas statuit Et
38 ויצג את־המקלות אשר פצל ברהטים
bibendum ad * pecudes veniebant quò ‖ aquarum potatoriis in
בשקתות המים אשר תבאן הצאן לשתות׃
.bibendum ad eas veniendo in incalescebant & ‡ ,pecudum regione è
לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות׃
‡ & coirent, pariebant & ,virgas ad * pecudes incalescebant ‡ Et
39 ויחמו הצאן אל־המקלות ותלדן
agnos Et .maculosas & punctatas ,alligatas † pecudes
הצאן עקדים נקדים וטלאים׃ והכשבים
,alligatum ad pecudum facies dedit ‖ & ,Iahacob fecit diuidere
40 הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל־עקד
greges sibi posuit Et .Laban pecudibus in nigrum omne &
וכל־חום בצאן לבן׃ וישת לו עדרים
.Laban pecudes super ‡ eos posuit non & ,soli sibi *
לבדו ולא שתם על־צאן לבן׃
ponebat & ,colligatarum ‡ pecudum calescere ‖ omni in fuit Et
41 והיה בכל־יחם הצאן המקשרות ושם
canalibus in pecudum oculis in virgas Iahacob
יעקב את־המקלות לעיני הצאן ברהטים
,pecudes serotinando in ‡ Et .virgũ in eas incalefaciendum ad
42 ליחמנה במקלות׃ ובהעטיף הצאן
colligata † & ;Laban ipsius cessantia * erant Et .ponebat non
לא שים והיה העטפים ללבן והקשרים

expertus sum, quod
‡ mihi, ‖ eam.
a נתן
*qualiter seruierim tibi, & quãtum fuerit pecus tuum propter me.
b קנך
‡ ante me.
c פנה d רגל
‡ ad ingressũ pedis mei. * pro domo mea?
e נתן
f סור
†punctis & maculis latis respersum, ‖ rufum in pecudibus,
g חמם
* mihi
‡ nõ erit punctis & maculis latis respersum ‡ rufum in pecudibus,
* erit apud me.
h שום
* pascebat pecudes
i יתר k לקח
* populeam ‡ amygdalinã. ‡ castaneam, * denudans candorem, † erat in
‖ ad quæ * vt biberent,
l שקה
m בוא
n שתה
‡ & coirent, dum venirent ‡ coibant * ad virgarum aspectum, † notis quibusdam cinctas, punctisque & maculis respersas. ‖ posuit
o שור
* seorsum, ‡ iuxta ‖ coitu ‡ primitiuarũ,
p שום
* vt coirent in virgarum aspectu ‡ dũ serotina vel debiliora pariebant pecudes. * serotina † primitiua

vocauit Et .potui etiam ,mea sorore cum sum luctata Dei
אלהים נפתלתי עם־אחתי גם־יכלתי ותקרא
fletisset quòd Leah vidit Et .Naphtali eius nomen
9 שמו נפתלי׃ ותרא לאה כי עמדה
eam dedit & ,suam ancillam Zilpah accepit & ;pariendo à
מלדת ותקח את־זלפה שפחתה ותתן אתה
Leah ancilla Zilpah peperit Et .vxorem in Iahacob ipsi
10 ליעקב לאשה׃ ותלד זלפה שפחת לאה
.Prosperitas Venit †:Leah dixit Et .filium Iahacob ipsi
11 ליעקב בן׃ ותאמר לאה בגד
ancilla Zilpah peperit Et .Ghad eius nomen vocauit Et
12 ותקרא את־שמו גד׃ ותלד זלפה שפחת
:Leah dixit Et .Iahacob ipsi secundum filium Leah
13 לאה בן שני ליעקב׃ ותאמר לאה
vocauit Et .filiæ me beatificauerunt quia ,mea felicitate In
באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את־
,triticorum ‖ messis diebus in Reuben iuit Et .Aser eius nomen
14 שמו אשר׃ וילך ראובן בימי קציר־חטים
Leah ad eas attulit & ,agro in mandragoras reperit &
וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל־לאה
mihi quæso Da :Leah ad Rachel dixit Et .suam matrem
אמו ותאמר רחל אל־לאה תני־נא לי
te accipere parum Num :ei dixit Et .tui filij mandragoris de
מדודאי בנך׃ ותאמר לה המעט קחתך
?mei filij mandragoras etiam accipiendum ad & ‡ ,meum virum
15 את־אישי ולקחת גם את־דודאי בני
mandragoris pro nocte tecum cubet Idcirco ;Rachel dixit &
ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי
Leah est egressa & ,vespera in ‖ agro ex Iahacob venit Et .tui filij
16 בנך׃ ויבא יעקב מן־השדה בערב ותצא לאה
cõducẽdo mercede quia ,ingredieris me Ad :dixit & ,ei occursu in
לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר
ea cum dormiuit & :mei filij mandragoris in te conduxi
שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה
,concepit & ,Leah ad Deus audiuit Et .illa nocte in
בלילה הוא׃ וישמע אלהים אל־לאה ותהר
:Leah dixit Et .quintum filium Iahacob ipsi peperit & ,Leah adhuc
17 ותלד ליעקב בן חמישי׃ ותאמר לאה
meam ancillam dedi quia ,meam mercedem Deus Dedit
נתן אלהים שכרי אשר־נתתי שפחתי
concepit Et .Issachar eius nomen vocauit Et .meo viro
לאישי ותקרא שמו יששכר׃ ותהר
.Iahacob ipsi sextum filium peperit & ,Leah adhuc
18 עוד לאה ותלד בן־ששי ליעקב׃
.bona dote me Deus me Dotauit :Leah dixit Et
19 ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב
sex ei peperi quia :meus vir mecum habitabit vice Hac
הפעם יזבלני אישי כי־ילדתי לו ששה
.Zebulun eius nomen vocauit & :filios
בנים ותקרא את־שמו זבלון׃
.Dinah eius nomen vocauit & ;filiam peperit postea Et
20 ואחר ילדה בת ותקרא את־שמה דינה׃
,Deus eam ad audiuit & ,Rachel Deus est recordatus Et
21 ויזכר אלהים את־רחל וישמע אליה אלהים
,filium peperit & ,concepit Et .eius vulnam aperuit &
ויפתח את־רחמה׃ ותהר ותלד בן
.meum opprobrium Deus Abstulit :dixit &
22 ותאמר אסף אלהים את־חרפתי׃
Dominus Addat :dicendo ,Ioseph eius nomen vocauit Et
23 ותקרא את־שמו יוסף לאמר יסף יהוה
Rachel peperisset cùm fuit Et .alium filium mihi
לי בן אחר׃ ויהי כאשר ילדה רחל את־
ad ibo & ,me Dimitte :Laban ad Iahacob dixit & ,Ioseph
יוסף ויאמר יעקב אל־לבן שלחני ואלכה אל־
,meas vxores Da .meam terram ad & ,meum locum
24 מקומי ולארצי׃ תנה את־נשי
quia ,abibo & ,eu in tibi seruiui quod † ,meos liberos &
ואת־ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואלכה כי
.tibi seruiui quam ,meam seruitutem nosti tu
אתה ידעת את־עבדתי אשר עבדתיך׃
,tuis oculis in gratiam inueni quæso Si :Laban eum ad dixit Et
25 ויאמר אליו לבן אם־נא מצאתי חן בעיניך

p rauaiul
desiisset parere
a פתר
בא גד
ק
† Venit exercitus, scilicet filiorum.
Vt beata dicat, quia beatam dicent me triticeæ.
b אשר
c חנם
d נתן
Num parum est, quod acceperis
e לקח
‡ vt accipere velis
‖ vesperi,
f בוא g יצא
exaudiuit Deus Leah,
h הרר
i ילך
k אסף יסף
l ילך
m גתן
† propter quos seruiui tibi
n ילך
o חנן

27

eleuauit & ,Iahacob surrexit Et .fac ,te ad Deus
17 אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה׃ וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא
duxit Et .camelos super suas vxores & ,suos filios
18 אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־הַגְּמַלִּים׃ וַיַּנְהֵג
quam suam substantiam omnem & ,suum pecus omne
אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר
Padan in acquisierat quod suæ acquisitionis pecus ,acquisierat
רְכֻשׁ מִקְנֵה [a] קָנִינוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן
.Chenahan terram in suum patrē Ischac ad veniendū ad ,Aram
אֲרָם לָבוֹא אֶל־יִצְחָק אָבִיו אַרְצָה כְּנָעַן׃
est furata & ,suam pecudem tondendum ad fuerat Laban Et
19 וְלָבָן הָלַךְ לִגְזֹז אֶת־צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב
est furatus Et .suo patri ‡ quæ *Theraphim* † Rachel
רָחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ׃ 20 וַיַּגְּבֵ
ei indicauit non quod eo ,Aramæi Laban cor Iahacob
יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל־בְּלִי [b] הַגִּיד לוֹ
.ei * quæ omnia & ,ipse fugit Et .*ipse fugiens* ‡ quod
כִּי בֹרֵחַ הוּא׃ וַיִּבְרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ
suam faciem posuit & ,flumen transiuit & ,surrexit Et
[c] וַיָּקָם וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנָּהָר [d] וַיָּשֶׂם אֶת־פָּנָיו
die in Laban ipsi fuit nunciatum Et .Ghilhad montem †
הַר הַגִّלְעָד׃ וַיֻּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם 22
suos fratres tulit Et .Iahacob fugeret quod tertia
הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב׃ [e] וַיִּקַּח אֶת־אַחָיו 23
,dierum septem *via* ‖ eum post est secutus & ,secum
עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים
Deus venerat Et .Ghilhad monte in eum est assecutus &
וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים 24
Custodire :ei dixerat & ,noctis somnio in Aramæum Laban ad
אֶל־לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר
.malum ad vsque bono à Iahacob cum loquaris forte ne ,tibi
לְךָ פֶּן־תְּדַבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃ [f]
fixerat Iahacob Et .Iahacob ipsum Laban est assecutus Et
וַיַּשֵּׂג [g] לָבָן אֶת־יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב תָּקַע 25
suis fratribus cum fixit Laban & ,monte in suum tabernaculū
אֶת־אָהֳלוֹ בָּהָר וְלָבָן תָּקַע אֶת־אֶחָיו
Quid :Iahacob ipsi Laban dixit Et .Ghilhad monte in
בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב מָה 26
meas filias duxisti & ,meum cor es furatus Et ?fecisti
[h] עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לִבָּבִי וַתְּנַהֵג אֶת־בְּנוֹתַי
?*fugiendum ad* te abscondisti quid Vt .gladio captiuas sicut
כִּשְׁבִיּוֹת חָרֶב׃ לָמָּה נְחַבֹּאתָ לִבְרֹחַ 27
,lætitia in te dimisissem & ?mihi indicasti non &,me es furatus Et
וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וָאֲשַׁלֵּחֲךָ בְּשִׂמְחָה
me permisisti non Et .cithara in & ,tympano in ,canticis in &
וּבְשִׁרִים [k] [l] בְּתֹף וּבְכִנּוֹר׃ וְלֹא נִשַּׁקְתָּנִי 28
facere egisti stultè nunc ?meas filias & meos filios osculari
לְנַשֵּׁק לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עָשׂוֹ׃
:malum vobiscum faciendum ad *mea manus* *fortitudinem ad* Est
יֶשׁ־[m]לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע 29
:dicendo me ad dixit præterita nocte vestri patris Deus &
וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר
.malum ad vsque bono à Iahacob cum *loquendo à* ,tibi *Custodire* ‡
הִשָּׁמֶר לְךָ מִדַּבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃
‖ desiderabas desiderando quia .iuisti eundo nunc Et
וְעַתָּה הָלֹךְ הָלַכְתָּ כִּי־נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה
?meos deos es furatus quid vt ,tui patris domum ad
לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת־אֱלֹהָי׃
,timui Quia :Laban *ipsi* dixit & ,Iahacob respondit Et
[n] וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי 31
.*mecum à* ‡ tuas filias raperes forte ne ‡*dixi* *quia* †
כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־תִּגְזֹל אֶת־בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמָּדִי׃
coram viuat non ,tuos deos inueneris quo Cum ‡
עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה נֶגֶד 32
non Et .tibi cape & ,mecum *quid tibi* agnosce .nostris fratribus
אַחֵינוּ [o] הַכֶּר־לְךָ מָה עִמָּדִי [p] וְקַח־לְךָ וְלֹא־
venit Et .eos esset furata Rachel quod ,Iahacob sciebat
יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גְּנָבָתַם׃ [q] וַיָּבֹא
,Leah tabernaculum in & ,Iahacob tabernaculum in Laban
לֶאֹהֶל יַעֲקֹב וּבְאֹהֶל לֵאָה
.inuenit non & ,ancillarum ambarum tabernaculum in &
וּבְאֹהֶל שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת וְלֹא מָצָא

ci fuerunt Et .*valde valde* vit creuit Et .Iahacob ipsius vehementissimè.
43 לְיַעֲקֹב׃ וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי־לוֹ
.asini & ,cameli & ,seruí & ,ancillæ & ,multæ pecudes
צֹאן [a] רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃ [a] רָבַב

CAP. XXXI. לא

Tulit :*dicendo* ‡ Laban filiorum verba audiuit Et ‡ dicentium
1 וַיִּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח
nostro patri ipsi *quibus de &* * ,nostro patri ‡ quæ omnia Iahacob ‡ erant
יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ
Iahacob vidit Et .hanc gloriam omnem fecit *& de his quæ erant
עָשָׂה אֶת כָּל־הַכָּבוֹד הַזֶּה׃ 2 [b] וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת־ [b] רָאָה
nudiustertius † ,heri sicut secum *ipse non* ‖ ecce & ,Laban faciem ‖ non erat
פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ [c] פָּנָה † &
terram ad Reuertere :Iahacob ad Dominus dixit Et
3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ
.tecum ero & ,tuam cognationem ad & ,tuorum patrum
אֲבֹתֶיךָ וּלְמֹלַדְתֶּךָ [d] וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃ [d] יָלַד
agrum in Leah & Rachel vocauit & ,Iahacob misit Et
4 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה
faciem ego *Videns* :eis dixit Et .suas pecudes ad Video
אֶל־צֹאנוֹ׃ 5 וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת־פְּנֵי
:nudiustertius * ,heri sicut ,*me ad* *ipse* ‡ non quia ,vestri patris ‡ est erga me
אֲבִיכֶן כִּי־אֵינֶנּוּ אֵלַי כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם
quod nostis ipsæ vos Et .mecum fuit mei patris Deus & *&
6 וֵאלֹהֵי אָבִי הָיָה עִמָּדִי׃ וְאַתֵּנָה יְדַעְתֶּן כִּי
vester pater Et .vestro patri seruiui *mea vi* *omni in* ‖ ‖ omnibus viribus meis
7 בְּכָל־כֹּחִי עָבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן׃ וְאֲבִיכֶן
,*partibus* ‡ decem meam mercedem mutauit & ,*me in* *fefellit* † † mentitus est mihi,
הֵתֵל בִּי וְהֶחֱלִף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת [e] מֹנִים
.*mecum* *malefaciendum ad* * ,Deus ei *dedit* ‡ non Et ‡ vicibus.
לֹא־נְתָנוֹ אֱלֹהִים [f] לְהָרַע עִמָּדִי׃ [f] מִמֶּנָּה רוֹעַ
pariebant & ,tua merces erunt *Punctata* ‖ ,dicebat ita Si ‡ permisit
8 אִם־כֹּה יֹאמַר נְקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ
erunt *Fasciata* ‡ ,dicebat ita si Et .*punctata* ‖ pecudes omnes * vt malefaceret mihi.
כָּל־הַצֹּאן נְקֻדִּים וְאִם־כֹּה יֹאמַר עֲקֻדִּים יִהְיֶה ‖ Punctis respersa
.*fasciata* ‡ pecudes omnes pariebant & ,tua merces † punctis respersa.
שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ כָּל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים׃ ‡ Maculis cincta
,vestri patris acquisitionem Deus abstulit Et ‡ maculis cincta
9 וַיַּצֵּל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה אֲבִיכֶם׃ [g] נָצַל
,pecudes *incalescendi* * tempore in fuit Et .mihi dedit & * quo coeunt
10 וַיְהִי בְּעֵת יִחֹם הַצֹּאן׃ וַיִּתֶּן־לִי
,hirci ecce & ,somnio in vidi & ,meos oculos leuaui &
וָאֶשָּׂא [h] עֵינַי וָאֶרְאֶה בַּחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעַתֻּדִים
.*grandinatas & punctatas* ‡*fasciatas* *pecudes* † super *ascendentes* ‖ [h] נָשָׂא
הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים׃ ‖ ascendebant
Iahacob :somnio in Dei Angelus me ad dixit Et † capras notis quibusdā cinctas pūctisque &maculis grādineis respersas.
11 וַיֹּאמֶר אֵלַי [i] מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב
,tuos oculos nunc Leua :dixit Et .*ego* ‡ Ecce :dixi Et ‡ adsum,
וָאֹמַר הִנֵּנִי׃ 12 וַיֹּאמֶר [k] שָׂא־נָא עֵינֶיךָ [k] לְאַל
fasciatas *pecudes* ‡ super ascendentes hircos omnes vide & ‡ capras notis quibusdā cinctas,pūctisque &maculis grādineis respersas.
וּרְאֵה כָּל־הָעַתֻּדִים [l] הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים
Laban quæ omnia vidi quoniā *grandinatas & punctatas*
נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים כִּי רָאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן
vnxisti quo ‖ ,Bethel Deus Ego .ubi *faciens* * [l] עָלָה
עֹשֶׂה לָךְ׃ 13 אָנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ
,surge Nunc ;votum *ibi mihi vouisti quo* ‡ ,statuam *ibi* * faeit
שָׁם מַצֵּבָה אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִּי שָׁם נֶדֶר עַתָּה קוּם ‖ vbi vnxisti
.tuæ cognationis terram ad reuertere & ;hac terra de egredere ‡ vbi vouisti mihi
צֵא מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ׃
adhuc Nunquid :ei dixerunt & ,Leah & Rachel respondit Et
14 וַתַּעַן רָחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמַרְנָה לוֹ הֲעוֹד [m] עָנָה
?nostri patris domo in hæreditas & ,pars nobis ‡ [m] ‡ est
לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ׃
,nos vendidit quia *ei* * sumus reputatæ extraneæ Nonne * ab eo.
15 הֲלוֹא נֻכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ כִּי מְכָרָנוּ
?nostram pecuniam *comedendo* † etiam *comedit* ‖ & ‖ consumpsi
וַיֹּאכַל גַּם־אָכוֹל אֶת־כַּסְפֵנוּ׃ † consumendo
,nostro patre à Deus abstulit *quam opulentia omnis* ‡ Quia ‡ omnes diuitiæ quas
16 כִּי כָל־הָעֹשֶׁר אֲשֶׁר [n] הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאָבִינוּ [n] נָצַל
dixit quæ omnia ,nunc Et ,nostris filiis ac ,*ipsa* ‡ nobis ‡ pertinebant,
לָנוּ הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר אָמַר

49 וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר [a] יִצֶף יְהוָה בֵּינִי
צָפָה [a] Iatemus alter afflixeris Si .*suo amico ab vir absconderemur* quia :te inter &
וּבֵינֶךָ כִּי נִסָּתֵר אִישׁ מֵרֵעֵהוּ׃ 50 אִם־תְּעַנֶּה
alteri est non :meas filias super vxores acceperis si & ,meas filias
אֶת־בְּנֹתַי וְאִם־[b] תִּקַּח נָשִׁים עַל־בְּנֹתַי אֵין
לָקַח [b] ‡ quisquam .te inter & me inter testis" Deus ,vide :nobiscum *vir* ‡
אִישׁ עִמָּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים [c] עֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃
עוּד [c] ecce & ,iste cumulus Ecce :Iahacob ipsi Laban dixit Et
51 וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה [d] הַגַּל הַזֶּה וְהִנֵּה
גַּלָּר [d] Testis .te inter & me inter ieci quam statua
[e] עֵד יָצַב [f] יָרֵה׃ 52 הַמַּצֵּבָה אֲשֶׁר [f] יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃
|| quòd * veniens * transibo non ego *si* | ,statua testis & ,iste cumulus [e]
הַגַּל הַזֶּה וְעֵדָה הַמַּצֵּבָה אִם־אָנִי לֹא־אֶעֱבֹר
‡ quòd ‡ veniens me ad ‡ transibis non tu *si* ‡ & istum cumulum te ad
אֵלֶיךָ אֶת־הַגַּל הַזֶּה וְאִם־אַתָּה לֹא־תַעֲבֹר אֵלַי
.malum ad istam statuam & ,istum cumulum
אֶת־הַגַּל הַזֶּה וְאֶת־הַמַּצֵּבָה הַזֹּאת׃ [g] לְרָעָה
רוּעַ [g] iudicet ,nos inter *iudicent* ,Nachor Deus & ,Abraham Deus
53 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ
per pauorem sui patris *pauore in* Iahacob iurauit Et .eorum patris Deus
אֱלֹהֵי אָבִיהֶם וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו
vocauit & ,monte in victimam Iahacob mactauit Et .Ischac
יִצְחָק׃ 54 וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא
,panem comederunt Et .panem *comedendum ad suos fratres ad*
לְאַחָיו לֶאֱכֹל־לָחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם
fratres suos vt comederent
,*mane in Laban manseuit* Et .monte in pernoctauerunt &
וַיָּלִינוּ בָהָר׃ 55 וְיַשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר
surrexit Laban summo mane, ;abiit & :eis benedixit & ,suas filias & suos filios est osculatus &
וַיְנַשֵּׁק לְבָנָיו וְלִבְנֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֶתְהֶם [i] וַיֵּלֶךְ
לוּן [h] יָלַךְ [i] .suum locum ad Laban est reuersus &
וַיָּשָׁב לָבָן [l] לִמְקֹמוֹ׃ [k]
שוּב [k] קוּם [l]

CAP. XXXII. לב

ei Angeli *eum in* occurrerunt & ,suam viam in abiit Iahacob Et
[i] וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ מַלְאֲכֵי
Castra :eos vidit quando ,Iahacob dixit Et .Dei
אֱלֹהִים׃ 2 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר [m] רָאָם [m] מַחֲנֵה
רָאָה [m] ‡ sunt .Machanaiim * ,illius loci nomen vocauit Et .hæc † Dei
אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם׃
* *Duo castra.* ante se ,suũ fratrẽ Esau ad *suas facies ad* nuncios Iahacob misit Et
3 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו
regionis :dicendo ,eis præcepit Et .Edom *agrum* Sehir terram ad
אֶרֶץ שֵׂעִיר שְׂדֵה אֲדוֹם׃ 4 וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר [n] צֹוָר
tuus seruus dixit Sic .Esau ipsi meo domino dicetis Sic
כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ
habitaui .hucusque sum moratus & ,*sum hospitatus* Laban Cum :Iahacob
יַעֲקֹב עִם־לָבָן [o] גָּרְתִּי וָאֲחַר עַד־עָתָּה׃ [o] גּוּר
‡ Et sunt mihi boues, & asini, pecudes, & serui, & ancillæ. ,*ancilla &* ,*seruus &* ,*pecus asinus &* ,*bos mihi fuit* ‡ Et
5 וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וָעֶבֶד וְשִׁפְחָה
gratiam *inuenendum ad* † ,meo domino *annunciandum ad* * ,misi &
וָאֶשְׁלְחָה [q] לְהַגִּיד לַאדֹנִי לְמָצֹא־[r] חֵן
חִיר [p] Iahacob ad nuncij sunt reuersi Et .tuis oculis in
בְּעֵינֶיךָ׃ 6 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב
* vt nunciarẽ † vt inuenirem etiam & ,Esau ad ,tuum fratrem ad Venimus :dicendo
לֵאמֹר [s] בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם
נָגַד [q] חָנַן [r] בּוֹא [s] .eo cum * viri quadringenti & ,tui occursum in *vadens* |
הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ׃
| pergit * sunt ‡ angustiis affectus est, diuisit & .*ei fuit angustia* ‡ & ,valde Iahacob timuit Et
7 וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד [t] וַיֵּצֶר לוֹ [u] וַיַּחַץ אֶת־
יָצַר [t] חָצָה [u] ,boues & ,pecudes & ,secum ‡ qui ,populum
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר
‡ erat * in duas turmas venerit Si :dixit Et .*castra duo in* * camelos &
וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי [x] מַחֲנוֹת׃ 8 וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא
חָנָה [x] erit & ,eam percusserit & ,vnam turmam ad Esau
עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת [y] וְהִכָּהוּ וְהָיָה
נָכָה [y] :Iahacob dixit Et .euasionem in ,remanserit quæ turma
הַמַّחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ 9 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
Domine ,Ischac mei patris Deus & ,Abraham mei patris Deus
אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה
‡ qui dixisti ,tuam cognationẽ ad & ,tuam terrã ad Reuertere ,me ad *dicens* †
הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ [z] וּלְמוֹלַדְתְּךָ [z]
יָלַד

.Rachel tabernaculũ in venit &,Leah tabernaculo de est egressus Et
וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לֵאָה וַיָּבֹא בְּאֹהֶל רָחֵל׃
clitella in | ea posuerat & ,Theraphim" acceperat Rachel Et
34 וְרָחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים [a] וַתְּשִׂמֵם בְּכַר
שׁוּם [a] totum Laban contrectauit & :ea saper sedit & ,cameli
הַגָّמָל וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת־כָּל־
:suum patrem ad dixit Et .inuenit non & ,tabernaculum
הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא׃ 35 וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ
surgendum ad potero non quia ,mei domini oculis in ira sit Ne quòd nõ possim surgere
אַל־[b] יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי לוֹא [c] אוּכַל לָקוּם
חָרָה [b] יָכֹל [c] non & ,est scrutatus Et .mihi * mulierum *via* ‡ Quia .tua facie a
מִפָּנֶיךָ כִּי־דֶרֶךְ נָשִׁים לִי וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא
‡ consuetudo * est est iurgatus & ,Iahacob *ipsi* fuit ira Et .Theraphim * inuenit * idola.
מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים׃ 36 וַיִּחַר לְיַעֲקֹב [d] וַיְרֹב
רוּב [d] Quæ :Laban ipsi dixit & ,Iahacob respondit Et .Laban *in* ‡ ‡ cum
בְּלָבָן [e] וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה־
עָנָה [e] *me post exaristi* † quia ,meum peccatũ quod ,mea præuaricatio ‡ ‡ est † persecutus es me?
פִּשְׁעִי מֶה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אֲחָרָי׃
omnibus ex inuenisti quid ,*mea vaia* * omnia contrectasti Quia * supellectilia mea,
37 כִּי מִשַּׁשְׁתָּ אֶת־כָּל־[f] כֵּלַי מַה־מָּצָאתָ מִכָּל
כְּלָה [f] ,tuis fratribus & .meis fratribus corã hic Pone ;tuæ domus vasis
כְּלֵי־בֵיתֶךָ שִׂים כֹּה נֶגֶד אַחַי וְאַחֶיךָ
| declarent * fui *ego"* annos viginti Iam .nos duos inter *arguant* | &
וְיוֹכִיחוּ בֵּין [g] שְׁנֵינוּ׃ 38 זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי
שְׁנָה [g] arietes Et .sunt abortitæ non tuæ capræ & ,tuæ oues :tecum
עִמְּךָ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ וְאֵילֵי
attuli non Raptum .comedi non tuarum pecudum
צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי׃ 39 טְרֵפָה לֹא־[h] הֵבֵאתִי
בוֹא [h] ,illud requirebas mea manu de :*illud expiabam* Ego .te ad pœnas lueba pro eo.
אֵלֶיךָ אָנֹכִי אֲחַטֶּנָּה מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנָּה
.noctis ablatum furto & ,diei ablatum furto
גְּנַבְתִּי יוֹם וּגְנַבְתִּי לָיְלָה׃
.nocte in *glacies* & ,æstus me consumebat ,die in Fui gela
40 הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח בַּלָּיְלָה
‡ mihi Iam .meis oculis ab meus somnus recedebat Et ‡ sunt
וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי׃ 41 זֶה־לִּי [i]
נָדַד [i] quatuordecim ; tibi seruiui tua domo in anni viginti
עֶשְׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתֶךָ עָבַדְתִּיךָ אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה
:tuis pecudibus *in* * annos sex & ,tuis filiabus duabus *in* * annos ‡ pro
שָׁנָה בִּשְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנֶךָ
.*partibus* decem meam mercedem mutasti & vicibus
וַתַּחֲלֵף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת [k] מֹנִים׃ [k] מָנָה
Ischac pauor &,Abraham Deus ,mei patris Deus Nisi
42 לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד יִצְחָק
mea Afflictionẽ. me dimisisses vacuum nunc quia ,*mihi* fuisset pro me
הָיָה לִי עַתָּה [l] רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי אֶת־[m] עָנְיִי
רִיק [l] עֹנִי [m] *arguit* & ,Deus vidit mearum manuum laborem & increpauit te
וְאֶת־יְגִיעַ כַּפַּי רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח
:Iahacob ad dixit & ;Laban respondit Et .præterita nocte
אֶמֶשׁ׃ 43 וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב
|| sunt ‡ meæ pecudes ,pecudes & :| mei filij ,filij & :| meæ filiæ ,Filiæ
הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי
quid meis filiabus Et .*illud mihi* ,*videns tu quod omne* & quicquid videt meum est.
וְכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לִי־הוּא וְלִבְנֹתַי מַה־
?pepererunt quos earum filiis vel ,hodie istis faciam
אֶעֱשֶׂה לְאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לִבְנֵיהֶן אֲשֶׁר יָלָדוּ׃
erit & ; tu & ,ego fœdus percutiamus ,veni nunc Et
44 וְעַתָּה [n] לְכָה נִכְרְתָה בְרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהָיָה
יָלַךְ [n] Iahacob tulit Et .te inter & ,me inter testimonium in
לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃ 45 וַיִּקַּח יַעֲקֹב
עוּד [o] Iahacob dixit Et .statuam * cum erexit & ,lapidem * in
אֶבֶן וַיָּרִימֻהָ מַצֵּבָה׃ 46 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
fecerunt & ,lapides tulerunt Et .lapides Colligite :suis fratribus
לְאֶחָיו לִקְטוּ אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־
cum vocauit Et .cumulum super ibi comederunt & ;*cumulum* tumulum
גַּל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל־הַגַּל׃ 47 וַיִּקְרָא־לוֹ
גַּלָּר [p] *cumulum Testimonij.* .Galhed ‡ ,cum vocauit Iahacob & :Sahaduta Ieghar ‡ ,Laban ‡
לָבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ גַּלְעֵד׃
te inter & me inter testis † iste Cumulus :Laban dixit Et † sit
48 וַיֹּאמֶר לָבָן הַגַּל הַזֶּה עֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ
.Galhed eius nomen vocauit Idcirco :hodie
הַיּוֹם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ גַּלְעֵד׃

.mihi benedixeris *quin* * ,te dimittam Non :dixit Et ,antora
הַשָּׁחַר׃ וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי׃
.Iahacob :dixit Et ?tuum nomen] Quod :eum ad dixit Et
27 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב׃
:tuum nomen vltra dicetur Iahacob Non :dixit Et
28 וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ
cum & ,Deo cum fuisti princeps quia :Israel *quinimò*
כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־[a]שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־
,Iahacob interrogauit Et .præualuisti & ,hominibus
29 אֲנָשִׁים [b]וַתּוּכָל׃ וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב
hoc quid Vt :dixit Et .tuum nomen nunc Indica :dixit &
וַיֹּאמֶר [c]הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה
vocauit Et .ibi ei benedixit Et ?meo nomine de interrogas
30 תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם׃ וַיִּקְרָא
Deum vidi quia :Peniel* loci nomen Iahacob
יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים
ei est ortus Et .mea anima *est liberata &* ,*facies ad facies*
31 פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי׃ וַיִּזְרַח־לוֹ
super *claudicans* ipse & ,Penuel transiuit quando sol
הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל־
Israel filij comedunt non Idcirco .suum femur
יְרֵכוֹ׃ 32 עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
ad vsque ,femoris *curuaturam super* qui ,contractionis neruum
אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־[d]כַּף הַיָּרֵךְ עַד
neruo in ‡ ,Iahacob femoris *curuaturam in* † tetigit quia :hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד
.contractionis
הַנָّשֶׁה׃

CAP. XXXIII. לג

Esau ecce & ,vidit & ,suos oculos Iahacob leuauit Et
1 וַיִּשָּׂא [e]יַעֲקֹב עֵינָיו [f]וַיַּרְא וְהִנֵּה־עֵשָׂו
natos diuisit Et .viri quadringenti eo cum & *veniens*
בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ [g]וַיַּחַץ אֶת־הַיְלָדִים
.*ancillas duas super &* ,*Rachel super &* ,*Leah super*
עַל־לֵאָה וְעַל־רָחֵל וְעַל [h]שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת׃
,prius earum natos & ,ancillas posuit Et
2 [i]וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה
& Rachel & :posteriores eius natos & ,Leah &
וְאֶת־לֵאָה וְיַלְדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־
,eos ante transiuit ipse Et .posteriores Ioseph
3 יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃ וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם
se appropinquare vsque ,vicibus septem terram in se incuruauit &
[k]וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד־[l]גִּשְׁתּוֹ
,eius occursum in Esau cucurrit Et .*suum fratrem ad vsque*
4 עַד־אָחִיו׃ [m]וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ
:eum est osculatus & ,eius collũ super *occidis*‖ & ,eũ est cõplexus &
וַיְחַבְּקֵהוּ [n]וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו [o]וַיִּשָּׁקֵהוּ
vxores vidit & ,suos oculos leuauit Et .fleuerunt &
5 [o]וַיִּבְכּוּ׃ וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים
,†Nati :dixit Et ?tibi isti Qui :dixit & ,natos &
וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים
appropinquauerunt Et .tuo seruo Deus dedit benignè quos
אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים אֶת־עַבְדֶּךָ׃ וַתִּגַּשְׁנָה
.se incuruauerunt & ,earum nati & ,ipsæ ancillæ
הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֻיָן׃
,se incuruauerũt & ,eius liberi & ,Leah etiam appropinquauit Et
6 וְתִגַּשׁ גַּם־לֵאָה וְיַלְדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ
.se incuruauerunt & ,Rachel & ,Ioseph *appropinquauit* post &
וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃
?*occurri eui* ‡ illa turma omnis *tibi* *Quo* † :dixit Et
7 וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי
.mei domini oculis in gratiam inueniendum Ad :dixit Et
וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־[o]חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃
tibi sit .mi frater ,multum mihi Est :Esau dixit Et
8 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ־לִי [p]רָב אָחִי יְהִי לְךָ
nunc si ,quæso Ne :Iahacob dixit Et .*tibi* quod
אֲשֶׁר־לָךְ׃ 9 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל־נָא אִם־נָא
:mea manu è meum munus *capies &* ,tuis oculis in gratiam inueni
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי
Dei ‡ faciem *videre vt* † ,tuam faciem vidi *ideirco* ‖ quia
כִּי־עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים

* nisi
‡ est
sed
[a] שָׂרִיתָ
[b] יָכֹלְתָּ
[c] נֶגֶד
facies Dei.
facie ad faciẽ, & euasit
claudicabat
[d] כַּף
† neruum
‡ neruum
est in neruo
[e] נָשָׂא
[f] רָאָה
veniebat
[g] חָצָה
cum Leah & Rachel, & vtraque ãcilla.
[h] שִׁנָּה
[i] שׂוּם
donec appropinquaret fratri suo.
[k] שָׁחָה
[l] נָגַשׁ
‖ iactauit se
[m] רוּץ
צוואריו
ק
[n] נָפַל נָשַׁק
† sunt,

miserico rdiis *omnibus præ sum Paruus* .*secum* benefaciam & tibi. Minor sum cunctis
10 וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ׃ [a]קָטֹנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים
Quia .tuo seruo cum fecisti quam veritate *omni præ &* ‖ & omni
וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי
duo in fui ‡ nunc & :hunc Iarden transiui *mea virga* ‡ in ‡ baculum eo
בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַّרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי ‡ habeo duas
manu de ,mei fratris manu de *quæso* * me Erue .*castra* turmas.
מַחֲנוֹת׃ 11 [a]הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד * nunc *
,me percutiat & ,veniat fortè ne ,eum *ego timens quia*‖ .Esau
עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכָּנִי
Benefaciendo :dixisti tu Et .*filios super matrem*† ‖ Timeo enim
אֵם עַל־בָּנִים׃ 12 וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב † matrémque cum filiis.
,maris arenam sicut ,tuum semen ponam & :*secum*‡ benefaciam ‡ tibi
אֵיטִיב עִמָּךְ [b]וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם
ibi pernoctauit Et .multitudine præ numeratur non quæ
13 וַיָּלֶן שָׁם׃ [d]וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְּיָדוֹ׃ [c]מִנְחָה
munus ,suam manum *in veniente de* ‡ tulit Et .ipsa nocte in
לְעֵשָׂו אָחִיו׃ 14 עִזִּים [f]מָאתַיִם וְתֵישִׁים עֶשְׂרִים
Camelos .viginti arietes & .ducentas oues
רְחֵלִים מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים׃ 15 גְּמַלִּים
,quadraginta vaccas ; triginta carum filios & ,lactantes
מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים [g]פָּרוֹת אַרְבָּעִים
.decem pullos & ,viginti asinas ,decem iuuencos &
וּפָרִים עֲשָׂרָה אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים וְעֵירִם עֲשָׂרָה׃
:seorsum *gregem gregem* suorum seruorum manu in dedit Et
16 וַיִּתֵּן בְּיַד־עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ׃ singulos greges
ponetis *spacium &* ,*mea facie in* Transite : suos seruos ad dixit & ante me, & interstitiem
וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ
primo præcepit Et .gregem inter & gregem inter
17 וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן׃ [h]וְכִי עֵדֶר וּבִין עֵדֶר׃ [h] צוה
,te interrogauerit & meus frater Esau tibi occurrerit *Cum*: dicẽdo Si
לֵאמֹר כִּי יִפְגָּשְׁךָ עֵשָׂו אָחִי וּשְׁאָלְךָ
?*tuas facies ad* ‖ ista cuius & ,*ibu* * quo & ,*tu* ‡ Cuius: dicendo ‡ es * pergis
לֵאמֹר לְמִי־אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ׃ ‖ sunt ante te,
missum ,*ipsum* ‡ munus ,Iahacob *tuo Seruo* † edices Et [i] יָלַךְ
18 וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה † Serui tui
.nos post ‡ ipse etiam ecce Et .Esau meum dominum ad ‡ est
לַאדֹנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־הוּא אַחֲרֵינוּ׃ ‡ est
etiam ,tertio etiam ,secundo etiam præcepit Et
19 [k]וַיְצַו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי גַּם אֶת־הַשְّלִישִׁי גַּם [k] צוה
verbũ secundũ :dicendo ,greges post euntibus cunctis
אֶת־כָּל־הַהֹלְכִים אַחֲרֵי הָעֲדָרִים לֵאמֹר כַּדָּבָר
dicetis Et .eum *vos inueniendo in* ,Esau ad loquemini hoc quando inuenietis
הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו בְּמַצַּאֲכֶם אֹתוֹ׃ 20 וַאֲמַרְתֶּם
:dixit quia .nos post ‡ Iahacob tuus seruus Ecce :etiam ‡ est
גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי־אָמַר
postea & ;*meas facies ad eunte*‖ munere *in* eius faciem *Expiabo* Placabo
אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן ‖ quod vadit ante me
.meam faciem suscipiat fortè si :eius faciem videbo
אֶרְאֶה פָנָיו אוּלַי [l]יִשָּׂא פָנָי׃ [l] נָשָׂא
pernoctauit ipse & ,*eius faciem super* munus transiuit Et ante eum.
21 וַתַּעֲבֹר הַמִّנְחָה עַל־פָּנָיו וְהוּא לָן
.ipsa nocte in surrexit Et .turma cum ipsa nocte in
בַּלַּיְלָה הַהוּא׃ 22 וַיָּקָם [m]בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח [m] קוּם
& suas ancillas duas & ,suas vxores duas accepit &
אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֶת־
.Iabboc vadum transiuit & ,suos natos vndecim
אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת־מַעֲבַר יַבֹּק׃
fecit transire & :torrentem eos fecit transire & eos accepit Et
23 וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר
.ipse solus Iahacob remansit Et .*sibi* *quod* omnia quæ erant ẽbi.
אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ׃ 24 וַיִּוָּתֵר [n]יַעֲקֹב לְבַדּוֹ׃ [n] יָתַר
.*aurorae ascendere ad vsque* eo cum vir est luctatus Et donec ascẽdit aurora.
וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד [o]עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ [o] עָלָה
curuaturam in ‡ tetigit & :ei præualeret non quòd, vidit Et ‡ neruum
25 [p]וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ [q]וַיִּגַּע בְּכַף־ [p] רָאָה [q] נָגַע
,Iahacob femoris curuatura se mouit & ,eius femoris [r] יָקַע
יָרְכוֹ [r]וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב
ascendit quia ,me Dimitte :dixit Et .secum *illo luctando in* ‡ ‡ luctante illo
בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ׃ 26 וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה

mei filij Sechem :dicendo ,eis cum Chamor est locutus Et

8 וְדִבֶּר חֲמוֹר אִתָּם לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי
† hæsit illi eam quæso date .vestra filia in ‡ eius anima complacuit †
‡ cùm חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ בְּבִתְּכֶם תְּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ
vestras filias :nobiscum iungite connubia Et .vxorem in
9 לְאִשָּׁה׃ וְהִתְחַתְּנוּ אִתָּנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לָּנוּ
.vobis accipietis nostras filias & ,nobis date
וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם׃
coram vobis: :vestras facies ad erit terra & :habitabitis nobiscum Et
10 וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לִפְנֵיכֶם יְשָׁבוּ
negotiamini dixit Et .ea in tenere vos & ,eam circuire & ,habitate
in ea, & possessiones facite in ea
וְסַחֲרוּהָ וְהֵאָחֲזוּ בָהּ׃ וַיֹּאמֶר
gratiam Inueniam :eius fratres ad & ,eius patrem ad Sechem
11 שְׁכֶם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אֲחֵיהָ אֶמְצָא־חֵן חֵן
.dabo ,mihi dixeritis quod & :vestris oculis in
בְּעֵינֵיכֶם וַאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֶתֵּן׃
mihi quemadmodũ dabo & ,donum & ,dotem valde me super Augete
12 הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר
* mihi .vxorem in puellam mihi date & ,me ad * dixeritis
תֹּאמְרוּ אֵלַי וּתְנוּ־לִי אֶת־הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה׃
Chamor & ,Sechem ‡ Iahacob filij responderunt Et
13 וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־חֲמוֹר
הנערה ק
‡ ad Dinah polluerat ‡ quia ,sunt locuti & ,dolo in eius patrem
אָבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבֵּרוּ אֲשֶׁר טִמֵּא אֶת דִּינָה
‡ violauerat * Non possumus facere hoc, vt demus faciendum ad poterimus Non * eos ad dixerunt Et .suam sororem
14 אֲחֹתָם׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת
† abominatio est ipsi cui viro nostram sororem dandum ad hoc verbum
הַדָּבָר הַזֶּה לָתֵת אֶת־אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ
Veruntamen .nobis hoc opprobrium † quia :præputium
15 עָרְלָה כִּי־חֶרְפָּה הִוא לָנוּ׃ אַךְ־
‖ vt circuncidatur in vobis omnis masculus. circumcidi ad ‖ ,nos sicut fueritis si ,vobis complacebimus hoc in
בְּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כָמֹנוּ לְהִמּוֹל
vobis nostras filias dabimus Et .masculum omnem vobis
16 לָכֶם כָּל־זָכָר׃ וְנָתַנּוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם
יָאַת הָיָה מוֹר
,vobiscum habitabimus & :nobis capiemus vestras filias &
וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָּנוּ וְיָשַׁבְנוּ אִתְּכֶם
* obedieritis nobis, vt circuncidamini, ‡ recedemus nos ad audieritis * non si Et .vnum populum in erimus &
17 וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד׃ וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ
.ibimus ‡ & ,nostram filiam capiemus & ,circuncidi ad
לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ אֶת־בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ׃
בָנָר ‡ placuerunt oculis in & ,Chamor oculis in eorum verba bona fuerunt ‡ Et
18 וַיִּיטְבוּ דִבְרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי
* vt faceret faciendum ad * puer tardauit non Et .Chamor filij Sechem
שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר׃ וְלֹא־אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת
† ei ‖ erat honorabilior in honorauit ‖ ipse & :Iahacob filia in † complacuerat quia ,rem
הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבַת־יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבָּד
Sechem & ,Chamor venit Et .sui patris domo tota pra
20 מִכֹּל בֵּית אָבִיו׃ וַיָּבֹא חֲמוֹר וּשְׁכֶם
viros ad sunt locuti & :suæ ciuitatis portam ad eius filius
בְּנוֹ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל־אַנְשֵׁי
* sunt ipsi * pacifici isti Viri .dicendo suæ ciuitatis
21 עִירָם לֵאמֹר׃ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם
‡ negotiabũtur in ea. ecce terra Et .eam circumbunt ‡ & ,terra in habitabunt & ,nobiscũ
אִתָּנוּ וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה
‡ est locis ante eos. nobis accipiemus eorum Filias .eorum facies ad manibus ‡ lata
רַחֲבַת־יָדַיִם לִפְנֵיהֶם׃ אֶת־בְּנֹתָם נִקַּח־לָּנוּ
לָקַח ‡ hoc in Verum .eis dabimus nostras filias & ,vxores in
22 לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ נִתֵּן לָהֶם׃ אַךְ־בְּזֹאת
* vt habitent ,nobiscum habitandum ad * viri nobis complacebunt
יֵאָתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ׃ יִמָּל
† vt sint populus vnus, quãdo circũcisus erit in vobis omnis masculus, * sunt ‡ substantia ,masculum omnem nobis circumcidi in ,vnum populum in existendum ad †
לְהִיוֹת לְעַם אֶחָד בְּהִמּוֹל לָנוּ כָּל־זָכָר׃
,eorũ possessio ‡ & ,eorum Pecus .circuncisi * ipsi quemadmodũ
23 כַּאֲשֶׁר הֵם נִמָּלִים׃ מִקְנֵהֶם וְקִנְיָנָם
‖ nostra erũt? cõplaceamus Veruntamẽ ?ipsa nobis ‖ nonne ,eorũ iumẽta omnia &
וְכָל־בְּהֵמָתָם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אַךְ נֵאוֹתָה
Chamor ad audiuerunt * Et .nobiscum habitabunt & ,eis
24 לָהֶם וְיֵשְׁבוּ אִתָּנוּ׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲמוֹר
* obedierunt Chamor & Sechẽ filio eius, † per .eius vrbis portam egredientes omnes ,eius filium Sechem ad &
וְאֶל־שְׁכֶם בְּנוֹ כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ
portam † egredientes omnes ,masculus omnis se circuncidẽrũt Et
25 וַיִּמֹּלוּ כָּל־זָכָר כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ׃ מוֹר

quæ ,meam benedictionem quæso Cape .mihi complacuisti & complaceas mihi.
11 וְתַרְצֵנִי׃ קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר
mihi sunt quia & ,Deus mihi est largitus quia :tibi est allata
חָנַן׃ הֻבָאת לְךָ כִּי־חָנַנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ־לִי־
Proficiscamur :dixit Et .accepit & ,eum coegit Et .omnia
12 נָסַע׃ כֹּל וַיִּפְצַר־בּוֹ וַיִּקָּח׃ וַיֹּאמֶר
:eum ad dixit Et .tui regione ambulabo & ,ambulemus & ante te.
13 וְנֵלֵכָה וְאֵלֵכָה לְנֶגְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
boues & ,pecudes & ,teneri nati quod ferent meus Dominus scit
אֲדֹנִי יָדַע כִּי־הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר
omnes morientur & vna die cas pulsabunt Et .me super lactantes
עֲלוֹת עָלָי וְרָדְפוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל־
: sui ferci facies ad * meus dominus quæso Transeat .pecudes
14 הַצֹּאן׃ יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ
quod opeſtũ ‡ pedem ad pedetentim me ducam ego & * ante seruum suum.
וְאָנִי אֶתְנָהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־
ad veniam quo vsque ,natorum pedem ad & ,meam faciem ad
לְפָנָי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר־אָבֹא אֶל־
faciam Stare :Esau dixit Et .Sehir in meum dominum
15 אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה־
quid Vt :dixit Et .mecum * qui ,populo de tecum nunc
נָא עִמְּךָ מִן־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה
.mei domini oculis in gratiam Inueniam ? hoc
זֶּה אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃
. Sehir in suam viam ad Esau ipsa die in est reuersus Et
16 וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה׃
,domum sibi ædificauit & ,Succoth in est profectus Iahacob Et
17 וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת
nomen vocauit Idcirco .tabernacula fecit suo gregi &
וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־
ciuitatem Salem (in) * Iahacob venit Et . Succoth † loci
הַמָּקוֹם סֻכּוֹת׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר
Padan de ilto veniendo in ‡ .Chenahan terra in ‖ quæ Sechem
שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן
emit Et .vrbem ante est castrametatus * & : Aram
אֲרָם׃ וַיְחַן אֶת־פְּנֵי הָעִיר׃ וַיִּקֶן
suum tabernaculum ibi tetendit quò ‡ agri partem
אֶת־חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה־שָׁם אָהֳלוֹ
, agnu centum in † ,Sechem patris Chamor filiorum manu de
מִיַּד בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה׃
.Israel Elohe El * illud vocauit & altare ibi statuit Et
20 וַיַּצֶּב שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

‡ in quo tetendit † cẽtum numis. * Fortũ Deus Israel.

CAP. XXXIIII. לד

peperit quam ,Leah ,filia Dinah est egressa Et
1 וְתֵצֵא דִינָה בַּת־לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה
eam vidit Et .terræ filiabus in videndum ad ,Iahacob ipsi
לְיַעֲקֹב לִרְאוֹת בִּבְנוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּרְא אֹתָהּ
,eam tulit & ,terræ principis Chiuuæi Chamor filius Sechem
2 שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ
eius anima hæsit Et .eam afflixit & ,ei concubuit & cum ea,
וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ׃ וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ
est locutus Et .puellam dilexit & ,Iahacob filia Dinah in Dinah filiæ
3 בְּדִינָה בַּת־יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב אֶת־הַנַּעֲרָ וַיְדַבֵּר
Chamor ad Sechem dixit Et .puellæ cor super ad
עַל־לֵב הַנַּעֲרָ׃ וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־חֲמוֹר
הנערה ק
.vxorem in hanc natam mihi Cape :dicendo ,suũ patrẽ
4 אָבִיו לֵאמֹר׃ קַח־לִי אֶת־הַיַّלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה׃
לָקַח
.suam filiam Dinah violauerit quòd audiuit Iahacob Et
5 וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי טִמֵּא אֶת־דִּינָה בִּתּוֹ
,Iahacob filiũ Et .agro in eius pecore cum erant eius filij Et pecudibus eius
וּבָנָיו הָיוּ אֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה וְהֶחֱרַשׁ יַעֲקֹב
Sechem pater Chamor est egressus Et .eorum venire ad vsque donec venirent ipsi.
עַד־בֹּאָם׃ וַיֵּצֵא חֲמוֹר אֲבִי־שְׁכֶם
6 Iahacob filij Et .eo cum loquendum ad Iahacob ad
אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב
7 sunt affecti dolore & ,ipsos audire vt ,agro de venerunt quando audierunt;
בָּאוּ מִן־הַשָّדֶה כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ
fecit abiectionem † quia ,valde eis fuit ira & * viri * irati sunt
וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נְבָלָה עָשָׂה † ignominiam
חָרָה ‡
,fiet non sic & ;Iahacob filia cum subandum ad ,Israel in vt coiret
בְּיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה׃

vocauit & :quercu sub Bethel desubter est sepulta &

וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית־אֵל תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא
§ quercus fletus — ad Deus est visus Et .Bachuth Allon § eius nomen

שְׁמוֹ אַלּוֹן [a] בָּכוּת׃ 9 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל־[b]
[a] בָּכָה — [b] רָאָה — .ei benedixit & :Aram Padan de *illo veniendo in* ,adhuc Iahacob

יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ׃
dum veniret ipse, ‡ est — vocabitur Non .Iahacob ‡ tuũ Nomen :Deus ei dixit Et

10 וַיֹּאמֶר־לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא־יִקָּרֵא
sed — :tuũ nomen erit Israel *quinimo* ,Iahacob vltrà tuũ nomẽ

שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ
:Deus ei dixit Et .Israel eius nomen vocauit Et

11 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים
§ sum ‡ excesce — cœtus & Gens .multiplicare & *frutesce* ‡ ,omnipotens Deus † Ego

אֲנִי אֵל שַׁדִּי פְּרֵה וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל
.egredientur tuis lumbis è reges & :te ex erit gentium

גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ׃
tibi ,Ichac & Abraham dedi quam terram Et

12 וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וְלִיצְחָק לְךָ
.terram dabo te post tuo semini & :eam dabo

אֶתֵּן [c] וְאֶת־זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ׃
† ab eo ‡ è loco in — quo *locum in* ‡ Deus *eum desuper* † ascendit Et

13 וַיַּעַל [d] מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־
[d] עָלָה — § titulum — *statuam* § Iahacob statuit Et .secum est locutus

דִּבַּר אִתּוֹ׃ 14 וַיַּצֵּב יַעֲקֹב [e] מַצֵּבָה׃
[e] יָצַב — ‖ titulum lapideum, — libauit & ;*lapidũ statuam* ‖ ,secum est locutus quo loco in

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבַּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת אֶבֶן [f] וַיִּסֶּךְ
,oleum *eam* † super effudit & ,libamen *eam* † super

עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן׃
[f] נָסַךְ — † cum ‡ in — est locutus quo ‡ loci nomen Iahacob vocauit Et

15 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבַּר
,Bethel de sunt profecti Et .Bethel ,Deus ibi secum

אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל׃ 16 וַיִּסְעוּ [g] מִבֵּית אֵל
[g] נָסַע — miliare — ,Ephrath in veniendum ad ,terræ *tractus* quasi adhuc erat &

וַיְהִי־עוֹד [h] כִּבְרַת־הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה
[h] כָּבַר — ‡ difficultatẽ passa est dum pareret, — *ipsam pariendo in* *indurauit* § & ,Rachel peperit &

וַתֵּלֶד רָחֵל [i] וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ׃
[i] יָלַד — [k] קָשָׁה — † ea difficultatem pariente, dum pareret. — :obstetrix ei dixit & ;*ipsam pariendo in illã indurando in** fuit Et

17 וַיְהִי בְּהַקְשֹׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת
‡ est † egrediente — *exeundo in* † fuit Et .filius tibi ‖ iste etiam quia ,timeas Ne

אַל־‖תִּירְאִי כִּי־גַם־זֶה לָךְ בֵּן׃ 18 וַיְהִי [m] בְּצֵאת
[l] יָרֵא — [m] יָצָא — .Benoni § eius nomen vocauit & ,*mortua est quia* † ,eius anima

נַפְשָׁהּ כִּי [n] מֵתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־אוֹנִי
‡ dum moreretur — § *Filium doloris mei.* — .Rachel est mortua Et ,Biniamin in ‖ eum vocauit eius pater Et

וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בִנְיָמִין׃ 19 וַתָּמָת רָחֵל
.Betblechem * hæc ,Ephrath via in est sepulta Et

וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא בֵּית לָחֶם׃
Hæc ‡ .eius sepulchrum super *statuam* † Iahacob statuit Et

20 וַיִּצֶב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל־קִבְרָתָהּ הִוא
[n] מוֹת — ‖ *Filium dextera* * est † titulum ‡ Hic est titulus — est profectus Et .hanc diem ad vsque ,Rachel sepulchri *Hatua*

מַצֶּבֶת קִבְרַת־רָחֵל עַד־הַיּוֹם׃ 21 וַיִּסַּע
* *Gregis.* § trans — .Heder * turrim *vltra ab* § suũ tabernaculum tetendit & ,Israel

יִשְׂרָאֵל [o] וַיֵּט אָהֳלָה מֵהַלְאָה לְמִגְדַּל־עֵדֶר׃
[o] נָטָה — ‖ cùm habitaret — ,Reuben iuit & ,ipsa terra in Israel *habitando in* ‖ fuit Et

22 וַיְהִי בִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִוא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן
audiuit Et .sui patris concubina Bilhah cum concubuit &

וַיִּשְׁכַּב אֶת־בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע
.duodecim Iahacob filij fuerunt Et .Israel

יִשְׂרָאֵל׃ [o] וְיָהִי בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר׃
פיסקת׳ — ,Simhon & ,Reuben Iahacob primogenitus :Leah Filij

23 בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן
.Zebulun & ,Issachar & ,Iehudah & ,Leui &

וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן׃
.Biniamin & ,Ioseph ,Rachel Filij

24 בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃
.Naphtali & ,Dan ,Rachel ancillæ Bilhah filij Et

25 וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃
† sunt — filij † Isti ,Aser & ,Chad ,Leah ancillæ Zilpah filij Et

26 וּבְנֵי זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אֵלֶּה בְּנֵי
§ ati sunt — .Aram Padan in ei *est natus* qui ,Iahacob

יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ בְּפַדַּן אֲרָם׃
ciuitate Mamre in suum patrem Ischac ad Iahacob venit Et

27 [p] וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו מַמְרֵא קִרְיַת [q] אַרְבַּע

:*dolentes ipsos existendo in** tertia die in fuit Et .eius vrbis quando erant ipsi dolore affecti:

25 עִירוֹ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי [a] בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים
[a] הָיָה — fratres ,Leui & Simhon ,Iahacob filij duo acceperunt &

וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי־יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחִי
;*fiducia* † ciuitatem *super* ‖ venerunt & ,suũ gladiũ quisque ,Dinah — ‖ ad † confiẽdter.

דִינָה אִישׁ חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בֶּטַח
& Chamor Et .masculum omnem occiderunt &

26 וַיַּהַרְגוּ כָל־זָכָר׃ וְאֶת־חֲמוֹר וְאֶת־
tulerunt & :gladij *os ad* occiderunt eius filium Sechem — acie

שְׁכֶם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי־חָרֶב וַיִּקְחוּ אֶת־
Iahacob Filij .sunt egressi & ,Sechem domo è Dinah

דִּינָה מִבֵּית שְׁכֶם וַיֵּצֵאוּ׃ 27 בְּנֵי יַעֲקֹב
polluerant † quia ,vrbem sunt prædati & ,occisos *super* ‡ venerunt — ‡ ad † violauerant

בָּאוּ עַל־הַחֲלָלִים [b] וַיָּבֹזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טִמְּאוּ
& ,eorum boues & ,eorum Pecudes .suam sororem — [b] בָּזַז

28 אֶת־צֹאנָם וְאֶת־[c] בְּקָרָם וְאֶת־
,agro in § quæ & ,vrbe in § quæ & ,eorum asinos — [c] בָּקָר — § erant

חֲמֹרֵיהֶם וְאֵת אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֵת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
omnes & ,eorum substantiam omnem Et .acceperunt

29 לָקָחוּ׃ וְאֶת־כָּל־[d] חֵילָם וְאֶת־כָּל־
,sunt prædati & ,captiuauerunt eorum vxores & ,corũ paruulos — [d] חַיִל

טַפָּם [e] וְאֶת־נָשֵׁיהֶם [f] שָׁבוּ וַיָּבֹזּוּ
ad Iahacob dixit Et .domo in * quæ omnia & — [e] טַף — [f] שָׁבָה — * erant

30 וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בַּבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־
me faciendum fœtere ad ‖ ,me Turbastis :Leui ad & ,Simhon — ‡ ut fœtere faceretis me habitatoribus

שִׁמְעוֹן וְאֶל־לֵוִי עֲכַרְתֶּם אֹתִי לְהַבְאִישֵׁנִי
viri † ego & :Perixæo *in* & ,Ghenahanæo *in* terræ *habitatore in* — † paucus numero sum

בְּיֹשֵׁב הָאָרֶץ בַּכְּנַעֲנִי וּבַפְּרִזִּי וַאֲנִי [g] מְתֵי
disperdar & ,me percutiẽt & ,me *super* ‡ se cõgregabunt & ;*numeri* — [g] מְתָי — ‡ aduersum

מִסְפָּר וְנֶאֱסְפוּ עָלַי [h] וְהִכּוּנִי וְנִשְׁמַדְתִּי
meretricem vt Nunquid :dixerunt Et .mea domus & ego — [h] נָכָה

31 אֲנִי וּבֵיתִי׃ וַיֹּאמְרוּ [i] הַכְזֹנָה
?nostram sororem faciet — [i] זָנָה

זִין׳ רבתי׳ יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחֹתֵנוּ׃

CAP. XXXV. לה

ascende ,Surge :Iahacob ad Deus dixit Et

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה
est visus qui ,Deo altare ibi fac & ,ibi mane & ,Bethel * — * in

בֵּית־אֵל [k] וְשֶׁב־שָׁם וַעֲשֵׂה־שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הַנִּרְאֶה
dixit Et .tui fratris Esau facie à *re fugiendo in* ,*te ad* — [k] יָשַׁב — tibi ,dũ fugeres

אֵלֶיךָ בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיךָ׃ 2 וַיֹּאמֶר
Remouete :secum § qui *omnes ad* & *suam domum ad* Iahacob — familiæ suæ, & reliquis § erant

יַעֲקֹב אֶל־בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל־אֲשֶׁר עִמּוֹ [l] הָסִירוּ
,vos mundate & ,vestri medio in ‖ qui ,*alienigenæ** Deos — [l] סוּר

אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר [m] בְּתֹכְכֶם וְהִטַּהֲרוּ
ascendamus & ,surgamus Et .vestra vestimenta mutate & — * alienigenarum, ‖ sunt — [m] תּוֹךְ

וְהָחֲלִיפוּ שִׂמְלֹתֵיכֶם׃ 3 וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה
me *exaudienti* ‡ ,Deo altare ibi faciam & ;Bethel † — † in ‡ qui exaudiuit

בֵּית־אֵל וְאֶעֱשֶׂה־שָּׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הָעֹנֶה אֹתִי
,ambulaui qua via in mecum fuit & ,meæ angustiæ die in — [n] צוּר

בְּיוֹם [n] צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי׃
,*alienigenæ** deos omnes Iahacob *ad* § dederunt Et — § ipsi * alienigenarum;

4 וַיִּתְּנוּ׃ אֶל־יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר
.suis auribus in ‖ quæ ,inaures & ,sua manu in ‖ qui — [o] נָתַן — ‖ erant

אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם
.Sechem *eum* † quæ ,quercum subter Iahacob eos abscondit & — † erat apud

וַיִּטְמֹן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם־שְׁכֶם׃
quæ vrbes super Dei terror fuit Et .sunt profecti Et

5 [p] וַיִּסָּעוּ וַיְהִי [q] חִתַּת אֱלֹהִים עַל־הֶעָרִים אֲשֶׁר
.Iahacob filios post sunt persecuti non & :eorum *circuitus* ‖ — [p] נָסַע — [q] חָתַת — ‖ erant in circuitibus

סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב׃
;Chenahan terra in quæ ,Luzah in Iahacob venit Et

6 וַיָּבֹא יַעֲקֹב לוּזָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
.secum † qui populus omnis & ipse ,Bethel *ipsa* † — † hæc est ‡ erat

הוּא בֵּית־אֵל הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ׃
,Bethel El locum vocauit & ,altare ibi ædificauit Et

7 [r] וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית־אֵל
*ipso fugiendo in** ,Deus *eum ad* *sunt reuelati* § ibi Quia — [r] בָּנָה — ‡ visus fuit sibi *dum fugeret

כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְחוֹ
,Ribcah nutrix Deborah est mortua Et .sui fratris facie à — [s] מוֹת

מִפְּנֵי אָחִיו׃ [s] וַתָּמָת דְּבֹרָה [t] מֵינֶקֶת רִבְקָה 8 — [t] יָנַק

‡ sunt Dux :Esau filij Rehuel filij ‡ isti Et .Hadah filij ‡
17 בְּנֵי עָדָה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בֶּן־עֵשָׂו אַלּוּף
† sunt † Isti .Mizzah dux ,Sammah dux ,Zerach dux ,Nachath
נַחַת אַלּוּף זֶרַח אַלּוּף שַׁמָּה אַלּוּף מִזָּה אֵלֶּה
‡ sunt vxoris Bosmath filij‖ Isti .Edom terra in Rehuel duces
אַלּוּפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָשְׂמַת אִשֶׁת
* sunt Dux :Esau vxoris Aholibamah filij * isti Et .Esau
18 עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה בְנֵי אָהֳלִיבָמָה אֵשֶׁת עֵשָׂו אַלּוּף
‡ sunt duces ‡ Isti .Corach dux ,Iahalam dux ,Iehus
יְעוּשׁ אַלּוּף יַעְלָם אַלּוּף קֹרַח אֵלֶּה אַלּוּפֵי
.Esau vxoris Hanah filiæ Aholibamah
אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃
‡ sunt .Edom * Ipse .eorum duces isti & ,Esau filij ‡ Isti
‡ est 19 אֵלֶּה בְנֵי־עֵשָׂו וְאֵלֶּה אַלּוּפֵיהֶם הוּא אֱדוֹם׃
† sunt Lothan ;terræ habitatores Chorei Sehir filij † Isti
20 אֵלֶּה בְנֵי־שֵׂעִיר הַחֹרִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לוֹטָן
.Disan & Eser & Dison Et .Hanah & Sibhon & Sobal &
21 וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃ וְרִשׁוֹן וְאֵצֶר וְדִישָׁן
Choreorum filiorum .Edom terra in Sehir *filij Chorei* duces Isti
אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי בְּנֵי שֵׂעִיר בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃
Lothan soror & :Hemam & ,Chori ,Lothan filij fuerunt Et
22 וַיִּהְיוּ בְנֵי־לוֹטָן חֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן
‡ sunt Manachath & Haluan ,Sobal filij ‡ isti Et .Timnah
23 תִּמְנָע׃ וְאֵלֶּה בְנֵי שׁוֹבָל עַלְוָן וּמָנַחַת
‡ sunt ,Aiah & ,Sibhon filij ‡ isti Et .Onam & ,Sepho ,Hebal &
24 וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם׃ וְאֵלֶּה בְנֵי־צִבְעוֹן וַאַיָּה
‡ est ,deserto in mulos inuenit qui ,Hanah * Hic .Hanah &
וַעֲנָה הוּא עֲנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת־[a]הַיְּמִים בַּמִּדְבָּר
cùm pasceret .sui patris Sibhon asinos *illum pascendo in*
[b]רְעֹת׃ בְּרֹעֵתוֹ אֶת־הַחֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו׃
‖ sunt .Hanah filia Aholibamah & ,Dison ,Hanah filij ‖ isti Et
25 וְאֵלֶּה בְנֵי־עֲנָה דִישָׁן וְאָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה׃
.Cheran & ,Ithran & ,Esban & Chemdan ,Dison filij isti Et
26 וְאֵלֶּה בְנֵי דִישָׁן חֶמְדָּן וְאֶשְׁבָּן וְיִתְרָן וּכְרָן׃
† sunt .Hacan & ,Zahauan & Bilhan ,Eser filij † Isti
27 אֵלֶּה בְנֵי־אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן וַעֲקָן׃
‖ sunt .Aran & Hus ,Dison filij ‖ Isti
28 אֵלֶּה בְנֵי־דִישָׁן עוּץ וַאֲרָן׃
* sunt dux ,Sobal dux ,Lothan dux .*Chorei* ‡ duces * Isti
‡ Choreorum. 29 אֵלֶּה אַלּוּפֵי חֹרִי אַלּוּף לוֹטָן אַלּוּף שׁוֹבָל אַלּוּף
,Eser dux ,Dison Dux .Hanah dux ,Sibhon
30 צִבְעוֹן אַלּוּף עֲנָה׃ אַלּוּף דִישָׁן אַלּוּף אֵצֶר
‡ sunt ,eorum ducibus in *Chorei** duces ‡ Isti .Disan dux
‡ Choreorum. אַלּוּף דִישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי חֹרִי לְאַלּוּפֵיהֶם
† sunt regnauerunt qui reges † isti Et .Sehir terra in
31 בְּאֶרֶץ שֵׂעִיר׃ וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ
.Israel *filiis regem regnare ante* ,Edom terra in
antequam regnaret rex super filios בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלֹךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
nomen & ;Behor filius Belah Edom in regnauit Et
32 וַיִּמְלֹךְ בֶּאֱדוֹם בֶּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשֵׁם
regnauit & ,Belah est mortuus Et .Dinhabah eius ciuitatis
[c]מוֹת עִירוֹ דִּנְהָבָה׃ [c]וַיָּמָת בֶּלַע וַיִּמְלֹךְ
est mortuus Et .Bosrah de Zerach filius Iobab eo pro
34 תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן־זֶרַח מִבָּצְרָה׃ וַיָּמָת
.australi terra è Chusam eo pro regnauit & ,Iobab
יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חוּשָׁם מֵאֶרֶץ הַתֵּימָנִי׃
filius Hadad eo pro regnauit & ,Chusam est mortuus Et
35 וַיָּמָת חוּשָׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַד בֶּן־
nomen Et .Moab agro in Midian percussit qui Bedad
[d]נְכֹת בְּדַד [d]הַמַּכֶּה אֶת־מִדְיָן בִּשְׂדֵה מוֹאָב וְשֵׁם
regnauit & :Hadad est mortuus Et .Hauith eius ciuitatis
36 עִירוֹ עֲוִית׃ וַיָּמָת הֲדַד וַיִּמְלֹךְ
,Samlah est mortuus Et .Masrechah de Samlah eo pro
37 תַּחְתָּיו שַׂמְלָה מִמַּשְׂרֵקָה׃ וַיָּמָת שַׂמְלָה
.fluminis Rechoboth de Saul eo pro regnauit &
[e]מָלֶךְ [e]וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחֹבוֹת הַנָּהָר׃
Bahalchanan eo pro regnauit & ,Saul est mortuus Et
38 וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בַּעַל חָנָן
,Hachbor filius Bahalchanan est mortuus Et .Hachbor filius
39 בֶּן־עַכְבּוֹר׃ וַיָּמָת בַּעַל חָנָן בֶּן־עַכְבּוֹר
nomen & ;Pahu eius ciuitatis nomē & ,Hadar eo pro regnauit &
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הָדָר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ וְשֵׁם

,Abraham *ibi est hospitatus quo* * Chebron ‖ hæc ; Arba ‖ est
* in quà habitauit
הָאֲרֻבָּע הוּא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר־[a]גָּר־שָׁם אַבְרָהָם
anni centum Ischac dies fuerunt Et .Ischac &
[a]בְּגוּר [b]יוֹם
28 וְיִצְחָק׃ וַיְהִי [b]יְמֵי יִצְחָק [c]מְאַת שָׁנָה
,est mortuus & ,Ischac obiit Et .anni octoginta & [c]מְאַת
[d]מוֹת וּשְׁמֹנִים שָׁנָה׃ וַיִּגְוַע יִצְחָק [d]וַיָּמָת
29 sepelierũt Et .dierũ satur & ,senex ,suos populos ad est collectus &
וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו זָקֵן וְשֹׂבַע יָמִים וַיִּקְבְּרוּ
.eius filij Iahacob & Esau cum
אֹתוֹ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו׃

CAP. XXXVI. לו

.Edom ‡ hic ,Esau generationes ‡ istæ Et ‡ sunt ‡ est.
1 [e]וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃ [e]יָלַד
,Chenahan filiabus è suas vxores accepit Esau
2 עֵשָׂו לָקַח אֶת־נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת־
Hanah filiam Aholibamah & ,Chittæi Elon filiam Hadah
עָדָה בַּת־אֵילוֹן הַחִתִּי וְאֶת־אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה
filiam Bosmath Et .Chiuuæi Sibhon filiæ
3 בַּת־צִבְעוֹן הַחִוִּי׃ וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־
Esau ipsi Hadah peperit Et .Nebaioth sororem Ismahel
יִשְׁמָעֵאל אֲחוֹת נְבָיוֹת׃ וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו 4
.Rehuel peperit Bosmath & ,Eliphaz
אֶת־אֱלִיפַז וּבָשְׂמַת יָלְדָה אֶת־רְעוּאֵל׃
& ,Iahalam & ,Iehus peperit Aholibamah Et
5 וְאָהֳלִיבָמָה יָלְדָה אֶת־יְעוּשׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־ יְעוּשׁ
.Chenahan terra in ei sunt nati qui ,Esau filij Isti .Corach
קֹרַח אֵלֶּה בְנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ קֹרַח
& ,suos filios & ,suas vxores Esau accepit Et
6 [f]וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־ [f]לָקַח
,*suum pecus* & ,suæ domus animas omnes & ,suas filias pecudes suas
בְּנֹתָיו וְאֶת־כָּל־נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ
quam suam substantiam omnem & ,*suum inmentum omne* & omnia animalia sua,
וְאֶת־כָּל־בְּהֶמְתּוֹ וְאֶת כָּל־[g]קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר [g]קִנְיָן
Iahacob facie à terram ‡ ad iuit & ,Chenahan terra in acquisierat ‡ aliam
רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב
habitare præ multa eorum substantia erat Quia .sui fratris vt non quiret habitare
אָחִיו׃ כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם [h]רָב [i]מִשֶּׁבֶת 7 [h]רָבַב [i]יָשַׁב
ferre eorum peregrinationum terra poterat non Et .pariter
יַחְדָּו וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם [k]לָשֵׂאת [k]נָשָׂא
monte in Esau habitauit Et .*eorum pecorum facie à* eos * propter pecudes eorum
8 [l]וַיֵּשֶׁב עֵשָׂו בְּהַר [l]יָשַׁב
Esau generationes ‡ istæ Et .Edom *ipse* † Esau ; Sehir † est
שֵׂעִיר עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃ וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו 9 † sunt
filiorum nomina * Ista .Sehir monte in Edom patris * sunt
אֲבִי אֱדוֹם בְּהַר שֵׂעִיר׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־ 10
filius Rehuel ,Esau vxoris Hadah filius Eliphaz ;Esau
[m]אִישׁ עֵשָׂו אֱלִיפַז בֶּן־עָדָה [m]אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל בֶּן־
,Teman ; Eliphaz filij fuerunt Et .Esau vxoris Bosmath
בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי אֱלִיפַז תֵּימָן 11
fuit Timnah Et .Chenaz & ,Ghahatham & ,Sepho ,Omar
אוֹמָר צְפוֹ וְגַעְתָּם וְקְנַז׃ וְתִמְנָע הָיְתָה 12
Eliphaz ipsi peperit & ,Esau filio Eliphaz concubina
[n]פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז בֶּן־עֵשָׂו [n]וַתֵּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת־ [n]יָלַד
filij ‡ isti Et .Esau vxoris Hadah filij isti ,Hamalech ‡ sunt
עֲמָלֵק אֵלֶּה בְנֵי עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה בְנֵי 13
fuerunt isti .Mizzah & ,Sammah ,Zerach & ,Nachath ,Rehuel
רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ
filij fuerunt isti Et .Esau vxoris Bosmath filij
[o]הָיוּ בְּנֵי בָשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה [o]הָיוּ בְּנֵי 14
.Esau vxoris Sibhon filiæ Hanah filiæ Aholibamah
אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן אֵשֶׁת עֵשָׂו
.Corach & ,Iahalam & ,Iehus Esau ipsi peperit &
וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת־יְעוּשׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח׃ יְעוּשׁ
primogeniti Eliphaz Filij :Esau filiorum duces * Isti
אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְנֵי־עֵשָׂו בְּכוֹר אֱלִיפַז׃ 15 * sunt
dux ,Sepho dux ,Omar dux ,Teman dux ,Esau
עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפוֹ אַלּוּף תֵּימָן
dux ,Ghahathan dux ,Corach Dux .Chenaz
קְנַז׃ אַלּוּף קֹרַח אַלּוּף גַּעְתָּם אַלּוּף 16
Isti .Edom terra in Eliphaz duces † Isti .Amalech † sunt
עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה

pecudes pascendum ad eius fratres iuerunt Et .verbum

12 [a] רָעֹת — את־הדבר׃ וילכו אחיו [a] לרעות את־צאן
:Ioseph ad Israel dixit Et .Sechem in sui patris

13 אביהם בשכם׃ ויאמר ישראל אל־יוסף
te mittam & ,Veni :Sechem in *pascentes* tui fratres Nonne

הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך
,nunc Vade :ei dixit Et .*ego* Ecce :ei dixit Et .eos ad

14 אליהם ויאמר לו הנני׃ ויאמר לו [b] לך־נא [b] ילך
,*gregū* *pacem* * & ,tuorum fratrum *pacem* ‡ vide

ראה את־שלום אחיך ואת־שלום הצאן
venit & ,Chebron valle è eum misit Et .*verbum mihi reuerti fac &*

[c] ושבני דבר וישלחהו מעמק חברון ויבא
.agto in *errans* ‖ ecce & ,vir eum inuenit Et .Sechem in

15 שכמה׃ וימצאהו איש והנה תעה בשדה
quæris Quid :dicendo vir eum interrogauit Et

וישאלהו האיש לאמר מה־תבקש׃
obsecro nuncia ;*quærens* *ego* meos Fratres :dixit Et

16 ויאמר את־אחי אנכי מבקש [d] הגידה־נא
.hinc sunt Profecti :vir dixit Et .*pascentes* ipsi vbi mihi

17 לי איפה הם רעים׃ ויאמר האיש נסעו מזה
Ioseph iuit Et .Dothan in Eamus ;dicentes* audiui Quia

כי שמעתי אמרים נלכה דתינה וילך יוסף
viderunt Et .Dothan in eos inuenit & ,suos fratres post

18 אחר אחיו וימצאם בדתן׃ [e] וראו [e]
eos ad appropinquaret antequam & :longinquo à eum

אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם
dixerunt * Et .eum interimendum ad ,eum ‡ sunt machinati &

19 ויתנכלו אתו׃ [f] להמיתו׃ ויאמרו
.*veniens* *iste* *somniorum* *magister* ‖ Ecce :*suum fratrem ad* *vir*

איש אל־אחיו הנה בעל החלמות הלזה בא׃
eum proiiciamus & ,eum occidamus & ,venite nunc Et

20 ועתה׃ לכו ונהרגהו ונשלכהו
;eum *comedit* † mala Bestia :dicemus & ,cisternarum vnam in

באחד [g] הבורות ואמרנו חיה רעה [h] אכלתהו
,Reuben audiuit Et .eius *somnia* fuerint quid videbimus &

21 ונראה מה־יהיו חלמתיו׃ וישמע ראובן
.anima‡ eũ percutiamus Ne :dixit & ,eorum manu è eũ eripuit &

[i] ויצלהו מידם ויאמר לא [k] נכנו נפש׃
proiicite ;sanguinẽ effundatis Ne :Ruben eos ad dixit Et

22 ויאמר אלהם׃ ראובן אל־תשפכו־דם השליכו
ne manum & ,deserto in ‡ quæ ,hanc cisterum in eum

אתו אל־הבור הזה אשר במדבר ויד אל־
eũ reuerti faciẽdũ ad eorũ manu è eũ erueret vt ;eũ in mittatis

תשלחו־בו למען הציל אתו מידם להשיבו [l]
ad Ioseph venit vt fuit Et .suum patrem ad

23 אל־אביו׃ ויהי כאשר־בא יוסף אל־
,sua tunica Ioseph expoliauerunt & ,suos fratres

אחיו ויפשיטו את־יוסף את־כתנתו את־
,eum tulerunt Et .eum super ‖ quæ *particularum* * tunica

24 כתנת [m] הפסים אשר עליו׃ [n] ויקחהו
ea in † non ,vacua ‖ cisterna & ,cisternam in eum .proiecerunt &

וישלכו אתו הבורה והבור [o] ריק אין בו
leuauerunt & ,panem comedendum ad sederunt Et .aquæ

25 מים׃ וישבו לאכל־לחם [p] וישאו
veniens ‡ Iſmahelitarum turma ecce & ,viderunt &,suos oculos

עיניהם וראו והנה ארחת ישמעאלים באה
,reũnam & ,aromata *ferentes* ‡ eorum cameli & ,Ghilhad de

מגלעד וגמליהם נשאים [q] נכאת וצרי
.Aegyptum in *descendere faciendum ad* * ,ambulantes ,stacten &

ולט הולכים [r] להוריד מצרימה׃
si vtilitas Quæ :suos fratres ad Iehudah dixit Et

26 ויאמר יהודה אל־אחיו מה־בצע כי
?eius sanguinẽ celauerimus & ,nostrum fratrem occiderimus

נהרג את־אחינו וכסינו את־דמו׃
nostra manus & ,Iſmahelitis eum vendamus & ,Venite

27 [f] לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו [f] ילך
paruerunt Et .*ipse* nostra caro ,noster frater quia .eum in sit ne

אל־תהי־בו כי־אחינו בשרנו הוא וישמעו
,mercatores Midianitæ viri transierunt Et .eius fratres

28 אחיו׃ ויעברו אנשים מדינים סחרים [t] עלו
cisterna à Ioseph fecerunt ascendere &,extraxerunt &

וימשכו [t] ויעלו את־יוסף מן־הבור
.Mezahab filiæ Mathred filia Mehethabel eius vxoris

[a] אשתו מחיטבאל בת־מטרד בת מי זהב׃ [a] איש
,suas familias *ad* ‖ ,Esau ducum nomina ‡ ista Et ‡ sunt

40 ואלה שמות אלופי עשו למשפחתם ‖ per
,Halua dux ,Timnah dux ;*suis nominibus in* ,sua loca *ad* secundum no

[b] למקמתם בשמתם אלוף תמנע אלוף עלוה [b] מינה sua,
,Elah dux ,Aholibamah Dux .Ietheth dux

41 אלוף יתת׃ אלוף היליבמה אלוף אלה
dux ,Teman dux ,Chenaz Dux .Pinon dux

42 אלוף פינן׃ אלוף קנז אלוף תימן אלוף
*Isti .Hiram dux ,Magdiel Dux .Mibsar * sunt

43 מבצר׃ אלוף מגדיאל אלוף עירם׃ אלה׀ הæreditatis
.*eorum possessionis* terra in ,suas habitationes per Edom duces

[c] ישב אלופי ארום [c] למשבתם בארץ אחזתם
.Edom pater Esau † Ipse † est

הוא עשו אבי ארום׃

CAP. XXXVII. לז

,sui patris peregrinationum terra in Iahacob habitauit Et

1 וישב יעקב בארץ מגורי אביו ‡ sunt
Ioseph :Iahacob generationes ‡ Istæ .Chenahan terra in

[d] ילד
2 בארץ כנען׃ אלה׀ [d] תולדות יעקב יוסף pascebat
suis fratribus cum *pastor* *erat* annorum septemdecim filius

בן־שבע־עשרה שנה היה רעה את־אחיו ‖ pecudes
filiis cum & ,Bilhah filiis cum puer *ipse* † & ,*pecudibus in* ‖ † erat

בצאן והוא נער את־בני בלהה ואת־בני
eorum infamiam Ioseph retulit Et .sui patris vxorum Zilpah

[e] בוא [f] דבם 3 זלפה נשי אביו [e] ויבא יוסף את־[f] דבתם
diligebat Israel Et .eorum patrem ad malam

רעה אל־אביהם׃ וישראל אהב את־
:ei *ipse* *senectutem* filius quia ,suis filiis cunctis præ Ioseph senectutis

יוסף מכל־בניו כי־בן־זקנים הוא לו erat
,eius fratres viderunt Et .*sericorum* tunicam ei fecit & polymitam.

4 ועשה לו כתנת [g] פסים׃ [h] וראו אחיו [g] פסס
,eius fratribus cunctis præ eorum pater diligeret eum quod

כי־אתו אהב אביהם מכל־אחיו [h] רבר
.*pace in* * eum alloqui poterant non & ,cum habebant odio & *pacifice

וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלום׃
,suis fratribus nunciauit & ,somnium Ioseph somniauit Et

5 ויחלם יוסף חלום [i] ויגד לאחיו [i] נגד
:eos ad dixit Et .*eum* *odisse* amplius addiderunt & vt odio habe-

6 [k] ויוספו עוד שנא אתו׃ ויאמר אליהם [k] יסף rent eum.
.somniaui quod ,hoc somnium quæso Audite

שמעו־נא החלום הזה אשר חלמתי׃ ligabamus
.agri medio in manipulos *manipulantes* nos ecce Et

7 והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה
ecce Et .stabat etiam & ,meus manipulus surrexit ecce Et

והנה קמה אלמתי וגם־[l] נצבה והנה [l] יצב
.meo manipulo se incuruabant & ,vestri manipuli circundabant

[m] תסבינה אלמתיכם [n] ותשתחוין לאלמתי׃ [m] סבב
regnabis regnando Nunquid :eius fratres ei dixerunt Et

8 ויאמרו לו אחיו המלך תמלך׃ [n] שחה
adhuc addiderũt Et *?nos in* domi raberis dominãdo an ,nos super nobis;

עלינו ואם־משול תמשל בנו ויוספו עוד
.eius verba *super* ‡ & ,eius *somnia* *super* ‡ cum *odio habere* † † vt odio ha-

שנא אתו על־חלמתיו ועל־דבריו׃ berent
illud narrauit & ,alterum *somnium* adhuc somniauit Et ‡ propter,

9 ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו
ecce Et :adhuc *somnium* somniaui Ecce :dixit & ;suis fratribus

לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה incuruabam
se *incuruantes* stellæ vndecim & ,luna & ,sol

השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים
.*suos fratres ad* & *suum patrem ad* narrauit Et .mihi patr suo,&

לי׃ ויספר אל־אביו ואל־אחיו fretribus suis,
10 somnium ‡ Quid :ei dixit & ,eius pater *eum in* † increpauit Et † eum

ויגער־בו אביו ויאמר לו מה החלום ‡ est
tua mater & ego veniemus veniendo Num ?somniasti quod hoc

הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך
?terram in tibi nos incuruandum ad ,tui fratres &

ואחיך להשתחות לך ארצה׃
11 obseruabat eius pater & :eius fratres eum in inuiderunt Et

ויקנאו־בו אחיו ואביו שמר

suam nurum Thamar ad Iehudah dixit Et .eum etiam
11 גַּם־אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ a שְׁבִי a אַלְמָנָה בֵּית־אָבִיךְ עַד־יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי b יִשַּׁב
.meus filius Selah crescat donec ,tui patris domo in vidua Mane
.eius fratres sicut ipse etiam moriatur fortè Ne ;dixit Quia
כִּי אָמַר פֶּן־יָמוּת גַּם־הוּא כְּאֶחָיו׃ וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ׃ c יָלַךְ
.sui patris domo in mansit & Thamar iuit Et
vxor Suah filia est mortua & ,dies sunt multiplicati Et
12 וַיִּרְבּוּ d הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־שׁוּעַ אֵשֶׁת־ d רָכַר
ad tonsores *super* ascendit & ,Iehudah se est consolatus Et. Iehudah
יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה c וַיַּעַל עַל־גֵּזֵּי e עָלָה
† ouium suarum, .Timnath in Hadullamita eius socius Chirah & ipse ,*sui gregis* †
צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃
ascendit *ascendens* tuus socer Ecce :dicendo ,Thamar ipsi fuit nunciatũ Et
13 וַיֻּגַּד f לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה f נָגַד
* oues suas. vestes remouit Et .*suum gregem* * tondendum ad Timnath in
תִּמְנָתָה לָגֵז׃ g וַתָּסַר h בִּגְדֵי g גַּזָּז h סוּר
‖ à ,*est inuoluta* ‡ & ,velamine in se operuit & ,*se desuper* ‖ suæ viduitatis
‡ celauit se אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ i וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף i כָּסָה
‡ *duorum fontiũ* .Timnath in viam *super* quod ,Henaim ‡ ostio in mansit &
‖ erat iuxta וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה
fuerat data non ipsa & ,Selah creuerat quòd viderat quoniam
כִּי רָאָתָה כִּי־גָדַל שֵׁלָה וְהוּא לֹא־נִתְּנָה
eam putauit & ,Iehudah eam vidit Et .vxorem in ei
לוֹ לְאִשָּׁה׃ 15 וַיַּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ
.suam faciem operuerat quia meretricem *in*
לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָנֶיהָ׃ k פָּנָה
esse ,quæso *Da* † :dixit & ,*viam ad* * eam ad declinauit Et
* via 16 וַיֵּט l אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמַר m הָבָה־נָא
† Age .*ipsa* ‖ sua nurus quòd ,nouerat non quia ;te ad ingrediar
‖ esset. אֲבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדְעָ כִּי n כַלָּתוֹ הִוא n כַּלָּה
? me ad ingrediaris si ,mihi dabis Quid :dixit &
17 וַתֹּאמֶר מָה־תִּתֶּן־לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי׃
pecudibus .*grege* de caprarum hœdum mittam Ego ,dixit Et
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֶשְׁלַח גְּדִי־עִזִּים מִן־הַצֹּאן
donec miseris? ? *te mittere ad vsque* arrabonem dabis Num :dixit &
וַתֹּאמֶר אִם־תִּתֶּן עֲרֻבוֹן עַד שָׁלְחֶךָ׃
:dixit Et ? tibi dem *quod* * pignus Quod :dixit Et
18 וַיֹּאמֶר מָה הָעֲרֻבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן־לָךְ וַתֹּאמֶר
‡ palliũ tuum, .tua manu in ‡ quæ ,tuam virgam & ,*tuam thæniam* ‡ & ,tuũ Sigillũ
‡ est חֹתְמֶךָ וּפְתִילֶךָ o וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ o נָטָה
* ex eo. .*ei* * concepit & ,eam ad est ingressus & ,ei dedit &
וַיִּתֶּן־לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ p וַתַּהַר לוֹ׃ p הָרָה
,se *desuper* † suum velamen remouit & ,abiit & ,surrexit Et
† à 19 וַתָּקָם r וַתֵּלֶךְ f וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ q קוּם r יָלַד
Iehudah misit Et .suæ viduitatis vestibus se induit &
וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ׃ 20 וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה f סוּר
* per manum *capiendum ad* * ,Hadullamitæ sui socij *manu in* * capratum hœdum
‖ vt caperet אֶת־גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת
.eam inuenit non & .mulieris manu de pignus
הָעֲרֻבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃
Vbi :dicendo ,eius loci viros interrogauit Et
21 וַיִּשְׁאַל t אֶת־אַנְשֵׁי t מְקֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה t קוֹם
† est meretrix :dixerunt Et ? viam *super* ‡ Henaim ‡ in illa *prostituta* †
‡ *fontibus* הַקְּדֵשָׁה הִוא בָּעֵינַיִם עַל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ
‡ iuxta ad est reuersus Et .*prostituta hoc in* * fuit Non
* hic meretrix. 22 לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃ u וַיָּשָׁב u אֶל־ u שׁוּב
viri etiam Et .eam inueni Non :dixit & ,Iehudah
יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי
‖ hic meretrix. .*prostituta hoc in* ‖ fuit Non :dixerunt loci
הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃
.contemptũ in simus forte ne ;sibi Capiat :Iehudah dixit Et
23 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה x תִּקַּח־לָהּ פֶּן נִהְיֶה לְבוּז x לָקַח
.eam inuenisti non tu & ,hunc hœdum misi Ecce
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ׃
fuerunt circiter tres menses Iehudah ipsi est nunciatum & ,*mensium tertiatio vt fuit* Et
24 וַיְהִי y כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים y וֻגַּד y נָגַד
ecce etiam & ,tua nurus Thamar est Fornicata :dicendo
לֵאמֹר z זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה z זָנָה
* est ,eam Educite :Iehudah dixit Et .*fornicationes ad* † grauida *
† de fornicationibus הָרָה לִזְנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ

:*argento viginti in* Ismahelitis Ioseph vendiderunt Et viginti argenteis.
וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לְיִשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף
Reuben est reuersus Et .Ægyptum in Ioseph adduxerunt &
29 וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיְמָה׃ וַיָּשָׁב רְאוּבֵן
scidit & ,cisterna in Ioseph ‡ non ecce & ,cisternam ad ‡ erat
אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת־
:dixit & ,suos fratres ad est reuersus Et .sua vestimenta
30 בְּגָדָיו׃ a וַיָּשָׁב a אֶל־אֶחָיו וַיֹּאמַר a שׁוּב
tulerunt Et ?*veniens* ego ?quò ego & ,est non Puer quò ibo?
הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי אָנָה אָנִי־בָא׃ 31 וַיִּקְחוּ אֶת־
tinxerunt & ,caprarum hircum iugulauerunt &, Ioseph tunicam
כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחָטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ
,*versicolorem* tunicam miserunt Et . .sanguine in tunicam polymitam,
אֶת־הַכְּתֹנֶת בַּדָּם׃ 32 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים
:inuenimus Hanc :dixerunt & ,suum patrem ad fecerunt *venire* & deferre
וַיָּבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ
.non an ,*ipsa* tui filij tunica vtrum ,nunc agnosce sit
הַכֶּר־נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא אִם־לֹא׃ b נָכַר
mala bestia, ‡ mei filij Tunica :dixit & ,eam agnouit Et ‡ est.
33 וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה
scidit Et .Ioseph est raptus Rapiendo .eum deuorauit
אֲכָלָתְהוּ טֹרֵף טֹרַף יוֹסֵף׃ 34 וַיִּקְרַע
,suis lumbis in saccum posuit & ,sua vestimenta Iahacob
יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו c וַיָּשֶׂם שַׂק בְּמָתְנָיו e שׁוּב
omnes surrexerunt Et .multis diebus suo filio super luxit &
וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ יָמִים רַבִּים׃ 35 וַיָּקוּמוּ כָל־
renuit & ;eum consolandum ad ,eius filiæ omnes & ,eius filij
בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן
lugens meum filium ad descendam Quia :dixit & ,consolari
לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־d אֵרֵד אֶל־בְּנִי אָבֵל d יָרַד
Madianitæ Et .eius pater eum fleuit Et .sepulchrum ad
שְׁאֹלָה׃ e וַיִּבְכֶּהוּ אָבִיו׃ 36 וְהַמִּדְיָנִים e בָּכָה
Parhoh *eunucho* † Potiphar ,*Ægyptum ad* * eum vendiderunt * in Ægypto
מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל־מִצְרַיִם לְפוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה † principi
.laniorum principi
f שַׂר הַטַּבָּחִים׃ f שׂוּר

CAP. XXXVIII. לח

cum à Iehudah descendit & ,ipso tempore in fuit Et
1 וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת
eius nomen & ,Hadullamitẽ virum ad declinauit & ,suis fratribus
אֶחָיו g וַיֵּט עַד־אִישׁ עֲדֻלָּמִי וּשְׁמוֹ g גֵּטָר
,Chenahanæi viri filiam Iehudah ibi vidit Et .Chirah
2 חִירָה׃ h וַיַּרְא־שָׁם יְהוּדָה בַּת־אִישׁ כְּנַעֲנִי h רָאָה
.eam ad est ingressus & ,eam accepit & :Suah eius nomen &
i לָקַח k בּוֹא שׁוּעַ שְׁמָהּ i וַיִּקָּחֶהָ k וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃
eius nomen vocauit & ,filium peperit & ,concepit Et
3 l וַתַּהַר m וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ l הָרָה m יָלַד
vocauit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et . Her
עֵר׃ 4 וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־
,filium peperit & ,adhuc addidit Et . Onan eius nomen
שְׁמוֹ אוֹנָן׃ 5 וַתֹּסֶף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן
, Chezib in erat Et . Selah eius nomen vocauit &
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה בְכַזִּיב
Her ipsi vxorem Iehudah accepit Et .eum *illam pariendo in* quando peperit ipsa
בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ׃ 6 וַיִּקַּח יְהוּדָה אִשָּׁה לְעֵר
.Thamar eius nomen & ,suo primogenito
בְּכוֹרוֹ וּשְׁמָהּ תָּמָר׃
oculis in malus Iehudah primogenitus Her erat Et
7 וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוָה רַע בְּעֵינֵי
Iehudah dixit Et .Dominus eum interemit & :Domini
יְהוָה וַיְמִתֵהוּ n יְהוָה׃ 8 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה n מוּת
,*eam duc &* ,tui fratris vxorem ad Ingredere :Onan ad affinitatem contrahe cum ea iure propinquitatis,
לְאוֹנָן בֹּא אֶל־אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבֵּם אֹתָהּ
non quòd ,Onan cognouit Et .tuo fratri semen suscita &
וְהָקֵם זֶרַע לְאָחִיךָ׃ 9 וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא
,sui fratris vxorem ad ingrediebatur *si* * erat & ,semen foret *qui* * quando
לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם־בָּא אֶל־אֵשֶׁת אָחִיו
.suo fratri semen *dandum non ad* ,terram in corrumpebat & ne daret
וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבִלְתִּי נָתֵן־זֶרַע לְאָחִיו׃
fecit mori & :fecit quod ,Domini oculis in *malum fuit* Et displicuit
10 וַיֵּרַע o בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת o רוּעַ

vt peccem — fuit Et ?Deum contra *peccabo &* ,hoc grande

10 הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים׃ וַיְהִי
,*eam ad audiuit* ‖ non & ,*die die** Ioseph ad *eam loqui vt* ‡

כְּדַבְּרָהּ אֶל־יוֹסֵף יוֹם׀ יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ
.ea cum *existendum ad* ,*eam apud concumbendum ad*

לִשְׁכַּב אֵצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ׃
domum est ingressus & ,hanc diem secundum ,fuit Et

11 וַיְהִי כַּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה
illic domus viris ex *vir* ‡ non & :suum opus *faciendum ad* †

לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם
Concumbe :dicendo ,*eius veste in* ‡ eum apprehendit Et .domo in

12 בַּבָּיִת׃ וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׁכָבָה
;fugit & ,eius manu in suum vestimentum reliquit & .mecum

עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס
reliquisset quòd ,*eam videre vt* fuit Et .foras est egressus &

13 וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתָהּ כִּי־עָזַב
:foras fugisset & ,*sua manu in suum vestimentum*

בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס הַחוּצָה׃
vocauit vires, :dicendo ,*eos ad dixit* & ,*suæ domus viros ad clamauit* Et

14 וַתִּקְרָא לַאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לֵהֶם לֵאמֹר
.*nos in illudendum ad* ,Hebræum virum nobis adducit ,Videte

vt illuderet nos — רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לִצְחֹק בָּנוּ
clamaui & ,mecum concumbendum ad ,me ad est Ingressus

בָּא אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי וָאֶקְרָא
cùm audisset ipse, eleuassem quòd ,*eum audire vt* fuit Et .magna voce in

15 בְּקוֹל גָּדוֹל׃ וַיְהִי כְשָׁמְעוֹ כִּי־הֵרִימֹתִי
,me apud suũ vestimentum reliquit & ;clamassem &,meã vocem

קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֵצְלִי
eius vestimentum retinuit Et .foras est egressus & ,fugit &

וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ וַתִּנַּח בִּגְדוֹ 16
donec veniret dominus eius .suam domum ad *eius dominum venire ad vsque* ,se apud

אֶצְלָהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ׃
:dicendo ista verba secundum eum ad est locuta Et

17 וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר
,nobis adduxisti quem ,Hebræus seruus me ad est Ingressus

בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ לָּנוּ
‖ vt illuderet in me. ,meam vocem *me leuare vt* ‡ fuit Et .*me in illudendum ad* ‖

לִצְחֹק בִּי׃ וַיְהִי כְּהָרִימִי קוֹלִי 18
‡ cùm eleuassem fugit & ,me apud suum vestimentum reliquit & ,clamassem &

וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֵצְלִי וַיָּנָס
cùm audisset ,suæ vxoris verba eius dominus *audire vt* fuit Et .foras

הַחוּצָה׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֲדֹנָיו אֶת־דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ 19
hæc *ista verba* Secundum :dicendo ,*eum ad est locuta* quæ

אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
.eius furor est iratus & ,tuus seruus mihi fecit

עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ׃ f
‡ posuit * in domo *domum ad* * eum *dedit* ‡ & ,cum Ioseph dominus accepit Et

20 וַיִּקַּח g אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית
‖ in † vinciuntur: fuit & :*ligatis* † regis vincti quo loco ‖ carceris

הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר־אסורי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־
,Ioseph cum Dominus fuit Et .carceris domo in ibi

21 שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף
oculis in eius gratiã dedit & ,miseticordiam eum ad inclinauit &

וַיֵּט h אֵלָיו חָסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ i בְּעֵינֵי
,carceris domus princeps dedit Et .carceris domus principis

22 שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר׃ וַיִּתֵּן k שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר
‡ erant domo in ‡ qui ,vinctos omnes Ioseph manu in

בְּיַד־יוֹסֵף אֶת־כָּל־הָאֲסוּרִים אֲשֶׁר בְּבֵית
.*facient erat** ipse ,ibi *facientes* ‡ quæ omnia & ,carceris

הַסֹּהַר וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה׃
‡ faciebant *faciebat. ‖ videbat quidquam ex iis, quæ erant † erat ‡ faciebat, ‡ secundabat. *quidquam omne videns* ‖ carceris domus princeps Neque

23 אֵין i שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת־כָּל־מְאוּמָה
ipse quòd & :eo cum † Dominus quòd eo in ,eius manu in

בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר הוּא
.*faciens prosperare* ‡ Dominus ,*faciens* ‡

עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ׃

CAP. XL. מ

hæc pincerna peccauerunt ,*hæ verba* post ,fuit Et

1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה
.Aegypti regi suo domino ,pistor & ,Aegypti regis

מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה לַאֲדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃

misit ipsa & ,*eduſta* Ipsa .comburatur & — educebatur

25 וְתִשְׂרֹף׃ הוּא a מוֹצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה a יצא
ego ,*ei** hæc cuius *Viro* ‡ dicendo suum socerum ad ‡ De viro * sunt,sum

אֶל־חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לוֹ אָנֹכִי
,theniæ & ,sigillum ‖ cuius quæso Agnosce :dixit Et .grauida ‖ sit

הָרָה וַתֹּאמֶר b הַכֶּר־נָא לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים b נכר
est Iusta † :dixit & ,Iehudah agnouit Et .ista virga & † Iustior me est,

26 וְהַמַּטֶּה הָאֵלֶּה׃ c וַיַּכֶּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר c נמה d צָדְקָה
non Et .meo filio Selah eam dedi non quòd eo quia ;*me præ*

מִמֶּנִּי כִּי־עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא־
tempore in fuit Et .*eam cognoscendum ad* adhuc addidit — vt cognosceret.

27 יָסַף עוֹד׃ e לְדַעְתָּהּ׃ וַיְהִי בְּעֵת e ידע
.eius vtero in * gemini ecce & ,*eius pariendi* ‡ ‡ quo parturiebat ipsa.

לִדְתָּהּ f וְהִנֵּה תְאוֹמִים בִּבִטְנָהּ׃ * erant
, obstetrix accepit & ,manum dedit & ,*illam pariendo in* ‖ fuit Et

28 וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֵּן־יָד וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת f ילד
est egressus Iste :dicendo ,coccinum eius manum *super* † ligauit & ‖ illa pariente, † ad

וַתִּקְשֹׁר עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא
est egressus ecce & ,suam manum *conuertens vt* ‡ fuit Et .prius ‡ cùm retrahe ret

29 רִאשֹׁנָה׃ וַיְהִי g כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא g שוב
vocauit Et .diuisio ‡ te Super :diuisisti Cur :dixit & ,eius frater ‡ sit

אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ וַיִּקְרָא
,eius frater est egressus postea Et .Peres * eius nomen * *Diuisio, irruptio, siue, fortitudo.*

30 שְׁמוֹ פָּרֶץ׃ וְאַחַר יָצָא אָחִיו ‖ ad cuius manum erat
.Zerach eius nomen vocauit & :coccinum *eius manum super cuius* ‖

אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זָרַח

CAP. XXXIX. לט

eum emit & ;Aegyptum in est factus descendere Ioseph Et

1 וְיוֹסֵף h הוֹרַד מִצְרַיְמָה i וַיִּקְנֵהוּ i קנה h ירד
,Aegyptius vir ,laniorum princeps ,Parhoh *eunuchus* Potiphar princeps

פּוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים אִישׁ מִצְרִי
.illuc eum fecerunt descendere qui :Ismahelitarum manu e

מִיַּד הִישְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה׃
,prosperans vir fuit & .Ioseph cum Dominus fuit Et

2 וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ
,eius dominus vidit Et .Aegyptij sui domini domo in fuit &

וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי׃ וַיַּרְא אֲדֹנָיו
,*faciens* ipse quæ omnia & ,eo cum Dominus quòd — faciebat

כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה
Ioseph inuenit Et .eius manu in *prosperare faciens* Dominus — secundabat

3 יְהוָה מַצְלִיחַ׃ וַיִּמְצָא יוֹסֵף
super eũ præposuit Et .ei ministrabat & ,eius oculis in gratiam

חֵן k בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־ k חנן
fuit Et .eius manu in dedit ,ei erant * omnia & ,suam domũ * quæ

בֵּיתוֹ וְכָל־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ׃ 5 וַיְהִי
quæ omnia super & ,*suam domum in* † eum præposuit *tunc ex* ‖ ex eo tempore quo

מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר † domui suæ
propter Aegyptij domui Dominus benedixit & ,ei erant

יֶשׁ־לוֹ וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל
,ei erant quæ omnibus in Domini benedictio fuit Et .Ioseph

יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָה בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ
manu in sibi* quæ omnia reliquit Et .agro in & domo in *erant

בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה׃ 6 וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיַד־
,panem nisi ,quicquam secum cognouit non &,Ioseph

יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם־הַלֶּחֶם
pulcher & ,forma pulcher Ioseph erat Et .*comedens* ipse quem comedebat

אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה־תֹאַר וִיפֵה
vxor leuauit & ,ista verba post fuit Et ,aspectu

7 מַרְאֶה׃ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה l וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת l נשא
Concumbe :dixit & ,Ioseph ad suos oculos eius domini

אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שְׁכָבָה
Ecce :sui domini vxorem ad dixit & ,renuit Et .mecum

עִמִּי׃ וַיְמָאֵן׀ וַיֹּאמֶר אֶל־אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן 8
omne & ?domo in † quid ,mecum cognouit non meus dominus † esset

אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אִתִּי מַה־בַּבָּיִת וְכֹל
domo in *magnus ipse Non* .mea manu in dedit,ei est quod Non est maior aliquis

9 אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי׃ אֵינֶנּוּ גָדוֹל בַּבַּיִת
,te nisi quicquam me à prohibuit non Et .*me præ* hac me,

הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתְךָ
malum faciam quomodo Et .eius vxor ‡ tu quod eo in ‡ sis

בַּאֲשֶׁר אֵת־אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה

In fine trium dierum tuum caput Parhoh auferet *diebus tribus adhuc In*

19 בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים [a] יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ
volatile comedet & ‡ ,lignum super te suspendet & ,*te desuper* ‖
מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל־עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת־
die tertia die in ,fuit Et .*te desuper* * tuam carnem
בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ׃ 20 וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם
,suis seruis omnibus conuiuium fecit & ,Parhoh *nasci* †
הִלֻּדֹת אֶת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו [b]
principis caput & ,pincernarum principis caput eleuauit &
וַיִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁ שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר
principem fecit redire Et .suorum seruorũ medio in pistorum
הָאֹפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו׃ 21 וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר
super calicem dedit & ,suam propinationem ad pincernarum
הַמַּשְׁקִים עַל־מַשְׁקֶהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־
sicut ,suspendit pistorum principem Et .Parhoh *volam*
כַּף פַּרְעֹה׃ 22 וְאֶת שַׂר־הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר
princeps est recordatus non Et .Ioseph eis soluerat
פִּתַּר לָהֶם יוֹסֵף׃ וְלֹא־זָכַר שַׂר־
.eius est oblitus & ,Ioseph ipsius pincernarum
הַמַּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ׃

CAP. XLI. מא

in fine Parhoh & ,dierum duorum annorum *fine à* fuit Et

1 וַיְהִי מִקֵּץ [d] שְׁנָתַיִם [e] יָמִים וּפַרְעֹה
è ecce Et .flumen *super stans* ecce & ,*somnians* *
חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַיְאֹר׃ 2 וְהִנֵּה מִן־
afscendebant pingues & ,aspectu pulchræ vaccæ septem *afscendentes* ‡ flumine
הַיְאֹר עֹלוֹת שֶׁבַע [g] פָּרוֹת [h] יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאוֹת
vaccæ septem ecce Et .prato in pascebant & ,carne
בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ׃ 3 וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת
,aspectu *malæ* ,flumine è eas post *afscendentes* ‡ aliæ
אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה
labium super † ,vaccas apud stabant & ; carne tenues &
וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־שְׂפַת
aspectu *malæ* | vaccæ comederunt Et .fluminis
הַיְאֹר׃ 4 וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאֶה
,aspectu pulchras vaccas septem ,carne tenues &
וְדַקּוֹת הַבָּשָׂר אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה
.Parhoh est expergefactus Et .pingues &
וְהַבְּרִיאֹת וַיִּקַץ פַּרְעֹה׃ וַיִּישָׁן׃ 5
,secundò somniauit & ; spicæ septem ecce Et .culmo in *afscendentes* ‡ afscendebant
וַיֵּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֹּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה
.*bonæ* ‡ & ,pingues vno tenues spicæ septem ecce Et ‡ pulchræ.
אֶחָד בְּרִיאוֹת [o] וְטֹבוֹת׃ 6 וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֹּלִים דַּקּוֹת
.eas post *germinantes* ,Euro arefactæ & deglutiuerunt Et * oriebantur
וּשְׁדוּפֹת קָדִים צְמֹחוֹת אַחֲרֵיהֶן׃ 7 וַתִּבְלַעְנָה
,pingues spicas septem ,tenues spicæ
הַשִׁّבֹּלִים הַדַּקּוֹת אֶת שֶׁבַע הַשִּׁבֹּלִים הַבְּרִיאוֹת
.somnium ecce & ,Parhoh est expergefactus Et .plenas &
וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּקַץ [p] פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם׃
,misit & ;eius spiritus est *contritus* & ,diluculo in fuit Et
וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפְעַם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח
omnes & ,Ægypti *genethliacos* omnes vocauit & magos
וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־
,suum somnium eis Parhoh narrauit & ; eius sapientes
חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ
princeps est locutus Et .Parhoh ipsi *ea soluens non* & & non erat qui interpretaretur ex eis
וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה׃ 9 וַיְדַבֵּר שַׂר
ego mea Peccata :dicendo Parhoh *cum* | pincernarum
הַמַּשְׁקִים אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי
,suos seruos *super* ‡ est iratus Parhoh .hodie *memorans* *
מַזְכִּיר הַיּוֹם׃ 10 פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו
,me ,laniorum principis domus custodiam in me *dedit* ‡ &
וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי
somnium somniauimus Et .pistorum principem &
וְאֶת שַׂר הָאֹפִים׃ 11 וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם
solutionem secundum *Vir* :ipse & ,ego ,vna nocte in singuli
בְּלֵילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן
Hebræus puer nobiscum † ibi Et .somniauimus sui somnij † erat
חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ׃ וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי
nobis soluit & ; ei narrauimus & ,laniorum principi seruus
עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ׃

principem *super* ,*suos eunuchos duos super* Parhoh succensuit Et cõtra vtrumque principẽ suum contra posuit

2 וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר
eos *dedit* " Et .pistorum principem contra & ,pincernarum "
הַמַّשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים׃ 3 וַיִּתֵּן אֹתָם
,carceris *domum ad* ,laniorum principis domus custodia in in domo
בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בֵּית הַסֹּהַר
princeps *commendauit* | Et .*ibi* † vinctus Ioseph quo loco * * in
מְקוֹם אֲשֶׁר־יוֹסֵף אָסוּר שָׁם׃ 4 וַיִּפְקֹד שַׂר
fuerunt Et .eis ministrabat & ,*eis cum* * Ioseph laniorum † erat
הַטַّבָּחִים אֶת־יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֵת אֹתָם וַיִּהְיוּ
,ipsi ambo somnium somniauerunt Et .custodia in *dies* ‖ præposuit
יָמִים בְּמִשְׁמָר׃ 5 וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם
solutionem secundũ qui q; ,vna nocte in suam somnium quisque per annum, *vel* aliquandiu
אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן
,Ægypti regi ‡ qui pistor & Pincerna :sui somnij ‡ fuerant
חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם
eos ad venit Et .carceris domo in vincti † qui ‡ erant
אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר׃ 6 וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם
.*conturbati ipsi* ecce & ,eos vidit & :diluculo in Ioseph erant dolore affecti.
יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים׃
custodia in secum † qui ,Parhoh *eunuchos* * interrogauit Et * principes † erant
7 וַיִּשְׁאַל אֶת־סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר
?hodie *malæ* vestræ facies Cur :dicendo ,sui domini domus tristes sunt
בֵּית־אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם׃
.*illud est non soluens* & ,somniauimus Somniũ :eum ad dixerunt Et & qui interpretetur illud, non est. ‡ sunt
8 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ
?solutiones" Dei Nonne :Ioseph eos ad dixit Et
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים
pincernarum princeps narrauit Et .mihi quæso Narrate
סַפְּרוּ־נָא לִי׃ 9 וַיְסַפֵּר שַׂר־הַמַּשְׁקִים
ecce & ,*meo somnio in* :ei dixit & :Ioseph ipsi suum somnium me somniante,
אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה
ipsa ‖ & ,rami tres † vite in Et .*meas facies ad* ‡ vitis ‡ erat coram me.
גֶּפֶן לְפָנָי׃ 10 וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם וְהִוא
eius botri *fecerunt coquere* * .eius flos ascendit germinans tãquam † erant ‖ erat:
כְּפָרְחָת עָלְתָה [a] נִצָּתָהּ [b] הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ
accipiebam & ,mea manu in ‡ Parhoh calix Et .vuas * Maturauerunt
עֲנָבִים׃ 11 וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי [c] וָאֶקַּח
dabam & ,Parhoh calicem in eas exprimebam & ,vuas
אֶת־הָעֲנָבִים וָאֶשְׂחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס פַּרְעֹה וְאֶתֵּן
Hæc :Ioseph ei dixit Et .Parhoh *volam super* ‡ calicem
אֶת־הַכּוֹס עַל־[d] כַּף פַּרְעֹה׃ 12 וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה
.*ipsi* † dies tres rami Tres :eius interpretatio *
פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃
,tuum caput Parhoh eleuabit *diebus tribus adhuc In*
13 בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים [e] יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ
Parhoh calicem dabis & ,*tuam sedem super* | te faciet redire & In fine trium dierum
וְהֵשִׁיבְךָ [f] עַל־[g] כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס־פַּרְעֹה
.eius pincerna fuisti *qua priorem rationem* * secundũ eius manu in
בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ׃
facies ‡ & :tibi fuerit bene quando ,tecum mei memento Sed
14 כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וְעָשִׂיתָ־
ad mei mentionem *facies* ‡ & :misericordiam mecum quæso
נָא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־
.hac domo è me facere ducere & ,Parhoh
פַּרְעֹה [h] וְהוֹצֵאתָנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה׃
:Hebræorum terra è sum ablatus furto ?uferendo furto Quia
15 כִּי־גְנֹב גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים
.*cisterna* ' in me ponerent quod, q; ‡ equam feci non hic etiã &
וְגַם פֹּה לֹא־[i] עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי־[k] שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר׃
dixit & ; *soluit bonum quia* † ,pistorum princeps vidit Et
16 וַיַּרְא [l] שַׂר־[m] הָאֹפִים כִּי־טוֹב פִּתַּר וַיֹּאמֶר
canistra tria ecce & ,*meo somnio in* ‖ ego Etiam :Ioseph ad
אֶל־יוֹסֵף אַף־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה [o] סַלִּי
omni ex * superiori canistro in Et .meum caput super alba
חֹרִי עַל־[p] רֹאשִׁי׃ 17 וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל
è eos *comedens volatile* & ‡ :pistoris opere Parhoh cibo
מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן־
Hæc :dixit & ,Ioseph respondit Et .*meo capite desuper* ‡ canistro
הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי׃ 18 וַיַּעַן [q] יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה
" .*ipse* * dies tres canistra Tria .eius interpretatio "
פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃

[a] נְשָׂא ‖ à te.
‡ & comedent aues
* à te.
† qua natus fuerat
[b] יָלַד
in manu
[c] אֶפְרֹחַ
[d] שְׁנָה
* somniauit
" stabat iuxta
‡ afcendebant
[e] קֵץ
[f] עָלָה
[g] פָּרָה
[h] יָפֶה
[i] רָעָה
‡ afcendebant
* turpes
[k] רוֹעַ
† quæ erant iuxta ripam
[l] דָּקַק
[m] שָׁפָה
‖ turpes
[n] דָּקַק
‡ afcendebant
[o] טוֹב
* oriebantur
[p] יָקַץ
consternatus
[q] שׁוּר
‖ ad
* memoro,
‡ contra
‡ posuit
[a] נְשָׂא
‖ ad locum tuum.
[b] כּוּן
[c] שׁוּב
* consuetudinem priorem quando
‡ fac
‡ fac
[d] כַּף
* est
† sunt.
[e] נְשָׂא
‖ ad locum tuum.
[f] שׁוּב
[g] כּוּן
* consuetudinem priorem quando
‡ fac
‡ fac
[h] יָצָא
* carcere.
[i] עָשָׂה
[k] שׂוּם
† quòd bene interpretatus esset,
[l] רָאָה
[m] שׁוּר
[n] אֹפֶה
‖ mè somniãte,
* erat ex omnibus cibis
[o] סַל
[p] חוֹר
‡ & aues comedebant
‡ ‡ erat super caput meum
[q] עָנָה
* est " sunt.

abundantia — fames consumet & ;Aegypti terra in *saturitas* omnis

כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכִלָּה הָרָעָב אֶת־
* propter famem ipsam quæ erit. — *facie à** terram *saturitas* ‡ cognoscetur non Et terram

הָאָרֶץ׃ וְלֹא־[a]יוּדַע הַשָּׂבָע בָּאָרֶץ מִפְּנֵי
3 .valde *ipsa* | grauis quia ,postea *ipsius famis*

הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד׃ [a]יָדַע
† propter iteratum est — ;vicibus duabus Pharaoni ipsi somnium *iterari* *super* † Et

‡ abundantia — וְעַל [b]הִשְׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פַּרְעֹה פְּעָמִים
32 Deus *festinans* ‡ & :Deo *eum à verbum paratum* ‡ quia

[b]שְׁנָה — ‡ firma est res à ‡ festinat * facere eam || prudentem || erit — כִּי־[c]נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים
intelligentem || virum Parhoh prouideat nunc Et .*illud faciendum ad**

לַעֲשׂתוֹ׃ וְעַתָּה [d]יֵרֶא פַרְעֹה אִישׁ [c]נָבוֹן
33 .Aegypti terram super illum ponat & ,sapientem &

[c]כָּבוֹן [d]רָאֶה — וְחָכָם [f]וְיָשִׁיתֵהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
,terram super præfectos constituat & Parhoh Faciat

[e]בֵּין [f]שׁוּת — יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ
† quintã partem soluere iubeat ‡ abundantiæ. — .*saturitatis* ‡ annis septem in Aegypti terram *quintet* † &

וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע׃
venientium bonorum annorum escam omnem congregent Et

35 וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת הַבָּאֹת
cibum ,Parhoh manu sub frumentum congregent & ,istorum

הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בֶר תַּחַת יַד־פַּרְעֹה אֹכֶל
pro terra, pro septem annis — ,*terra ipsi* depositum in cibus sit Et .seruent & ,vrbibus in

‡ הָיָה — בֶּעָרִים וְשָׁמָרוּ׃ 36 וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן לָאָרֶץ
‡ propter famem. * placuit sermo — non & :Aegypti terra in erunt qui ,famis *annos septem ad*

לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר‡תִּהְיֶין בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־
oculis in *verbum fuit bonum** Et *fame in* ‡ terra succidetur

תִכָּרֵת הָאָרֶץ בָּרָעָב׃ 37 וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי
dixit Et .cius seruorum omnium oculis in & ,Parhoh

פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָל־עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר
,*virum istum sicut inueniemus* || Nunquid :suos seruos ad Parhoh

| inuẽtus vnquam est talis vir, in quo sit spiritus Dei? — פַּרְעֹה אֶל־עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ
:Ioseph ad Parhoh dixit Et *?eo in Dei spiritus cui*

אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ׃ 39 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
est non ,hoc totum te Deus fecit cognoscere Postquã

[h]יָדַע — אַחֲרֵי [h]הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין־
super eris Tu .tu sicut sapiens & intelligens

[i]בִּין — [i]נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ׃ אַתָּה תִּהְיֶה עַל־
ad sermonem tuum armabitur — tantũ :meus populus omnis *osculabitur tuum os super* & ,meã domũ

בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ [k]יִשַּׁק כָּל־עַמִּי רַק
[k]נָשַׁק — :Ioseph ad Parhoh dixit Et .*te præ ero magnus* ‡ solio

‡ maior ero te. ‡ posui — הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ׃ 41 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
.Aegypti terram omnem super te *dedi* ‡ ,Vide

רְאֵה נְתַתִּי אֹתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
,*sua manu desuper** suum annulum Parhoh remouit Et

‡ סוּר — ‖ posuit illum in manu — 42 וַיָּסַר פַּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ
eum fecit induere & .Ioseph *manum super illum dedit* ‖ &

† byssinis, ‡ auream in collo eius. — וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ
.*eius collum super auri* ‡ torquem posuit & ,*byssi* † vestibus

בִּגְדֵי־שֵׁשׁ [m]וַיָּשֶׂם רִבֶד הַזָּהָב עַל־צַוָּארוֹ׃
.*sibi* † qui secundo curru in eum fecit equitare Et

[m]שׂוּם — † erat * ante eum. ‖ *pater tener*, vel *flecte genua.* † constituit — 43 וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ
vniuersam super eũ *dando* † Et Abrech ‖ *eius facies ad** clamabãt Et

וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן אֹתוֹ עַל־כָּל־
Ego :Ioseph ad Parhoh dixit Et .Aegypti terram

‡ quisquam — אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֲנִי
& ,suam manum *vir* ‡ leuabit non ,te præter :& ,Parhoh

פַרְעֹה וּבִלְעָדֶיךָ לֹא־יָרִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ וְאֶת־
Parhoh vocauit Et .Aegypti terra omni in suum pedẽ

רַגְלוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ 45 וַיִּקְרָא פַרְעֹה
Asnath ei dedit & ,Pahancach Saphnath * Ioseph nomen

* *abscõditi reuelatorem.* — שֵׁם־יוֹסֵף צָפְנַת פַּעְנֵחַ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־אָסְנַת
principis — est egressus Et .vxorem in On *sacerdotis* Potiphera filiam

בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא
erat vir — triginta *filius* Ioseph Et .Aegypti terram super Ioseph

יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ 46 וְיוֹסֵף בֶּן־שְׁלֹשִׁים
quando stetit coram Parhoh rege — .Aegypti *regis* .*Parhoh facies ad ipsum stando in* ,annorum

שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרָיִם
omnem per transiuit & ,Parhoh facie à Ioseph est egressus Et

וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־ 47
cõgregauerũt habitatores — saturitatis annis septem in *terræ fecit* Et .Aegypti terram

אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע

.soluit suum somnium secundum *viro* ,nostra somnia — singulis

אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר׃
Me :fuit sic ,nobis soluit quemadmodum ,fuit Et

13 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־פָּתַר־לָנוּ כֵּן הֵשִׁיב אֹתִי
suspendit .ipsum & ,*meam sedem super* fecit redire ad locũ meũ,

[a]שׁוּב [b]כּוֹן — עַל־[b]כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה׃
eum fecerunt currere & ,Ioseph vocauit & ,Parhoh misit Et

[c]רוּץ — 14 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף [c]וַיְרִצֻהוּ
ad venit & ,suas vestes mutauit & ,totondit Et .*cisterna* è carcere

[d]בּוֹא — מִן־הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיַּחֲלֵף שִׂמְלֹתָיו [d]וַיָּבֹא אֶל־
Somnium :Ioseph ad Parhoh dixit Et .Parhoh

פַּרְעֹה׃ 15 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלָם
*te super** audiui ego Et .*illud est non soluens &* ,somniaui

& qui interpretetur illud non est * de te dicere, quod audias — חֲלָמְתִּי וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ
.illud soluendum ad somnium *audies* ,*dicendo*

לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ׃
Deus me Præter :dicendo ,Parhoh ad Ioseph respondit Et

[e]עָנָה — 16 וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדַי אֱלֹהִים
ad Parhoh est locutus Et .Parhonis pacem respondebit

יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה׃ 17 וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל־
.fluminis *labium super stans* † ego ecce *meo somnio In* | :Ioseph

| Me somniãte † stabam iuxta ripam — יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי הִנְנִי עֹמֵד עַל־[f]שְׂפַת הַיְאֹר׃
pingues vaccæ septem *ascendentes* ‡ flumine è ecce Et

[f]שָׂפָה — ‡ ascendebant — 18 וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר [g]עֹלוֹת שֶׁבַע [h]פָּרוֹת בְּרִיאוֹת
.carecto in pascebant & ,forma pulchræ & ,carne

[g]עָלָה — [h]פָּרָה — בָּשָׂר [i]וִיפֹת תֹּאַר [k]וּתְרֻעִינָה בָּאָחוּ׃
,tenues eas post *ascendentes* ‡ aliæ vaccæ septem ecce Et

[i]יָפֶה — [k]רָעָה — 19 וְהִנֵּה שֶׁבַע־פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן [l]דַּלּוֹת
illas sicut vidi Non .carne tenues & ,valde forma *malæ** & ‡ ascendebant

[l]דַּל — * turpes — [m]וְרָעוֹת תֹּאַר מְאֹד [n]וְרַקּוֹת בָּשָׂר לֹא־[o]רָאִיתִי כָהֵנָּה
vaccæ comederunt Et .*malitia* † in Aegypti terra tota in

‡ similes — [m]רוֹעַ — בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרֹעַ׃ וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת
priores vaccas septem *malæ* ‡ & tenues

[n]רַקּ — הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת
non & ,earum interiora ad veniunt Et .pingues

[o]רָאָה — הַבְּרִיאֹת׃ 21 וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבֶּנָה וְלֹא
earũ aspectus & :earũ interiora ad venissent quòd ,est cognitum

[p]יָדַע — [p]נוֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה וּמַרְאֵיהֶן
vidi Et .sum expergefactus & :principio in sicut *malus* ‡ ‡ turpis

[q]חָלַל — רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ׃ 22 וָאֵרֶא
calamo in ascendentes | spicæ septem ecce Et *:meo somnio in** * dum somniarem, | ascendebant in culmo † pulchræ. ‡ paruæ ‡ turpis † turpitudine,

בַּחֲלֹמִי וְהִנֵּה שִׁבֹּלֶת עֹלֹת בְּקָנֶה
aridæ ‡ spicæ septem ecce Et .*bonæ* † & ,plenæ vno

אֶחָד מְלֵאוֹת [r]וְטֹבוֹת׃ 23 וְהִנֵּה שִׁבֹּלֶת שְׁבֻלִים צְנֻמוֹת
.eas post *germinantes** ,Euro *arefactæ* ‡ tenues

[r]טוֹב — דַּקּוֹת שַׁדְּפוֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם׃
spicas septem ,tenues spicæ deglutierunt Et

[s]דָּקַק — [t]טוֹב — וְתִבְלַעְנָה הַשִׁّבֹלִים [s]הַדַּקּוֹת אֶת שֶׁבַע הַשִּׁבֹלִים 24
.*mihi annuncians non &* ,*generhliacos* † ad dixit Et .*bonas* ‖

‖ pulchras. † magos, & nõ fuit qui indicaret mihi. ‡ idẽ est. Quæ Deus facturus est, — [t]הַטֹּבוֹת וָאֹמַר־אֶל הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד לִי׃
vnum ‡ Parhoh Somnium :Parhoh ad Ioseph dixit Et

[u]נָגַד — 25 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד
.Parhoni nunciauit *faciens Deus Quod illud:*

הוּא אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה [u]הִגִּיד לְפַרְעֹה׃
septem Et .*ipsa* ‡ anni septem ,bonæ vaccæ Septem

‡ sunt. — [x]פָּרָה — 26 שֶׁבַע [x]פָּרוֹת הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע
vnum † somnium .*ipsa* | anni septem ,*bonæ* spicæ

*pulchræ. ‖ sunt. † idem est. ‡ turpes — הַשִּׁבֹלִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד
ascendentes *malæ* ‡ & ,tenues vaccæ septem Et .*illud*

[y]רָקַק — [z]רוֹעַ — הוּא׃ וְשֶׁבַע [y]הַפָּרוֹת [z]הָרַקּוֹת וְהָרֹעֹת הָעֹלֹת 27
vacuæ spicæ septem & :*ipsa* ‡ anni septem ,eas post

[a]עָלָה — אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֹלִים הָרֵקוֹת
.famis anni septem erunt ,Euro arefactæ

‡ sunt: — [b]רִיק — שְׁדֵפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב׃
Quod :Parhoh ad sum locutus quod *verbum* Hoc

est — הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר 28
septem Ecce .Parhonem fecit videre ,*facies* Deus

facturus est. — הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הֵרְאָה אֶת־פַּרְעֹה׃ הִנֵּה שֶׁבַע 29
.Aegypti terra omni in *magna saturitas* *venientes* anni

veniunt abũdãtiæ magnæ — שָׁנִים בָּאוֹת שֹׂבַע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
tradetur obliuioni & ;eos post famis anni septem surgent Et

[c]קוּם — וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח

alienum eis. *ignotum* se ostẽdit & ,eos agnouit & ,suos fratres Ioseph vidit Et

7 וַיַּרְא[a] יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיַּכִּרֵם[b] וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת[c] וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃

:eos ad dixit & :dura eis cum est locutus Et .*eos ad* emendum ad Chenahan terra De ,dixerunt Et ?venistis Vnde non ipsi & .suos fratres Ioseph agnouit Et .cibum

8 וְיוֹסֵף הִכִּיר אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרוּהוּ׃

somniorum Ioseph est recordatus Et .eum agnouerunt

9 וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לְרְאוֹת אֶת־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם׃

Exploratores :eos ad dixit & .eis ‡ somniauerat quæ .venistis terræ *nuditatem* † videndum ad :*vos*

10 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וְעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבֹּר־אֹכֶל׃

viri filij nos Omnes .cibum emendum ad venerunt

11 כֻּלָּנוּ[e] בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד נָכֹנוּ לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃

.exploratores tui serui sunt non .*nos recti* :*nos vnius*

12 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת׃

fratres ,tui serui Duodecim :dixerunt Et .videndum ad

13 וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ׃

ecce & .Chenahan terra in *vnius* ‡ viri filij *nos* ‡ .*ipse* † non vnus & ,hodie nostro patre cum* minor vos ad sum locutus quod ‖ Hoc :Ioseph eos ad dixit Et

14 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם׃

,probabimini hoc In .*vos* Exploratores :dicendo

15 בְּזֹאת תִּבָּחֲנוּ חַי פַּרְעֹה אִם־תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה׃

venerit cùm nisi ,hinc egressi fueritis Si .*Parhoh viuat* ,vnum vobis ex Mittite .huc minimus vester frater

16 שְׁלָחוּ מִכֶּם אֶחָד וְקַח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וִיבֹחַן דִּבְרֵיכֶם הַאֲמֶת אִתְּכֶם וְאִם־לֹא חַי פַּרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם׃

probabuntur & ,vinciemini vos & ,vestrum fratrem accipiat & ,*Parhoh viuat* ,*non si Et* :vobiscum* veritas an vestra verba ad eos congregauit Et .*vos* ‡ exploratores *quia*

17 וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃

die in Ioseph eos ad dixit Et .diebus tribus custodiam

18 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וְחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא׃

.*timens* ego Deum .viuetis & facite Hoc :tertio domo in ligetur vnus vester frater ,*vos recti** Si

19 אִם־כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם׃

,vestræ custodiæ ,famis *fractionem* † adducite ite vos & adducetis minimum vestrum fratrem Et .*vestrarum domorum*

20 וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃

fecerunt Et .moriemini nõ & ,vestra verba verificabũtur &,me ad .ita

21 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אָבֹל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל־כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת׃

Idcirco .audiuimus non & ;*nos ad ipsum deprecando in* ‡ .eius animæ Reuben respondit Et .hæc angustia nos *ad* ‡ venit Ne :dicendo vos ad dixi Nonne :dicendo eis

22 וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אַל־תֶּחֱטְאוּ בַיֶّלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם־דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ׃

eius sanguis etiam Et ?audistis non & ,puerum in peccetis .requiritur ecce *audiens* quòd nouerunt non ipsi Et

23 וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי הַמֵּלִיץ בֵּינָתָם׃

.eos *inter interpres* quia :Ioseph ,eis *desuper* † se vertit Et .eos ad est locutus & ,eos ad est reuersus Et .fleuit &

24 וַיָּסֹב מֵעֲלֵיהֶם וַיֵּבְךְּ וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃

,annorum septem escam omnem congregauit Et .*pugillos in* frumenta in horrea.

48 וַיְקַבֵּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל שֶׁבַע הַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֵּן־אֹכֶל בֶּעָרִים אֹכֶל שְׂדֵה הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ׃

,vrbibus in cibum *dedit* Et .Ægypti terra in fuerunt qui .eius medio in *dedit* ,*eius circuitus* † qui ciuitatis agri cibum maris arenam tanquam frumentum Ioseph congregauit Et

49 וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כַּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין מִסְפָּר׃

non quia ,*numerandum ad* † cessauit *quo vsque** ,valde multum antequam ,filij duo *est natus** Ioseph ipsi Et .numerus ‡

50 וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ אֲסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן׃

filia Asnath ei peperit quos :famis annus veniret nomen Ioseph vocauit Et .On *sacerdotis* Potiphar

51 וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עֲמָלִי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי׃

Deus me fecit obliuisci † Quia .Menasseh primogeniti . mei patris domus omnis & ,mei laboris omnis me fecit crescere‖ Quia :Ephraim vocauit secundi nomen Et

52 וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי׃

septem sunt finiti Et .meæ afflictionis terra in Deus

53 וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

. Ægypti terra in fuit quæ ,saturitatis anni dixit sicut ,venire famis anni septem inceperunt Et

54 וַתֵּחֶלְנָה שְׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם׃

terra omni in & ,terris omnibus in fames fuit Et .Ioseph ,Ægypti terra omnis esuriit Et .panis erat Ægypti dixit Et .*panem ad* Parhoh ad populus clamauit &

55 וַתִּרְעַב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ׃

dixerit quod ,Ioseph ad Ite :Ægyptiis omnibus Parhoh .*terra facies vniuersas super* erat fames Et .facietis ,vobis

56 וְהָרָעָב הָיָה עַל־כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וְחָזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

.Ægyptiis *fregit &* ,*eu in quibus omnia* † Ioseph aperuit Et *terra omnis* ‡ Et . Ægypti terra in fames inualuit Et inualuerat quia :Ioseph *ad frangendum ad** ,Ægyptum in venerunt

57 וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ׃

. terra omni in fames

CAP. XLII. מב

,Ægypto in *fractio* esset quòd ,Iahacob vidit Et

1 וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ׃

? vosipsos aspicitis quid Ad :suis filiis Iahacob dixit & :Ægypto in *fractio* est quòd audiui Ecce :dixit Et

2 וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם רְדוּ־שָׁמָּה וִשְׁבְרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת׃

non & ,viuemus & ,iade nobis emite & ,illue descendite emendũ ad ,decem Ioseph fratres descenderunt Et . moriemur

3 וַיֵּרְדוּ אֲחֵי יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם׃

Ioseph fratrem Biniamin Et . Ægypto *ab* frumentum in

4 וְאֶת־בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא־שִׁלַּח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאנוּ אָסוֹן׃

fortè Ne ,dixit quia :suis fratribus cum Iahacob misit non emendum ad ,Israel filij venerunt Et .*periculum* ei accidat mors.

5 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

.Chenahan terra in fames erat quia ,venientium medio in Ipse .terram super *imperator ipse* Ioseph Et erat dominus

6 וְיוֹסֵף הוּא הַשַّלִּיט עַל־הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל־עַם־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּ־לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה׃

:Ioseph fratres venerunt Et .terræ populo omni *frangere* faciebat vendere , terram *in facies in* ei se incurauerunt & In faciẽ super

.eorum oculos ad eum ligauit & ,Simhon *eũ cum à* accepit Et

a לָקַח

25 וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְּאוּ אֶת־כֵּלֵיהֶם בֶּר b צוה c כלה
,*suum saccum ad viri** ,eorum pecunias *redire faciendum ad* ‡ &
וְלְהָשִׁיב כַּסְפָּיהֶם אִישׁ אֶל־שַׂקּוֹ
.sic eis fecit Et .*viam ad* ‖ escam eis *dandum ad* &
וְלֶתֶת לָהֶם d צֵדָה לַדָّרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן:
abierunt & :suos asinos super *suam fractionem* † tulerunt Et
26 וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־חֲמֹרֵיהֶם e וַיֵּלְכוּ
pabulum *dandum ad* ‡ ,suum saccum vnus aperuit Et .inde
27 מִשָּׁם: וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת־שַׂקּוֹ לָתֵת מִסְפּוֹא
ipsa ‡ ecce & ,suam pecuniam vidit & :hospitio in suo asino
לַחֲמֹרוֹ בַּמָּלוֹן וַיַּרְא אֶת־כַּסְפּוֹ וְהִנֵּה־הוּא
est Reddita :suos fratres ad dixit Et .sui sacci ore in
28 בְּפִי אַמְתַּחְתִּוֹ: וַיֹּאמֶר אֶל־אֶחָיו f הוּשַׁב
,corũ cor *exiit* ‖ Et meo sacco in* ecce etiam Et .mea pecunia
כַּסְפִּי וְגַם הִנֵּה בְאַמְתַּחְתִּי וַיֵּצֵא לִבָּם
hoc Quid :dicendo *suum fratrem ad vir intremuerunt* † &
וַיֶּחֶרְדוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו לֵאמֹר מַה־זֹּאת
Iahacob ad venerunt Et ? nobis Deus fecit
29 עֲשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ: וַיָּבֹאוּ אֶל־יַעֲקֹב
ei annunciauerunt & ;Chenahan terram in suum patrem
אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן g וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת
dominus vir est Locutus :dicendo ,eis *euentingentia* omnia
30 כָּל־h הַקֹּרֹת אֹתָם לֵאמֹר: דַּבֵּר הָאִישׁ אֲדֹנֵי
exploratores tanquam nos dedit & ,dura nobiscum terræ
הָאָרֶץ אִתָּנוּ i קָשׁוֹת וַיִּתֵּן אֹתָנוּ כְּמְרַגְּלִים
non *nos Rects* :eum ad diximus Et .terræ
31 אֶת־הָאָרֶץ: וַנֹּאמֶר אֵלָיו k כֵּנִים אֲנַחְנוּ לֹא
fratres *nos* ‡ Duodecim .exploratores *fuimus* ‡
הָיִינוּ מְרַגְּלִים: שְׁנֵים־עָשָׂר אֲנַחְנוּ אַחִים
cum † hodie minor & ,*ipse* ‖ non Vnus .nostri patris filij
בְּנֵי אָבִינוּ הָאֶחָד אֵינֶנּוּ וְהַקָّטֹן הַיּוֹם אֶת־
vir nos ad dixit Et .Chenahan terra in nostro patre
32 אָבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ
vos rects quòd ,cognoscam hoc In :terræ dominus
אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בְּזֹאת l אֵדַע כִּי כֵנִים אַתֶּם
famem ‡ & ,mecum dimittite vnum vestrum Fratrem
אֶחָיכֶם הַאֶחָד m הַנִּיחוּ אִתִּי וְאֶת־רַעֲבוֹן
adducite Et .ite & ,capite vestrarum domorum
בָּתֵּיכֶם קְחוּ n וָלֵכוּ o: 33 וְהָבִיאוּ אֶת־
non quòd ,cognoscam & ,me ad minimum vestrum fratrem
אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֵלַי וְאֵדְעָה כִּי לֹא
dabo vestrum Fratrem ;*vos rects quia* ,*vos* exploratores
מְרַגְּלִים אַתֶּם כִּי כֵנִים אַתֶּם אֶת־אֲחִיכֶם אֶתֵּן
euacuantibus ipsis fuit Et .*circuibitis terram* & :vobis
לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ: 35 וַיְהִי הֵם p מְרִיקִים
.suo sacco in ‡ suæ pecuniæ *ligamen viri* † ecce & ,suos saccos
שַׂקֵּיהֶם וְהִנֵּה־אִישׁ צְרוֹר־כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ
;eorum pater & ,ipsi ,suarũ pecuniarũ ligamina viderunt Et
וַיִּרְאוּ אֶת־צְרֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וַאֲבִיהֶם
Me :eorum pater Iahacob eos ad dixit Et .timuerunt &
36 וַיִּירָאוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי
& ,*ipse* non Simhon & ,*ipse* non Ioseph :orbastis
שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ וְאֶת־
.hæc omnia fuerunt me *super* :capietis Biniamin
בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה:
Duos :dicendo suum patrem ad Reuben dixit Et
37 וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי
Da .te ad eum reduxero non si ,mori facias meos filios
בָנַי q תָּמִית אִם־לֹא אֲבִיאֲנוּ אֵלֶיךָ r תִּתְּנָה
dixit Et .te ad eum reducam ego & ,*meam manum super* eum
אֹתוֹ עַל־יָדִי וַאֲנִי s אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ: 38 וַיֹּאמֶר
,est mortuus eius frater quia ,vobiscũ meus filius descendet Non
לֹא־יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו מֵת
via in *periculum* † ei accidet & :remansit *iste solus* ‖ ipse &
וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ
meam caniciem facietis descendere & .*ea in ibitis qua* ‡
אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ t וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי
.terra in* grauis fames Et .sepulchrum ad dolore *in* ‡
בְּיָגוֹן שְׁאֹלָה: 39 וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ:

ex eis
b צוה
‡ vt restituerent
*vniuscuiusq. in sacco suo & darent
d צוד
† alimentum suum
e נשא
‡ vt daret
‡ erat
f פרה
* est
‖ euanuit
† obstupuerũt alter alteri
g נגד
quæ acciderant
h קרה
i קשה
Veraces sumus
k כון
‡ sumus
‖ est † est
l ידע
‡ frumentum ad expellendum famem
m נוח
n לקח
o ילך
veraces estis
in terra negotiabimini.
p ריק
† vniuscuiusq. ligatura.
‡ erat
Aduersum
q מות r נתן
in manu mea.
s שוב
‖ tantũmodo
† mors
‡ per quam ibitis.
t ירד
‡ cum erat

CAP. XLIII. מג

quod ,alimentum edere finissent cùm fuit Et

1 וְהוּא כַּאֲשֶׁר a כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר a כלה
:eorum pater eos ad dixit & :Aegypto ex attulerant
הֵבִיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם
eum ad dixit Et .cibi pusillum nobis emite ,Reuertimini
2 שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
vir nos in est contestatus Contestando ;dicendo Iehudah
יְהוּדָה לֵאמֹר b הָעֵד הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ b עוד
.vobiscum vestro fratre sine meas facies videbitis Non :dicendo
לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:
.descendemus ,nobiscum nostrum fratrem *mittens tu es* Si
3 אִם־יֶשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ c נֵרְדָה c ירד
non ,*mittens tu non si* Et .cibum tibi ememus &
וְנִשְׁבְּרָה לְּךָ אֹכֶל: 4 וְאִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא
videbitis Non :nos ad dixit vir Quia .descendemus
נֵרֵד כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ לֹא־תִרְאוּ
:Israel dixit Et .vobiscum vestro fratre sine meas facies
5 פָּנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל
adhuc an :viro *denunciandum ad* ,mihi malefecistis quid Ad
לָמָּה d הֲרֵעֹתֶם לִי e לְהַגִּיד לָאִישׁ הַעוֹד
vir interrogauit Interrogando :dixerunt Et ? frater ‡ vobis
לְכֶם אָח: וַיֹּאמְרוּ שָׁאֹל שָׁאַל הָאִישׁ
adhuc Num :dicendo ,*nostram cognationem ad* & ,*nos ad*
לָנוּ f וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹד
ei nunciauimus Et ? frater vobis est num ? *viuens* ‡ vester pater
אֲבִיכֶם חַי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ
quòd ,sciebamus sciendo Nunquid ,*istorum verborum os super**
עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי
dixit Et ? vestrum fratrem facite Descendere :diceret
7 יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וַיֹּאמֶר
,mecum puerum Mitte :suum patrem Israel* ad Iehudah
יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שְׁלַחְ הַנַּעַר אִתִּי
etiam moriemur non & ,viuemus & ;pergemus & ,surgemus &
וְנָקוּמָה g וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־
:illo pro spondeo Ego .nostri paruuli etiam tu etiam ,nos
8 אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־h טַפֵּנוּ: אָנֹכִי אֶעֶרְבֶנּוּ h טפף
,te ad eum adduxero non si :eum requiras mea manu de
מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ
.diebus omnibus tibi *peccabo* & ,te ante eum statuero &
וְהִטֵּאתִי לְפָנֶיךָ i כָּל־הַיָּמִים: 9 i יצג
his fuissemus reuersi nunc quia ,tardauissemus nisi Quia
כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי־עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה
:eorum pater Israel eos ad dixit Et *visibus duabus*
פְּעָמִים: 10 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם
terræ *cantarione* de tollite :facite hoc ,nunc ita Si
אִם־כֵּן j אַפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ
pusillum ;munus virum ad facite descendere & ,vestris vasis in
בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט
.amygdalas &,*auellanas*,stacten &,aromata ,mellis pusillũ &,resine
צְרִי וּמְעַט דְּבַשׁ k נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים: k נכר
& ,vestris manibus in capite duplicem pecuniam Et
11 וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיַדְכֶם וְאֶת־
reducetis vestrorum saccorum ore in reductam pecuniam
הַכֶּסֶף l הַמּוּשָׁב בְּפִי m אַמְתַּחְתֵּיכֶם תָּשִׁיבוּ l שוב
vestrum fratrem Et .*hoc* ‖ error fortè si ,vestra manu in
בְּיַדְכֶם אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא: 12 וְאֶת־אֲחִיכֶם m מתח
.virum ad reuertimini ,surgite & :capite ‖ esset.
קְחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ
facies ad misericordias vobis det omnipotens Deus Et
13 וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי
& ,alium vestrum fratrem vobis dimittat & ,*viri* ante
הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־ virum,
.sum orbatus ,sum orbatus quomodo ego Et .Biniamin
בִּנְיָמִין וְאָנִי k כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי:
duplicem & ,hoc munus viri ceperunt Et
14 n וְיִקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִّנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֶה־ n לקח
,surrexerunt & ;Biniamin & ,sua manu in ceperunt pecuniam
כֶסֶף לָקְחוּ בְיָדָם וְאֶת־בִּנְיָמִין o וַיָּקוּמוּ o קום
.Ioseph coram steterunt & ,Aegyptum in descenderunt &
וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמֹדוּ p לִפְנֵי יוֹסֵף: p פנה

vim fecit sibi, ,dixit & ,se continuat & ,est egressus & ,suam faciem lauit Et

30 וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמַר
§seorsum, :solu ipsis §eis & ,soli ipsi * ei posuerunt Et . panem Ponite

31 שִׂימוּ לָחֶם׃ a וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם a שׁוּם
‡qui comedebant *poterant possunt* non quia ,seorsum secum *comedentibus* ‡ Ægyptiis &

וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים אִתּוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן
abominatio quia ;panem Hebræis cum comedere Ægyptij

הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִים לָחֶם כִּי־תוֹעֵבָה
†ante ‖ante eum primogenitus ,*eius facies ad* ‖ sederunt Et . Ægyptiis *ipsa* †

32 הוּא לְמִצְרָיִם׃ וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו הַבְּכֹר
,suam paruitatem iuxta paruus & ,suam primogenituram secundũ

כִּבְכֹרָתוֹ וְהַצָּעִיר כִּצְעִרָתוֹ
vnusquisque .suum proximum ad *vir* viri sunt admirati Et

וַיִּתְמְהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ׃
accepit partes à facie sua. multiplicauit & .*eos ad suis faciebus cum à dona tulit* Et

33 b וַיִּשָּׂא מַשֹּׂאת מֵאֵת פָּנָיו c אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב b נָשָׂא
,*munus* * quinque ,eorum omnium *donu præ* † Biniamin *donum* *

מַשֹּׂאת בִּנְיָמִן מִמַּשֹּׂאוֹת כֻּלָּם חָמֵשׁ יָדוֹת c רָבָר
*partem †plusquam partes *partes .eo cum se inebriauerunt & ,biberunt Et

d וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ׃ d שָׁתָה

CAP. XLIIII. מד

*erat :dicendo ,suam domum super * qui ei præcepit Et

1 e צוּר c וַיְצַו אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר
§quantum potuerint *quod sicuti* § esca virorum saccos Imple

מַלֵּא אֶת־אַמְתְּחוֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל כַּאֲשֶׁר
‡ vniuscuiusque .sui sacci ore in *viri* ‡ pecuniam pone & ,ferre *poterunt*

יוּכְלוּן שָׂאת וְשִׂים כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃
argenteum pone ore in *pones argenti* scyphum ,meum scyphum Et

2 וְאֶת־גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי
*iunioris, ‡alimēta eius. fecit Et .*eius fractionu* † pecuniam & ,*minimi* * sacci

אַמְתַּחַת הַקָּטֹן וְאֶת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ f וַיַּעַשׂ f עָשָׂה
,illuxit Mane .fuerat locutus quod Ioseph verbum secundum

כְּדַבַּר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ הַבֹּקֶר אוֹר
.eorum asini & ,ipsi sunt dimissi viri &

3 וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם׃
.se elongauerant non ,vrbem egressi erant Ipsi

4 הֵם יָצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא הַרְחִיקוּ
‖erat persequere ,Surge :suum domum super ‖ qui ei dixit Ioseph &

וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף
& apprehende quid ad :eos ad dices & ,*eos attinges* & ,viros post

אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים g וְהִשַּׂגְתָּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה g נָשַׁב
hic Nonne ‡bono pro malum reddidistis

5 שִׁלַּמְתֶּם h רָעָה תַּחַת טוֹבָה׃ הֲלוֹא זֶה h רוֹעַ
* est in quo bibit dominus meus? §tentando tentat in eo: ‡apprehendit *:eo in augurabiuur augurando* § ipse Et *?eo in meu dominu bibit quo** .fecistis quod fecistis malè

אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ
est locutus & ,eos *attigit* ‡ Et

6 i הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וַיִּשַּׂג וַיְדַבֵּר
:eum ad dixerunt Et . ista verba eos ad

7 אֲלֵהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
*loquitur ?ista verba secundum meus dominus. *loquetur* * quid Ad

לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
†à ‖vt faciant .hoc verbum secundum *faciendo à* ‖ tuis seruis † Absit

חָלִילָה לַעֲבָדֶיךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה׃
,nostrorum saccorum ore in inuenimus quam pecunia Ecce

8 חֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מְצָאנוּ i בְּפִי אַמְתְּחֹתֵינוּ i פָּרָה
* retulimus §furati sumus *furabimur* § quomodo & ,Chenahan terra e te ad *fecimus reuerti* *

k הֲשִׁיבֵנוּ אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ נִגְנֹב k שׁוּב
‡Is cum quo inuentus fuerit *inuenietur Cui* ‡ ?aurum vel argentum tui domini domo è

9 מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב׃ אֲשֶׁר יִמָּצֵא
erimus nos etiam & .moriatur ,tuis seruis è *eo cum*

אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ l וָמֵת l מוּת וְגַם־אֲנַחְנוּ נִהְיֶה
nunc Etiam ;dixit Et .seruos in meo domino

10 לַאדֹנִי לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר גַּם־עַתָּה
sit. Is cum quo inuentus fuerit, erit ,*eo cum inuenietur Cui* .*istud* ita ,vestra verba secundum

כִּדְבָרֵיכֶם כֵּן הוּא אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ יִהְיֶה־
festinauerunt Et .innocentes eritis vos & ,seruus mihi

11 לִי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּם׃ וַיְמַהֲרוּ
vnusquisque .terram in suum saccum *vir* fecerunt descendere &

וַיּוֹרִדוּ אִישׁ אֶת־אַמְתַּחְתּוֹ אַרְצָה
*singuli †à maiore *in* †, est scrutatus Et .suum saccum *vir* * aperuerunt &

וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אַמְתַּחְתּוֹ׃ וַיְחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל

super † qui ei dixit & ,Biniamin eis cum Ioseph vidit Et

15 a וַיַּרְא יוֹסֵף אִתָּם אֶת־בִּנְיָמִין וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־ a רָאָה
masta & ,domum in viros Adduc :suam domum

בֵּיתוֹ הָבֵא b אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבַּיְתָה וּטְבַח b בוֹא
.meridie in viri comedent mecũ quia ;præpara & ,victimam

c טֶבַח וְהָכֵן c כִּי אִתִּי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בַּצָּהֳרָיִם׃ c כּוּן
fecit venire Et .Ioseph dixit quemadmodum vir fecit Et

16 d וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֵא d עָשָׂה
timuerunt Et .Ioseph domum in homines vir

17 הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף׃ וַיִּירְאוּ
Super :dixerunt & ,Ioseph domum in erant adducti quia ,viri

הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵית־ יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־
sumus ,principio in nostris saccis in *reddita pecunia verbum* pecuniam quę reddita est

דְּבַר הַכֶּסֶף e הַשָּׁב בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ f בַּתְּחִלָּה אֲנַחְנוּ e שׁוּב f חֲלַל
,nos super *se deiiciendum ad &* ,*nos super se voluendum ad* ‖ ,adducti ‖ vt vertat se contra nos,&

מוּבָאִים לְהִתְגַּלֵּל עָלֵינוּ וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ
.nostros asinos & ,seruos in nos *capiendum ad &* *

וְלָקַחַת אֹתָנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת־חֲמֹרֵינוּ׃
;Ioseph domum super § qui ,virum ad accesserunt Et § erat

18 g וַיִּגְּשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף g נָגַשׁ
,*me In* *:dixerunt Et .domus ostio ‡ eum ad sunt locuti & ‡ in *Quæsumus

19 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבָּיִת׃ וַיֹּאמְרוּ בִּי
emendum ad principio in descendimus descendendo ,mi domine

אֲדֹנִי יָרֹד יָרַדְנוּ בַּתְּחִלָּה לִשְׁבָּר־
aperuissemus & ,hospitium ad venissemus cùm ,fuit Et .escam

20 אֹכֶל׃ וַיְהִי כִּי־בָאנוּ אֶל־הַמָּלוֹן וַנִּפְתְּחָה
sui sacci ore in *viri* pecunia ecce & ,nostros saccos vniuscuiusque erat

אֶת־אַמְתְּחֹתֵינוּ וְהִנֵּה כֶסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ
eam retulimus & ,eius pondere in nostram Pecuniam

כַּסְפֵּנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנָּשֶׁב אֹתוֹ
fecimus descendere aliam pecuniam Et .nostra manu in

21 בְּיָדֵנוּ׃ וְכֶסֶף אַחֵר h הוֹרַדְנוּ h יָרַד
quis scimus non .escam emendum ad nostra manu in

בְּיָדֵנוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־
:dixit Et .nostris saccis in nostram pecuniam posuerit

22 i שָׂם כַּסְפֵּנוּ בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר i שׁוּם
vestri patris Deus & ,vester Deus .timeatis ne .vobis Pax

שָׁלוֹם לָכֶם אַל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם
venit vestra pecunia ;vestris saccis in *absconditum* vobis dedit thesaurum

נָתַן לָכֶם k מַטְמוֹן בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם כַּסְפְּכֶם בָּא k טְמַן
fecit venire Et .Simhon eos ad eduxit & :me ad

23 אֵלַי וַיּוֹצֵא אֲלֵהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן׃ וַיָּבֵא
:aquam dedit Et .Ioseph domum in homines vir

הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֶּן־מַיִם
.eorum asinis pabulum dedit & ,suos pedes lauerunt &

וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֶּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם׃
Ioseph *venire ad vsque* munus parauerunt Et donec veniret

24 l וַיָּכִינוּ אֶת־הַמִّנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף l כּוּן
.panem essent comesturi ibi quòd audierant quia .meridie in

בַּצָּהֳרָיִם כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם׃
,munus ei attulerunt & ,domum in Ioseph venit Et

25 וַיָּבֵא יוֹסֵף הַבַּיְתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה
ei se incuruauerunt Et :domum in ipsorum manu in * quod * erat

אֲשֶׁר־בְּיָדָם הַבַּיְתָה m וַיִּשְׁתַּחֲוּ־לוֹ m שְׁחָה
pax Num § :dixit Et ,*pacem ad eu postulauit* Et * .terram in * interrogauit eos de sanitate,

אָרְצָה׃ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם
?*viuens* * ipse adhuc Num ‡ dixeratis quem ,*seni vestro patri* § Num sanus est pater vester senex,

אֲבִיכֶם הַזָּקֵן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ n חַי׃
ipse ‖ adhuc :nostro patri ipsi tuo seruo *Pax* † :dixerunt Et * viuit? n חַיָּה

26 וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לַאֲבִינוּ עוֹדֶנּוּ
leuauit Et .se incuruauerunt & prociderunt Et .*viuens* † Sanitas est ‖ viuit.

27 חַי o וַיִּקְּדוּ o וַיִּשְׁתַּחֲוּ׃ p וַיִּשָּׂא p קָדוֹ
,suæ matris filium ,suum fratrem Biniamin vidit & ,suos oculos

עֵינָיו q וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ q נָשָׂא
dixeratis quem ,minimus vester frater ‡ iste Num :dixit & q רָאָה

וַיֹּאמֶר הַזֶּה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם
festinauit Et . mi fili tui misereatur Deus ,dixit Et *?me ad* * ‡ est *mihi?

29 r אֵלָי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים r יְחֻנְּךָ בְּנִי׃ וַיְמַהֵר r חָנַן
‡suum fratrem *ad* ‡ eius miserationes *reuoluebantur* † quia Ioseph † incaluerāt, *vel*, resonuerant ‡ super

יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל־אָחִיו
.ibi fleuit & ,cubiculum est ingressus Et . *flendũ ad* § quęsiuit & § vt fieret

s לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחֲדָרָה וַיֵּבְךְּ שָׁמָּה׃ s בָּכָה

:mors ei accidet & ,meis faciebus *cum à** hunc etiam
גַּם־אֶת־זֶה מֵעִם פָּנַי [a] וְקָרְחוּ אֶסוֹן [b] à פָּנָה [a] קָרָה
.sepulchrum ad malo in meam caniciem facietis descendere &
וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה: [c] יָרַד [c]
:meum patrem tuum seruum ad *me venire vt* | ,nunc Et cùm venero
30 וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי [d] בוֹא [d]
.ipsius anima *in* ‡ ligata eius anima & ,nobiscũ *ipse* †non puer & † fuerit ‡ est cùm
וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: cùm viderit ipse
:morietur ,& ,puer ‡ non quod *ipsum videre vt* ,erit Et
31 וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר [e] וָמֵת [e] מוּת [e]
nostri patris tui serui caniciem tui serui facient descendere & ‡ sit
וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ * cum
spopondit tuus seruus Quoniam .sepulchrum ad dolore *in**
32 בְּיָגוֹן שְׁאֹלָה: כִּי עַבְדְּךָ עָרַב patri meo.
eum reduxero non Si :dicendo ,*meo patre cum à* puero pro
אֶת־הַנַּעַר מֵעִם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ obnoxius ero
nunc Et .diebus omnibus meo patri *peccabo &* ,te ad
33 אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: וְעַתָּה
:meo domino seruus puero pro tuus seruus quæso maneat
יֵשֶׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד לַאדֹנִי
quomodo Nam .suis fratribus cum ascendat puer &
34 וְהַנַּעַר [f] יֶעֱל עִם־אֶחָיו: כִּי־אֵיךְ [f] עֶלֶה puero non e-
fortè Ne :mecum *ipse non puer &* :meum patrem ad ascendam xistente
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן malum,
.meum patrem inueniet quod ,*malo in* videam
אֶרְאֶה [g] בָּרָע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי: רוֹעַ [g]

CAP. XLV. מה

vim sibi face- stabant qui omnes ad ,*se continendum ad* Ioseph potuit non Et re:
1 וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכֹל הַנִّצָּבִים
à me. :*me desuper* virum omnem Educite :clamauit & :ipsum iuxta
עָלָיו וַיִּקְרָא [h] הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָי [h] יָצָא
.*suos fratres ad** Ioseph *se notificando in* ,secum quisquã stetit non Et quando ostẽdit se
וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ [i] בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו: * fratribus suis.
:Aegyptij audierunt Et .fletu *in* ‖ suam vocem dedit Et
2 וַיִּתֵּן אֶת־קֹלוֹ [k] בִּבְכִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם [i] יָדַע
:*suos fratres ad* † Ioseph dixit Et .Parhoh domus audiuit Et ‖ cum
3 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו: וַיִּשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה [k] בָּכָר
potuerunt non Et ?*viuens* ‡ meus pater adhuc Num .Ioseph ‡Ego † fratribus suis:
אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אָבִי חָי וְלֹא־יָכְלוּ ‡ sum
.eius facie à erant territi quia :ei *respondendum ad* eius fratres ‡ viuit respondere
אֶחָיו [l] לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו: [l] עָנָה
.me ad quæso Accedite :*suos fratres ad* ‖ Ioseph dixit Et ‖ fratribus suis:
4 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו [m] גְּשׁוּ־נָא אֵלָי [m] נָגַשׁ
quem ‡ ,vester frater Ioseph † Ego :dixit Et .accesserunt Et † sum
וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר־ ‡ me vendidi-
,afficiamini dolore ne nunc Et .Aegyptum in *me vendidistis* stis
מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיְמָה: וְעַתָּה אַל־תֶּעָצְבוּ
huc me vendideritis quòd ,vestris oculis in ita sit ne &
וְאַל־יִחַר [n] בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה [n] חָרָה
.*vestras facies ad** Deus me misit *viuificationem in* ‡ quia ‡ propter vitã * ante vos.
כִּי לִמְחִיָּה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם: ‖ fuerunt
adhuc & ,terræ medio in famis ‖ duo anni iam Quoniam
6 כִּי־זֶה [o] שְׁנָתַיִם הָרָעָב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד [o] שָׁנָה
.messis & aratio ‡ non quibus † anni quinque † sunt, in ‡ erit
חָמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין חָרִישׁ וְקָצִיר: ‡ vt ponam
vobis *penendum ad* ‡ ,vos ante Deus me misit Et
7 וְשְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם * reliquias
.*magnam euasionem in vobis dandum victum ad &* | ,terra in *residuum** ‖ & viuificem vos euasione magna.
שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ [p] וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם לִפְלֵיטָה גְּדֹלָה:
Deus sed ,huc me misistis vos non nunc Et
8 וְעַתָּה לֹא־אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים [p] חָיָה
omni dominum in & ,Parhoh ipsi patrem in me posuit &
9 וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל־ [q] שׂוּם
.Aegypti terra omni in dominatorem & ,eius domui
בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
:eum ad *dicetis* & ,meum patrem ad ascendite & ,Festinate dicite
מַהֲרוּ [r] וַעֲלוּ אֶל־אָבִי וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו [r] עָלָה
dominum in Deus me Posuit :Ioseph tuus filius dixit *Sic*
כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן
.stes ne ,me ad descende :Ægypto omni
לְכָל־מִצְרָיִם רְדָה אֵלַי אַל־תַּעֲמֹד:

sacco in scyphus est inuẽtus Et .finiuit minore in & ,incepit
חֲלֵה [a] הַחֹל וּבְקַטָּן כִּלָּה וַיִּמְצָא הַגָּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת [a]
vir onus imposuis & ,sua vestimenta sciderunt Et .Biniamin & onerauit
13 בִּנְיָמִן: וְיִקְרְעוּ שִׂמְלֹתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ quisq. asinum
.ciuitatem in sunt reuersi & ,*suum asinum super* suum,
עַל־חֲמֹרוֹ וַיָּשֻׁבוּ הָעִירָה:
ille & ,Ioseph domum ad eius fratres & Iehudah *venit* Et venerunt
14 וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאֶחָיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא
.terram in *eius facies ad ceciderunt &** :ibi *ipse* ‡ adhuc ‡ erat
עוֹדֶנּוּ שָׁם [b] וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו אַרְצָה: * & prostrauerunt se coram eo
quod hoc *factum* ‖ Quod :Ioseph eis dixit Et
15 וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מַה־הַּמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר [b] נֹפֶל
vir *augurabitur augurando* † quod ?nouistis nonne ?fecistis ‖ opus † tentando tentat
עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי־נָחֹשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ ‡ est
dicemus Quid :Iehudah dixit Et ?ego sicut ‡ qui
16 אֲשֶׁר כָּמֹנִי: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה־נֹּאמַר ‡ in quo
?nos iustificabimus *quid* ‡ & ,loquemur quid ?meo domino
לַאדֹנִי מַה־נְּדַבֵּר וּמַה־נִּצְטַדָּק [c] צָדַק [c]
nos Ecce ,seruorum tuorum iniquitatem inuenit Deus sumus
הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת־עֲוֹן עֲבָדֶיךָ הִנֵּנוּ
est inuentus cui etiam ,nos etiam ,meo domino serui ille in cuius
עֲבָדִים לַאדֹנִי גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר־נִמְצָא manu inuẽtus
,hoc *faciendo à mihi* † Absit :dixit Et .*eius manu in scyphus* est scyphus.
הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי [d] מֵעֲשׂוֹת זֹאת † à me vt faciam
17 mihi erit ipse ,*eius manu in scyphus est inuentus cui* ‡ Vir
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה־לִּי [d] עָשָׂה
.vestrum patrem ad pace in ascendite vos Et .seruus ‡ in cuius manu inuentus
עֲבֶד וְאַתֶּם [e] עֲלוּ לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם: est scyphus,
;mi domine *me In* ‡ :dixit & ;Iehudah eum ad accessit Et [e] עָלָה
18 וַיִּגַּשׁ [f] אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמַר בִּי אֲדֹנִי [e] עֲבַר
:mei domini auribus in verbum tuus seruus quæso loquatur ‡ Quæso
יְדַבֶּר־נָא עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי [f] נָגַשׁ
.*Parhoh sicut, tu sicut quia* ‖ :tuũ seruũ in tuus furor irascatur ne & ‖ quia tu sicut Parhoh, & Parhoh sicut tu.
וְאַל־[g]יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה: [g] חָרָה
est Numquid :dicendo ,suos seruos interrogauit meus Dominus
19 אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר הֲיֵשׁ־
:meum dominum ad diximus Et ?frater vel pater vobis
לָכֶם אָב אוֹ־אָח: וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי
eius frater & ;paruus senectutum puer & ,senex pater nobis Est
20 יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן וְאָחִיו
eius pater & ,*suæ matri* tantùm ipse remansit & ;est mortuus
מֵת [h] וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו [i] יָתֵר [h] מוּת [i]
eum facite Descendere :tuos seruos ad dixisti Et .eum dilexit
21 אֲהֵבוֹ: וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ [k] הוֹרִדֻהוּ [k] יָרַד
diximus Et ,eum super meum oculum ponam & ;me ad
22 אֵלָי [l] וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו: וַנֹּאמֶר [l] שׂוּם
;suum patrem relinquere puer poterit Non :meũ dominum ad
אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו
ad dixisti Et .morietur *&* ,suum patrem *relinques &* si reliquerit
23 וְעָזַב אֶת־אָבִיו וָמֵת: וַתֹּאמֶר אֶל־
,vobiscum minimus vester frater descendat non Si :tuos seruos
עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטָן אִתְּכֶם
ascendimus quando fuit Et .meas facies *videndum ad* addetis non vt videatis
24 לֹא [m] תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי: וַיְהִי כִּי עָלִינוּ [m] יָסַף
verba ei nunciauimus & ,meum patrem tuum seruum ad
אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֵּד־לוֹ אֶת דִּבְרֵי
nobis emite ,Reuertimini :noster pater dixit Et .mei domini
25 אֲדֹנִי: וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ
.descendere poterimus Non :diximus Et .escæ pusillum
מְעַט־אֹכֶל: וַנֹּאמַר לֹא [n] נוּכַל לָרֶדֶת [n] יָכֹל
26 quia :descendemus *&* ,nobiscum minimus noster frater *est* Si fuerit
אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי־
minimus noster frater & ,viri faciem videre poterimus non fratre nostro
לֹא נוּכַל לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטָן minimo non
:nosad meus pater tuus seruus dixit Et .nobiscum *ipse non* existente
27 אִתָּנוּ: וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֵלֵינוּ
.mea vxor mihi peperit duos quòd ,nostis vos
אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה־לִּי [o] אִשְׁתִּי: [o] אִישׁ
rapiendo profectò :dixi & ;*mecum à* vnus est egressus Et à me:
28 וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ טֹרֹף
capietis Et .hactenus cum vidi non & :est raptus
29 טֹרָף וְלֹא [p] רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה: וּלְקַחְתֶּם [p] רָאָה

:eos ad fuerat locutus quæ ,Ioseph verba omnia
את כל־דברי יוסף אשר דבר אלהם
vt ferrent ;eum *ferendum ad* ,Ioseph misit quos currus vidit Et
וירא את־העגלות אשר־שלח יוסף לשאת אתו [a] נשא
:Israel dixit Et .eorum patris Iahacob spiritus reuixit &
27 ותחי רוח יעקב אביהם: ויאמר ישראל [b] חיר
* Sufficit; ,eum videbo & ,ibo :*viuens* ‡ meus filius Ioseph adhuc ;*Multum* *
‡ viuit: רב עוד־יוסף בני חי אלכה וארא פנו [c] רבב
.moriar antequam
CAP. XLVI. מו בטרם אמות:
† erant venit & ,ei † quæ omnia & ,Israel est profectus Et
1 ויסע ישראל וכל־אשר־לו ויבא [d] נסע
sui patris Deo sacrificia sacrificauit & ,Beersebah in
באר־שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו
visionibus in Israel ad Deus dixit Et .Ischac
2 יצחק: ויאמר אלהים לישראל במראת
adsum. .*ego* Ecce :dixit Et .Iahacob ,Iahacob :ait & ,noctis
הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני:
sum fortis, timeas ne :tui patris Deus ,*Deus* Ego :dixit Et
3 ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל־תירא
descendere te ponam magnam gentem in quia ;Ægyptum in *descendendo à*
[e] ירד מרדה מצרימה כי־לגוי גדול אשימך
ego & ,Ægyptum in tecum descendam Ego .ibi
4 שם: אנכי ארד [f] עמך מצרימה ואנכי [f] ירד
ponet Ioseph & :ascendendo etiam te faciam ascendere
[g] עלה [g] עלה ויוסף [h] ישית [h] שות
Iahacob surrexit Et .tuos oculos super suam manum
5 ידו על־עיניך: ויקם יעקב [i] קום
Iahacob Israel filij *tulerunt* * Et .Beersebah de
מבאר שבע [k] וישאו בני־ישראל את־יעקב [i]
*eleuauerunt
,*plaustris in* † suas vxores & ,suos paruulos & ,suum patrem
אביהם ואת־טפם ואת־נשיהם בעגלות [k] נשא
† super currus, quos ceperunt Et .eum ferendum ad Parhoh misit *quæ*
6 אשר־שלח פרעה לשאת אתו: ויקחו את־ [l] טפף
terra in acquisierant quam ,suam *acquisitionem* ‡ & ,*suum pecus* * [m] לקח
* pecudes מקנהם ואת־רכושם אשר רכשו בארץ
suas, ‡ substantiam eius semē omne & ,Iahacob ,Ægyptum in venerunt & ,Chenahan
כנען ויבאו מצרימה יעקב וכל־זרעו
,eius filiæ :eo cum eius filiorum filij & ,eius Filij .eo cum
7 אתו: בניו ובני בניו אתו בנתיו
secum adduxit ,suum semen omne & ,eius filiorum filiæ &
ובנות בניו וכל־זרעו הביא אתו
‡ sunt ,Israel filiorum nomina ‡ hæc Et .Ægyptum in
8 מצרימה: ואלה שמות בני־ישראל
Primogenitus :eius filij & ,Iahacob ,Ægyptum in sunt ingressi qui
הבאים מצרימה יעקב ובניו בכר
,Pallu & ,Chanoch :Reuben filij Et .Reuben ,Iahacob
9 יעקב ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא
,Iemuel :Simhon filij Et .Charmi & ,Chesron &
10 וחצרן וכרמי: ובני שמעון ימואל
filius Saul & ;Sochar & ,Iachin & ,Ohad & ,Iamin &
וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן־
.Merari & ,Chehath ,Gherson :Leui filij Et .Chenahanitidis
11 הכנענית: ובני לוי גרשון קהת ומרדי:
:Zerach & ,Peres & ,Selah & ,Onan & ,Her :Iehudah filij Et
12 ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח
fuerunt Et .Chenahan terra in Onan & ,Her est mortuus Et
[n] ויהיו [n] מות וימת ער ואונן בארץ כנען
,Tolah ;Issachar filij Et .Chamul & ,Chesron ;Peres filij
13 בני־פרץ חצרן וחמול: ובני יששכר תולע
,Zered ;Zebulun filij Et .Simron & ,Iob & ,Punah &
14 ופוה ויוב ושמרן: ובני זבלון סרד
peperit quos ,Leah filij * Isti .Iachleel & ,Eion & * sunt
15 ואלון ויחלאל: אלה בני לאה אשר ילדה
Omnes .eius filiam Dinah & ,Aram Padan in Iahacob ipsi
ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל־
† fuerunt .tres & ,triginta † eius filiarum & eius filiorum animæ
נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש:
,Heri ,Esbon & ,Suni ,Chaggi & ,Siphion ;Ghad filij Et
16 ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבן ערי
,Isuah & ,Imnah ;Aser filij Et .Areli & ,Arodi &
וארודי וארלי: ובני אשר ימנה וישוה

,*me ad* propinquus eris & ,Ghosen terra in habitabis Et mihi.
10 וישבת בארץ־גשן [a] והיית קרוב אלי [a] חיר
,tui boues & ,tuæ pecudes & ,tuorũ filiorũ filij & ,tui filij & ,tu
אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך
quia ,ibi te alam Et .tibi quæ omnia &
11 וכל־אשר־לך: וכלכלתי אתך שם כי־
;tu *depauperetis* ne ,† famis anni quinque adhuc † sunt
עוד חמש שנים רעב פן־תורש אתה
vestri oculi ecce Et .tibi * quod omne & ,tua domus & || pauperiate conficiaris
וביתך וכל־אשר־לך: והנה עיניכם [b] ירש
loquens ‡ meum os quòd ;Biniamin mei fratris oculi & ,*videntes* ‡ * est ‡ vident.
ראות ועיני אחי בנימין כי־פי המדבר ‡ loquitur
meam gloriam omnem meo patri *nunciabitis* * Et .vos ad * nunciate
13 אליכם: והגדתם לאבי את־כל־כבודי [c] נגד
festinabitis † Et .vidistis quæ omnia & ;Ægypto in † festinate.
במצרים ואת כל־אשר ראיתם ומהרתם
super *cecidit* ‖ Et .huc meum patrem *facietis* descendere & facite, ‖ iactauit se
14 וירד על־ [e] ויפל [e] והורדתם את־אבי הנה: [d] ירד
fleuit Biniamin & :fleuit & ,sui fratris Biniamin *ceruices* * * collum
צוארי בנימין־אחיו ויבך ובנימן בכה [f] בכר
,suos fratres omnes est osculatus Et .eius *ceruices* ‡ super ‡ collum
15 על־צואריו: וינשק לכל־אחיו
.eo cum eius fratres sunt locuti postea & :eos super fleuit &
חסר יוד ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו:
Venerunt :dicendo ,Parhoh domo ‡ est audita vox Et ‡ in
16 והקל נשמע בית פרעה לאמר באו
oculis in & ,Parhoh oculis in *fuit bonum* * Et .Ioseph fratres * placuit
אחי יוסף ויטב בעיני פרעה ובעיני
Dic :Ioseph ad Parhoh dixit Et .eius seruorum
17 עבדיו: ויאמר פרעה אל־יוסף אמר
,vestra iumenta onerate ,facite Hoc :*tuos fratres ad* fratribus tuis:
אל־אחיך זאת עשו [g] טענו את־בעיריכם עשה [g]
capite Et .Chenahan terram ingredimini :ite &
18 ולכו־באו ארצה כנען: [i] וקחו את־ [h] ילך [i] לקח [h]
dabo & :me ad venite & ,vestras *domos* & ,vestrum patrem familias
אביכם ואת־בתיכם ובאו אלי ואתנה
pinguedinem comedetis & :Ægypti terræ bonum vobis
לכם את־טוב ארץ מצרים ואכלו את־חלב
vobis Capite .facite hoc :es iussus tu Et .terræ
19 הארץ: ואתה [k] צויתה זאת עשו קחו־לכם [k] צור
;vestris vxoribus ‖ & ,vestris paruulis † currus Ægypti terra de ‖ pro
מארץ מצרים עגלות [l] לטפכם ולנשיכם [l] טפף
vester oculus Et .*venietis* ‡ & ,vestrum patrem *feretis* * & * accipite ‡ venite.
ונשאתם את־אביכם ובאתם: ועינכם
terræ omnis bonum quia :*vestra vasa super* ‡ parcat non † supellectilibus vestris.
20 אל־ [m] תחס על־ [n] כליכם כי־טוב כל־ארץ [m] חוס [n] כלה
dedit Et Israel filij sic fecerunt Et .*illud vobis* Ægypti * vestrum erit:
מצרים לכם הוא: ויעשו־כן בני ישראל ויתן
eis dedit & :Parhoh *os* † iuxta currus Ioseph eis † sermonem
21 לחם יוסף עגלות על־פי פרעה ויתן לחם
mutationes * vnicuique dedit ipsis Omnibus .*viam ad* ‖ escam * pro itinere.
22 צדה לדרך: לכלם נתן לאיש חלפות [o] צוד
quinque & ,argenteos trecentos dedit Biniamin ipsi & ,*vestium* ‡ vestes,
שמלת ולבנימן נתן שלש [p] מאות כסף וחמש [p] מאר
decem ,hoc sicut misit suo patri Et .*vestium mutationes* ‡ ‡ mutatorias vestes.
23 חלפת שמלת: ולאביו שלח כזאת עשרה חלפות שמלת
asinas decem & ,Ægypti bono de ferentes asinos
חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנת
:*viam ad* suo patri escam & ,panem & ,frumentum ferentes pro itinere.
נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך:
:eos ad dixit Et .abierunt & ,suos fratres dimisit Et
24 וישלח את־אחיו וילכו ויאמר אלהם
venerũt &. Ægypto ex ascenderunt Et .via in *contendatis* Ne irascamini
[q] עלה [q] בוא אל־תרגזו בדרך: [q] ויעלו [q] ממצרים [r] ויבאו [r]
.suum patrem Iahacob ad Chenahan terram † † in
ארץ כנען אל־יעקב אביהם:
quia & ,*viuens* Ioseph Adhuc :dicendo ei nunciauerunt Et visit
25 ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי־ [s] נגד [s]
est debilitatum Et .Ægypti terra omni in *dominans* ipse dominatur
הוא משל בכל־ארץ מצרים ויפג [t] פוג [t]
eum ad sunt locuti Et .eis credebat non quia ,eius cor
לבו כי לא־האמין להם: וידברו אליו
26

;Berihah filij Et .eorum soror Serach & ,Berihah & ,Isui &
וישוי וברעיה ושרח אחתם ובני בריעה
Laban dedit quam ,Zilpah filij * Isti .Malchiel & ,Cheber — ' sunt

18 חבר ומלכיאל׃ אלה בני זלפה אשר־נתן לבן
sedecim ,Iahacob ipsi istos peperit & ;suæ filiæ Leah
ללאה בתו ותלד את־אלה ליעקב שש עשרה
.Biniamin & Ioseph ,Iahacob vxoris Rachel Filij .animas

19 נפש׃ בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימן׃
ci peperit quos ,Aegypti terra in Ioseph ipsi *natus est* Et — sunt nati

20 [a] וילד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה־לו
& ,Menasseh ;On *sacerdotis* Pothipherah filia Asnath — [a] ילד principis

אסנת בת־פוטי פרע כהן און את־מנשה ואת־
,Gherah ,Asbel & ,Becher & ,Belah ‡ Biniamin filij Et .Ephraim — ‡ fuerunt

אפרים׃ ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא
.Arde & ,Chuppim & ,Muppim ,Ros & ,Echi ,Nahaman &

ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד׃
: omnes ,Iahacob ipsi *natus est* ‡ qui ,Rachel filij † Isti — † sunt ‡ nati sunt

21 אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל־
.Chusim ,Dan filij Et .quatuordecim animæ

נפש׃ ארבעה עשר׃ ובני רן חשים׃
.Silem & ,Ieser & ,Ghuni & ,Iachseel ,Naphthali filij Et

22 ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם׃
,suæ filiæ Rachel Laban dedit quam ,Bilhah filij * Isti — * sunt

23 אלה בני בלהה אשר־נתן לבן לרחל בתו
.septem animæ omnes ,Iahacob ipsi istos peperit &

ותלד את־אלה ליעקב כל־נפש שבעה׃
egressæ ,Aegyptum in Iahacob *ipsi venient animæ Omnis* — Omnes animę quæ venerunt cum

24 כל־הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי
sexaginta‡animæ omnes,Iahacob filiorũ vxores præter *eius femur* † — † de femore eius

ירכו מלבד נשי בני־יעקב כל־נפש ששים
animæ ,Aegypto in ci *est natus* ‖ qui ,Ioseph filij Et .sex & — ‡ fuerunt ‖ nati sunt

25 ושש׃ ובני יוסף אשר־ילד־לו במצרים נפש
Aegyptum in *est ingressæ* quæ,Iahacob domus *anima Omnis* ,duæ — Omnes animę ingressæ sunt.

שנים כל־הנפש לבית־יעקב הבאה מצרימה
,Ioseph ad se ante misit Iehudam Et .septuaginta — * fuerunt

26 שבעים׃ ואת־יהודה שלח לפניו אל־יוסף
.Ghosen terram in venerunt & :Ghosen se ante *significandum* ad — præparandum

[b] ירה להורת לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן׃
occursum in ascendit &,suum currum Ioseph ligauit Et — [b] ירה

27 ויאסר יוסף מרכבתו [c] ויעל לקראת־
. *cecidit* * Et .*eum ad* ‡ est conspectus & Ghosen sui patris Israel — ‡ ei. * Et iactauit se ad

ישראל אביו גשנה [d] וירא אליו [e] ויפל׃
dixit Et .adhuc eius collum super fleuit & ,eius collum *super* — [c] עלה [d] נפל

28 [f] על־צוארו ויבך על־צוארו עוד׃ ויאמר
me videre post ‖ ,vice hac Moriar :Ioseph ad Israel — [e] בכה [f] בכה

ישראל אל־יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את־
ad Ioseph dixit Et .*viuus* † tu adhuc quoniam :tuam faciẽ — ‖ postquã vidi † viuis.

פניך כי עודך חי׃ ויאמר יוסף אל־
nunciabo & ,Ascendam :sui patris *domum ad & ,suos fratres* — fratribus suis & domui

29 אחיו ואל־בית אביו אעלה [g] ואגידה
qui,mei patris domus & mei Fratres :eum ad dicam & ,Parhoh — [g] נגד

לפרעה ואמרה אליו אחי ובית־אבי אשר
pastores viri Et .me ad venerunt ,Chenahan terra in — † erant

30 בארץ־כנען באו אלי׃ והאנשים [h] רעי
,eorum pecudes & ;*fuerunt pecoris* ‡ viri quia ,‡pecudum — [h] רעה ‡ sunt, ‡ gregarij sunt;

צאן כי־אנשי מקנה היו וצאנם
.attulerunt ,eis * quæ omnia & ,eorum boues & — * erant

ובקרם וכל־אשר להם הביאו׃
Quod :dixerit & ,Parhoh *vos ad* ‖ vocauerit cùm ,erit Et — ‖ vos

31 והיה [i] כי־יקרא לכם פרעה ואמר מה־
fuerunt *pecoru* ‡ Viri :dicetis Et ?vestrum opus † — † est ‡ gregarij

מעשיכם׃ ואמרתם אנשי מקנה היו
,nos etiam ,*nunc ad vsque* ‡& ,nostra pueritia a tui seruí — ‡ ad hoc tempus.

32 עבדיך מנעורינו ועד־עתה גם־אנחנו
quia :Ghosen terra in habitetis vt :nostri patres etiam

גם־אבתינו בעבור [i] תשבו בארץ גשן כי־
,*pecoru* ‖ pastor omnis * Aegyptiorum abominatio — [i] ישב * est ‖ pecudum.

תועבת מצרים כל־רעה צאן׃

CAP. XLVII. מז

,meus Pater :dixit & ,Parhoh nunciauit & ,Ioseph venit Et

1 ויבא יוסף [k] ויגד לפרעה ויאמר אבי — [k] נגד

‡ quæ omnia & ,eorum boues & ,eorũ pecudes & ,mei fratres & — ‡ erant

ואחי וצאנם ובקרם וכל־אשר
.Ghosen terra in *ipsi* ecce & ;Chenahan terra è venerunt ,eis — sunt

להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן׃
eos fecit stare& ,viros quinque cepit *suorũ fratrũ extremitate de* Et — de extremis fratribus suis

2 ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויצגם
‡ Quæ :eius fratres ad Parhoh dixit Et .Parhoh ante — ‡ sunt

3 לפני פרעה׃ ויאמר פרעה אל־אחיו מה־
,tui serui *pecoris Pastor* :Parhoh ad dixerunt Et ?vestra opera — Pastores pecudum sunt

מעשיכם ויאמרו אל־פרעה רעה צאן עבדיך
:Parhoh ad dixerunt Et .nostri patres etiam ,nos etiam

4 גם־אנחנו גם־אבותינו׃ ויאמרו אל־פרעה
quod pecori ‡ pascũ † non quia ,venimus terra in *peregrinandũ Ad* — ‖ Vt peregrinaremur † est ‡ pecudibus quæ sunt

לגור בארץ באנו כי־אין מרעה לצאן אשר
nunc Et .Chenahan terra in fames‡ grauis quoniã ,tuis seruis

לעבדיך כי־כבד הרעב בארץ כנען ועתה
Parhoh dixit Et .Ghosen terra in tui serui quæsumus habitẽt — ‡ est

5 ישבו־נא עבדיך בארץ גשן׃ ויאמר פרעה
.te ad venerunt tui fratres & tuus Pater :dicendo ,Ioseph ad

אל־יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך׃
fac habitare terræ optimo in *ipsa* te coram Aegypti Terra — est.

6 ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב
.Ghosen terra in habitent :tuos fratres & ,tuum patrem

את־אביך ואת־אחיך ישבו בארץ גשן
principes eos pones &,*roboris* viri eos inter sint & cognoueris siEt — robusti,

ואם־ידעת ויש־בם אנשי־חיל ושמתם שרי
Iahacob Ioseph adduxit Et .*mihi quod super pecudis* — pecudum super his, quæ sunt mihi

7 מקנה על־אשר־לי׃ ויבא יוסף את־יעקב
Iahacob benedixit‡& ;Parhoh coram eũ statuit &,suũ patrẽ — ‡ salutauit Iahacob Parhoh

אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־
annorum dies * Quot :Iahacob ad Parhoh dixit Et .*Parhoni* — * sunt

8 פרעה׃ ויאמר פרעה אל־יעקב כמה [l] ימי שני
annorum Dies :Parhoh ad Iahacob dixit Et ?tuæ vitæ — [l] יום

חיך׃ [m] ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני
mali & *pusil* ‖ :anni centum & triginta ,mearũ peregrinationũ — [m] חיר ‖ parui

9 מגורי שלשים [n] ומאת שנה מעט [o] ורעים
annorum dies attigerunt non & ,meæ vitæ annorũ dies fuerũt — [n] מאר [o] רוע

היו ימי שני חיי ולא [p] השיגו את־ימי שני
benedixit ‖ Et .suarum peregrinationum diebus in meorũ vitæ — [p] נשג ‖ salutauit

10 חיי אבתי בימי מגוריהם׃ ויברך
.Parhoh facie à est egressus & ,Parhoh Iahacob

יעקב את־פרעה ויצא מלפני פרעה׃
dedit & ,suos fratres & ,suum patrem Ioseph fecit habitare Et

11 ויושב יוסף את־אביו ואת־אחיו ויתן
terra in ,*terræ optimo* in Aegypti terra in possessionem eis — optima terra,

להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ
Ioseph aluit Et .Parhoh præcepit quemadmodum ,Rhameses

12 רעמסס כאשר צוה פרעה׃ ויכלכל יוסף
,sui patris domum omnem & ,suos fratres & ,suum patrẽ

את־אביו ואת־אחיו ואת כל־בית אביו
quoniam ?terra omni in † non panis Et .*paruuli os ad* ‖ pane — ‖ quemadmodum alitur paruulus.

לחם לפי [q] הטף׃ ולחם אין בכל־הארץ כי־
terra & Aegypti terra laborauit & :valde ‡ fames grauis — † erat

כבד הרעב מאד [r] ותלה ארץ מצרים וארץ
omnem Ioseph collegit Et .*famis facie à* ‡ Chenahan — [q] טפף ‡ erat

13 כנען מפני הרעב׃ וילקט יוסף את־כל־
Chenahan terra in & ,Aegypti terra in est inuẽta quæ ,pecuniã — [r] להה ‡ propter famem.

הכסף הנמצא בארץ־מצרים ובארץ כנען
Ioseph intulit Et .*ementes* ipsi quod alimento pro — emebant.

14 בשבר אשר־הם שברים ויבא יוסף את־
terra è pecunia est consumpta Et .Parhoh domum in pecuniã

הכסף בית פרעה׃ [s] ויתם הכסף מארץ
ad Aegyptus omnis *venerunt &* ,Chenahan terra è & ,Aegypti — [s] תמם & venit

15 מצרים ומארץ כנען ויבאו כל־מצרים אל־
moriemur quid ad & :panem nobis Da :dicendo ,Ioseph

יוסף לאמר [t] הבה־לנו לחם ולמה נמות [t] יהב
Date :Ioseph dixit Et .pecunia defecit quia ?te coram

נגדך כי אפס כסף׃ ויאמר יוסף הבו
defecit si ,vestris pecudibus pro vobis dabo & :vestras pecudes

16 מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם־אפס
dedit Et :Ioseph ad suas pecudes attulerunt Et .pecunia

כסף׃ ויביאו את־מקניהם אל־יוסף ויתן

me sepelies & ; Ægypto ex me tolles Et , meis patribus cum
עִם־אֲבֹתַי וּנְשָׂאתָנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתָּנִי
.tuum verbũ secundum faciam Ego :dixit Et .eorũ sepulchro in
בְּקִבְרָתָם וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה כִּדְבָרֶךָ׃
se incuruauit & :ei iurauit & :mihi Iura ; dixit Et
31 וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ [a] וַיִּשְׁתַּחוּ [a] שְׂחַה
.lecti caput *super* Israel ad
יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ [b] הַמִּטָּה׃ [b] נְטָר

CAP. XLVIII. מח

‖ quispiam Ecce :Ioseph ad ‖ dixit & ,hæc verba post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה
ægrotat. ,secum suos filios duos cepit Et .*ægrotans* tuus pater
אָבִיךָ חֹלֶה [c] וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־ [c] לָקַח
‡ nuncius :dixit & ;Iahacob ipsi ‡ nunciauit Et .Ephraim & ,Menasseh
2 מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם׃ [d] וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר [d] נָגַד
vim fecit sibi sedit & ,Israel *se confortauit* & ,te ad venit Ioseph tuus filius Ecce
חִנָּה בִּנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב
omnipotens Deus :Ioseph ad Iahacob dixit Et .lectum super
3 עַל־הַמִּטָּה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי
.mihi benedixit & ,Chenahan terra in ,Luz in me ad est visus
נְרָאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי׃
crescere facio ,te faciã multiplicari & *te faciens crescere* ego Ecce :me ad dixit Et
te, 4 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ
hanc terram dabo & :populorum cœtum in te dabo &
וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
duo nunc Et .*sæculi* † hæreditatem * te post tuo semini
לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם׃ 5 וְעַתָּה שְׁנֵי־
† perpetuam *me veniendum ad vsque* ,Ægypti terra in tibi sunt nati qui ,tui filij
antequam venirem בָנֶיךָ [e] הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־ [f] בֹּאִי
,Menasseh & Ephraim ,*ipsi mihi* ,Ægyptum in te ad
[e] יָלַד [f] בּוֹא אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
* mei sunt, *quam tua cognatio* Et .mihi erunt Simhon & ,Reuben sicut
כְּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ־לִי׃ 6 וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר־
siberi tui quos suorum fratrum nomen *Super* ‡ ,erunt *tibi* † ,eos post generabis
† tui הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אַחֵיהֶם
‡ Secundum ,Padan de *me veniendo in ego* * Et .sua hæreditate in vocabuntur
* me veniente 7 יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם׃ וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן
‖ mihi *adhuc in* ‡ ,via in Chenahan terra in Rachel *me super* ‖ est mortua
‡ quum adhuc esset miliare מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד
ibi eam sepeliui Et .Ephrath in veniendum ad terræ *tractu quasi*
כִּבְרַת־אָרֶץ לָבֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרָהּ שָׁם [g] בְּרֶר
* est Israel vidit Et . Bethlechem* ipsa ,Ephrath via in
בדרך אפרת הוא בית לחם׃ 8 וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל [h] רָאָר
† sunt Ioseph dixit Et ? isti † Cuius :dixit & ,Ioseph filios
9 אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
‖ sunt .*hoc in* * Deus mihi dedit quos .*ipsi* ‖ mei Filij :suum patrẽ ad
* hic. אֶל־אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בָּזֶה
Duc oculi Et . eis benedicam & ,me ad quæso eos *Cape* :dixit &
10 וַיֹּאמֶר קְחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם׃ וְעֵינֵי
‡ propter senectutem. .*videndum ad* ‡ poterat Non .*senectute pre* ‡ erant graues Israel
‡ videre יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת
* & osculatus est eos, & amplexus est eos. *dedit amplexus & eũ dedit osculo &* * ,illum ad eos fecit accedere &
[i] נָגַשׁ [k] נָשַׁק [i] וַיַּגֶּשׁ אֹתָם אֵלָיו [k] וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק
non tuam faciẽ Videre :Ioseph ad Israel dixit Et . *eis*
11 לָהֶם׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף רְאֹה פָנֶיךָ לֹא
.tuum semen etiam Deus me fecit videre ecce & ,putabam
† à פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת־זַרְעֶךָ׃
se incuruauit & ;eius genibus *eum de* † eos Ioseph eduxit Et
12 וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם [l] בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ [l] בֶּרֶךְ
,ipsos ambos Ioseph tulit Et . terram in suam faciem in
13 לְאַפָּיו אָרְצָה׃ וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־שְׁנֵיהֶם
Menasseh & ,Israel sinistra à suam dexteram in Ephraim
אֶת־אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְּׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מְנַשֶּׁה
.eum ad fecit accedere & : Israel dextera à suam sinistram in
בִּשְׂמֹאלוֹ מִימִין יִשְׂרָאֵל וַיַּגֵּשׁ אֵלָיו׃
extendit caput super posuit & ,suam dexteram Israel *misit* Et
14 וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־יְמִינוֹ [m] וַיָּשֶׁת עַל־רֹאשׁ [m] שׁוּר
qui erat caput super suam sinistram & ,minimus *ipse* & ,Ephraim
אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת־שְׂמֹאלוֹ עַל־רֹאשׁ
Menasseh quod ,suas manus fecit Intelligere .Menasseh
מְנַשֶּׁה שֵׂכֶל אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה

,pecudum grege pro & ,equis pro panem Ioseph eis
לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים וּבְמִקְנֵה הַצֹּאן
omnib° pro pane pro eos *duxit* ‖ & ,asinis pro & ,boũ *grege* ‡ pro & ‡ armento
‖ sustentauit וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים וַיְנַהֲלֵם בַּלֶּחֶם בְּכָל־
,ipse annus est finitus Et .ipso anno in eorum gregibus
18 מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא׃ וַתֻּתֹּם הַשָּׁנָה הַהִוא
Non :ei dixerunt & , secundo anno in eum ad venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָّנָה הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־
grex & ,pecunia sit finita *quinimo* ,meo domino à absconderemus quòd
נְכַחֵד מֵאֲדֹנִי כִּי אִם־תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה
,meo domino coram remansit Non ;*meum dominum ad* iumentorũ domino meo;
הַבְּהֵמָה אֶל־אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר לִפְנֵי אֲדֹנִי
moriemur quid Vt .nostram terram & nostrũ corpus pręterquã
19 בִּלְתִּי אִם־ [a] גְּוִיָּתֵנוּ וְאַדְמָתֵנוּ׃ לָמָּה נָמוּת׃ [a] גְּוִיָּה
,nos eme ,nostram terram etiam ,nos Etiam ?tuos oculos ad
לְעֵינֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַדְמָתֵנוּ קְנֵה־אֹתָנוּ
nostra terra & nos erimus & : pane pro nostram terram &
וְאֶת־אַדְמָתֵנוּ בַּלָּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאַדְמָתֵנוּ
,moriemur non & ,viuemus & ,semen da & ,Parhoni serui
עֲבָדִים לְפַרְעֹה [b] וְתֶן־זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת׃ [b] נָתַן
terram omnem Ioseph emit Et .desolabitur non terra &
20 וְהָאֲדָמָה לֹא [c] תִשָּׁם׃ [d] וַיִּקְנְ יוֹסֵף אֶת־כָּל־אַדְמַת [c] שָׁמַם
vnusquisque Ægyptij vendiderunt nam . *Parhoni* ‡ Ægypti [d] קָנָה
‡ pro Parho מִצְרַיִם לְפַרְעֹה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ [h]
terra fuit & : fames eos super inualuerat quia ;suum agrum
שָׂדֵהוּ כִּי־חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב וַתְּהִי הָאָרֶץ
extremitate ab ,vrbes ad eum fecit transire populũ Et . Parhoni
21 לְפַרְעֹה׃ וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ לֶעָרִים מִקְצֵה
terram Tantum .eius extremitate ad vsque & ,Ægypti termini
22 גְּבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קָצֵהוּ׃ רַק אַדְמַת
,Parhoh à ‖ sacerdotibus *statutum* * quia ,emit non sacerdotum * pars
‖ erat הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה כִּי [e] חֹק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת פַּרְעֹה [e] חֵלֶק
idcirco : Parhoh eis dedit *quod suum statutum* † comedebãt & † partem suam
וְאָכְלוּ אֶת־חֻקָּם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פַּרְעֹה עַל־כֵּן quam
ad Ioseph dixit Et .suam terram vendiderunt non
23 לֹא מָכְרוּ אֶת־אַדְמָתָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־
vestram terram & ,hodie vos emi Ecce :populum
הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת־אַדְמַתְכֶם
. terram feretis & ,semen vobis Ecce :Parhoh ipsi
לְפַרְעֹה הֵא־לָכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם אֶת־הָאֲדָמָה׃
,Parhoh ipsi *quintam°* dabitis & ,*prouentibus in* ‡ erit Et ‡ de frugibus
24 וְהָיָה בַּתְּבוּאֹת וּנְתַתֶּם חֲמִשִּׁית לְפַרְעֹה °quintam partem
vestris cibis in ‖ & ,agri *semen in* ‡ vobis *erit manus* † quatuor & † partes erunt
וְאַרְבַּע הַיָּדוֹת יִהְיֶה לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה וּלְאָכְלְכֶם ‡ pro semine
.vestris paruulis comedẽdum ad & ,vestris domibus in * qui iis & ‖ pro cibo vestro.
וְלַאֲשֶׁר בְּבָתֵּיכֶם וְלֶאֱכֹל לְטַפְּכֶם׃ * sunt
oculis in gratiam inueniamus ,nos Viuificasti :dixerunt Et
25 וַיֹּאמְרוּ הֶחֱיִתָנוּ נִמְצָא־ [f] חֵן בְּעֵינֵי [f] חֵנָן
illud posuit Et ; Parhoh serui erimus & ,mei domini
26 אֲדֹנִי וְהָיִינוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה׃ [g] וַיָּשֶׂם אֹתָהּ [g] שׂוּם
Ægypti terram super hanc diem ad vsque statutum in Ioseph
יוֹסֵף לְחֹק עַד־הַיּוֹם הַזֶּה עַל־אַדְמַת מִצְרַיִם
ipsorummet sacerdotum terra tantùm :*quintam ad* Parhoh ipsi pro quinta parte
לְפַרְעֹה לַחֲמֵשׁ רַק אַדְמַת הַכֹּהֲנִים לְבַדָּם
terra in Israel habitauit Et . Parhoh fuit non
לֹא הָיְתָה לְפַרְעֹה׃ 27 וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ
,creuerunt & ,ea in *se tenuerunt* Et Ghosen terra in ,Ægypti possessiones habuerunt
מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֻזוּ בָהּ [h] וַיִּפְרוּ [h] פָּרָר
Ægypti terra in Iahacob vixit Et .valde sunt multiplicati &
[i] וַיִּרְבּוּ מְאֹד׃ 28 וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם [i] רָבָר
cius vitæ anni Iahacob dies fuerunt & :annos septendecim
שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו
appropinquauerũt Et .anni centũ & ,quadraginta & anni septẽ
29 שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה׃ וַיִּקְרְבוּ
,*Ioseph ad suum filium ad* † vocauit & ;*moriendum ad* * Israel dies * vt morere-
יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף tur
pone ,tuis oculis in gratiam inueni quæso Si :ei dixit & † filium suum Ioseph,
וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים־
misericordiã mecum facies & ,meo femore sub tuam manũ quęso
נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד
dormiam Et . Ægypto in me sepelias quæso ne :veritatem &
30 וְאֶמֶת אַל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם׃ וְשָׁכַבְתִּי [k] אֶמֶן

mi fili præda A Iehudah leonis catulus ‡ .tui patris filij tibi
9 לְךָ בְּנִי אָבִיךָ׃ גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי
quis, maior leo sicut & ,leo sicut cubauit ,se incuruauit ;ascēdisti
עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי
legislator & Iehudah ex virga recedet Non ;cum suscitabit
10 יְקִימֶנּוּ׃ לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק [a] קוּם
.populorū obedientia † ei &, Siloh veniat vsquequo, eius pedes inter de
מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃
;suam a fina mi fili optimam vitē ad &, suum pullū vitem ad Ligās
11 אֹסְרִי לַגָּפֶן עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ
;suū operimētū vtarū sanguine in &, suū vestimētū vino in Lauit
כִּבַּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ וּבְדַם־עֲנָבִים סוּתֹה׃
.lacte pra dentibus candidior & ,vino oculis Rubicundior
12 חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן־שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃
,nauium portū ad ipse † & ,habitabit mariū portū ad ‖ Zebulun
13 זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת
inter cubans ,esseu ‖ asinus * Issachar .Sidon super eius latus &
14 וְיַרְכָתוֹ עַל־צִידֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין
,terram & ;bona † quod requiem vidit Et .duos terminos
15 הַמִּשְׁפְּתָיִם׃ וַיַּרְא [b] מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת־הָאָרֶץ
fuit & ,portandū ad suū humerum inclinauit & :pulchra ‡ quod
כִּי נָעִמָה [c] וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי [c] נָתֹר
vna sicut, suum populum iudicabit Dan .seruiens tributo
16 לְמַס עֹבֵד׃ דָּן [d] יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד
cerastes † viam super ‖ serpens * Dan Erit .Israel tribuum ‡
17 שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי־דָן נָחָשׁ עֲלִי־דֶרֶךְ שְׁפִיפֹן
eum equitans cecidit & ,equi calcaneos mordēs ,semitam super ‡
עֲלִי־אָרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְּבֵי־סוּס [e] וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ
.Domine expectaui tuam Salutem .retrorsum
18 אָחוֹר׃ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׃
.tandem superabit ipse & ,eum superabit exercitus Ghad
19 גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב׃
.regis delicias dabit ipse & ,eius panis pinguis ‡ Aser Ex
20 מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ׃
.pulchritudinis dicta dans ‖ ,dimissa cerua * Naphthali
21 נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי־שָׁפֶר׃
filiæ :fontem super ‡ crescens filius ‡ ,Ioseph fructescens Filius †
22 בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עַלֵּי־עָיִן בָּנוֹת
,iaculauerunt & ,eum amarificarunt ‖ Et .murum super incedebat *
צָעֲדָה עָלֵי־שׁוּר׃ וַיְמָרְרֻהוּ [f] וְרֹבּוּ
‡ forti in habitauit Et .sagittarum domini † eum oderunt &
23 וַיִּשְׂטְמֻהוּ בַּעֲלֵי [g] חִצִּים׃ וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן
manibus è eius manū brachia se roborauerunt & ,eius arcus
קַשְׁתּוֹ [h] וַיָּפֻזוּ זְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי
Deo A .Israel lapis pastor ‡ inde ,Iahacob potentis
24 אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל׃ מֵאֵל
tibi benedicet & ,omnipotente & ;te adiuuabit & ,tui patris
אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ
cubantis abyssi benedictionibus :desuper cæli benedictionibus
בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת
Benedictiones .vuluæ & ,vberum benedictionibus ;subtus
תָּחַת בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם׃ בִּרְכֹת
fortiores fuerunt benedictionibus ad vsque meorū genitorū benedictiones super præualuerunt tui patris
25 אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל־בִּרְכֹת [i] הוֹרַי עַד
verticem in † & ,Ioseph caput a ‖ erunt .seculi * collium terminum ‡
26 תַּאְוַת גִּבְעֹת עוֹלָם תִּהְיֶיךָן לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד
diluculo in ‡ ,rapiet lupus ‡ Biniamin .eius fratrum nazaræi
27 נְזִיר אֶחָיו׃ בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף בַּבֹּקֶר
istæ Omnes .spolium diuidet vespera in * & ,prædam comedet
28 יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל׃ כָּל־אֵלֶּה
eis est locutus quod ‖ hoc Et :duodecim Israel tribus
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר־דִּבֶּר לָהֶם
,suā benedictionē secundū vnicuiq; ,eis benedixit & ,corū pater
אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ
Ego :eos ad dixit & ,eis præcepit Et .eis benedixit
29 בֵּרַךְ אֹתָם׃ [l] וַיְצַו אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי
meos patres ad me Sepelite meum populum ad congregor
נֶאֱסָף אֶל־עַמִּי קִבְרוּ אֹתִי אֶל־אֲבֹתָי
spelunca In .Chittæi Hephron agro in ‡ quæ spelunca in
30 אֶל־הַמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה עֶפְרֹן הַחִתִּי׃ בַּמְּעָרָה
terra in ,Mamre facies super † quæ duplicitatis ‖ agro in * quæ
אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־עַל־פְּנֵי מַמְרֵא בְּאֶרֶץ

‡ Vt
[a] קוּם de pedib. eius, ‖ Messias, † erit aggregatio
‖ iuxta † erit iuxta
terminus eius vsque ad
* vt
‖ fortis, † esset
[b] נוֹחַ ‡ esset
[c] נָתַר
[d] דָּן ‡ è tribus
* vt
‖ iuxta
† vt
‡ iuxta
[e] נָפַל
succidet eum, & ipse succidet calcaneū.
‡ erit
* vt
‖ qui dat eloquia
† Vt ramus crescens
‡ vt ramus,
‡ iuxta
* incedebant
‡ amaritudine affecerunt.
[f] רָבַב † sagittarij.
[g] חֵצִי [h] פָּזַז ‡ pascens lapidem
אָב
אָבִי
אָבוֹת
אָבוֹת
אָבוֹת

Chittæo Hephron ab sepulchri possessionem in agro cum
אֶת־הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת־קָבֶר מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי
ante ,ipse Ægyptum in Ioseph est reuersus Et . Mamre *facies super*
14 עַל־פְּנֵי מַמְרֵא׃ a וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא a שוב
sepeliendum ad ‡ ,eo cum *ascendentes* † omnes & ,eius fratres & † qui ascenderunt
וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־ ‡ vt sepelirent
viderunt Et .suum patrem *eum sepelire post* " ,eius patrem " postquam sepeliuit
15 אָבִיו אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו׃ וַיִּרְאוּ
Fortasse :dixerunt & ,eorũ pater est mortuus quod, Ioseph fratres
אֲחֵי־יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ
omne nobis reddet reddendo & ,Ioseph nos odio habebit
יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־
præceperunt Ioseph ad *mandauerunt* Et .ei retribuimus quod ,malum
16 הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ׃ וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף nuncio misso
Sic .dicendo ,*eum mori ante* præcepit tuus Pater :dicendo antequam moreretur,
17 לֵאמֹר אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃ כֹּה־
,tuorũ fratrũ præuaricationi nũc parce Obsecro :Ioseph dicetis
תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אָנָּא b שָׂא נָא פֶשַׁע אַחֶיךָ b נשא
parce nunc Et ;tibi retribuerunt malum quia :eorum peccato &
וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא
Ioseph fleuit Et .tui patris Dei seruorum præuaricationi quæso
נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף
dum loquerentur sibi. ceciderunt & ,eius fratres etiã iuerunt Et .*eum ad ipsos loquendo in*
18 c בְּדַבְּרָם אֵלָיו׃ וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ c דבר
dixit Et .*seruos in* † tibi *nos* * Ecce ,dixerunt & ,eo coram * sumus † serui.
19 לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֶּנּוּ לְךָ לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר
Deo pro nunquid quoniam :timeatis Ne :Ioseph eos ad
אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־d תִּירָאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים d ירא
sum? Deus :malum me aduersũ cogitastis vos Et *? ego*
20 אָנִי׃ וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים
vt faceret hanc diem secundum *facere propter* ,bonum in illud cogitauit
חֹשְׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה
vt viuificaret :timeatis ne nunc Et .magnum populum *viuificandum ad*
21 e לְהַחֲיֹת עַם־רָב׃ וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ c חיה
est consolatus & :vestros paruulos & , vos alam Ego
אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֵם
Ioseph habitauit Et .eorum cor ad est locutus & ,eos
22 אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃ וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף
centum Ioseph vixit & :eius patris domus & ,ipse ,Ægypto in
בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מְאַת
filios Ephraim ipsi Ioseph vidit Et .annos decem &
23 וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי
tertiæ generationis: super sunt nati Menasseh filij Machir filij etiam *:tertiorũ*
שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־ מם רבתי
Ego :suos fratres ad Ioseph dixit Et .Ioseph genua
24 בִּרְכֵּי יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי morior,
faciet ascendere & , vos visitabit visitando Deus & ,*moriens*
מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה
iurauit quam terram ad ,hac terra è vos
אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
Ioseph fecit iurare Et .Iahacob & ,Ischac ,Abraham
25 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב׃ וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף
Deus visitabit Visitando :dicendo ,Israel filios
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים
.hinc mea ossa ascendere facietis Et .vos
אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה׃
:annorum decem & centum filius ,Ioseph est mortuus Et
26 וַיָּמֶת יוֹסֵף בֶּן־מְאַת וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃ * aromatibus condierunt
.Ægypto in arca in *posuit* † & ,eum *balsamarunt* * & † positus est
וַיְחַנְּטוּ אֹתוֹ f וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם׃ f שום

סוף ספר בראשית

FINIS LIBRI
GENESEOS.

Hephron ex agro cum Abraham emit quam ,Chenahan
כְּנַעַן אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרֹן
sepelierunt Ibi .sepulchri possessionem in Chittæo
31 הַחִתִּי לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־
sepelierunt Ibi .eius vxorem Sarah & ,Abraham
אַבְרָהָם וְאֵת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־
.Leah sepeliui ibi & :eius vxorem Ribcah & ,Ischac
יִצְחָק וְאֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת־לֵאָה׃
filiis à * ,o in ‖ quæ spelunca & ,agri Emptio ‖ est * fuit
32 מִקְנֵה הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ מֵאֵת בְּנֵי־
collegit & ,suis filiis *præcipiendum ad* Iahacob finiuit Et . Cheth præcipere
חֵת׃ a וַיְכַל יַעֲקֹב לְצַוֹּת אֶת־בָּנָיו וַיֶּאֱסֹף a בלה
.suos populos ad est aggregatus & ,obiit & ; *lectum ad* suos pedes in lecto,
33 רַגְלָיו אֶל־b הַמִּטָּה וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃ b נטר

CAP. L. נ

,eum super fleuit & ,sui patris faciem super Ioseph cecidit Et
1 וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל־פְּנֵי אָבִיו c וַיִּבְךְּ עָלָיו c בכר
suis seruis Ioseph præcepit Et . ei dedit oscula &
2 וַיְצַו יוֹסֵף אֶת־עֲבָדָיו אֶת־ d וַיְחַנְּטוּ׃ d נשק
balsamarunt ‡ Et .suum patrem *balsamandum ad* ‡ ,medicis ‡ vt condirẽt aromatibus
הָרֹפְאִים לְחַנֵּט אֶת־אָבִיו וַיְחַנְּטוּ ‡ aromatibus condiuerunt
3 הָרֹפְאִים אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּמְלְאוּ־לוֹ אַרְבָּעִים
eum fleuerunt & *balsamatorum* ‡ dies complentur sic quia :dies ‡ eorum qui aromatibus condiuntur
יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ
.eius luctus dies transierunt Et .diebus septuaginta Ægyptij
4 מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם׃ וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיתוֹ
quæso Si :dicendo ,Parhoh domum ad Ioseph est locutus Et
וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל־בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם־נָא
auribus in ,quæso loquimini ,vestris oculis in gratiam inueni
מָצָאתִי e חֵן בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי e חנן
Ecce :dicendo ,me fecit iurare meus Pater . dicendo ,Parhoh
5 פַרְעֹה לֵאמֹר׃ אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה morior:
terra in mihi fodi quod ,meo sepulchro in :*moriens* ego
אָנֹכִי f מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ f מות
,obsecro ascendam nunc Et . me sepelies ibi , Chenahan
כְּנָעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֶעֱלֶה־נָּא
:Parhoh dixit Et .reuertar & ,meum patrem sepeliam &
6 וְאֶקְבְּרָה אֶת־אָבִי וְאָשׁוּבָה׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
.te fecit iurare quemadmodum ,tuum patrem sepeli & ,Ascende
עֲלֵה וְקְבֹר אֶת־אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ׃
ascenderunt & ;suum patrem sepeliendũ ad ,Ioseph ascendit Et
7 g וַיַּעַל יוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו וַיַּעֲלוּ g עלה
omnes & ,eius domus seniores ,Parhoh serui omnes eo cum
אִתּוֹ כָּל־עַבְדֵי פַרְעֹה זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל
,Ioseph domus omnis Et .Ægypti terræ seniores
8 זִקְנֵי אֶרֶץ־מִצְרָיִם׃ וְכֹל בֵּית יוֹסֵף
,suos paruulos tantũm :eius patris domus & ,eius fratres &
וְאַחָיו וּבֵית אָבִיו רַק h טַפָּם h טפף
.Ghosen terra in reliquerunt ,suos boues & ,suas pecudes &
וְצֹאנָם וּבְקָרָם עָזְבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃
fuit & :equites etiam ,currus etiam ,eo cum *ascendit* Et ascenderunt
9 וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם־רֶכֶב גַּם־פָּרָשִׁים וַיְהִי
,Athad aream ad vsque venerunt Et . valde grauis turma
הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד׃ 10 וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן הָאָטָד
,magno planctu ibi planxerunt. Et . Iarden *transitu in* quæ est trans
אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַّרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל
.diebus septem luctum suo patri fecit Et .valde graui &
וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים׃
area in luctum Chenahanæi terræ *habitator vidit* Et viderunt habitatores
11 וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֹרֶן
Idcirco .Ægyptiis iste ‡ grauis Luctus :dixerunt & ,Athad ‡ est
הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל־כָּבֵד זֶה לְמִצְרַיִם עַל־כֵּן
.Iarden *transitu in* † qui ,Misraim Abel * eius nomen vocauit * *luctus Ægyptij*
קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃ † est trans
.eis præceperat quemadmodum ,sic ei eius filij fecerunt Et
12 וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם׃
sepelierunt & ,Chenahan terram in eius filij eum tulerunt Et
13 וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנָעַן וַיִּקְבְּרוּ
Abraham emit quam ,*duplicitatũ* agri spelunca in eum duplici,
אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם